

Levensgeschiedenis van de Gelukzalige Margaretha Maria Alacoque, Religieuse van de Orde van Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie in het klooster van Paray-le-Monial, of, Oorsprong der openbare vereering van Jesus' Heilig Hart

<https://hdl.handle.net/1874/236357>

Vak 91

409

mm 13347

525

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0891 2713

16491
409
LEVENSGESCHIEDENIS

VAN DE

GELUKZALIGE

MARGARETHA MARIA ALACOQUE,

Religieuse van de Orde van Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie
in het klooster van PARAY-LE-MONIAL,

OF :

OORSPRONG

DER

OPENBARE VEREERING VAN JESUS' HEILIG HART.

DOOR

PATER CHARLES DANIEL, S. J.

Naar de vierde Fransche uitgave

DOOR

M. J. A. WITTE.

AMSTERDAM. — J. S. DE HAAS.

1876.

GOEDKEURING.

—

IMPRIMATUR.

Harlemi,
die 16 Oct. 1876.

J. A. VAN DEN AKKER,
Lib. Cens.

HOOFDSTUK XX.

ZIEKTE EN GENEZING VAN ZUSTER VERCHÈRE. — DE GELUKZALIGE ONDER DE LEIDING VAN PATER ROLIN. — ZIJ SCHRIJFT DE GEDENKSCHRIFTEN VAN HAAR LEVEN.

Hetgeen eenigen tijd daarna gebeurde, moest voor de Moeder Melin een punt van overweging zijn, vooral als zij zich herinnerde, dat de Moeder Greyffié wegens den wil van God omtrent Zijne dienstmaagd tegengewerkt te hebben, door den dood van zuster Quarré op de gevoeligste plaats van haar hart was getroffen geworden; en zij zelve zou, na het communiceren op den eersten Vrijdag van elke maand aan de Gelukzalige ontzegd te hebben, bijna een niet minder smartelijk verlies te betreuren hebben gehad.

Men zal zich wellicht zuster Rosalia Verchère herinneren, die jeugdige hoopvolle geprofeste, die met de novicen deelden in de zorgen van de Gelukzalige, en bestemd was om met zuster de Farges haar laatsten zucht op te vangen. Nog in den bloei harer jeugd, zij was nauwelijks achttien jaar, werd zij eensklaps gevaarlijk ziek, en binnen weinige dagen lag zij op haar uiterste. Toen Margaretha Maria hare genezing van God afsmeekte, werd haar geantwoord, dat deze zuster niet eerder herstellen zou, dan wanneer de Overste teruggekomen zou zijn van haar besluit, dat zij omtrent de communie op

den eersten Vrijdag der maand genomen had. (1) Men kan denken, hoe verlegen die ootmoedige ziel was, toen zij verplicht was om dit nieuw bewijs der overgrootte liefde van haren hemelschen Bruidegom bekend te maken! Zij had een zwaren strijd door te slaan, daar zij van den eenen kant niets vuriger wenschte, dan in stilte de gehoorzaamheid te blijven beoefenen; van den anderen kant door den Zaligmaker gedrongen werd om aan de Overste te zeggen, hoezeer zij Hem mishaaagd had, door aan Zijne bevelen te wederstaan. Daar zij uit haar zelve niet dorst besluiten om de genade, welke zij van haren Goddelijken Meester ontving, bekend te maken, nam zij hare toevlucht tot eene oude zuster, Maria Magdalena Des Escures, in wie zij een groot vertrouwen stelde en wier ziel aan de hare verbonden was door de banden eener grootmoedige en heilige vriendschap. Zij schreef haar den volgende brief:

«Het is in het Heilig Hart van onzen Heer Jesus Christus, dat ik, waarde Zuster, u dit schrijf, omdat Hij het aldus wil. Verwonder u niet, dat ik mij tot u wend in de groote bekommering, waarin ik ben ten opzichte van mijne zuster Verchère; want toen ik dezen morgen opstond, meende ik duidelijk deze woorden te hooren: «Zeg aan uwe Overste, dat zij mij groot mis-

---

(1) De eerste geschiedschrijver der Gelukzalige bedriegt zich, wanneer hij deze voorvallen laat plaats hebben 1678 onder het bestuur van de Moeder Greyffié; want de zuster Rosalia Verchère nam eerst den 8e December 1682 den sluier. Overigens zeggen gelijktijdige religieusen bepaaldelijk, dat die *ontzegging der communie*, gevolgd door de ziekte van zuster Verchère, onder de Moeder Melin plaats had en *in den tijd van al die tegenspraak en verdeeldheid* tegen de Gelukzalige, verwekt ter oorzake van de postulante, welke zij niet tot het noviciaat wilde toelaten.

» noegen gedaan heeft, door dat zij, om aan het schep-
 » sel (de personen die tegen de Gelukzalige partij had-
 » den gekozen) te behagen, niet gevreesd heeft mij te
 » vertoornen, door u de vergunning te ontnemen tot het
 » doen der communie, die ik u geboden had op den eer-
 » sten Vrijdag van elke maand te doen, ten einde (door
 » de verdiensten van mijn Heilig Hart aan mijn hemel-
 » schen Vader op te dragen) Zijner Goddelijke rechtvaar-
 » digheid voldoening te geven voor de zonden tegen de
 » naastenliefde. Want ik heb u uitgekozen er het slacht-
 » offer van te zijn; en daar zij u nu verboden heeft om
 » in dit geval mijn wil te volbrengen, heb ik besloten
 » om dat andere offer, dat nu lijdt, voor mij te slacht-
 » offeren.»

« Ziedaar, mijne waarde Zuster, wat mij kwelt en on-
 ophoudelijk vervolgt, zonder het uit mijne gedachten te
 kunnen zetten, want Hij dringt bij mij aan om het aan
 onze Moeder te zeggen; en ik ben bevreesd om het te
 doen, want, om de taal van mijn hart te spreken, ik
 geloof, dat het slechts eene list van den vijand is, die
 mij door deze communie den schijn van zonderlingheid
 wil geven, of wel, dat dat alles eene verbeelding en
 zinsbegoocheling is, omdat Christus aan eene nietswaar-
 dige schijnheilige, als ik ben, dergelijke genade niet
 bewijzen zou. Ik bezweer u, mijne dierbare Zuster, mij
 uwe gedachte daaromtrent mede te deelen, ten einde
 mij uit de moeielijkheid te doen geraken, waarin ik mij
 bevind, omdat Hij wil, dat ik het u vraag. Bewijs mij
 deze gunst, zonder mij te vleien: want ik vrees, God
 te wederstaan, daar ik niet zeggen kan wat ik uitsta
 van haar (de zuster Verchère) in dien staat te zien. Vraag
 Hem, om u de waarheid te doen kennen, en wat Hij
 wil, dat gij mij antwoordt. Daarna zal ik trachten, er

niet meer aan te denken. Ik verzoek u dezen brief te verbranden en om geheimhouding.»

De zuster Des Escures aarzelde niet om haar aan te raden, alles aan de Overste te zeggen; zij deed het, niettegenstaande den grooten tegenzin, dien zij er in had. De Moeder Melin antwoordde haar, dat zij haar de vergunning tot gemelde communien zou teruggeven, doch op voorwaarde, dat zij voor het herstel van zuster Verchère zou bidden. Zij gehoorzaamde, en de zieke, die reeds alle hoop had opgegeven en ter prooi was aan een lijden, van hetwelk de geneesheeren geen kennis hadden, was terstond buiten gevaar.

De Gelukzalige, die in de woorden van de Overste slechts eene belofte had gezien, dorst hare communien nog niet hervatten, te meer daar zij van alles wat buitengewoon was een afkeer had. Maar ofschoon de zuster Verchère niet meer op den rand des grafs stond, leed zij toch nog hevige smarten, tegen welke alle pogingen der kunst ijdel waren.

Gedurende de vijf maanden, welke zij in de ziekenzaal moest doorbrengen, ontving zij veelvuldige bezoeken van hare Meesteres; deze hield niet op haar te vermanen om een heilig gebruik van haar lijden te maken en het uit liefde tot God met geduld te verdragen. Tevens smeekte zij het Hart van Jesus, om hetgeen Hij begonnen was te voleindigen, en haar de gunst in hare geheele volheid te verleen. Maar toen de Zaligmaker haar uitdrukkelijk verklaard had, dat zij niet eerder verhoord zou worden, dan vooraleer zij de Vrijdagsche communien hervat zou hebben, ging zij er eindelijk toe over om opnieuw hare Overste er over te spreken, en deze, verre van langer aan een zoo duidelijk geopenbaard bevel des Hemels te wederstaan, stond het haar

toe. Oogenblikkelijk was de zuster Verchère tot groot genoeg van de Gelukzalige, die haar teeder beminde, volkomen hersteld. Doch hoe troostrijk en bemoedigend was het van den anderen kant niet voor haar, zich ongehinderd te kunnen vereenigen met Hem, die al hare genoegens uitmaakte, en aan het zoo vurige verlangen van den God van haar hart te kunnen beantwoorden! Wanneer zij dat onvergelykelijk geluk genoten had, was het, als zij bij hare novicen kwam, of zij in vuur en vlam stond, en elk harer woorden ontstak in hare zielen den gloed der Goddelijke liefde. « Ach! mijne dierbare Zusters, zeide zij, God dienen en kennen is onze geheele bezigheid. Uw deel is Zijn Hart te beminnen. Welk een geluk te kunnen zeggen: « Ja, ik zal Hem gedurende eene eeuwigheid beminnen en prijzen! Maar daartoe moet men Hem bestendig beminnen, en zoowel in leed als in vreugde, en in al de omstandigheden des levens. »

Buiten het klooster nam, zooals wij gezegd hebben, de verbittering harer vijanden niet af. Zij werd voortdurend door hen bedreigd en zij gingen voort met haar eene zienster en schijnheilige te noemen, en zij wisten hunne lasterachtige aantijgingen met zooveel sluwheid te verspreiden, dat de rechtschapensten moeite hadden om er niet door misleid te worden. Onder het getal dergenen, die zich een oogenblik lieten verschalken, noemen onze Gedenkschriften den pater jezuiet Ignatius Rolin, een geestelijke van eene uitstekende godsvrucht, die omstreeks dien tijd tot Overste van het huis der Orde te Paray benoemd werd. (1) God had hem nogtans bestemd om de

---

(1) Dezelfde, die naar een geschreven naamlijst van de provincie Lyon in 1688 aan het hoofd van het College van Nimes stond en tevens professor in de Metaphysiek aan gemeld College was. In 1700 vinden wij hem als procurator en bestuurder van eene congre-

Gelukzalige gedurende de zwaarste worstelingen in deze langdurige beproeving (1685—1687) te ondersteunen, en haar op het oogenblik, dat zij de laatste hellingen beklom, om in den ongestoordsten vrede en op de hoogste kruin der zuivere liefde haar verblijf te gaan vestigen, tot leidsman te dienen. De eerste maal, dat hij haar bezocht, verdween al zijne tegeningenomenheid ten opzichte van haar. Eene volgende samenkomst met haar liet een buitengewoon denkkeeld omtrent de genade, waarmede zij begunstigd werd, bij hem achter, en tevens een zeer vurig verlangen om haar naar al zijn vermogen behulpzaam te zijn. Wat haar betrof, zij werd in hare edelmoedige belangloosheid slechts door eene vrees gekweld, namelijk, dat, zoo die man Gods openlijk hare zijde koos, hij van het in hem gevestigde vertrouwen, en van den naam van bekwaamheid en voorzichtigheid in de leiding der zielen, welken hij had, iets mocht verliezen. Maar hij stelde haar daaromtrent volkomen gerust. De gemeenschap, die tusschen beiden ontstond, doet ons zien, dat, indien zij een volkomen vertrouwen in hem stelde, pater Rolin van zijn kant de zorg voor zulk eene bevoorrechte ziel zeer ter harte nam. Hij zag, hoe zij door eene onverzadelijke begeerte naar vernedering en lijden gekweld werd en, slechts levende en ademende voor den gekruisigden Jesus, de dwaasheid des kruises beminde; dat zij in haar eigen oogen zoo nietig, zoo verachtelijk was,

---

gatie van mannen aan het College van Grenoble, waar hij zich uog, in eene uitsluitend geestelijke bediening, tijdens het jaar 1715 bevond. De tijdgenooten van de Gelukzalige zeggen van hem het volgende: „Een zeer waardig lid van het Gezelschap van Jesus, die toen te Paray in groot aanzien stoud, en dien men te Grenoble houdt wegens de hooge waarde, welke men hecht aan zijne deugd en heiligheid van levenswandel.”

dat zij een afschuw van zich zelve had; dat zij zich zelve zoo zeer mistrouwde, dat zij elk oogenblik beducht was te dwalen en de speelbal van den duivel te zijn, zij die toch uit hare langdurige beproevingen en de herhaalde verklaringen der uitstekendste zielsbestuurders eenige zekerheid had kunnen putten.

« Neen, mijn Vader, schreef zij hem eens, niets in deze wereld is in staat om mij te behagen dan alleen het kruis van mijn Goddelijken Meester; maar een kruis geheel gelijk aan het Zijne, dat wil zeggen, zwaar, verachtelijk, zonder zoetheid, troost of verkwikking. Laten anderen zoo gelukkig zijn met mijn Goddelijken Meester den Thabor te bestijgen, ik voor mij, ik zal mij vergeeuen geen anderen weg dan dien van den Calvarieberg te kennen: mijne eenige geneigdheid is dan ook tot het kruis. Mijn deel zal dan wezen tot aan mijn laasten zucht op den Calvarieberg te verblijven, te midden van zweepslagen, doornen, nagelen en het kruis, zonder vertroosting of vermaak dan alleen van er geen te hebben. En welk een geluk, in stilte te kunnen lijden, en eindelijk op het kruis te kunnen sterven, overstelpt van allerlei ellenden naar ziel en lichaam, in vergetelheid en verachting: want het eene zou mij zonder het andere niet kunnen behagen. Zegen dan, eerwaarde Vader, en bedank voor mij onzen Goddelijken Meester, dat Hij mij zoo liefderijk en zoo mildelijk met Zijn kostbaar kruis vereert, want geen oogenblik laat Hij mij zonder lijden. Ach! wat zou ik anders doen in dit tranendal, waar ik zulk een misdadig leven leid, dat ik mij beschouw als een vergaarbak van ellende? En dat is het wat mij doet vreezen, dat ik mij het mateloos geluk van het kruis te dragen, ten einde aan mijn lijdenden Jesus gelijkvormig te worden, onwaardig moge maken.

Ik bezweer u, dat, bijaldien gij eenige liefde voor mij hebt, gij dien beminnelijken Verlosser smeekt om zich door het slecht gebruik, dat ik tot heden van dien kostbaren schat des kruises gemaakt heb, niet te laten afschrikken en mij van het geluk van te lijden niet te berooven: want daarin ligt voor mij de eenige verzachting bij de langdurigheid mijner ballingschap. Worden wij dan nooit moede in stilte te lijden. Het kruis is goed ten allen tijde en op elke plaats om ons met den lijdenden Jesus te vereenigen. Men kan Hem niet waarlijk beminnen zonder lijden; en ik kan zeggen, dat ik Hem in het geheel niet bemin, omdat het mij voorkomt, dat ik zoo weinig lijd, dat mijn eenig lijden is niet genoeg te lijden. Het doet mij genoegen, als ik weet, dat anderen overstelpt worden met de zoetheid der genietende liefde; wat mij betreft, ik verlang hier geene andere dan verzonken te zijn in de smarten der zuiver lijdende liefde. Maar ik gevoel wel, dat ik te veel aan mijne begeerte voldoe, door u over het lijden te spreken, en ik kan niet anders doen: want de brandende dorst, dien ik er naar heb, is zulk eene kwelling voor mij, dat ik het niet kan uitdrukken; en nogtans is het mij niet onbekend, dat ik noch weet te beminnen, noch te lijden: dat toont mij, dat alles wat ik er van zeg, slechts een uitwerksel mijner eigenliefde en verborgen hoogmoed is, die in mij huisvest. Ach! hoe bevreesd ben ik, dat al die gedachten over lijden slechts kunstgrepen van den duivel zijn, ten einde mij met ijdele en onvruchtbare gedachten mijn tijd te laten verbeuzelen! Meld mij eenvoudig, wat gij er van denkt.»

De man Gods zal wel verplicht zijn op deze vragen, die eene alle begrip te bovengaande angstvalligheid verraden, te antwoorden. Neen, zal hij haar zeggen, « de

Geest, die u geleidt, is geen geest der duisternis. Zijne leiding is goed, wijl zij altijd ondergeschikt is aan de gehoorzaamheid, en hij u met rust laat, als uwe Overste gesproken heeft.... Alles wat van hem is, is zeer goed. Er kan niets verkeerds in zijn, dan alleen wanneer gij hem niet hebt laten handelen. »

Omtrent de vrees, welke zij hem eens gezegd had voor hem te koesteren, was zijn antwoord geheel gereed: «Laten ze zooveel klachten inbrengen, als ze willen, vrees niets voor mij: de godvruchtige pater de La Colombière is mijn borg.» Nogtans moet zij zich op de hardste bejegingen steeds voorbereid houden: «Laat men dus een gerechterlijk onderzoek instellen tegen wien men wil, gij moet u er over verheugen. Afzetting, gevangenis, alles is liefde van Jesus Christus voor u. Ik vraag van u eene overgeving des harten, die u bereid doet zijn om alles te lijden.» En hij eindigt zijn brief met voor deze heldhaftige minnares van het kruis zoo troostvolle gevolgtrekking: «Gij zijt niet de speelbal van Satan, maar der Goddelijke liefde: want de H. Schrift zegt duidelijk genoeg, dat de heilige liefde niet minder streng in hare eischen is dan de onheilige liefde, hetzij zij op den Calvarieberg ontsproten is, hetzij zij die geaardheid ontleent aan de Goddelijke rechtvaardigheid, die Zich ten onzen koste wil bevredigen.»

Onder de gedenkstukken, welke getuigenis afleggen van het vertrouwen van Margaretha Maria in dezen wijzen leidsman van hare ziel, is er een, welks waarde aan de lezers van dit boek niet zal ontsnapt zijn. Wij willen spreken over de gedenkschriften van haar leven, welke zij op zijn bevel geschreven heeft. Niets doet haar beter kennen dan deze, om de woorden van de Dochters van Onze-lieve-Vrouwe-Visitatie te bezigen, *overlegging van*

rekening, die geheele openlegging van haar zelve, die zoo los, natuurlijk en soms zoo sierlijk van stijl is. Wij hebben dan ook goedgevonden om er hier en daar lange stukken uit over te nemen en dezelve als zoovele kostbare gesteenten in dit verhaal in te lasschen. Indien men juist de geschiedenis van haar leven er niet in moet zoeken, daar zij alles wat haar tot lof zou verstrekken verzwegen heeft, zoo zal men er ten minste de getrouwste afbeelding van hare inwendige gesteldheid in vinden: want het is de zuivere straal van de Zon der Gerechtigheid, door hare schoone ziel teruggekaatst, die er, om zoo te zeggen, alle trekken heeft in teruggegeven en ingegrifd. Te midden der geweldige pogingen, welke zij aanwendde om dingen te ontdekken, welke zij altijd verborgen had gehouden, en terwijl zij hare taak een enkelen keer onderbreekt om aan haren Goddelijken Meester hare klachten te uiten, zeide Hij tot haar: « Ga voort, mijne dochter, ga voort: al uw tegenzin baat niets, mijn wil moet vervuld worden. — Doch helaas, mijn God, hoe zal ik mij alles herinneren, wat sedert vijf en twintig jaar gebeurd is? — Weet gij niet, dat mijn geheugen gelijk is aan dat van mijn hemelschen Vader, die niets vergeet en in wien het verleden en de toekomst als het heden zijn. Schrijf dus onbevreesd, zooals ik het u in de pen zal geven; ik zal de zalving mijner genade uitstorten over hetgeen gij schrijft, opdat ik er door verheerlijkt worde. » En Hij voegde er bij: « Ik verlang dat van u:

« Ten eerste, om u te doen zien, dat ik voor niets tel al de voorzorgen, welke gij genomen hebt om de genade, met welke het mij behaagd heeft een zoo arm en nietig schepsel als gij zijt zoo overvloedig te verrijken, verborgen te houden; gij moet die genade nooit

uit uw geheugen verliezen, maar mij voortdurend er voor prijzen.

« Ten tweede, om u te leeren, dat gij u die genaden niet moet toeigenen, noch bevreesd zijn om ze mede te deelen: want ik heb mij van uw hart willen bedienen als van een kanaal, om dezelve volgens mijne plannen in de harten uit te storten: velen zullen inderdaad er door uit den afgrond des verderfs getrokken worden, zooals ik u later zal doen zien.

« Ten derde, om te toonen, dat ik de eeuwige waarheid ben, dat ik getrouw ben in mijne beloften en dat de genaden, welke ik u bewezen heb, elk onderzoek en proef kunnen doorstaan. »

Op een anderen keer, hield zij nog eens op met schrijven om uit te roepen: « O mijn Heer en mijn God! Gij, die alleen weet wat ik lijd door dit alles te schrijven, en kent het geweld, dat ik mij moet aandoen om den tegenzin en de schaamte te overwinnen, welke ik gevoel, verleen mij de genade van eerder te sterven, dan iets te schrijven, dat niet uit de bron van waarheid van Uwen Geest komt, en niet strekt tot Uwe eer en glorie en tot mijne beschaming. Wees mij zoo genadig, o mijn opperste Goed! dat dit geschrift door niemand anders gezien worde dan door dengenen, dien Gij wilt, dat het zal onderzoeken, opdat dit mij niet moge beletten in eene eeuwige vergetelheid en verachting der schepsels bedolven te blijven. Mijn God, verleen dien troost aan Uwe arme slavin! »

Toen ik deze vraag deed, gaat zij voort, ontving ik dadelijk dit antwoord: « Laat alles aan mijn welgevallen over, en laat mij mijne plannen ten uitvoer leggen, zonder u met iets te bemoeien; ik zal voor alles zorgen. »

Zij bekent trouwhartig, dat toen pater de La Colom-

bière haar hetzelfde bevolen had als pater Rolin, zij een middel gevonden had om, zonder het bepaaldelijk niet na te komen, het doel er van te vrijdelen.

« Hij beval mij ook, om alles wat in mij omging in geschrift te brengen, waarin ik een hevigen tegenzin had. Ik schreef dan om te gehoorzamen, en vervolgens verbrandde ik hetgeen ik geschreven had, mij zelve diets makende, dat ik genoegzaam aan de gehoorzaamheid voldaan had. Maar ik heb er veel om geleden; men maakte mij er ongerust over en verbood mij het ooit weder te doen. »

Aan het einde van dit Gedenkschrift ziet men, hoe het met de vereering van het Heilig Hart op het tijdstip, dat de Gelukzalige dit geschrift, dat van de juiste dagteekening voorzien is, vervaardigde, gesteld was. Na kortelijk verhaald te hebben, hoe in het binnenste van het noviciaat het eerst met deze devotie een begin is gemaakt, voegt zij deze eenvoudige woorden er bij: « Dit berokkende mij en haar (de novicen) veel vernedering, tegenspraak en onaangenaamheden. Men beschuldigde mij, dat ik eene nieuwe devotie wilde invoeren. Dat lijden was van den eenen kant een troost voor mij; maar van den anderen kant was ik zeer bevreesd, dat het Goddelijk Hart oneer mocht aangedaan worden. Alles wat ik tegen die devotie hoorde zeggen, was mij als zoovele dolken, die mij het hart doorboorden. Men verbood mij om eenige afbeelding van het Heilig Hart openlijk ten toon te stellen; alles wat men mij kon toestaan, was, zeide men mij, aan hetzelfde in het geheim eenige eer bewijzen. In mijne droefheid wist ik niet tot wien mij te wenden, tenzij tot Hem zelve. Hij richtte altijd mijn ternedergeslagen moed weder op, tot mij zeggende: « Vrees niets, ik zal heerschen trots de tegenspraak. »

Deze woorden verschaften mij veel troost, want ik verlangde vurig Hem te zien heerschen. Ik stelde dan de zorg om Zijne zaak te verdedigen in Zijne handen, terwijl ik in stilte zou lijden.

HOOFDSTUK XXI.

DE ZALIGMAKER BEKLAAGT ZICH TEGEN ZIJNE DIERBARE BRUID OVER DE ONGETROUWHEDEN VAN ZIJN UITVERKOREN VOLK. — DE ALLERHEILIGSTE MAAGD VOEGT HARE KLACHTEN BIJ DIE VAN HAREN GODDELIJKEN ZOON. — BEZOEK VAN DE HEILIGE STICHTERS DER ORDE VAN ONZE-LIEVE-VROUWE-VISITATIE.

Wie heeft niet alreeds ingezien, dat de geruchtmakende en onverzettelijke weigering der Gelukzalige om mede te werken gevolg te geven aan eene voorgewende roeping, tot welker verwezenlijking geheel eene machtige adellijke familie samenspande, voor haar klooster en geheel de Orde een der heilzaamste voorbeelden was en nooit op een geschikter tijd kon gegeven worden. Van al de gevaren, welke de Orde alstoen konden bedreigen, zou ik er geen weten, dat geduchter en moeilijker te bezweren ware geweest. Indien het klooster van Paray-le-Monial door deszelfs weinige bekendheid en onaanzienlijkheid er niet aan ontsnapte, wat heeft men dan te denken van de kloosters in de groote steden en der

in de nabijheid van het hof gelegen plaatsen? Was eenmaal de deur daarvoor opengezet, dan was de verslapping van den kloostergeest het onvermijdelijk gevolg ervan. Hoevele meisjes, op deze wijze veroordeeld tot verbanning uit de wereld, die in hare harten nog leefde, zouden, door het enkele feit van haar verblijf in het klooster, nederig, onderworpen en verstorven worden? Het zou een wonder zijn geweest, waarop men niet moest rekenen. Ook was God, die haar niets beloofd had, ook niet gehouden om haar de naleving der evangelische raden gemakkelijk te maken. Vele van haar gingen in het klooster, omdat ze niet beter konden. Zoolang zij nog op den drempel er van stonden, bracht eene onverwachte erfenis, een huwelijksgift een geheelen omkeer te weeg en deed haar hare plaats in de wereld wederom innemen. Zelfs na de aflegging der plechtige beloften, kon eene abdij haar nog bekoren. Mevrouw de Abdis genoemd te worden, den staf te dragen, het bestuur te voeren over een kleinen Staat, waar overvloed en weelde heerschte, buiten het klooster schitterende en vrolijke gezelschappen te ontvangen: dat alles was niet zonder aantrekkelijkheid, en zulke heerlijke vooruitzichten, al doemden ze dan ook slechts in de verre verte op, waren niet zeer geschikt om, zooals zich laat begrijpen, de aan de Dochters van den H. Franciscus de Sales dierbaarste deugden van nederigheid, eenvoudigheid, zachtmoedigheid en liefde tot den gekruisigden Jesus in de harten te doen bloeien.

De H. Johanna de Chantal antwoordde eens aan eene zuster, die haar vroeg: «Zou men het klooster mogen verlaten en van zijne roeping afzien om bezit te gaan nemen van eene goede abdij of priorij? — Wat zegt gij daar, mijne waarde Zuster? Wie van ons zou maar

eenigszins naar een dergelijk voorstel willen luisteren? Voorzeker, indien de dag ooit kwam, dat er eene was, die het deed, zij zou geene dochter van onze Orde meer zijn, maar eene duivelin, hierheen gezonden uit de diepste kolken van boosaardigheid der hel, om onze Instelling te verwoesten en omver te werpen, haar al haar geluk, vrede en heiligheid te ontnemen. Ik geloof nogtans, dat God het stellen van deze vraag heeft toegelaten om aanleiding te geven om u, mijne dierbare Zusters, te zeggen, wat de gevoelens en bedoelingen van onzen heiligen Stichter omtrent dat onderwerp waren. O, hoever was hij daarvan verwijderd! Ik zeg u, dat het verder was dan de hemel van de aarde. Hij zeide, dat het beter was, dat de Orde te gronde ging, dan dat men de deur opende voor deze verderfelijke en gedrochtelijke eerezucht, welke haar toch ook zou verwoesten. Als hij er aan dacht, werd hij zoo verontwaardigd, dat ik geen woorden kan vinden om het uit te drukken. Ik kan u verzekeren, dat indien hij vermoed mocht hebben, dat deze dwaasheid in het hoofd van eene dochter van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie zou hebben kunnen opkomen, hij, naar mijn gevoelen, deze Congregatie nooit zou hebben in het leven geroepen.»

Deze gevoelens deelden alle ware Dochters van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie. Mevrouw de Montmorency, de vermaarde dochter van de H. Johanna de Chantal, was geene andere toegedaan. Gedurende haar bestuur over het klooster van Moulins, bracht zij den Markies de Valançay, die twee zijner dochters aan hare zorgen had toevertrouwd, met zeer veel beleid onder het oog, dat «bijaldien hij met het plan mocht omgaan om abdissen van zijne dochters te maken, hij ze voor hare professie uit het klooster moest nemen, want als hij het daarna

deed, dat zulks de zwaarste slag zijn zou, die haar kon treffen, en dat als het na haren dood gebeurde, hare asch er door verontrust zou worden. »

Henriette Maria de Ventadour, religieuse in hetzelfde huis, weigerde eene abdij van 40,000 livres, welke de hertogin hare moeder voor haar verkregen had.

Maar wij behoeven zoo ver niet te gaan, ik zie te Paray-le-Monial eene der dames de Vichy-Chamron hetzelfde voorbeeld geven. Magdalena Victoria, de oudste van alle, ziet er van af om hare tante, de Abdis van Saint-Colombe-lez-Vienne, op te volgen. (1)

Ongelukkig genoeg, doen zich naast schoone voorbeelden van nederigheid en christelijke zelfverloochening eene menigte tegenovergestelde voor; dit moet ons niet verwonderen, want het is zeer natuurlijk, dat degenen die zich ten offer brachten aan de eerezucht van hare familie, aan menschelijke berekeningen, alle verlichtingen kregen, die vereenigbaar waren met een levensstaat, dien zij niet met haar vollen zin hadden gekozen. Eene enkele aanhaling zal genoeg zijn om te doen zien, hoe moeielijk het was om dit misbruik met wortel en tak uit te roeien. In 1677 smeekten de religieusen van Parijs den Koning Lodewijk XIV nederig om aan de dochters harer Orde geene abdijen te verleen. De Koning nam het verzoek gunstig op en beloofde er aan te zullen voldoen. Maar ziedaar, twee jaar later (1679) klagten de religieusen van Saint-Denis over het veelvuldig verlaten van het klooster, altijd ten gevolge van die « verderfelijke en gedroch-

---

(1) Wie weet, of het niet was ten voordeele van diegene der vier zusters, die in strijd met het verlangen harer ouders niet in de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie trad. Dat zou, hetgeen wij vroeger verondersteld hebben, waarschijnlijker maken: want ook de door de Gelukzalige afgewezen postulante zonderde zich in eene abdij af.

telijke eerezucht. » (1) Blijkbaar vermochten de gewone middelen niets daartegen; de Voorzienigheid moest op eene geheel bijzondere wijze tusschenbeide komen, om den wal, welke de kloosterorden beschut en waarin de wereld onophoudelijk eene bres schiet, weder op te richten.

Dat wil niet zeggen, dat deze misbruiken algemeen en ingekankerd waren; ik geloof het niet, en ik hel zelfs tot het gevoelen over, dat in spijt van die betreurenswaardige kenteekenen van verval het meerendeel der kloosters van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie niet opgehouden heeft de loffelijke getuigenis te verdienen, welke Henri de Maupas, bisschop van Puy, een dertigtal jaren

(1) Men leest in een rondgaand schrijven van het klooster van Mâcon d. d. 3 Februari 1677: „De verplichtingen, welke wij aan onze zeer geeerde Zusters van Parijs hebben, dagteekenen van vroeger en van heden. Het schijnt, dat God er behagen in schept haar meer en meer voor te lichten, ten einde het gezag en de achting, welke zij door hare zeldzame deugden en voorbeeldigen geest der Orde verworven hebben, tot troost en steun onzer Instelling aan te wenden. De brieven, welke de zeer beminde Moeders ontvangen hebben om te verhinderen, dat Zijne Majesteit geene abdijen meer verleent, is een geluk, waarvoor wij niet erkentelijk genoeg kunnen zijn.” Een rondgaand schrijven van Saint-Denis (2 November 1679) behelst het volgende: „Deze hartelijke mededeeling van onze kleine nieuwsberichten is, mijns inziens, eene der liefelijkste gebruiken van onze Instelling, van welke alle wetten en gewoonten de genoegens en de liefde van mijn hart uitmaken, dat geen zwaarder smart kent dan te zien, dat er inbreuk op gemaakt wordt. Ik kan u niet zeggen, mijne zeer geeerde Zuster, *hoezeer ons het verlaten der Orde voor abdijen, waarover onze heilige Stichter en Stichteres den vloek hebben uitgesproken, pijnlijk heeft aangedaan.*” Wanneer men zelfs veronderstelt, dat de klachten, die in 1679 geuit werden, betrekking hadden op afvallen, die van voor 1677 dagteekenen, dan zou eene zoo diepe en langdurige ontstemming geen twijfelachtig kenteeken van de bedenkelijkheid en grootte van de kwaal zijn.

vroeger van die Orde aflegde. Deze vrome prelaat drukte zich in zijn *Leven van den H. Franciscus de Sales* aldus uit: « Sedert vijf en twintig jaar ben ik, ofschoon onwaardig, in openbare betrekkingen, in welke ik eenige bekendheid met de geestelijke orden heb moeten verkrijgen. Ik acht en vereer dezelve, alsmede de groote Heiligen, die ze hebben in het leven geroepen. Maar ik beken, dat de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie deelachtig is aan een ik weet niet welken uitgelezen zegen in de stipte naleving der voorschriften van nederigheid en naastenliefde, die maakt, dat, zonder te kort te doen aan de achting, welke ik voor de andere moet hebben, mijn hart getroffen wordt door de werken van godsvrucht, welke ik door die heilige zielen dagelijks zie verrichten.

En inderdaad, de kloosters van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie werden, voor zoover men op dezen tijdsafstand uit de, wel is waar, talrijke, maar noodwendig onvolledige bescheiden er over oordeelen kan, met wijsheid en kracht bestuurd. Niet toch met oversten als de Moeders Hersant, de Saumaise en Greyffié te Paray-le-Monial, de Monthouz en de Rabutin te Annecy, Brulart en Bouillier te Dyon, de Fontaine en Priolo te Parijs en te Chaillot; het is niet, zeg ik, met Oversten van zulke verdiensten, dat eene geestelijke Orde eensklaps in verval geraakt. Wanneer het gezag in zulke goede handen is, moet de Regel ten slotte de bovenhand krijgen.

Maar er is eene belangrijke opmerking, welke ik, alvorens verder te gaan, aan dezen heiligen Stichter zelven ontleen: « Al de Vaders, zeide hij tot zijne geestelijke Dochters, hebben aangetoond en bewezen, dat overal daar, waar de gestrengheid der lichamelijke verstervingen niet aanwezig is, grooter volmaaktheid des geestes moe

zijn. De ootmoedigheid tegenover God en de zachtmoedigheid jegens de evennaasten moeten dus het gemis van gestrengheid in boetpleging in uwe huizen aanvullen.»

Daar nederigheid en zachtmoedigheid, deze het Hart van Jesus zoo dierbare deugden, de grondslag der Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie zijn, zoo tast degene, die de eene of de andere deugd aantast, den grondslag dezer Instelling aan: een wezenlijk noodlottig en, in zekeren zin, onherstelbaar uitwerksel van vergrijpen, die overal elders misschien verschooning zouden vinden. Vandaar die klachten en bittere smart van dat Heilig Hart; vandaar die harde verwijtingen aan de Dochters van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, nu eens door de H. Maagd, dan eens door de heilige Stichters gedaan. Deze verwijtingen, deze klachten, zamelt Margaretha Maria gedurende hare geestverrukkingen op, en zij heeft in last dezelve over te brengen aan hare zusters, welke de Zaligmaker bijna altijd *Zijn uitverkoren volk* noemt, hetzij Hij het klooster van Paray-le-Monial op het oog heeft, hetzij Hij de geheele Orde daarmede aanduidt. Indien Hij deze waarschuwingen met eenige bedreigingen gepaard doet gaan, zoo gevoelt men toch altijd, dat de barmhartigheid over de rechtvaardigheid zegepraalt en dat Hij in Zijne vaderlijke gramschap slechts naar verzoening verlangt.

« Eens, zegt de Gelukzalige, vertoonde Hij Zich aan mij met wonden overdekt, van alle kanten stroomde het bloed van Zijn lichaam en Zijn Hart was door droefheid vaneengereten; Hij was als geheel uitgeput.

« Ik knielde aan Zijne voeten neder met eene groote vrees, die mij bevangen had, en terwijl ik niets durfde zeggen, zeide Hij mij:

« Ziehier, waartoe mijn uitverkoren volk, dat ik be-

» stemd had om mijne rechtvaardigheid te bevredigen
 » mij gebracht heeft, en het vervolgt mij heimelijk. In-
 » dien het zich niet betert, zal ik het gestreng kastijden.
 » Ik zal de rechtvaardigen wegnemen, en de overigen
 » aan mijne rechtmatige gramschap, welke tegen hen
 » zal ontstoken worden, opofferen. »

« Ik kan niet zeggen, hoezeer ik daaronder leed. Ik stelde Hem Zijne lijdende liefde voor, van welke een enkele blik Zijn toorn kon doen bedaren. »

. . . . .
 . . . . .

Eens toen ik des morgens opstond, meende ik eene stem te hooren, die mij zeide: « De Heer wordt het » wachten moe. Hij wil in Zijne schuren gaan om Zijne » tarwe te ziften en het goede korn van het slechte » te scheiden. »

« En terwijl ik het niet telde en ik, alhoewel de indruk mij bijbleef, mij er niet mede bezig hield — het uit mijn hoofd trachtende te zetten gelijk eene verstrooiing, die mij zoodanig bezig hield, dat ik er niet van kon bidden — werd ik in dien strijd van mijn geest door de heiligheid van God, die op mij kwam drukken als om mij te vernietigen, geheel werkeloos gemaakt, ten einde mij Zijne stem te doen hooren, die zeide:

« Mijn uitverkoren volk vervolgt mij in het geheim, » en heeft mijne gramschap opgewekt. Maar ik zal des- » zelfs verborgen zonden door zichtbare kastijdingen open- » baar maken: want ik zal het ziften met de zeef mijner » heiligheid, ten einde hen van mijne welbeminden af te » scheiden; en, na hen afgescheiden te hebben, zal ik » hen onringen met die zelfde heiligheid, welke zich stelt » tusschen den zondaar en de barmhartigheid. En van » het oogenblik, dat mijne heiligheid het eenmaal om-

» ringd heeft, is het niet mogelijk, dat het tot erkentenis
 » komt: het geweten wordt alsdan niet meer verontrust
 » en het verstand niet meer verlicht, het hart gevoelt
 » geen berouw meer, en het sterft eindelijk in zijne
 » verblinding. »

Men zal genoegzaam begrijpen, dat deze laatste woorden slechts eene bedreiging waren en zij het blijven moesten voor de overgrootte meerderheid der kloosters, waar, de harten zich aan het Hart van Jesus onderworpen hebbende, de Goddelijke gerechtigheid bevredigd werd en geen beletsel meer stelde voor de volle uitstorting der eidelooze barmhartigheid.

Het schijnt, dat de volgende openbaring betrekking heeft op het klooster, waarin de Gelukzalige leefde:

« De Zaligmaker toonde mij eens na de communie eene ruwe kroon, die samengesteld was uit negentien zeer scherpe doornen, welke Zijn Goddelijk hoofd doorboorden; dit veroorzaakte mij zulk eene hevige droefheid, dat ik slechts door tranen tot Hem kon spreken.

« Hij zeide mij, dat Hij bij mij gekomen was om Zich door mij te doen bevrijden van die pijnlijke doornen, er ingestoken door eene ontrouwe bruid, « die mij elken » keer als zij uit hoogmoed aan zich zelve de voorkeur » geeft boven mij, ook elken keer mijn hoofd met zoo- » vele doornen doorboort. »

« Daar ik niet wist, hoe ik ze er uit zou halen, — want ik had dat gezicht voortdurend voor mijne oogen, wat mij veel smart veroorzaakte, — zeide mijne Overste mij, dat ik aan den Heiland moest vragen, wat ik doen moest om ze te verwijderen. Hij zeide mij, dat het door een gelijk getal akten van ootmoed zijn zou, ter eere van Zijne vernederingen.

« Doch, daar ik zelve niets anders dan eene hoogmoedige

ben, verzocht ik de Overste om de ootmoedsbewijzen der communitieit aan den Zaligmaker op te dragen, hetgeen Hem zeer aangenaam was: want na verloop van vijf dagen toonde Hij er mij die Hem veel verlichting bezorgd hadden, en de andere bleven nog zeer lang uit. »

. . . . .
 . . . . .

« Op een anderen keer, toen ik zeer beducht was om tot de H. Tafel te naderen uithoofde van de vrees, die ik had van mijn Verlosser te onteeren, doch de toestemming van mijne Overste niet hebbende kunnen verkrijgen, naderde ik tot dezelve met zulk eene buitengewone droefheid, dat ik over geheel mijn lichaam huiverde bij de gedachte aan de smart, welke mijn Verlosser zou gevoelen in eenige zielen, die Hem moesten ontvangen.

« Na de communie, verscheen Hij aan mij als een *Ecce Homo*, geheel vaneengereten en misvormd, tot mij zeggende: « Ik heb niemand gevonden, die mij in dezen » staat van lijden en droefheid eene rustplaats heeft willen verleenen. »

« Dit gezicht vervulde mijn gemoed met zulk eene droefheid, dat de dood mij duizendmaal zoeter geweest zou zijn, dan mijn Verlosser in dien toestand te zien. »

Hij zeide mij: « Als gij wist, wie mij tot dien staat » gebracht heeft, zou uwe droefheid nog veel grooter zijn. » Vijf aan mijnen dienst toegewijde zielen hebben mij » aldus behandeld: want ik ben door de kracht van koor- » den in zeer enge plaatsen, die van alle kanten met » scherpe punten, nagelen en doornen bezet waren, ge- » sleurd geworden, en daardoor in dezen toestand geraakt. »

« Ik gevoelde een groot verlangen om te weten, wat die woorden beteekenden. De Zaligmaker gaf mij daarop te verstaan, dat het koord de belofte was, die Hij gedaan

heeft van Zich aan ons te geven; de kracht was Zijne liefde; de enge plaatsen, niet goed voorbereide harten en de punten waren de hoogmoed. Ik bood Hem het hart, dat Hij mij gegeven had, tot rustplaats aan.

« Wanneer Hij afgemat was, kwam Hij zoodra ik een oogenblik tijd had, bij mij en zeide mij, dat ik Zijne wonden moest kussen, ten einde de pijn er van te verzachten. »

Niet altijd in dien staat van lijden was het, dat de Zaligmaker bij haar rust zocht. Ook in Zijne glorie kwam Hij tot haar, inzonderheid deed Hij dit op een Hemelvaartsdag, terwijl zij in het koor voor het H. Sacrament het oogenblik vereerde, waarin Hij ten Hemel voer. Eensklaps gevoelde zij zich in het genot van een grooten vrede en eene ongestoorde rust, en ontwaarde een vurig licht, in hetwelk de beminnelijke Jesus zich bevond, die haar naderde en tot haar zeide: « Mijne dochter, ik heb uwe ziel uitgekozen om voor mij een hemel van rust op deze wereld te zijn, en uw hart zal voor mijne liefde een troon van genoegens wezen. » — « Van dien tijd af, gaat zij voort, was alles kalm in mijn binnenste, en ik was bevreesd de rust van mijn Verlosser te zullen storen. »

Maar den meesten tijd kwam Hij troost aan haar vragen, en haar uitnoodigen, den smaad, dien Hem in het Sacrament Zijner liefde was aangedaan, te herstellen. Zoo zeide Hij eens tot haar op een Vrijdag, toen Zij Hem onder de gedaante van de hostie, welke op het altaar was uitgesteld geweest, ontvangen had: « Mijne dochter, ik kom in het hart, dat ik u gegeven heb, opdat gij door deszelfs vurige liefde de beleedigingen zoudt herstellen, welke ik van die lauwe en trage harten, die mij in het Sacrament mijner liefde onteeren, ontvangen

heb. De ziel, welke ik u gegeven heb, zult gij aan God, mijnen Vader opdragen, om de straffen, welke die ongetrouwe zielen verdiend hebben, af te weren: door mijn Geest zult gij onafgebroken in waarheid aanbidden voor al die geesten, welke Hem niet met een oprecht gemoed en slechts in schijn aanbidden; en dat alles voor mijn uitverkoren volk. Met dat doel heb ik u zulk eene groote gaaf geschonken.»

Christus stelde haar eens vijf harten voor, welke zich van het Zijne hadden losgemaakt en zich vrijwillig van Zijne liefde beroofden; te gelijker tijd zeide Hij tot haar:

« Belast u met dien last en deel in de bitterheden van mijn Hart. Stort tranen van weedom over de ongevoeligheid van die harten, die ik had uitgekozen om ze aan mijne liefde toe te wijden; of wel, laat ze voortrollen naar hunnen ondergang, en kom gij het genot smaken mijner geneugten.»

« Maar, gaat zij voort, afziende van alle zoetheid en troost, liet ik, mij belast gevoelende met die harten, welke van de liefde beroofd gingen worden, den vrijen loop aan mijne tranen; en daar het mij vrijstond om te kiezen, en ik mij gedurig hoorde uitnoodigen om de heilige liefde te gaan genieten, wierp ik mij dikwijls voor de Opperste Goedheid op mijne knieën en bood Hem die harten aan, opdat Hij dezelve met Zijne Goddelijke liefde mocht vervullen. — Maar ik moest veel lijden, eer dat het geschiedde — en de hel is niet afgrijselijker dan een hart, dat beroofd is van de liefde van mijn Welbeminde.»

Wat leed zij dan niet, toen zij eens, het H. Sacrament tot aan de sponde van eene zieke vergezellende, den beminnelijken Jesus het hoofd zag afwenden, Zijn afschuw betuigende van te gaan daarheen, waar men Hem bracht!

Zij hoorde Hem tot den priester zeggen: « Houd op mij te dwingen; men doet mij geweld aan! »

« Ach! zegt zij, dat smartelijk visioen verhalende, hoezeer zou ik gewenscht hebben, dat alle aanwezenden die doordringende stem gehoord hadden, ten einde er door getroffen te worden. »

Ook dezen keer verlangde de Zaligmaker in het hart van Zijne welbeminde te rusten, ten einde daar troost te vinden voor het geweld, dat Hij uit liefde had geleden.

Op deze wijze beklaagde Hij Zich bij haar over Zijn uitverkoren volk, en zooals Hij haar duidelijk te kennen gaf, was het de hoogmoed, die Hem gewoonlijk terugstiet, daar niets meer in strijd was met de neigingen van Zijn Hart en hinderlijker voor de uitstorting Zijner liefde. Hij vond slechts troost in het hart van Margaretha Maria, dat zachtmoedig en ootmoedig was gelijk het Zijne, en smaakte daar Zijne dierbaarste genoegens.

De Goddelijke Moeder van den Verlosser kon niet nalaten belang te stellen in de eer van haren Zoon: meer dan eens betuigde zij dan ook aan de Gelukzalige, hoezeer haar moederlijk hart gewond werd door alles wat beleedigend was voor het Hart van Jesus. Toen men eens haar ter eere den schoonen lofzang *Salve Regina* zong en aan de woorden *Advocata nostra* was, antwoordde zij: « Ja, mijne dochters, ik ben het inderdaad, maar ik zou het met veel meer genoegen wezen, indien gij gefrouw aan mijnen Zoon wildet zijn. »

De Gelukzalige begon te denken, dat deze klachten van de H. Maagd betrekking hadden op den geest van liefde, welke bij verscheidenen gemist werd. Gaarne had zij, indien ze dezelve gehad had, duizend levens gegeven, om haar in de communitieit te zien heerschen. Zij ontving nogtans niet eerder ophelderingen

omtrent dat punt, dan toen de tijd der jaarlijksche retraite daar was.

Den tweeden dag van hare retraite gevoelde zij, terwijl zij om zich tot hare biecht voor te bereiden voor het H. Sacrament lag nedergekniel, zooveel droefheid en schaamte over hare zonden, dat zij onder een stortvloed van tranen vier à vijf uur daar doorbracht. Alstoen verscheen Christus aan haar en sprak haar met deze woorden aan:

« Mijne dochter, wilt gij mij wel die tranen, welke gij gestort hebt, opofferen, om daarmee de voeten te wassen mijner welbeminde, die zich door een ander na te loopen bezoedeld heeft?

« Mijn Heer, antwoordde zij, ik heb U alles ten offer gebracht, daar ik mij bij alles wat ik doen zal noch eenig voordeel, noch verlangens, dan alleen wat Uw Goddelijk Hart betreft, heb voorbehouden. »

Op een anderen keer, toen zij bij het gezicht van hare zonden in diepe droefheid gedompeld was, deed Hij haar dezelfde vraag, en zeide haar, dat het andermaal zijn zou voor de ziel van Zijne welbeminde, die in zonde was gevallen, maar verlangde er uit te geraken. Hij herhaalde deze vraag tot driemaal toe, er bijvoegende, dat Zijne welbeminde zich in een vagevuur had begeven om er zich te reinigen, en dat met behulp daarvan niets haar meer zou beletten om zich met Hem te vereenigen.

Eenigen tijd daarna, vroeg Hij haar, of ze wel wist, wie die welbeminde was. Hij legde het haar uit: het was de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, die slechts een hart en eene ziel moest hebben; het vagevuur was de geestelijke afzondering, een door Zijne Goddelijke Moeder aan de Dochters harer Orde aangeboden middel tot heiliging. Degenen, die er geen gebruik van maak-

ten, werden bedreigd, gelijk te worden aan uitgedroogde boomen, die geene vruchten voortbrengen, en niet meer die overvloedige en tot de overwinning voerende genaden te zullen bekomen, welke van zondaars boetvaardigen maken en zelfs over de weerbarstigste harten zegepralen.

Een ander visioen gaf haar er een begrip van, hoezeer de H. Maagd met recht verlangt, dat in de bruiden van haren Goddelijken Zoon eene groote zuiverheid en volmaaktheid van leven gevonden worde. Zij verhaalt het met deze woorden :

« Den dag van hare zegevierende Hemelvaart, liet zij mij eene kroon zien, welke zij had samengesteld uit die van hare Dochters, die haar hadden willen navolgen; met dit sieraad wilde zij voor de H. Drievuldigheid verschijnen. Maar zij zeide mij, dat zij zeer bedroefd was, wijl die bloemen, waarmede men haar hoofd versierd had, toen zij zich van de aarde wilde verwijderen, bevonden werden er aan gehecht te zijn, zoodat haar slechts vijftien overbleven, van welke vijf tot bruiden van haren Zoon waren aangenomen. Zij toonde mij daardoor, van welk een belang het is, dat de ziel van eene religieuse zich heeft losgemaakt van alles en van zich zelve, opdat haar verkeer in den hemel zou kunnen zijn. »

De Gelukzalige kreeg nog een duidelijker bewijs van de belangstelling der H. Maagd voor hare Orde. Het was op den dag van O.L.V. Visitatie, het patroonfeest der Orde zelf, en vermoedelijk in den loop van het jaar 1685, dat is, op het tijdstip dat de novicen al gehoor hadden gegeven aan de herhaalde oproeping van het Hart van Jesus en zich gereed maakten om gezamenlijk de eerste hulde aan hetzelfde te bewijzen.

Voor het H. Sacrament nedergeknield, smeekte Margaretha Maria de Goddelijke Goedheid, de eene of andere

bijzondere gunst aan hare Instelling te willen verleenē; maar haar gebed werd verworpen en zij ontving slechts dit tot antwoord: « Spreek er mij niet over, zij zijn doof voor mijne stem en verwoesten de grondslagen van het gebouw. Indien men denkt het op een vreemden grondslag op te trekken, zal ik het omverwerpen. »

Alstoen verscheen, als middelares bij haren in toorn ontstoken Zoon, de H. Maagd, vergezeld van eene menigte gelukzalige geesten, die, voor Hem nederknielende, in duizendwerf herhaalde eerbewijzen en lofprijzingen lucht gaven aan hun gevoel van eerbied en liefde. Zij sprak Hem aan met deze woorden vol teederheid en moederlijke liefde: « Ontlast op mij Uw rechtmatige gramschap. Het zijn de dochters van mijn hart; ik zal een mantel van bescherming voor haar zijn, die de slagen zal opvangen, welke Gij op haar wilt doen nedervallen. »

Daarop verhelderde het gelaat van den Verlosser en nam eene zachte en minzame uitdrukking aan, en Hij sprak: « Moeder gij hebt alle macht om naar uw welgevallen mijne genade aan haar uit te deelen. Ik ben bereid om uit liefde tot u het misbruik te vergeven, dat zij er van maken door de weinige moeite, welke zij aanwenden om zich mijn geest van nederigheid en eenvoudigheid eigen te maken, welke de Dochters van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie in mij, hare gekruisigde liefde, verborgen moet doen blijven; terwijl zij mij vervolgen met dien geest van hoogmoed, welke de banden der liefde verbroken heeft, en verdeeld, wat ik had vereenigd. En indien hare belangen u dierbaarder zijn dan de mijne, kunt gij mijne rechtvaardigheid in haren loop stuiten. »

Doch die Koningin van goedheid, bezielde met eene meer dan moederlijke liefde, zeide tot Hem: « Ik vraag

U slechts uitstel tot aan het feest van mijne voorstelling in den Tempel; in dien tusschentijd zal ik noch zorgen noch moeite sparen om Uwen genaden de overwinning te bezorgen en de aanmatigen van Satan te schande te maken, door hem de prooi te ontrukken, welke hij meent reeds in zijne klauwen te hebben. »

Bij deze woorden vroeg de Gelukzalige, diep geroerd door de levendigste dankbaarheid, aan haren engelbe-waarder, zijne hulde aan de H. Maagd te gaan bewijzen. Hij voldeed met zooveel ijver aan haar verzoek, dat zij hem op hetzelfde oogenblik voor haar zag nedergekniel, terwijl hij duizend bewijzen van dank, eer en lof aan hare grootheid aanbood. Deze Moeder van liefde had over-wonnen, zij had alles verkregen.

Maar de vijand kon deze overwinning niet verdragen. Vol woede en spijt zich in zijne verwachting teleurge-steld te zien, hulde hij de kerk van het klooster in een hevigen dwarrelwind, welke haar ten onderste boven scheen te zullen werpen. Schandelijk op de vlucht ge-jaagd door haar, die de verdediging harer beminde doch-ters op zich had genomen, scheurde hij tot tweemaal toe de gordijn van het traliewerk vaneen en deed in het koor deze woorden weerklinken: « Op deze wijze wilde ik de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie omverwer-pen, indien zij niet gesteund was geworden door die sterke kolom, waartegen ik niets vermag. Maar ik zal het haar wel moeilijk maken door de onbepaalde macht, welke velen mij in hare harten hebben laten behouden; indien zij mijne zijde niet verlaten, hoop ik te over-winnen! »

Kort daarna verscheen de H. Maagd aan de Geluk-zalige als geheel vermoeid en afgemat, terwijl zij har-ten, die vol wonden waren, in hare gezegende handen

hield; zij zeide toen tot haar: « Ziedaar wat ik zooeven aan de handen van den vijand, die er naar zijn welgeval- len mede speelde, ontrukkt heb. Maar wat mijn moeder- lijk hart nog meer met droefheid vervult, is dat som- migen zijne zijde tegen mij kiezen, en de hulp versma- den, welke ik haar aanbied. »

In dien tijd stond de Gelukzalige meer dan ooit bloot aan de vervolgingen van den vijand, tegen wien zij met zulk een goed gevolg strijd voerde. De geheele commu- niteit was er meer dan eens getuige van. Het vallen in huis en op de trappen, zonder waarneembare oorzaak, herhaalde zich in tegenwoordigheid der zusters. Eens toen zij in haar midden gezeten was, trok eene onzicht- bare kracht driemaal achtereen den stoel onder haar weg en deed haar achterovervallen. Toen men haar daarover vroeg, liet zij het bij eens even te glimlachen en geheel bedaard weder te gaan zitten. (1)

Sedert geruimen tijd reeds hield haar gelukzalige Va- der niet op tegen haar te klagen over den hoogmoed, lauwheid en wereldsche verlangens, welke hij in vele harten zag. Ongeveer drie maanden na hare professie (1673) maakte hij haar bekend met de te groote zachtheid en het te ver gedreven behagen in de schepsels, welke in zekere kloosters waren ingeslopen. « Op den dag van mijn feest zal ik komen, had hij tot haar gezegd, om al mijne ware Dochters uit te zoeken, en ik zal ze in mijn hart schrijven, ten einde ze als een geurig reuk- offer aan de Goddelijde Majesteit ter voldoening voor de onvolmaakten voortdurend aan te bieden. » Op den dag zelve van zijn feest, had hij haar gezegd, dat zij « al

---

(1) Verklaring der zusters Angelica de Damas, Margaretha Billet en Rosalia de Lionne. Proces van 1715.

die valsche lichten, die ons slechts voorlichten om ons naar den afgrond te voeren, moest uitdooven. » En zie- daar, op het tijdstip, dat wij genaderd zijn (1686), spreekt hij haar ook over « een vreemden geest, vol hoogmoed en eerzucht » die tracht ingang bij haar te krijgen en die op niets minder uit is, dan de Instelling op hare grondslagen te doen waggelen en hare onherstelbaren ondergang te bewerken.

Hoe juist van pas kwamen die vaderlijke waarschuwingen op dat einde der zeventiende eeuw, toen zoovele geestelijke gezinnen ter prooi waren aan eene nieuwe ketterij, de meest strijdige met al de deugden, welke de kracht en den roem van de Dochters van den H. Franciscus de Sales uitmaakten, die ooit bestond! De eerste geschiedschrijver der Gelukzalige heeft zich er niet in vergist: het was in het jansenismus, dat hij dien vijand van buiten gezien heeft; dien vijand vol hoogmoed en eerzucht, wiens aanvallen de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te vreezen had. Hij deed toen zelfs ongeloofelijke pogingen om er in door te dringen; het klooster van Angers had vreeselijke aanvallen uit te staan, andere werden bedreigd. Indien de afvallen weinig in getal en kort van duur waren, dan komt de eer daarvan toe aan het Hart van Jesus: alles wat zich onder deszelfs vaandel schaarde, werd gered. Instinctmatig gevoelde het jansenismus, dat het niet zou heerschen in de harten, in welke deze gezegende godsvrucht gevestigd was: het spaarde dan ook niets om dezelve in de oogen der geloovigen verdacht te maken en haar voortgang te stuiten; terwijl een ieder weet, van welke onwaardige middelen het niet ophield zich te bedienen om de nagedachtenis te bezoedelen der nederige maagd, welke God had doen geboren worden om het zijne prooi te ontrukken.

Ziehier dan, wat de Gelukzalige in hare Gedenkschriften verhaalt, dat haar op den feestdag van den H. Franciscus de Sales, 29 Januari 1686, is overkomen:

Zij lag voor het H. Sacrament nedergeknield, toen de H. Franciscus de Sales, vergezeld van de H. Johanna de Chantal, tot haar kwam. De Stichter harer Orde sprak het eerst, en zij hoorde hem zich in deze bewoording uitdrukken: « God heeft mij bevolen al de kloosters der Instelling te bezoeken, terwijl allen, die ik voor mijne ware Dochters zal erkennen, door Hem als Zijne ware bruiden moeten worden aangenomen. En om dit bevel te volbrengen, heb ik niets anders te doen, dan de harten der Oversten te onderzoeken, in welke die der religieusen moeten besloten zijn, omdat, zij mogen goed of kwaad wezen, zij den persoon van Jesus Christus vertegenwoordigen; terwijl allen, die zich van hare Oversten zullen hebben afgescheiden, het insgelijks van Hem gedaan zullen hebben. »

Daarna voegde hij er bij: « Er is een klooster, dat mij veel vreugde verschaft heeft, want ik heb er slechts drie gevonden, — en in een ander vijf, — die niet onder het getal mijner Dochters zijn opgenomen. Maar er is een, dat mij veel verdriet veroorzaakt, waar het derde gedeelte der zusters niet door mij is erkend geworden. »

Daarop zeide de Moeder de Chantal zeer duidelijk, dat al het kwaad voortkwam uit gebrek aan eenvoudigheid, en dat de muren, die van hunne grondslagen afweken, weldra zouden omgeworpen worden. « Ik gevoelde toen ik in haar midden was, zooveel droefheid, zeide zij nog, als ik eene mijner geestelijke Dochters zag, die den geest van eenvoudigheid niet bezat, dat het mij minder gegriefd zou hebben, als men mijn hart met een mes doorboord had. Dat elke Overste doe, wat haar mo-

gelijk is om deze hooggeschatte deugd en de nederigheid weder te doen heerschen. En als er niet spoedig verandering ten goede plaats heeft, zal God haar met gestrengheid bezoeken. »

Alstoen verzocht de Gelukzalige aan de heilige Stichter, om haar de voornaamste gebreken te doen kennen — « Het is, zeide zij, dat men zijne gebreken bewimpelt, hetgeen veroorzaakt, dat zij niet met nauwkeurigheid beleden worden. Men rechtvaardigt zich, door anderen te beschuldigen; in een woord: men zoekt zijne eigen eer en niet die van God. Degenen, die zoo handelen, maken zich ten spot van den duivel, die, na haar met den wind harer eigen achting te hebben opgeblazen, haar beschouwt als een ledig vat, dat tot niets anders dienen kan dan hem tot speeltuig te verstrekken. Ook de nieuwsgierigheid doet veel kwaad, wijl degenen, die uit nieuwsgierigheid onderzoek doen naar de gebreken van anderen, omtrent God en zich zelve het spoor bijster worden. » Deze waardige Moeder eindigde met deze woorden: « De ware Dochters van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie moeten zich slechts verheugen in het kruis en zich beroemen in de vernederingen, wijl zij slechts door het kruis moeten zegevieren. Men moet elk verlangen, om meer of minder te doen dan de Regel voorschrijft, verwerpen »

Eindelijk nam de heilige Stichter opnieuw het woord en verklaarde aan zijne beminde Dochter, dat hij een groot verlangen had om het Heilig Hart van Jesus door zijne geheele Instelling gekend, bemind en geeerd te zien. Dat was, zeide hij haar, een der krachtigste middelen, welke hij door de tusschenkomst van de H. Maagd verkregen had, om dezelve, wanneer zij viel op te heffen, en te verhinderen, dat zij bezweek door de kunstgrepen

van een vreemden geest, vol hoogmoed en eerzucht, die trachtte den geest van eenvoudigheid en nederigheid, dien waren grondslag van het gebouw, te vernietigen. Tevergeefs zou Satan zijne verwoede aanvallen tegen de Orde richten; hij zou niets tegen haar vermogen, zoolang zij het Heilig Hart tot beschermer, verdediger en steun had.

Ik heb van deze veropenbaringen, in welke men gemakkelijk den Geest van God erkent en die zoo juist de aan Margaretha Maria toevertrouwde zending kenschetsen, een omstandig verhaal moeten leveren. In deze worstelingen om het geloof, die eene geheele eeuw aanvullen en zoovele verwoestingen in de Kerk aanrichten, is het aan de ootmoedigen van harte, dat de overwinning is toegezegd geworden, en steeds zal het Hart van Jesus hun tot sterkte en wijkplaats strekken. Wee over degenen, die deze zoo dikwerf herhaalde en met zooveel aandrang gedane oproeping, welke de Gelukzalige in last heeft te doen, niet hooren! Ten speelbal geworden aan de dwarrelwinden van hun eigen verstand en gevoelen, zal de Kerk hen uit haren schoot stooten, en zij zullen verdorren gelijk een tak, die gescheiden is van den stam, waaruit hij zijn levenssap zoog. De eerste geschiedschrijver van de Gelukzalige, die, gelijk men weet, een der onverschrokkenste tegenstanders der nieuwe ketterij was, begreep het niet anders. Na de woorden van den H. Franciscus de Sales aan zijne beminde Dochter aangehaald te hebben, laat hij er onmiddelijk op volgen: « Men ziet in onze dagen (1729) maar al te goed de vervulling dier voorzegging, welke ongeveer veertig jaar geleden gedaan werd. Men ziet tot welk eene buitensporigheid de geest van nieuwsgierig onderzoek en het gemis van eenvoudigheid en onderdanigheid sommige

geestelijke gezinnen hebben doen vervallen.» Dat van Paray-le-Monial trok zooveel nut uit de godsvrucht tot het Heilig Hart en de onderrichtingen, aan zuster Margaretha gegeven, dat deszelfs Dochters, die den heiligen Stichter nog bezorgdheid inboezemden, zich beijverden om, door hem na te volgen, weder bij hem en den Bruidegom in gunst te komen. Deze heilzame geest is er door de eenvoudigheid en gehoorzaamheid gevestigd geworden, en op zulke hechte en duurzame grondslagen, dat zij niet wankelden op de dag der beproeving, en de geest van nieuwsgierig onderzoek en verzet tegen den Stedehouder van Jesus Christus er geen ingang gevonden hebben.

HOOFDSTUK XXII.

DE GEHEELE COMMUNITEIT BEWIJST HULDE AAN HET
GODDELIJK HART. — BELOFTE VAN VOLMAAKTHEID DOOR
DE GELUKZALIGE. — DE KAPEL IN DEN TUIN.

1686—1688.

Niets te Paray-le-Monial voorspelde nog de ophanden zijnde zegepraal van het Hart van Jesus. Alleen de Gelukzalige beschouwde haar als zeker, afgaande op de belofte van haren hemelschen Bruidegom, die tot haar gezegd had: «Vrees niets, ik zal heerschen trots de tegenspraak en tegenwerking.»

En nog altijd loeide daar buiten de storm; nog altijd bewoog zich sedert de opspraak, door de afwijzing der postulante veroorzaakt, tegen haar eene machtige partij, die haar met de smadelijkste aantijgingen vervolgde, de tusschenkomst der hoogere overheid der Orde vorderde en aan niets minder dacht dan om haar af te zetten en, misschien wel, om haar in de gevangenis te werpen.

In den schoot der communititeit, liet men haar meer recht wedervaren; nogtans was haar ijver, door talloze hinderpalen in zijn loop tegengehouden, binnen de grenzen van het noviciaat beperkt. Buitengewone foltering voor eene ziel als de hare om de vlam, die haar verteert, in zich zelve besloten te moeten houden, en wel eene vlam, welker hitte voldoende is om eene geheele wereld te doen ontbranden! De bitterheden van het Heilig Hart, dat zoo gevoelig is voor de onverschilligheid der aan God gewijde zielen, overstelpten het hart der Gelukzalige. Maar zij wachtte in stilte het oogenblik af, waarop het den Heer behagen zou zelve Zich te openbaren, terwijl zij in Hem hare eenige hoop stelde en, wat er ook mocht gebeuren, ontoegankelijk bleef voor mismoedigheid en ongeduld. Hoe bewonderenswaardig zijn de gevoelens, welke zij uitdrukt in een van hare brieven aan de Moeder Greyffié: « Ik kan mij met niets anders bezig houden dan met het Heilig Hart van Jesus, en ik zal in vrede sterven, als ik Hem eenige eer verschafft heb, indien het mij zelfs tot loon eene eeuwige straf zou doen beloopten: als ik Hem maar bemin en als Hij heerscht, is het mij genoeg. De tegenspraak heeft mij dikwijls haast doen besluiten om er niet meer over te spreken; maar ik werd zoo hevig berispt over mijne ijdele vrees, door welke Satan mij trachtte af te schrikken, en daarna zoodanig versterkt en aangemoedigd, dat

ik besloten heb om, wat het ook kosten moge, tot aan het einde toe voort te gaan, met hetgeen ik tot heden slechts heb kunnen doen met de zusters van het noviciaat, die zich vol liefde er aan toewijden. Bovendien zou ik, als de gehoorzaamheid, waaraan ik al mijne plannen en gevoelens ondergeschikt maak, er zich tegen verzette, alles laten varen. »

Het was uit de handen der vroegere Oversten, de Moeders de Saumaise en Greyffié, dat zij uit de verte de eerstelingen van haren ijver voor de eer van het aanbiddelijk Hart van Jesus inzamelde: eene treffende hulde door deze waardige Moeders bewezen aan eene deugd, welke zij op zoovelerlei wijzen beproefd hadden. Zij waren tot aan haar einde beiden hare hartvriendinnen en zij schreven haar dikwijls, terwijl zij zich uiterst gelukkig gevoelden, brieven van haar te ontvangen. De Moeder de Saumaise arbeidde te Dyon en Moulins, de Moeder Greyffié te Semur-en-Auxois, waar zij zes jaren Overste was, aan de voortplanting van de godsvrucht tot het Goddelijk Hart, zelfs nog voordat zij in het klooster van Paray-le-Monial werd aangenomen. Welk een troost was het voor de Gelukzalige, toen zij de eerste bewijzen der instelling dier devotie te Semur onder de oogen kreeg! De Moeder Greyffié zond haar prentjes voor al hare novicen, en daarenboven eene fraaie miniatuur van de schilderij, dat zij voor haar altaar van het H. Hart had doen vervaardigen. Er is dus geen twijfel meer, dat Goddelijk Hart wordt door hare medezusters van Semur gekend en bemind en heerscht over deze ijverige gemeenteit. Ziehier in welke woorden zij in een brief aan de Moeder Greyffié hare vreugde daarover uitdrukt:

« Ik rekende er op, van u te zullen hooren, dat ik aan het invoeren der devotie van het H. Hart niets meer

moest denken, dan als aan een gril van mijne verbeelding, en bij voorraad had ik mij er aan onderworpen, zoo weinig vertrouwen stel ik in alles wat uit mij voortkomt. Maar toen ik de voorstelling van dat eenig voorwerp mijner liefde, dat gij mij gezonden hebt, gezien had, was het mij, alsof ik opnieuw begon te leven. Ik was als in eene zee van smarten en bitterheden gedompeld; doch die toestand maakte plaats voor zulk een grooten inwendigen vrede en voor zooveel onderwerping aan de beschikkingen der Voorzienigheid, dat het mij voorkomt, dat niets in staat zou zijn mij te verontrusten. »

Eenige dagen later schrijft zij nog het volgende :

« Ik zal nu tevreden sterven, omdat het Heilig Hart van mijn Verlosser bekend begint te worden: want het schijnt mij, dat ik door Zijne barmhartigheid bijna geheel in vergetelheid ben geraakt bij de menschen en naam noch faam meer bezit, hetgeen mij tot meer troost strekt dan ik zou kunnen zeggen. Ik herinner u aan hetgeen gij daaromtrent gezegd hebt, namelijk, om zooveel gij kunt te verhinderen, dat na mijn dood mijn naam genoemd worde, dan slechts alleen om de gebeden te verzoeken voor de hulpbehoevendste en rampzaligste en ellendigste religieuse der Orde, waartoe ik de eer heb te behooren en waarin men voortdurend met allerlei verschooning en liefderijke welwillendheid omtrent mij te werk gaat. Ik zal het, evenmin als hetgeen ik u verschuldigd ben, in de tegenwoordigheid van het aanbiddelijk Hart van Jesus ongedachtig zijn. »

De Moeder Greyffié, aan wie de Gelukzalige eene andere schets van hare schilderij gevraagd had om dezelve aan de Moeder de Saumaise te laten zien, schreef haar den 18 Mei op hare beurt: « Het aanbiddelijk Hart van onzen Goddelijken Meester zij, mijne zeer beminde Zus-

ter, mijn dierbaar kind, voor eeuwig bezitter van het uwe!... Ziehier de teekening, die gij mij gevraagd hebt, en die overeenkomt met de voorstelling op onze schilderij. En ik, waarde vriendin, ik bedank u voor het gebed, dat gij mij gezonden hebt, en voor al uwe vriendschapsbewijzen, waarvoor ik zeer gevoelig ben, omdat de uitwerkselen met mijne behoeften overeenkomen. Ik heb vooral die, om met een oog van Goddelijke en groote barmhartigheid beschouwd te worden; en tenzij ik aan die van het Heilig Hart van onzen Goddelijken Jesus niet deelachtig worde, zou ik in mijne laatste dagen in een deerniswaardigen toestand zijn. Doch ik heb mijne hoop gesteld op Hem en op de bescherming Zijner heilige Moeder. »

Eindelijk heeft het uur van zegening geslagen. Door eene verborgen kracht der genade, heeft er eene groote verandering in de harten plaats gehad: de vooroordeelen zijn geweken, zonder dat iemand er bijzonder werk van gemaakt heeft, en men ziet diegenen der religieusen, die het meest tegen de godvruchtige plannen van Margaretha Maria waren aangekant, eensklaps de eerste zijn om de banner van het Hart van Jesus boven de communiteit te ontrollen.

Aan het hoofd dergenen, die zich verzetten, had men altijd onderscheiden Maria Magdalena Des Escures, eene eerbiedwaardige oude zuster, die naar de getuigenis van hare tijdgenooten « een levende Regel » was. Deze groote liefde voor den Regel en oorspronkelijke gebruiken der Instelling was ongetwijfeld de aanleiding van een tegenstand, welke voortkwam uit de loffelijkste zucht naar stiptheid en nauwgezetheid. Zij hield veel van de Gelukzalige, die van haren kant een groot vertrouwen in haar stelde en dikwijls haren raad inriep; doch zij was daar-

om niet minder hevig in het afkeuren van haar gedrag ten opzichte der bewuste devotie. Maar zie, op den dag van het octaaf van het H. Sacrament begeeft zuster Des Escures zich naar de Gelukzalige en vraagt haar om het door de Moeder Greyffié gezonden afbeeldsel van het Heilig Hart, dat nog niet uit het noviciaat geweest is; want zij denkt aan niets minder, zegt zij, dan om het ter vereering van de gansche communitieit in het binnenkoor der zusters uit te stellen. Men kan wel denken, dat haar verzoek niet geweigerd werd; en den volgenden dag 's morgens, Vrijdag na het octaaf van het H. Sacrament, was het eerste voorwerp, dat zich bij hare komst in het koor aan de blikken der zusters vertoonde, dit gezegend afbeeldsel, dat met bloemen omringd voor het traliewerk op een altaar of, liever, op een met een tapijt bedekten stoel geplaatst was. Een opschrift, dat de tolk der gevoelens van zuster Des Escures was, noodigde de bruiden van den Zallgmaker uit om, aan dat Goddelijk Hart hare hulde te bewijzen en zich tot taak te stellen om uit al haar vermogen de openbare vereering van hetzelfde te verbreiden en het getal van deszelfs aanbidders te vermeerderen.

Niet eene enkele verzette zich: alle harten erkenden de heerschappij van dien Opperheer der harten; allen verklaarden te gelijk, dat zij door den plotselingen in haar teweeggebrachten omkeer wel zagen, dat Hij de Heer en Meester was. Denzelfden dag werd vastgesteld, dat men eene schilderij van het Heilig Hart zou doen vervaardigen. Weldra vond men, dat het niet genoeg was en dat er behoefte aan eene kapel bestond. Een ieder beijverde zich om strijd om voor zulk een schoon en God behagelijk werk zijne diensten aan te bieden, en tot zelfs de pensionnaires wilden van het zakgeld, dat zij van

huis ontvingen een gedeelte daartoe bijdragen. Maar de zusters met den witten sluier muntten boven allen uit : het was door het werk van hare handen, dat zij den Goddelijken Meester hare liefde betuigden; vooral waren het de zusters, die met de zorg voor den tuin belast waren, wier harden arbeid God zoo rijk zegende, dat zij eene belangrijke som, voortspruitende uit de opbrengst van haren oogst, voor den bouw der kapel aan de Overste konden aanbieden. Met een hart, dat van de zuiverste blijdschap overstelpt was, vergaderde de Gelukzalige hare dierbare novicen om haar tot dankzegging het *Te Deum* te laten zingen. « Mij blijft, zeide zij tot haar, niets meer te wenschen over, ik verlang niets meer, omdat het Hart van Jesus gekend wordt en het in alle harten begint te heerschen. Gedraagt u steeds zoo, dat Hij voor immer in uwe harten heersche als uw Opperheer en de eenige Bruidegom uwer zielen. »

Op dat tijdstip is het, dat zij zich aan ons in al hare grootheid vertoont en als in de volle rijpheid harer heldhaftige deugden. Van de hoogte, waartoe zij gekomen is, zal zij zich, door die bewonderenswaardige veredeling en verheffing der ziel, waarvan de Psalmist spreekt, en steeds van deugd tot deugd ijgende, ongetwijfeld nog meer tot haren God verheffen; maar welk oog is in staat hare vlucht na te staren? Daar is haar leven met Christus verborgen in God; zij leeft niet meer, het is Christus, die in haar leeft; haar hart klopt voor niets meer, het is dood voor het geschapene. Doch daar de vrees met de liefde in haar toenam, zal zij zich eens door eene verbazende nauwgezetheid van geweten over deze bovenmenschenlijke ongevoeligheid, die de vrucht en de belooning van hare langdurige worstelingen is, gaan veront-rusten, en het zal noodig zijn, dat haar geestelijke leids-

man haar tot hare geruststelling zegt: « Het is geen teeken van verwerping, nooit eene opwelling van vreugde of droefheid te hebben, dan die welke voortkomen van den Geest, die u geleidt. »

Deze wijze uitspraak omtrent haar deed pater Rolin, die door eene beschikking zijner overheid Paray-le-Monial had moeten verlaten. Hij schreef haar toen een merkwaardigen brief, waaruit men den inwendigen mensch en den voor de leiding der zielen met de gave der onderscheiding der geesten toegerusten man hoort spreken. « Gij zult hier, mijne waarde Zuster, de oplossing vinden der voornaamste vragen, welke gij mij in den loop van het jaar schriftelijk en mondeling gedaan hebt. Ik zal dezelve niet naar de volgorde, waarin ze gesteld zijn, beantwoorden; ik zal het doen in tegenwoordigheid van onzen Heere Jesus Christus, naar dat de vragen, die gij mij gedaan hebt, zich aan mijn geest zullen opdoen. Ik geloof, dat gij u aan al hetgeen ik u ga zeggen voor het overige van uw leven zult kunnen houden. Ik zeg u deze dingen met zooveel te meer gerustheid, daar ik overtuigd ben, dat het God is, die u Zijn wil gaat bekend maken door den nietswaardigsten der menschen: het water, dat door aarden buizen loopt is even goed als dat, hetwelk door gouden zou loopen.

Eerst stelt hij haar gerust omtrent eene bekommering, waarover zij hem dikwijls gesproken had: « Ik heb, toen gij mij de barmhartigheden van God ten uwen opzichte verhaaldet, uwe ellenden genoegzaam gezien en leeren kennen. Ik weet, hoedanig uwe gesteldheid is: wees gerust. Kwel u niet met het denkbeeld, dat gij eene schijnheilige zijt: men is het niet, indien men het niet zijn wil; het is mij niet bekend, dat gij het zoudt willen zijn. Verontrust u daaromtrent verder niet. Beoefen, wat

gij zegt, u genoeg te zijn, namelijk, in het verborgene te handelen en te lijden.» De andere raadgevingen hebben betrekking op den tegenzin, dien zij te overwinnen heeft, om naar de spreekkamer te gaan en brieven te schrijven; op de verstervingen, welke zij moet matigen naar de voorschriften der gehoorzaamheid; op het mondbed, waarvan zij afgeleid wordt door de aantrekkelijkheid der heilige liefde, die haar in weerwil van haar zelve tot een verhevener gebed opvoerde; eindelijk op vervolgingen en beleedigingen, die zij voortdurend ondergaat. « Verheug u in den Heer, als men u eene zienster noemt; doch geef er geen aanleiding toe. Wanneer gij iets zegt, zegt eenvoudig weg: Ziedaar mijne gedachte, misschien bedrieg ik mij.» Maar wat zij ook deed, het gebeurde dikwijls, dat zij op zulk een beslissenden toon sprak, dat het veel van aanmatiging zou gehad hebben, als men de bovennatuurlijke en geheel Goddelijke ingevingen, welke de eenige bron waren van hetgeen zij zeide, buiten rekening liet.

Zij raadpleegde hem over eene gelofte, waarbij zij zich verbond om altijd datgene te doen, wat zij meende het volmaakste te zijn. Na haren dood heeft men dezelve, zooals zij geheel met haar eigen hand geschreven was, onder hare papieren gevonden:

« Ziehier het ontwerp eener gelofte, waartoe ik sedert lang begeerte gevoel om aan God te doen, en tot welke ik mij nogtans niet heb willen verbinden, dan na het gevoelen van mijn biechtvader te hebben ingewonnen en de vergunning mijner Overste te hebben verkregen. Nadat zij dezelve onderzocht hadden, hebben zij mij toegestaan om ze te doen, onder voorwaarde nogtans, dat wanneer ik er door in mijne gemoedsrust mocht gestoord worden en zij mij angstvalligheid mocht veroorzaken,

zij mij er van zullen ontslaan; zij willen, dat die punten, welke mij onrust zullen veroorzaken, ophouden zullen verbindend te zijn, daar deze gelofte slechts gedaan is om mij nauwer met het Heilig Hart van onzen Heere Jesus Christus te vereenigen en mij de onvermijdelijke verbintenis op te leggen van te doen, wat Hij mij doet weten, dat Hij van mij verlangt. Maar, helaas! ik gevoel in mij zooveel onstandvastigheid en zwakheid, dat ik geene belofte zou durven doen, dan steunende op de goedheid, barmhartigheid en liefde van dat beminnelijk Hart van Jesus, uit liefde voor hetwelk ik deze gelofte afleg, zonder dat ik wil, dat ik daardoor meer belemmering of dwang ondervinde, maar getrouwer worde aan mijn Goddelijken Meester, die mij doet hopen, dat Hij zelf mij nauwgezet zal maken in de beoefening van dit, dat geenszins op zonde verbindend is, zelfs zoo ik door verzuim of anderszins er nalatig in mocht zijn: want ik zoek niet om er eene aanleiding om God op eenigerlei manier te beleedigen van te maken, maar een middel Hem vuriger en zuiverder te beninnen, door de zinnen en het vleesch te kruisigen. Dat die God van goedheid mij daartoe de genade verleene. Amen.»

Pater Rolin had haar dan ook gezegd: «Ik keur het goed, dat gij de belofte aflegt, welke gij mij gezegd hebt op het einde der retraite, die gij zoo spoedig mogelijk zult gaan houden, te willen doen. Indien het gebeurde, dat zij u verontrusten mocht, zal zij ophouden te bestaan, zult gij er geheel van ontslagen zijn; ik of een ander, die voor u zou zijn, wat ik voor u ben, zal alle macht over die belofte hebben, zoowel om u in geval van twijfel dezelve te verklaren of zelfs om er u van te ontheffen, als het dienstig mocht zijn voor de eer van God.»

Uit eenige punten dezer belofte zal men oordeelen

kunnen, tot welk een bewonderenswaardig hoogen trap de Gelukzalige het in de zelfverloochening gebracht had.

« Ik wil alles lijden, zonder mij te beklagen, welke behandeling men mij ook aandoe; geen ziels- of lichaamslijden, vernedering, verachting of tegenspraak ontwijken. » (Art. 4).

« Geen troost, vermaak of bevrediging zoeken, dan alleen van er in dit leven geen te hebben; en wanneer de Voorzienigheid er mij zal aanbieden, die ik niet ontgaan kan, zal ik ze eenvoudig aannemen, terwijl ik inwendig afstand doe van elk gevoel van vermaak en mij niet zal ophouden met te denken, of ik mij al of niet bevredig, maar er liever aan denken mijn Opperheer, die mij dat vermaak schenkt, te beminnen. » (Art. 5).

« Ik zal mij niet vrijwillig, niet alleen met eene slechte, maar ook met geene onnutte gedachte bezig houden. Ik zal mij beschouwen als eene arme in het huis van God, die aan allen moet onderworpen zijn en aan wie alles uit liefdadigheid gedaan en gegeven wordt, en ik zal het altijd er voor houden, dat ik te veel heb. » (Art. 14).

« Ik zal, zoover mij zulks mogelijk is, uit menschelijk opzicht of ijdele beleefdheid jegensde schepsels niets meer noch minder doen. En daar ik onzen Heer Jesus Christus verzocht heb om niets van de buitengewone genaden waarmede Hij mij begunstigt, te laten uitschijnen, dan wat mij van de menschen de meeste verachting, smaad en vernedering op den hals kan halen, zoo zal ik het als een groot geluk beschouwen, wanneer alles wat ik zal doen gelaakt, beoordeeld en misprezen zal worden: terwijl ik zal trachten alles te doen en te lijden uit liefde en voor de eer van onzen Heer Jesus Christus en in overeenstemming met Zijne heilige bedoelingen, waarmede ik mij in alles zal vereenigen. » (Art. 15).

« Ik zal mij toeleggen om aan de natuur niets anders toe te staan, dan wat ik haar, zonder opzien te baren, wat ik in alles wil vermijden, redelijkerwijze niet zal kunnen weigeren. Eindelijk, ik wil leven zonder eigenwil, aan niets gehecht zijn, en in elke omstandigheid des levens zeggen: *Fiat voluntas tua.* » (Art. 18).

Toen zij zich tot deze groote daad van zelfopoffering voorbereidde, werd haar op den feestdag van den H. Franciscus van Assië (4 October) deze groote heilige tot leidsman en beschermer gegeven. Zij zag hem bekleed met een alle begrip te bovengaanden glans en luister, en in de heerlijkheid boven de andere Heiligen geplaatst, wegens zijne gelijkvormigheid met den lijdenden Jesus en zijne liefde voor Zijn heilig Lijden. Het werd haar duidelijk, dat hij door de indrukken der wonden van den Verlosser een der grootste gunstelingen van Zijn Heilig Hart was geworden en als de uitdeeler der verdiensten van Zijn bloed; dat hij veel vermocht om de slagen der tegen de zondaren in gramschap ontstoken Goddelijke rechtvaardigheid af te wenden, van welk vermogen hij voornamelijk gebruik maakte ten gunste van kloosterlingen, die niet meer hun eersten ijver hadden.

Den dag voor Allerheiligen (31 October 1686) bood zij aan God deze bewonderenswaardige belofte aan, die het laatste onderpand van hare liefde voor het Hart van Jesus was. Het eerste artikel, dat al de overige samenvat, luidt aldus: « O, mijne eenige Liefde! ik zal trachten om alles wat in mij is aan u te onderwerpen en onderworpen te houden, door alles te doen wat ik voor het volmaaktst houd en het aangenaamst aan Uw Heilig Hart, aan hetwelk ik beloof, niets van alles wat in mijn vermogen is te zullen sparen, en niets te weigeren te doen of te lijden, om U te doen kennen, beminnen en verheerlijken. »

Maar op het oogenblik, dat zij zich zou gaan verbinden, werd zij bij de beschouwing der vele punten, welke de belofte behelsde (er waren achttien), door vrees, bevangen en dorst zij er niet toe overgaan. Alstoen kwam de Zaligmaker haar te hulp en liet haar in het binnenste van haar hart deze woorden hooren: « De eenheid mijner zuivere liefde zal bij de veelvuldigheid van al die dingen de oplettendheid vervangen; en wees verzekerd, dat die zelfde liefde u de geringste tekortkomingen aan de belofte zal doen herstellen, door u op te wekken om ze door versterving en gestrengheden uit te wisschen. » Na deze bemoedigende verzekering ontvangen te hebben, aarzelde zij niet langer en ging vol blijdschap deze heldhaftige verbintenis aan.

Wat wil dat zeggen: « De eenheid mijner liefde zal bij de veelvuldigheid van al die dingen de oplettendheid vervangen? » Dit wordt ons door een godvruchtigen schrijver, (pater Croiset S. J.), die zeer ervaren is in de inwendige leiding, op eene uitmuntende wijze verklaard. (1)

« Men ziet uit deze belofte, zegt hij, wat eene grootmoedige en getrouwe ziel door de genade vermag, en wat die zelfde genade in een hart, dat brandt van liefde tot Jesus, teweegbrengt. Eene verbintenis, zoo groot als deze, die zich uitstrekt over de geringste gedachten en de nietigste handelingen, schijnt wel iets hinderlijks te zijn. Zij schijnt zelfs zeer moeilijk, en zij zou het werkelijk zijn, bijaldien niet dezelfde Geest, die haar dezelve had ingegeven, haar tevens niet een zeker en gemakkelijk middel had aangewezen om dezelve, zonder door angstvalligheid gekweld te worden en den vrede des harten te verliezen, te volbrengen. Dat middel was niets anders

---

(1) *Abrégé de la vie de la Bienheureuse.*

dan de voortdurende beoefening der zuivere en volmaakte liefde tot Jesus. » Welke verplichting uwe gelofte u ook moge opleggen, zegt de beminnelijke Verlosser tot haar, om elk oogenblik aan zoovele dingen te denken, weet, dat gij aan alles zult voldoen, door mij zonder voorbehoud en zonder onderbreking te beminnen. Eigenlijk moet gij aan niets anders denken en u op niets anders toeleggen, dan om mij op eene volmaakte wijs te beminnen; bevljchtig u slechts om mij te beminnen en, bijgevolg, om mij te behagen in alle omstandigheden en in alle dingen. Dat mijne liefde het voorwerp en het doeleinde van al uwe gedachten, van al uwe handelingen, van al uwe verlangens zij. Haak slechts naar mijne liefde, en leg u slechts daarom op mij te beminnen toe, om mij altijd nog meer te beminnen. Ik geef u de verzekering, dat gij, zonder u om iets anders te kwellen, door deze heilige oefening nog meer zult doen, dan in uwe belofte vervat is. »

Aldus spreekt pater Croiset, die door de Gelukzalige zelve de geheimen van het Hart van Jesus kende. Zij had nooit eenig berouw over hare belofte, en in de eenheid der liefde vond zij een onuitputtelijke hulpbron om de zoo veelvuldige verplichtingen na te komen. De Zaligmaker schonk haar als belooning de eenige vreugde, waarvoor hare ziel gevoelig kon zijn: zij was getuige van de zegepraal van Zijn Goddelijk Hart in het gezegend klooster van Paray-le-Monial. Het volgende jaar, toen zij de bediening van Meesteres der novicen nederlegde, wilden de jonge religieusen, die onder hare leiding gevormd waren, eene dierbare herinnering uit het noviciaat medenemen. Nu had zij de gewoonte om haar een prentje dat het Heilig Hart voorstelde, te geven, dat de eene aan de andere overhandigde om aan het Goddelijk Hart

de bewijzen van hare liefde te geven; dit afbeeldsel plaatsten zij in een gang, waar zij voortgingen het te vereeren, en deze plaats werd spoedig eene druk bezochte bedeplaats.

Van den anderen kant beijverde zich de gansche communiteit om een het aanbiddelijk Hart waardig heiligdom en altaren op te richten. Men zag binnen de afsluiting het nieuwe gebouw verrijzen, en allen wedijverden om het te versieren. Waarom zou ik hier zuster Lazare Dusson niet noemen, die goede tuinierster, wier oogst God zegende, en die de vruchten van haren zwaren arbeid aan het Hart van Jesus opdroeg? Indien de vrouw, die op het gastmaal van Bethanië reukwerk op het hoofd van den Verlosser uitstortte, overal waar het Evangelie gepredikt wordt in de herinnering der menschen moet voortleven, komt het mij voor, dat zuster Lazare hier eene dergelijke eer verdient.

Eens toen in de eetzaal het Leven van de H. Catharina van Sienna werd voorgelezen, zeide zij onwillekeurig in zich zelve: « O! als ik eens iemand kon zien, die op haar geleeke, hoe gelukkig zou ik zijn! » Zij had dien wensch nauwlijks gevormd, of zij hoorde Christus inwendig tot haar zeggen: « Zie, daar is mijne Welbeminde, aan wie ik niet minder genaden verleend en gunsten bewezen heb. » Toen zij hare oogen opsloeg, zag zij tegenover haar de Gelukzalige, en kon niet meer twijfelen, of hetgeen zij in het binnenste van haar hart gevoelde was wezenlijk de getuigenis van den Heiligen Geest. Zij trachtte dan ook de vriendschap van deze beminde van Jesus' Hart te verwerven; dit was niet moeilijk voor haar, daar Margaretha Maria dikwijls deelnam aan den arbeid der werkzusters. « Onze waarde Lazare, zeggen de Gedenkschriften, trok zooveel als zij maar kon partij van de

gelegenheid, welke zij dikwijls had om zich met dezen Serafijn op aarde te onderhouden. Zij hielp haar zooveel als zij vermocht om de godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus in het noviciaat in te voeren. Zij was eene der ijverigsten om het te vereeren, en zij sloot zich bij onze eerbiedwaardige zuster Des Escures aan om deze godsvrucht te steunen en dezelve in ons klooster door plechtigheden te doen opluisteren. Alleen het noemen van het aanbiddelijk Hart bracht haar geheel in verrukking, en men werd tot liefde voor hetzelfde opgewekt, als men haar over deszelfs Goddelijke voortreffelijkheden hoorde spreken. Eindelijk kon men haar de vergunning niet weigeren, welke zij verzocht had, om bij elke retraite hardop te zeggen: « Leve het Heilig Hart van Jesus! en dit deed die goede zuster op zulk een toon en met zulk een nadruk, dat het tot in het hart drong. » (1)

---

(1) Volgens de in het archief van het klooster te Paray-le-Monial berustende aantekeningen is zuster Lazare Dusson den 20 Augustus 1744 aldaar overleden in den ouderdom van zeven en tachtig jaar, en in het zeven en zestigste van hare professie. Men vindt in gemelde aantekeningen trekken van eene treffende oorspronkelijkheid en die de zeden van het tijdperk niet kwalijk schetsen. De zuster Dusson was geboortig van een dorp in de nabijheid van Couches op eenige uren afstand van Autun, in eene landstreek, die gedeeltelijk protestantsch was, en aan deze laatste bijzonderheid had zij het te danken, dat zij een fiksche godsdienstig onderricht genoten en zelfs eenige kennis van de controverse had. „Middelertijd zij bij godvruchtige meisjes leerde lezen, leerde zij ook tevens met haar bidden op eene gemakkelijke en hartelijke manier, waarin niets gemaakts en overdrevens was, terwijl zij een gezond oordeel en een mannelijken en verstandigen geest bezat. Zij was zeer vastberaden, en alles wat zij deed ging haar handig en gemakkelijk af. Zij ging zelfs zonder veel omslag te maken met hare broeders op de jacht, en kon zoo goed met het geweer schieten, dat zij later een wachter voor ons geweest is, toen zij het, daar men dieven vermoedde, in den tuin afschoot:

De kapel stond eindelijk daar, versierd met alles wat eene vindingrijke godsvrucht aan praal en stille pracht had kunnen ten toon spreiden; de toewijding werd bepaald op den 7 September 1688. Dien dag werden de deuren van het klooster ontsloten om toegang te verleen en aan de geestelijkheid der stad, die zich in processie daarheen begaf en gevolgd werd door een groot getal geloovigen, aan wie men onmogelijk den toegang had kunnen ontzeggen. De plechtigheid duurde twee uren en ongeveer evenveel tijd duurde het eer de menigte, die zeer aanzienlijk was, zich verwijderd had.

Al dien tijd bracht de Gelukzalige door in de kapel, waar men opmerkte, dat zij niet opgehouden had in de volkomenste bewegingloosheid te bidden. Verscheiden personen loerden op een oogenblik om haar te spreken; maar daar zij haar in zulk eene diepe ingetogenheid zagen, gingen zij weg, zonder hare heilige rust te durven storen; en God alleen was het bekend, welke ge-

---

daar zij er geene gewoonte van maakte, werden hare geestelijke oefeningen er niet door onderbroken.... Haar ijver voor het Katholieke geloof deed haar het ongeluk bejammeren dergenen, die het om hun eigen hoofd te volgen verlieten. Zij bad zonder ophouden den Heer, dat Hij hen tot het middelpunt der eenheid mocht terugvoeren, daar de godsdienst haar zeer ter harte ging. Daarbij was zij geleerd, en ofschoon zij den Bijbel slechts eenmaal had gelezen, was zij door haar sterk geheugen bijna geene enkele plaats er van vergeten. Zij stelde daaromtrent vragen, op welke de bekwaamste geleerden het zich een genoeg rekenden schriftelijk te antwoorden, daar zij dezelve door een derden lieten voorstellen. Dagelijks verhaalde zij ons, als wij bijeen waren, iets uit het Evangelie, of zij zegde kerkelijke lofzangen in versmaat op, welke zij alle van buiten kende. Zij vond er zeer veel smaak in, daar zij dezelve als zij niet slapen kon te bed liggende reciteerde. Het was eene grootmoedige ziel, die voor niets terugdeinsde, als het de eer van God gold. Zij zou een dwingeland getrotseerd hebben."

voelens in die uren, waarin hare ziel, door de liefde voor het aanbiddelijk Hart van Jesus in verrukking gebracht, zich in onuitsprekelijke dankbetuigingen uitstortte, in haar oprezen.

HOOFDSTUK XXIII.

DE GELUKZALIGE IN HARE BETREKKING MET DE VERSCHILLENDE KLOOSTERS HARER ORDE.

Het stilzwijgen te moeten afbreken, en uit die vergetelheid bij de menschen, waarin zij voor immer bedolven had willen blijven, te moeten treden, was voor de nederigheid der Gelukzalige het grootste van alle offers. Het lag nogtans in het plan der Voorzienigheid, dat deze zuivere flambouw haar licht niet slechts binnen de enge grens van het klooster zou verspreiden, maar ook daar buiten en zelfs in de verte, ten einde alle harten voor het Hart van Jesus te winnen. Het is daarom, dat zij bevel kreeg om niet te weigeren brieven te schrijven of in de spreekkamer te verschijnen telkens, als de gehoorzaamheid of de naastenliefde haar daartoe verplichtte; en men weet het, het was slechts tot dien prijs, dat zij voor de jeugdige zuster de Sénece de genade verwierf van voor haren dood met de H. Sacramenten te worden voorzien. Hoe zou zij overigens aan de dringende aanbiedingen, welke haar van alle kanten gedaan werden, hebben kunnen wederstaan? Het was zoo gemakkelijk

niet voor haar, om zich te doen vergeten. Nooit, bijvoorbeeld, had de Moeder de Saumaise met haar stilzwijgen genoeg genomen. Het schijnt, dat zij de eerste was om zich na hare terugkomst te Dyon er over te beklagen; misschien wel wat al te scherp, want wij zien, dat de Gelukzalige haar vriendschappelijke verklaringen geeft en nederige verschooningën aanbiedt: « Het was niet zonder mij zelve geweld aan te doen, noch uit gebrek aan vriendschappelijke gevoelens, dat ik mij den zoeten troost wilde ontzeggen van u te schrijven en u te zeggen, dat ik altijd dezelfde zal zijn in de achting voor uwe liefde. Gij weet wel, dat ik, daar onze goede Meester mijn hart zoo nauw met het uwe vereenigd heeft, niet vrees, dat het er van gescheiden zal worden, tenzij door Hem zelve. En daar ik geene woorden vinden kan om mijne erkentelijkheid voor uwe moederlijke goedheid uit te drukken, zal het mij genoeg zijn u te zeggen, dat ik dezelve eeuwig zal gedachtig zijn voor onzen Heer Jesus Christus, dien ik smEEK, dat Hij u in die beminnelijke eenzaamheid, welker zoetheid ik met u deel, moge deelachtig maken aan Zijne kostbaarste gunsten en teederste liefdeblijken. » Daarop verhaalt zij de genaden, dat is de beproevingen, waarmede zij op dat oogenblik begunstigd werd: « Het komt mij voor naar lichaam en geest slechts één kruis te zijn, zonder dat ik mij zou kunnen beklagen of naar anderen troost verlangen, dan er op deze wereld geen te hebben en in den gekruisigden Jesus, onbekend in mijn lijden, verborgen te leven, opdat niet eenig schepsel medelijden met mij moge hebben of zich mijner gedenke, dan alleen om mijne kwelling te vermeederen. »

Het volgende jaar werd de Moeder de Saumaise tot Overste van Moulins gekozen. Dat klooster is de getuige

van haar gelukzalig afsterven geweest; men bewaart er haar hart, en de gansche communitieit is nog doortrokken van de heiligheid van haren levenswandel en verspreidt nog den geur harer deugden.

Zou het niet bij deze gelegenheid geweest zijn, dat Margaretha Maria den volgenden brief aan de nieuwe Overste richtte: « Ik beken u, mijne waarde Moeder, dat het een groote troost voor mij geweest is, dat gij onzen Heiland het genoegenschap verschafft hebt, Zijn kruis met blijdschap en onderwerping te omhelzen. Het is waar, dat Hij het geheel met rozen bedekt heeft, uit vrees dat het u mocht afschrikken; maar dat is het niet, waarover gij u het meest moet verblijden, maar wel wanneer gij de prikkels zult voelen, die er onder verborgen zijn. Dan zal het den Heer behagen om u aan zich gelijkvormig te maken, en Hij zal u doen zien, dat Hij in de bitterheden van den Calvarieberg niet minder beminlijk is dan in de zoetheid van den Thabor. »

De Moeder de Saumaise maakte geen geheim van hare gevoelens voor hare dierbare Dochter van Paray-le-Monial; zij werden weldra door anderen gedeeld, en verscheiden religieusen van Moulins verzochten om hare vereeniging van gebeden en haar voor God gedachtig te zijn. Aan het hoofd van deze onderscheid ik de zuster Louisa Hendrika de Soudeilles, aan welke de Gelukzalige in de maand September 1679 antwoordde: « Ik bid het Heilig Hart van Jesus, de onze te willen verteren in het vuur Zijner liefde, welke, geloof ik, u aangespoord heeft om de eer uwer kennis te verschaffen aan iemand, wier groote ellenden voortdurend een sterk verlangen in haar levendig houden om onbekend en door de menschen vergeten te leven. »

De vereeniging dier beide harten werd in korten tijd

zeer innig, vooral door dat zuster de Soudeilles niets spaarde om de banden nauwer toe te halen. De Gelukzalige schreef haar het volgende jaar: « Ik meende, dat gij niet meer dacht aan mij, die u niet vergeet voor onzen Heer Jesus Christus, bij wien ik mij gaarne beklagen zou, dat gij mij dagelijks tusschen de twee elevaties van de H. Mis van zoover komt bezoeken. Gij zweeft mij altijd voor den geest, en wanneer wij aan onzen Goddelijken Meester gezegd hebben, wat gij wenscht, gaat gij stil weg, tot mij zeggende als in uwen brief, dat ik niet boos moet worden. Maar hoe zou men het kunnen worden op u, die zoo goed de harten weet te winnen, dat, als ik niet wist, dat het was om ze aan God te geven, ik Hem waarlijk zou bidden om mij tegen u in bescherming te nemen! »

Zuster de Soudeilles was de rechte persoon om de Gelukzalige te begrijpen, want zij had eene teedere godsvrucht tot het vleeschgeworden Woord en wijdde elken dag van de week aan de vereering van eene van deszelfs volmaaktheden. Van den leeftijd van elf jaar was zij aan den hemelschen Bruidegom verbonden door de belofte van zuiverheid, welke zij op den dag van hare eerste H. Communie aflegde. Eerst had zij zich in het klooster der Ursulienen te Limoges, waar zij opgevoed was, aan God willen toewijden; maar de Moeder de Montmorency had aan den heer de Soudeilles haar verlangen te kennen gegeven om eene zijner dochters bij zich te hebben, en deze goede edelman, vol eer en verdiensten, kon dit nieuw bewijs van gehechtheid aan de weduwe van een prins, dien hij in voor- en tegenspoed getrouw gediend had, niet weigeren. Louisa Hendrika, de oudste van zijne dochters, was dan in het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie van Moulins aangeno-

men, en den 12 Februari 1645 ontving zij er het heilig kleed. De moed, welken zij gedurende haren proeftijd ten toon spreidde, voorspelde eene meer dan gewone deugd. In weerwil van de weldaden van mevrouw de Montmorency was het huis arm en de voeding der zusters karig en van eene grove hoedanigheid. Louisa Hendrika was met haar teeder gestel tegen zulk eene levenswijze niet bestand en ondervond er ernstige gevolgen van; doch zij verborg haar lijden, uit vrees dat men haar van de gewone oefeningen mocht verschoonen. Zij was overigens, zelfs in de oogen der wereld, eene volmaakt wel opgevoede jonge dame, vol geest, gevoel en smaak, en zeer gevat. Toen dan ook de hertogin van Longueville hare tante in het klooster te Moulins, waar zij ongeveer een jaar doorbracht, kwam bezoeken, verlangde mevrouw de Montmorency, dat zuster Louisa Hendrika altijd bij de zusters zou zijn, die haar gezelschap hielden, en men merkte op, dat deze prinses bij voorkeur tot haar het woord richtte. In de verschillende bedieningen als Meesteres der pensionnaires, van Bestuurster en Overste, die zij achtereenvolgend bekleedde, had zij te doen met alles wat toen het aanzienlijkst in Frankrijk was, daar de Montmorencys en de Condés zich door de tegenwoordigheid van de beroemde weduwe, hunne bloedverwante, of door de herinnering aan haar, beurtelings naar dit klooster voelden heengetrokken.

De Moeder de Soudeilles ontving er het bezoek van de koningin van Engeland, Catharina de Bragança, toen zij Frankrijk doortrok om zich naar Portugal te begeven; later dat van Jacobus II en zijne gemalin Maria van Modena. (1) Zij telde onder hare kweekelingen en novicen

---

(1) Dit bezoek van den koning en koningin van Engeland had plaats

de dochters van de aanzienlijkste familiën, onder anderen Henriette de Ventadour en Virginie de Valençay. (1) Maar ver van zich door den luister van den naam en rijkdom te laten verblinden, ver van met de wereld in overleg te treden, beijverde zij zich onafgebroken om ware minnaressen van het kruis te vormen, zachtmoedige en ootmoedige dochters van het Hart van Jesus; terwijl zij veel belang stelde in de raadgevingen en wenken der Gelukzalige, die haar (7 Juli 1682) het volgende schreef: «Gij hebt wel reden bezorgd te zijn bij de keus van een levensstaat voor meisjes: want het is waarlijk zulk eene moeilijke zaak, dat, tenzij Christus zelf de keus doet, men lichtelijk gevaar loopt zich daarin te bedriegen. Maar men moet Hem in de geesten van degenen, die zich aanbieden laten handelen, en van onzen kant slechts zooveel daartoe bijdragen, als Hij ons doet weten, dat noodzakelijk is voor Zijne eer, zonder zich om moeilijkheden te bekommeren: want als

---

in 1701. Gedurende de drie dagen, welke zij te Moulins doorbrachten, bezocht de koningin vier keer het klooster, waar zij met de waardige Overste een lang onderhoud had. Het is aan te nemen, dat de Gelukzalige er niet vergeten is: want sedert 1697 droug deze godvruchtige vorstin, die pater de La Colombière tot biechtvader had gehad, bij den II. Stoel aan om de instelling van het feest van het H. Hart.

(1) „Gij verhaalt mij wonderen van het graf van den hertog de Montmorency en van de schoonheid der dames de Valençay.” Mevrouw de Sévigné schreef dit den 15 Februari 1671 aan hare dochter, in antwoord op een schrijven van mevrouw de Grignon, die zich naar Provence begaf en zich te Moulins had opgehouden. Men ziet daaruit, dat de dames de Valençay, toen zij zich aan God wijdde, nog iets anders dan haar fortuin ten offer brachten. Even zoo goed als Henriette de Ventadour behoorden zij van moederszijde tot het geslacht der Montmorencys.

de roeping waarlijk van God komt, weet Hij de hinderpalen wel te doen overkomen, waarvoor men Hem dan ook met aandrang moet bidden. Ik geloof, dat, wanneer wij slechts op God het oog gevestigd houden en niets dan Zijne eer zoeken, wij niets moeten vreezen, omdat Hij slechts naar den goeden wil ziet van een hart, dat Hem bemint. »

Onder het getal der dierbaarste vriendinnen en getrouwste navolgers der Gelukzalige in het klooster van Moulins, vind ik ook Felicia Magdalena de la Barge, die als Bestuurster de Moeder de Soudeilles, die tot Overste was gekozen, opvolgde. Zij was eene dochter van eene eeredame der hertogin van Montmorency, en vijf jaar oud toen deze prinses, haar hofstoet afgedankt hebbende, haar bij zich in het klooster nam, waar zij onder hare oogen werd opgevoed. Zij was op dien leeftijd zoo onleerzaam en eigenzinnig, dat men zeer vreesde, dat zij zich nooit onder het juk van den kloosterregel zou kunnen buigen; maar de Moeder de Chantal, die haar zelve onderzocht had, verzekerde, dat zij religieuse zou worden, en eene goede religieuse, welke voorzegging volkomen bewaarheid is geworden. Zij was zeer geneigd om zich aan personen of zaken te hechten, en dat was de voornaamste hinderpaal, dien zij te overwinnen had om aan de verlangens van den hemelschen Bruidegom te voldoen. De Gelukzalige hield dan ook niet op haar tot de verzaking, vernietiging en het vergeten van zich zelve en het geschapene aan te manen. « Dompel u in uw niet, en gij zult Hem bezitten... Hij wil u leeren om zonder *steun*, zonder *vrienden* en zonder *genoegens* te leven. Naarmate gij u met deze woorden bezig houdt, zal Hij ze u doen begrijpen. Nogtans, mijne dierbare vriendin, verontrust u niet over uwe fouten; maar

hebt gij er begaan, zeg dan vertrouwelijk tot het allerbeminnelijkst Hart van Jesus: O, mijne eenige liefde, betaal voor uwe arme slavin en herstel het kwaad, dat ik gedaan heb. Doe het dienen tot uwe eer, tot stichting van mijn evennaaste en tot zaligheid mijner ziel. — En op deze wijze, dient onze val dikwerf om ons te verootmoedigen en te leeren wat wij zijn, en hoe nuttig het is, dat wij de grondelooze diepte van onze nietigheid ten volle beseffen. Doch de eigenliefde, die maakt, dat de mensch zich overal wil vertoonen, toegejuicht, bemind en goed ontvangen worden, wil van deze les niet hooren en kan dezelve niet begrijpen. Maar gij moet niet met haar redeneeren, want zij voedt en mest zich vet van aan- en opmerkingen. »

Zuster de la Barge maakte zich de raadgevingen van de Gelukzalige ten nutte, en het behaagde aan God hare getrouwheid te beloonen door uitstekende gunsten, van welke vele haar werden verleend op den feestdag van den H. Johannes den Evangelist, dien zij op eene bijzondere wijs vereerde. Eens onder anderen scheen het haar onder de Vesper bij de commemoratie, terwijl zij door eene inwendige beweging geheel in zich zelve gekeerd was, alsof de Zaligmaker en Zijne heilige Moeder haar dezen welbeminden leerling tot meester en leidsman in het geestelijk leven gaven, opdat hij haar tot in den schoot der Godheid zou voeren door het Hart van Jesus, dat zij tot hare plaats van rust en afzondering of, zooals zij zelve zich uitdrukt, tot haar graf koos. Van dat oogenblik af was haar leven tot aan haar gelukkig uiteinde (26 November 1690) dat kort op dat van hare vermaarde vriendin van Paray-le-Monial volgde, dan ook niet anders dan een voortdurend sterven en vernietiging.

Op hetzelfde tijdstip werd de gelukzalige geraadpleegd door mejufvrouw de Chamberlain van Moulins, eene van die zielen, die naar de volmaaktheid reikhalzen en er plannen toe maken, maar wier bedoelingen en inzichten nog niet oprecht en zuiver genoeg zijn. Men bewondere de heilige vrijheid, de edele en grootmoedige vrijmoedigheid, welke in de antwoorden heerschen van de nederige kloosterzuster van Paray-le-Monial.

«Gij verlangt, mijne dierbare zuster, dat ik u mijn gevoelen zeg omtrent de keus van uwen levensstaat. Ik kan u dienaangaande niets anders zeggen, dan dat gij den raad moet opvolgen van dengenen, die uw geestelijke leidsman is. Gij zegt mij, dat hij u niet kent: dat verwondert mij zeer, want wij moeten de oprechtheid onzer goede verlangens meer doen kennen door werken dan door woorden, die, als ons gedrag niet daarmede overeenkomt, verdacht zijn.

Denk er wel over na: als er beloften worden afgelegd gaat het om de zaligheid, vermits dit, zooals gij wel weet, nieuwe verdiensten aan onze handelingen toevoegt. Maar, om openhartig te spreken, ik kan die twee dingen in eene ziel, die geheel aan God wil toebehooren, niet met elkander in overeenstemming brengen: dat zij dikwijls en vrijwillig tegen de oprechtheid zou kunnen zondigen, en dat zonder opzet, terwijl zij in hare woorden en daden zekere uitvluchten en bewimpeling zoekt; niet den rechten weg bewandelt dergenen, die in alles wat zij doen slechts God beoogen en die, zonder iets anders, tot zinspreuk nemen: Ik zal, als ik alleen ben, noch meer noch minder doen dan in de tegenwoordigheid der menschen, wijl God mij overal ziet en tot in de geheimste schuilhoeken van mijn hart doordringt.»

Zij eindigt met deze woorden: «Ik weet niet, waarom

God heeft toegelaten, dat ik u slechts over die eenvoudigheid gesproken heb, als het niet is, dat ik meen zooveel afschuw van het tegenovergestelde te hebben, dat wanneer ik alle andere deugden in eene ziel vereenigd zou zien, en zij met vele andere genaden begunstigd was, mij dat alles, wanneer de oprechtheid ontbrak, zou toeschijnen bedrog en dwaling te zijn »

Het apostolaat der Gelukzalige bij hare medezusters te Moulins werd met den schoonsten uitslag bekroond. De Moeder de Soudeilles vooral muntte uit door haren ijver om de godsvrucht tot het Hart van Jesus in haar klooster in te voeren. Zij had van hare vrienden twee afbeeldingen van het Goddelijk Hart ontvangen, het kleinste hield zij voor zich, daar zij het voortdurend op haar hart wilde dragen; het grootste werd in de kamer, waar de heilige Stichteress gestorven was, ter vereering der zusters uitgesteld. Deze bidplaats werd van toen af meer dan ooit bezocht, en op den eersten Vrijdag van elke maand geleidde de Overste de gansche Gemeente tot het doen van eene akte van eerherstelling daarheen. Te gelijker tijd verrees er in de kerk van het klooster eene kapel ter eere van Heilig Hart, die bijna voltooid was, toen God deze schoone ziel tot zich riep. Zij stierf in de gevoelens van den diepsten ootmoed, zeggende: « Ik heb door mijne daden omgeworpen, wat ik door mijne woorden heb opgericht. Indien gij eens wist, welk eene oneer ik de Orde heb aangedaan! Mijn God, ik vraag U vergiffenis; ontferm U mijner! » Vervolgens nam zij het hart van de H. Johanna de Chantal, terwijl zij dit gebed sprak: « Mijne heilige Moeder, draag aan het Goddelijk Hart van Jesus den liefdegloed van het uwe op, om voldoening te geven voor de lauwheid van het mijne. »

Maar vooral is het in de brieven aan Zuster de Thélis in het eerste klooster van Lyon, dat de kracht van den geest der Gelukzalige uitschittert; deze edelmoedige ziel had buitengewone beproevingen te doorstaan en stond langen tijd ten doel aan vuige lasteringen, uit welke proef hare deugd zuiverder en schitterender te voorschijn kwam. Eerst sloeg zij tegen den prikkel; de vermaningen van Margaretha Maria werden toen dringend, zooals men zien kan uit den volgenden brief van de maand September 1687. Zuster de Thélis ontving hem, toen zij hare najaars-retraite hield.

« Van alles wat gij ons gezegd hebt, is die sterke vervolging der genade, welke gij bij het zoo dikwerf hervallen gewaar wordt, mijn inziens het beste, wijl dit een teeken is van het vurig verlangen, dat God heeft om u te redden, wat Hij nogtans zonder uwe medewerking niet doen zal. Het is daarom, dat wij ons niet moeten vleien; want wanneer wij voornemens zijn haar altijd te wederstaan, zal zij eindelijk moede worden ons te vervolgen en zich langzamerhand terugtrekken, en wij worden ongevoelig voor ons verderf. Daarom is het, dat indien gij vandaag de stem van God hoort, gij uw hart niet ongevoelig moet maken, en tracht uw voordeel te doen met de geestelijke afzondering, waarin gij u met dat doel begeven gaat, door een vasten en krachtigen wil om u te overwinnen, u onophoudelijk geweld aandoende, zoowel om u van u zelve los te maken als van de andere gelegenheden tot zondigen, die u bekend zijn. Maar er moeten geene vrijwillige overtredingen meer geschieden, indien gij door onzen Heer Jesus Christus weder in genade verlangt aangenomen te worden. Anders zoekt gij tevergeefs naar de genade: want Hij zal met ons spotten, zooals wij met Zijne genade gedaan hebben.

Dat Zijne goedheid ons behoede voor zulk een ongeluk, dat grooter is, dan men kan uitdrukken: want welk heil is er voor eene ziel, die haren God verloren heeft? »

Na de retraite van zuster de Thélis, doet de Gelukzalige weder een aanval op haar:

« Het is waar, mijne zeergeeerde Zuster, dat indien het Heilig Hart van onzen Heer Jesus Christus mij minder genegenheid voor uwe dierbare ziel gegeven had, zou ik mij niet zoo gevoelig getroffen gevoelen over hare vertraging op den weg der volmaaktheid. Wijl gij mij aanspoort om u vrijelijk mijne gedachten te zeggen, zal ik het eenvoudiglijk doen, want vleien of veinzen kan ik niet. Gij weet, dat er geen middelweg is, en dat er van niets anders spraak is dan eeuwig gelukkig of eeuwig ongelukkig te zijn. Het eene zoowel als het andere hangt af van onze keus: God in den hemel met de Heiligen eeuwig te beminnen, na ons hier op aarde, zooals zij gedaan hebben, door ons te versterven en te kruisigen, geweld aangedaan te hebben; of wel, van hun geluk af te zien, door aan de natuur alles te geven wat zij verlangt. Waarom zooveel redeneringen en woordenstrijd, alvorens voornemens te volbrengen, die zoo nuttig voor uwe volmaaktheid blijken te zijn, dat gij zonder de beoefening er van geene groote vorderingen er in zult maken? — Maar het is, zegt gij, dat zij aan de natuur dwang opleggen en haar hinderlijk zijn. — Daarom is het juist, dat men dezelve nauwgezet in beoefening moet brengen: want de natuur en de genade kunnen niet in een en hetzelfde hart te zamen wonen. Altijd moet de eene hare plaats aan de andere afstaan. En, mijne dierbare Zuster, waartoe dient het in de geestelijke afzondering besluiten en voornemens te maken, indien wij dezelve later, als de strijd daar is, niet volbrengen? »

En eene laatste maal verdubbelt zij hare waarschuwingen :

« Ga dan met moed tot God langs den weg, dien Hij u heeft aangewezen, door gedurig de middelen aan te grijpen, welke Hij u aanbiedt; hoe hard ze ook aan de natuur toeschijnen, verwissel dezelve nooit tegen de zulke, die naar uwen smaak zijn. Verlaat u geheel op God, met een volkomen vertrouwen op Zijne goedheid, die nooit degenen verlaat, welke, zich zelve mistrouwende, slechts op Hem hunne hoop gesteld hebben. Laat het in het goede nooit meer bij het begin. Doch gij weet er genoeg van: laten wij, mijne welbeminde Zuster, alleenlijk maar doen wat wij weten. »

Wij zullen op de steeds zoo innige en hartelijke gemeenschap, welke de Gelukzalige met de Moeder Greyffié, die Overste van Semur-en-Auxois was geworden, onderhield, niet terugkomen. Daarin wellicht oogst de minnares van het Hart van Jesus de zoetste eerstelingen van haren ijver, als wilde de Moeder Greyffié haar schadeloos stellen voor de beproevingen, welke zij haar had doen ondergaan. Doch neen: in de oogen van beiden waren deze beproevingen ware zegeningen, en niets droeg meer bij om een dier heilige en sterke vriendschapsbanden, op welke tijd noch afstand iets vermogen, onoplosbaarder te maken. Men kan van de Moeder de Saumaise hetzelfde zeggen. Het is eene schoone getuigenis omtrent de Gelukzalige die van hare twee voormalige Oversten, die hare getrouwe bondgenooten geworden waren, en hare omgeving in de gevoelens van liefde en hoogachting, waarvan zij voor haar doordrongen waren, deden deelen.

In den loop van het jaar 1682 naar Dyon teruggeroepen, zette de Moeder de Saumaise het werk der voort-

planting van de Goddelijke liefde, dat zij te Moulins met zulk een goed gevolg begonnen was, daar voort. Daar vindt zij terug Magdalena Joly, eene van ijver brandende ziel, eene ware navolgerster van hare groote naamgenooten uit het Evangelie. Ja, ook zij heeft veel bemind. Gedurende verscheiden jaren heeft zij met de Moeder de Sau-maise allerlei verdrietelijkheden en afwijzingen getrotseerd, ten einde in het klooster van Dyon de zegepraal van het Hart van Jesus voor te bereiden. Margaretha Maria moedigt haar uit de verte aan: zij verzekert haar, dat deze zegepraal zeker en zelfs aanstaande is. Inderdaad, al hare hoop en verwachtingen worden onder het bestuur der Moeder Dorothea Desbarres op eene wonderbare en onverwachte wijs verwezenlijkt. Deze Moeder Desbarres zelve is eene groote ziel, eene waardige mededingster van Seraphina Boullier, wier schriften zij heeft bijeenverzameld en op bladzijden vol zalving en liefelijkheid haar leven geschetst. Zij is de eerste om deze heilige onderneming te bevorderen. Zie hoe vindingrijk is de liefde! Hoe geleerd, vaardig en heiliglijk stoutmoedig! Magdalena Joly is eene in het klooster opgesloten eenvoudige jongedochter, die niet meer onderwijs genoten heeft dan elk andere, en ziedaar, zij vervaardigt litanien, een officie en eene mis ter eere van het aanbiddelijk Hart van Jesus: alles in het Fransch, want zij kent geen andere taal, maar dat doet er niet toe, het Latijn zal later wel komen; en inderdaad, een godvruchtig priester de heer Charolais, biechtvader van het klooster, zich gelukkig achtende zelf iets tot de eer van het Goddelijk Hart te kunnen bijdragen, vertaalt mis en officie in kerkelijk Latijn en de goedkeuring van het bisschoppelijk bestuur wordt verkregen. Op den eersten Vrijdag van Februari 1689, kwam de heer Bouhier, Overste van het huis,

deze mis van het Heilig Hart in het klooster lezen, en na Paschen begaven de kanunniken van de H. Kapel zich in processie naar de kerk van het klooster, waar zij dezelfde mis, op muziek gezet, zongen. (1)

De Moeder Joly had nog een ander gebruik gemaakt van de nieuwe talenten, welke zij aan hare liefde tot God verschuldigd was. Zonder ooit teekenen te hebben geleerd, ontwierp zij eene afbeelding van het Heilig Hart, en de kunstenaar, aan wien de uitvoering er van werd toevertrouwd, bekende, dat hij meende niets beter te kunnen doen dan de compositie in haar geheel over te

---

(1) Eenige dagen daarna schreef de Communiteit van Dyon aan de andere kloosters: „Wij worden door de innige genade, welke onze Communiteit door hare godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus ontvangt, tot het eenige en ware goed gedrongen en aangeemoedigd. Zij is niet nieuw voor de heilige zielen, die haar beschouwen als het middelpunt der eenheid en de bron van allen liefde- en ijvergloed. Doch wij houden haar voor nieuw wat betreft de instelling van het feest en de vergunning tot eene daarop betrekking hebbende mis: dit hebben wij verkregen van Monseigneur onzen doorluchtigen Prelaat, die onze godsvrucht heeft goedgekeurd, en toegestaan, dat zij zich in geheel zijn bisdom verspreide. Er zijn reeds vele van onze huizen, die in onzen ijver hebben willen deelen en verlangd hebben, dat wij eene gedrukte mis, die ter eere van het Heilig Hart is opgesteld, zouden zenden; er is ook een klein werkje in den handel, dat de beweegreden dezer devotie benevens eenige vurige gebeden en litaniën bevat. Indien eenige van de uwen het mochten verlangen, zult gij ons altijd bereid vinden om u te bevredigen, daar wij overigens niet gelooven iets, dat in strijd is met onze grondregels, die het menigvuldige verbieden, in te voeren, wijl deze devotie een verschillend uitwerksel teweegbrengt, dat zij ons aan het inwendig leven herinnert en wij op geenerlei wijze met mondgebeden door haar overladen worden.” (Rondgaand schrijven van Dyon; 11 April 1689).

In 't voorbijgaan gezegd, een uitmuntend antwoord, op al de tegenkantingen tegen de Gelukzalige onder den titel van de Constitutien van den H. Franciscus de Sales.

nemen. « Deze schilderij, zeggen de jaarboeken van het klooster, werd gebracht toen de zusters in retraite waren en vervolgens alle Vrijdagen uitgesteld. Men begon van toen af in ons huis openbare hulde aan het Heilig Hart van Jesus te bewijzen door lofgezangen van liefde en dankbaarheid, en onze zusters verlieten het voorkoor bijna nooit anders, dan wanneer hare tegenwoordigheid elders gevorderd werd » (1). Eindelijk werd in 1692 in de kerk van het klooster eene kapel ter eere van het Heilig Hart gesticht. De stad Dyon werd een der voornaamste brandpunten dezer devotie, en tegen het midden van deze eeuw werd het gansche bisdom door deszelfs Bisschop aan het Goddelijk Hart toegewijd, zooals een prachtvol marmeren gedenkstuk getuigt, dat in een der zijbeuken van de kathedraal is opgericht. Onder de religieusen, die door haren ijver uitmunten, moet nog vermeld worden de Moeder Brulard, destijds Overste van het klooster van Perigueux, die de bode en evangelist van het Heilig Hart voor deze streken was.

Alles wat de Gelukzalige uit Dyon, Semur, Moulins en andere plaatsen, waar het Hart van Jesus begon bekend en vereerd te worden, vernam, overstelpte haar hart van vreugde, en hoe meer zij het zag heerschen, hoe meer zij zich vernederde en, als het ware, verlegen werd. Zij hield dan ook niet op hare godvruchtige vriendinnen, hare grootmoedige medearbeidsters, aan te sporen om met haar den weg der volkomene zelfverloochening te gaan bewandelen.

« Zie, schreef zij aan Magdalena Joly, zie, mijne

---

(1) *Annales du monastère de la Visitation de Dyon*, uitgegeven door den Abbé Colet, vicaris-generaal van Dyon.

dierbare Zuster, voor welk een groot geluk moet gij het houden, tot dit groote werk gebruikt te zijn geworden! Schroom niet meer u zelve daarvoor te vergeten: want dat is de ware gesteldheid, die Hij verlangt van degenen, die Hij gebruikt, dat vergeten van zich zelve en van elk eigenbelang. Hij draagt zorg, u in dien tijd niet te vergeten: want Zijne liefde ziet u met vermaak aan en legt er zich op toe u te zuiveren en te heiligen, om u, terwijl gij werkt tot Zijne verheerlijking, volkomen met Hem te vereenigen. Hij scheidt behagen in uwen arbeid, omdat Hij u bemint; maar indien gij kunt begrijpen op welk eene wijs, zoudt gij in alles wat gij doet, geen maat meer weten om Hem eenige wederliefde te bewijzen!»

Te gelijker tijd werden haar de belooningen geopenbaard, welke aan allen, die aan dat gezegend werk hadden deelgenomen, verleend waren.

«Het zijn zulke groote schatten, schreef zij aan de Moeder de Saumaise, dat het mij onmogelijk is mij anders daarover uit te drukken, dan u te zeggen, dat gij gelukkig zijt en geheel uwe communititeit, want ik ben van gedachte, dat gij er een goed deel in zult hebben, vooral uw biechtvader (de heer Charolais), uwe zeer geëerde Moeder (Dorothea Desbarres) en gij: want toen ik, de H. Communie ontvangende, mij van de opdracht wilde kwijten, die gij mij gedaan hebt, om u driemaal aan dat beminnelijk Hart aan te bieden, meen ik duidelijk deze woorden gehoord te hebben: «Ja, ik ontvang ze voor altijd in de vriendschap mijner liefde». Het vernemen, dat gij, mijne dierbare Moeder, onder het getal Zijner gunstelingen waart, vervulde mijne ziel met zulk een liefelijk gevoel, dat zij buiten zich zelve was van vreugde.»

Zij gaat voort met deze woorden :

« Op een anderen keer, toen Hij zich met Zijne metige slavin onderhield, gaf Hij haar te verstaan, dat Hij eene kroon voor zich zou vervaardigen van twaalf Zijner welbeminden, die Hem hier op aarde de meeste eer verschaft hadden; dat Hij ze zou maken als twaalf schitterende sterren rondom Zijn Heilig Hart. Het komt mij voor, dat gij alle drie tot dit gelukkig getal behoort. Ik kan er niet meer van zeggen: want zoodra ik bemerk, dat ik eenig deel heb in hetgeen ik zeg, gevoel ik zulk eene diepe schaamte en eene soort van marteling, die zoo pijnlijk is, dat ik dikwijls den moed niet heb om voort te gaan. Ik noodig u, mijne dierbare Moeder, dan uit om het werk des Heeren voort te zetten en niet moede te worden, want uwe diensten zijn Hem aangenaam. Men is genoeg beloond, als men Hem behaagt!»

Het is in gang, het breidt zich uit het werk des Heeren, en elke brief van de Gelukzalige meldt ons nieuwe vorderingen. In den aanvang onopgemerkt en verborgen, om zoo te zeggen, ontkiemende in de schaduw des kloosters, ziedaar het eindelijk zich baan breken en in het volle licht treden. Er ligt daarin eene afbeelding van de christelijke prediking bij het verlaten van de eetzaal, toen de eerste geloovigen zich verblijdden dan eens een eenvoudigen handwerksman, dan eens een koopman in purperen lijnwaden in het evangelisch vischnet gevangen te zien. Het is de zuurdeesem van de gelijkenis, welken eene bekwame huismoeder onder het deeg mengt, waardoor de geheele hoeveelheid in werking en gesting geraakt; of wel de vonk, gevallen in de door de hitte van eene zomerzon tot op den wortel uitgedroogde riethalmen: *tanquam scintillae in arundineto*; de vlam vliegt van den eenen naar den anderen, alles ver-

slindende wat zij aanraakt, en slingerende door de vlakke tot aan den verst verwijderden gezichteinder.

Zie, bijvoorbeeld, wat er te Lyon gebeurde bij de aankomst van het boekje van Magdalena Joly. Het raakt in handen van jeugdige scholieren, die het college der Jezuiten bezoeken, en hunne harten bij de lezing er van ontgloeiende, gaat het, daar zij maar een exemplaar hebben, van hand tot hand, en zij schrijven het zoo fraai als zij maar kunnen af. Een eenvoudige handwerksman, een jongeling gelijk zij, meent dat het een aan God welgevallig werk zou zijn het te laten drukken, en wil zich met al de kosten der uitgaaf belasten. Doch de boekdrukker is op zijne beurt najiverig om deel te hebben aan de verdiensten der onderneming en er ontstaat tusschen hen een treffende strijd van ijver en belangloosheid. Het boek verschijnt, verrijkt door pater Croiset met eenige bladzijden vol zalvingen en diepe godsvrucht, en wordt dadelijk in verscheidene andere plaatsen herdrukt: deze de eene na de andere verschijnende uitgaven doen Frankrijk tot aan deszelfs uiterste grenzen het Hart van Jesus en deszelfs grenzelooze liefde voor de menschen kennen.

Er is geen twijfel meer, het uur, door de voorzienigheid bepaald, heeft geslagen; de tijden zijn rijp, de harten beantwoorden van alle kanten aan den oproep, welken men niet weet vanwaar hij komt: want de Gelukzalige ligt, als het ware, nog in diepe duisternis gehuld en eerst na haar gelukzalig verscheiden zal pater Croiset met eene voorzichtige hand den sluier oplichten, welke haar heldhaftig leven en hare bewonderenswaardige deugden voor aller oogen verbergt.

Zij zeide, dat de godsvrucht tot het Hart van Jesus als een balsem, als een kostbaar reukwerk, vol geur en liefelijkheid, de gemoederen der menschen moest

doordringen. Zij verlangde, dat daartoe geen dwang zou worden aangewend en keurde elken menschelijken ijver in hare medearbeidsters in dat groote werk af. Het waren de kleinen, de onwetenden, de armen, die het meest tot deze zegepraal der Goddelijke liefde moesten bijdragen. Een enkelen keer wendde zij zich tot Lodewijk XIV, denkende, dat hij zich door zijn biechtvader wellicht zou laten overreden om de heerschappij van het Hart van Jesus te erkennen en zijn koninkrijk aan hetzelfde toe te wijden. Deze stappen hadden nogtans geen gevolg: men moest zeer nederig zijn om de geheele christelijke grootheid van zulk een denkbeeld te begrijpen. Margaretha Maria verklaarde evenwel, dat het Hart van Jesus de beschermer van Frankrijk zou zijn. « Er was, verzekerde zij, geen minder machtige noodig om de rechtmatige gramschap van God af te weren. » En zij voegt er bij: « Ik hoop, dat het Goddelijk Hart zich tot eene bron van barmhartigheid voor hetzelfde zal maken. »

Deze schitterende verwachtingen zullen eens wezenlijkheid worden; maar zij zal hem niet zien dien dag, zij weet het wel. Doch wat bekommert de nederige minnares van het Hart van Jesus zich daarom, mits dat beminnelijk Hart maar vereerd worde? Wat haar betreft, zij is tevreden met te beminnen en te lijden: dat is haar deel in deze plaats van ballingschap; daardoor zal zij zich gelijkvormig aan haar Welbeminde maken. Zij schreef dan ook aan de Moeder de Saumaise: « Ga moedig voort met hetgeen gij om Zijne heerschappij te vestigen tot Zijne eer ondernomen hebt. Dat Hart zal heerschen in spijt van Satan en allen, die hij tegen hetzelfde opruit. Maar nu is het de tijd om in stilte te werken, en te lijden, gelijk Hij uit liefde tot ons gedaan heeft. »

HOOFDSTUK XXIV.

DE GELUKZALIGE IN DE SPREEKKAMER.

Ofschoon onbekend aan het grootste gedeelte dergenen, die zich onder de banier van het Hart van Jesus begonnen te scharen, zag de Gelukzalige die dikke wolk, waarin zij geslaagd was zich te Paray-le-Monial te hullen, langzamerhand en met den dag dunner en doorschijnender worden, en de eenzaamheid, welke eerst zooveel bekoorlijks voor haar had, voor een drukker verkeer met wat buiten haar was plaats maken. Hoe lastig was haar die wassende faam, hoe bescheiden ook! Niet alle bezoekers waren met de liefderijkste bedoelingen beziel. Degenen zelfs, die gunstig voor haar gestemd waren, kwamen evenzeer om te onderzoeken als om zich te stichten, daar zij zich tot taak stelden om voor zich zelve de proef te nemen, of hetgeen zij omtrent hare bovennatuurlijke gaven gehoord hadden waarheid was. Een geschrift van pater de la Colombière, getiteld *La Retraite*, sedert eenigen tijd in het licht verschenen, had, door eene geheimzinnige zinspeling, eene godvruchtige nieuwsgierigheid bij de Paters van de Societeit opgewekt, welke nieuwsgierigheid overigens door de aanwezigheid te Paray-le-Monial van een hunner huizen gemakkelijk voor hen te bevredigen was. Vele gingen naar Paray alleen met het doel om haar te zien. Eene dezer bijeenkomsten is ons door de tijdgenooten van de

Gelukzalige medegedeeld geworden en welk natuurlijk en ongekunsteld verhaal wij in deszelfs geheel aan hen ontleenen.

« De Paters der Societeit hadden eene bijzondere hoogachting voor haar. Twee van hen, pater de Villette en Croiset, deden opzettelijk eene reis naar Paray om haar te bezoeken, uitgelokt als zij waren door het verhaal van hare deugden, en zich overtuigd houdende, dat zij iemand was, aan wie God zich op eene zeer gemeenzame wijze mededeelde. Maar zij waren zeer verrast, toen zij zich bij hun eerste onderhoud aan hen zoo verootmoedigd en ingetogen voordeed, dat zij hun nauwelijks kon antwoorden. Zij waren zeer ontevreden er over en het speet hen, van zoover gekomen te zijn om iemand te bezoeken, die hun niets wilde zeggen. Zij gingen onvoldaan henen, met het voornemen om niet terug te komen.

« Doch den volgenden dag, voelden zij zich aangespoord om de eene na den andere nog eens naar haar toe te gaan; zij deden het en waren nu volkomen voldaan. Zij sprak tot hen met zooveel kracht en zalving, dat zij verwonderd stonden in eene jongedochter zulk een door-dringend verstand te vinden, terwijl zij bekenden, dat God alleen haar al die kennis kon geven; zeer voldaan over den goeden uitslag keerden zij terug.

« Van dien tijd af, voegen de tijdgenooten er bij, hielden zij briefwisseling met haar; vooral pater Croiset, die door de uitgaaf van eene Levensschets van haar op een tijdstip, dat de godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus zeer bestreden werd, niet geschroomd heeft daardoor openlijk voor zijne hoogachting voor haar uit te komen. Zijne onderneming ondervond veel tegenwerking; hij liet haar echter niet varen, maar overwon alle moeilijkheden, wel wetende, dat het werk van God altoos tegenkanting

ontmoet. Hij heeft door den ijver en de liefde, welke hij voor het Goddelijk Hart had, veel tot de uitbreiding van deszelfs vereering bijgedragen.» (1)

Ziedaar dan, hoe het in de spreekkamer van het klooster te Paray-le-Monial toeging. In weerwil van dat vootmoedigd uiterlijk, was men gewonnen, zoodra de Gelukzalige de oneindige rijkdommen van het aanbiddelijk Hart van haren Jesus ontvouwde, en werd men medegesleept door de tooverkracht en de macht van hare zalvende taal, en bijna nooit kon men zich onthouden

(1) Van diegenen der leden van het Gezelschap van Jesus, die de Gelukzalige persoonlijk kenden, zullen wij nog vermelden pater de La Pérouse, van wien de tijdgenooten het volgende verhalen: „Pater de La Pérouse, te Paray gekomen zijnde, verlangde, aangespoord door de achting, welke pater de La Colombière hem had getuigd voor haar te hebben, die zuster (Margaretha Maria) te zien. Eenige dagen na zich met haar onderhouden te hebben, ging de Overste de Moeder Greyffié bedanken voor de gunst, welke zij hem bewezen had, haar de verzekering gevende, dat zij, zonder dat hij iets van zijne inwendige gesteldheid aan die heilige jongedochter gezegd had, tot hem gesproken had, alsof zij in zijn binnenste gelezen had. Toen de Overste, die weten wilde, of zij even als altijd er tegen opzag om naar de spreekkamer te gaan, haar dit vroeg, antwoordde zij met een zeer blij gelaat van neen, omdat de Zaligmaker haar dadelijk had te kennen gegeven, dat die religieus door Zijn Goddelijk Hart zeer bemind werd.” Vermelden wij ook pater Leau, die het geluk, dat hij dikwijls had, van zich met de Gelukzalige te onderhouden, op prijs wist te stellen. Zichier, wat hij zelf daaromtrent heeft geschreven: „De Geest Gods sprak door haren mond, en een half uur onderhoud met haar wekte mij meer op dan verscheiden uren in gebed doorgebracht zouden gedaan hebben. Daarom bezocht ik haar zoo dikwijls ik kon, en dit heeft zulk een hoog denkbeeld van hare verdiensten, van hare deugden en van hare macht bij God bij mij achtergelaten, dat er bijna geen dag voorbijgaat, dat ik haar niet aanroep als mijne goede voorspreekster, die ik in den hemel meen te hebben, en wier machtige bescherming ik dikwijls ben gewaargeworden.”

om zich bij hare heilige onderneming aan te sluiten. Dat was het wat op hunne beurt ondervonden pater de Vilette en pater Croiset; vooral deze laatste, die een der ijverigste leerlingen is geworden van het Heilig Hart, aan hetwelk hij zijne pen wijdde. Hij vergat nooit die overwinnende genadekracht, welke verbonden was aan de woorden van de Gelukzalige, en in hare Levensschets zegt hij: « Er is bijna niemand van degenen, die het geluk gehad hebben met haar te spreken, die zich niet op eene buitengewone wijs door hare woorden getroffen gevoelde, en haar niet verliet met een nieuw besluit om Christus vuriger te beminnen. »

Ach! het was omdat zij « op eene bekoorlijke en nuttige manier » met God wist te spreken, om de woorden te gebruiken van eene getuige, die dat putte uit de wel verre maar niettemin zeer levendige herinnering harer eerste kindschheid. (1) Wanneer zij de Regels aan de novicen verklaarde, was het « met een geheel hemelsche zalving », die uit het Hart van Jesus zelf scheen voort te komen en die de deugd op eene voor de natuur aangename wijze vermakkelijkte.

Velen van haar hadden, daar zij jonggeprofesten waren, reeds onder anderen haar noviciaat gehouden; maar zij meenden deze dingen voor de eerste maal te hooren. Nooit hadden zij zulk een goed begrip van de grootheid van hare roeping gehad. Zij zeiden tot elkander als wel-

---

(1) Verklaring van de zuster Catharina Billet van den H. Xaverius, ursulicene. Toen zij pensionnaire in het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie was, had zij de Gelukzalige een jaar lang tot meesteres gehad. Men moet haar niet verwarren met Claudia Margaretha Billet, religiense van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, die, reeds geprofeest zijnde, onder de leiding der Gelukzalige nog eens noviciaat wilde houden. Zij komt insgelijks voor onder de getuigen van 1715. :

eer de discipelen van Emmaus: « Waren onze harten niet brandende in ons, toen zij met ons sprak? »

Zij had eene manier om zich uit te drukken, die haar alleen eigen en daarbij geheel nieuw was, welke een diepen indruk in het geheugen achterliet. Hetgeen zij zeide was als een pijl, die tot in het binnenste van het hart doordrong: men droeg hem mede en het was niet zoo gemakkelijk zich er van te ontdoen. Wilde zij iemand aansporen om de eischen der natuur te doen zwijgen en de meest met hare geneigdheid strijdende dingen uit liefde tot Christus te verdragen, dan zeide zij: « *Wat doet het er toe, van welk hout ons kruis gemaakt is, als het maar een kruis is en dat de liefde van dengenen, die er uit liefde tot ons aan gestorven is, ons er aan gehecht doe blijven? Dat moet ons genoeg zijn.* Een groote stelregel, dien zij veel in den mond had, is deze: *Het leven is ons slechts gegeven om te lijden, en de eeuwigheid om te genieten.* Vervolgens vroeg zij met vuur aan hare gezellinnen: *Wie zal ons beletten heiligen te zijn, daar wij harten hebben om te beminnen en lichamen om te lijden?* Deze heldhaftige ziel liet er op volgen: *Ik zie niets, dat de langdurigheid van het leven zoozeer verzoet, als altijd te lijden, terwijl men bemint.*

Hoe zou men zulk eene taal hebben kunnen hooren, zonder diep geroerd te worden, vooral indien men met zekerheid wist, dat deze woorden uit het binnenste van haar hart voortkwamen; dat zij het brood waren, waarmee zij zich zelve eerst voedde, alvorens het te breken voor hare zusters en godvruchtige vriendinnen? Ziedaar hoe het kwam, dat pater de La Colombière bij zijne terugkomst uit Engeland overvloedige vruchten en een reeds rijpen oogst vond daar, waar hij een schraal zaaisel, waarvan hij weinig verwachting koesterde, had

achtergelaten. « Het schijnt mij toe, schreef hij aan de Moeder de Saumaise, dat sedert mijn vertrek alles is toegenomen. » Ik geloof het wel: het werk van God was in goede handen. Verplicht om het schouwtooneel van zijn ijver nogmaals te verlaten, deed hij het in het bewustzijn, dat zijne afwezigheid niets in gevaar zou brengen. Hij was, toen hij voor de laatste maal te Paray terugkwam om er te sterven, in persoon getuige van de verwezenlijking van al zijne hoop en verwachtingen. Een plan, dat aan zijn medelijdend hart het dierbaarst was, was de stichting van een gasthuis. Na verloop van eenige jaren waren er in plaats van één twee; het eene voor zieken, het andere voor armen. Zou men het gelooven? van dien tijd af was de bedelarij en landlooperij te Paray uitgeroeid; niet door de gestrengheid eener mededogenlooze politie, maar door eene vaderlijke waakzaamheid, van de beambten van het weldadigheidsgesticht, die op eene vreedzame wijze de rondte deden om de ongelukkigen, die zonder schuilplaats en brood waren, als het noodig was, in het gesticht op te nemen. Het geheel werd bekroond door eene inrichting voor gasthuiszusters; zij bestaat nog, onaangeroerd gebleven te midden der omwentelingen, die rondom haar hebben plaats gehad. Wanneer men deze instellingen, die van hetzelfde tijdstip dagteekenen, in haren samenhang beschouwt, dan gevoelt men het, dat er een groote stroom van ijver en liefde deze plaats moet doorstroomd hebben. Wij zullen de bron er van niet ver zoeken: zij is in het Hart van Jesus, die gedurende de dagen van Zijn sterfelijk leven, deelnam aan elk lijden en alle kwalen genas. De welbeminde van het Hart van Jesus was dan ook de medearbeidster in alle liefdadige ondernemingen van pater de La Colombière, en toen hij er niet meer was, bleef zij

de raadgeefster en bezielster dergenen, die zijn werk voortzetten. De stichters van het hospitaal van Paray hebben het in 1715 verklaard: meer dan eens schraagde zij in de moeilijkste verwickelingen hunnen wankelenden moed, en wanneer alles hopeloos stond, dorst zij hun een goeden uitslag beloven. Door haar werden vele offervaardige meisjes, die aarzelden om zich aan den dienst der zieken toe te wijden, aangemoedigd om hare roeping te volgen: want zij zeide haar met innige overtuiging, dat dat werk waarlijk van God was en het zou slagen in weerwil van alle hindernissen. De voorspoed van dat huis, waar de goede zusters het leven van eene Martha aan dat van eene Maria paren, legt nog op dit uur de getuigenis af van de gegrondheid der verwachtingen, die alstoen vermetel mochten heeten. (1)

Wil men een nog tastbaarder bewijs van hare heerschappij over de zielen? De roeping van mejufvrouw de

---

(1) De twee inrichtingen, waarvan wij gesproken hebben, zijn het hospitaal van den H. Joseph voor arme zieken, en het algemeene hospitaal, dat aan den H. Lodewijk is toegewijd. Het eerste werd gesticht in 1679 door de zorgen van pater de La Colombière. In 1784 begonnen, op raad van een ander lid van het Gezelschap van Jesus, de meisjes en vrouwen der stad zich daar aan den dienst der zieken toe te wijden. Het was in die beide omstandigheden, dat de Gelukzalige geraadpleegd werd, dan eens door den geneesheer Billet, dan eens door zuster Chalon en zuster Dremière, die zich gezamenlijk met deze inrichting bezig hielden. Het algemeene hospitaal werd eerst in 1694 gesticht, bij gelegenheid van eene groote sterfte, welke door gebrek veroorzaakt was geworden. De voornaamste bevorderaar van dit laatste werk was een der opvolgers van pater de La Colombière, misschien wel pater de Villette, die in 1691 reeds Overste van het huis der Jezuiten te Paray was. Hoe het ook zij, deze stichting is nauw verwant aan de eerste, zonder welke men er wellicht nooit had toe durven overgaan.

Lionne, eene biechteling van pater de La Colombière, zal ons een merkwaardig voorbeeld er van leveren. Zoo deze zoo uitstekende jonge dame, na lang wederstand aan de genade geboden te hebben, zich ten slotte losrukt van de wereld, welker aanlokselen haar betóoverd hebben, en eene deugdzame dochter wordt van de orde van Onze-Lieve-Vrouw-Visitatie, wier nederigheid de proef heeft doorgestaan en wier eenvoudigheid verrukt, dan is zij dit na God aan Margaretha Maria verschuldigd. Men kan er bijvoegen, dat zij eene der heerlijkste veroveringen, eene der schoonste paarden aan de kroon van de Gelukzalige was, en om deze reden verdient zij eene plaats in de geschiedenis.

Aan alle voordeelen der geboorte en der fortuin paarde mejufvrouw de Lionne eene zeldzame schoonheid, waarop zij trotsch was en die haar van alle kanten de vleienstte huldebewijzen deed inoogsten. De heer de Lionne, haar vader, een edelman van een ouden adel van Auvergne, gehuwd met mejufvrouw de Selorre, zuster van een raadsheer van het parlement van Bourgogne, had zich gevestigd in Charolais, waar zijne vrouw groote goederen bezat. De jonge Rosalie, zoo heette hare dochter, werd zeer vroeg de afgod der wereld, en hare ouders, die haar hartstochtelijk beminden, waren niet de minst vurigen van hare bewonderaars. Hare schoonheid, die met de jaren toenam, deed haar weldra doorgaan voor eene der volmaaktste jonge dames van de provincie, en zelfs te Lyon, waar hare ouders jaarlijks eenigen tijd doorbrachten, vond zij bewonderaars. Hare indrukwekkende gestalte, hare majestueuze houding en uitgezochte manieren, die met eene edele fierheid gemengd waren, gaven haar eenigermate het aanzien van eene koningin, en nooit zou men andere gevoelens dan eer-

biedige van haar hebben durven opvatten. Men noemde haar niet anders dan *la belle des regards*. Daar zij ten volle van hare eigenwaarde overtuigd was, waren de beleefdheden en voorkomendheden, waarvan zij het voorwerp was, haar ternauwernood welgevallig, en de aanbiedingen der jonge edellieden, die naar hare hand dongen, versmaadde zij. Zij zou de hand van een vorst geweigerd hebben, niet eenen sterfeling achtte zij harer keuze waardig; zij bedroog zich nogtans slechts ten halve daarin, wijl de Koning der koningen haar tot bruid verlangde. Zelfs te midden der bedwelmendste toejuichingen deed de genade, zonder haar hart al te zeer aan te doen, hare stem hooren, door haar het ijdele van alle vermaken te doen beseffen. Na den afloop van een ter harer eere gegeven feest aan de oevers der Saône, van eene tooneelvoorstelling, een opera en bal, waarop zij geschitterd had, gebeurde het soms, dat zij zeide: *Is het anders niet?* Zich vervolgens keerende tot degenen, die haar die uitspanningen verschaft hadden, kon zij niet nalaten er bij te voegen: *Gij had mij toch zulke schoone dingen beloofd!* Zij beeminde zeer de eenzaamheid der bosschen en reikhalsde naar de afzondering; doch hare vrijheid was haar boven alles dierbaar, en zij meende nooit het offer daarvan te kunnen brengen. Het eerste denkbeeld aan verandering werd haar ingegeven door een pater Jezuiet, pater Papon, die dikwijls hare moeder bezocht en in wiens vrijmoedige manieren zij behagen schepte. Wanneer hij de jonge dames de Lionne zoo keurig en zoo opgeschikt zag, verzuimde hij niet haar te zeggen, dat zij *overdekte mestvaalten* waren, en haar eene zediger kleeding aan te bevelen. Op zijn raad liet zij het lezen van romans, waarin zij een bijzonder vermaak schepte, daar zij in hare

verbeelding de heldin er van was; zij verving dezelve door godvruchtige boeken en de *Navolging van Christus*, waaruit zij alle dagen een hoofdstuk las. Daar zij eene groote ziel had en een medelijdend hart, was de liefde tot de armen van alle christelijke deugden toen die, welke haar het meest bekoorde en welke zij door eene groote milddadigheid op eene ruime schaal beoefende. Zij was zacht en vriendelijk tegen de dienstboden; maar wanneer zij zich tegenover personen bevond, die van haren stand waren of hooger, dan kwam al hare fierheid wederom voor den dag en deed zij zich ten volle gelden: want zij was er nog ver af, afstand van alle ijdelheid gedaan en de wereld uit haar hart gebannen te hebben. Hare groote ingetogenheid nogtans beveiligde haar goeden naam, en men kon haar, zeggen onze gedenkschriften, geen verwijt maken van den roep, welke over de schoonheid van haar persoon uitging, wijl zij list noch sluwheid aangewend had om dien te bekomen en het tevens duidelijk was, dat zij niet naar de genegenheid van een bijzonder persoon streefde.

Daar de werking der genade met den dag sterker en werkdadiger werd, ontstond in mejufvrouw de Lionne een vurig verlangen om meer van God te weten. Toen zij nu eens in de kerk van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie God door de tusshenkomst van den H. Franciscus de Sales daarom smeekte, ontving zij tot antwoord, dat Hij weldra iemand zou zenden, die haar zooveel van Hem zou leeren, als noodig was om Hem te beminnen en te dienen; dit verschafte haar veel troost. Het duurde niet lang, of zij ondervond de uitwerkselen dezer Goddelijke belofte: want pater de La Colombière, die te Paray gekomen was, vervulde van zijne eerste predikatie af, die hij op Pinksterdag deed, allen die hem hoorden met die

liefde, waarvan zijn hart overvloedde, en mejufvrouw de Lionne gevoelde zelve, dat de Heilige Geest door zijn mond tot haar sprak. (1) Toen was het echter niet, dat de genade volkomen over haren wil zegepraalde, maar toen zij hem op den feestdag van den H. Augustinus hoorde preken. Zooals zij later verhaalde, bevond zij zich op eene plezierpartij, toen men in het klooster der Ursulienen voor de predikatie luidde. Door eene inwendige beweging aangezet, zeide zij tot het gezelschap: « Wij zouden veel beter doen, als wij dien goeden Pater gingen hooren, dan hier te blijven om ons te vermaken. » Een ieder stemde met haar in en wilde met haar medegaan. Het kwam dien dag mejufvrouw de Lionne voor, alsof de predikant slechts voor haar gepreekt had, en zij vond de opwellingen van haar eigen hart terug in de woorden van den grooten heilige, wiens feest men vierde: *O schoonheid, altijd oud en altijd nieuw, wat heb ik u laat gekend en laat bemind!* De pijn der genade was tot in het binnenste van hare ziel doorgedrongen; en alhoewel zij zich niet eene van die buitensporigheden te verwijten had, welke die onvergelykelijke leeraar zoo bitter beweende, meende zij geen minder reden te hebben om te verzuchten, daar zij, ofschoon opgevoed zijnde in het christendom, zoo weinig den waren geest er van bezat. Dadelijk erkende zij, dat de prediker, die haar zoo diep

---

(1) Hoe dit in overeenstemming te brengen, met hetgeen wij vroeger omtrent de aankomst van pater de La Colombière in den herfst gezegd hebben? Misschien kwam hij er preken, een weinig voordat hij tot Overste van het huis der Jezuïeten te Paray benoemd werd. En misschien kan er ook wel in de herinneringen van mejufvrouw de Lionne, die vijftig jaren later zijn bijeenverzameld en door eene vreemde pen opgeteekend, onnauwkeurigheden zijn ingeslopen.

getroffen had, de leidsman was, welken God haar had beloofd, en in de overtuiging, dat hij slechts tot haar welzijn in die stad gekomen was, schonk zij hem dadelijk haar volle vertrouwen.

Pater de La Colombière begon spoedig te merken, dat God zich deze ziel had voorbehouden, door haar voor het bederf der wereld te behoeden, ten einde er eene Zijner liefde waardige verovering van te maken. Meer dan eens zeide hij tot de Moeder de Saumaise, dat mejufvrouw de Lionne een engel was en zij de onschuld des doopsels bewaard had. Daar hij al de plannen van God omtrent haar met aandacht gadesloeg, wachtte hij zich wel de werking der genade vooruit te loopen en vermeed alles wat voor hare zwakheid in den beginne terugstootend zou kunnen zijn. Zij zelve heeft dikwijls herhaald, dat zij zonder de omzichtige leiding van dezen man Gods weldra de godsvrucht zou hebben laten varen. Hij wist haar dezelve dadelijk zoo gemakkelijk te maken, dat zij zich in weerwil van de afschrikkende denkbeelden, welke zij zich er van gevormd had, grootmoediglijk verbond om haar te beoefenen. Het viel haar zwaar die gemaktheid in het spreken, welke toen ter tijd in de mode was, ten offer brengen; alsook een zekeren glimp, welken zij aan de dingen wist te geven, om het onderhoud te kruiden, en dat, als zij met meer juistheid en minder geestigheid zich uitdrukte, zij minder geacht zou worden. Haar verstandige biechtvader verzekerde haar, dat men er niet op zou letten, en dat gebeurde ook werkelijk. Zij vroeg hem ook, of hij er iets tegen had, dat zij dit of dat tooisel droeg, waar zij meende onmogelijk buiten te kunnen. Hij maakte geene zwarigheid daaromtrent, maar hij voegde er bij: « God zal u zelf doen weten, wat Hij van u verlangt. » En inderdaad,

zoodra zij zich begon op te schikken, gevoelde zij eene geheimen tegenzin in die overtollige dingen, zoodat zij hem weldra verzocht om zich niet meer van dezelve te bedienen, hetgeen hij gaarne toestond. Wat haar een bijzonder genoegen deed, was dat hij bij hare moeder eenige dagen op het landgoed Selorre kwam doorbrengen en het onschuldige der vermaken, welke zij in den kring van hare familie nam, door zijne tegenwoordigheid waarmerkte, en daar zij den dans hartstochtelijk beeminde, had hij er niets tegen, dat zij een matig en gepast gebruik er van maakte.

Aan eene zoo zachte en liefderijke leiding had zij het te danken, dat zij zich langzamerhand met het godvruchtig leven gemeenzaam maakte, en het oogenblik kwam, dat zij zich aan al de oefeningen er van zonder weifeling overgaf, zonder iets te verliezen van dien levendigen en innemenden gemoedsaard, waardoor zij in alle gezelschappen welkom was. Het bezoeken der kerken en hospitalen werd hare geliefdste uitspanning. Zij was heiliglijk verkwistend, en gaf alles wat haar in de handen viel aan de armen, zoodat het noodig was hare soms te ver gedreven milddadigheid te matigen. Het vertrek van pater de La Colombière naar Engeland trof haar zeer; maar hij ging voort haar te geleiden door middel van brieven, die zij in een groot aantal van hem ontving en waarin zij altijd die raadgevingen vond, welke voor de behoeften harer ziel het dienstigst waren.

Zij dacht er nog niet aan om het kloosterleven te omhelzen; maar God, die haar onverdeeld wilde bezitten en reeds heimelijk in het binnenste van haar hart tot haar sprak, maakte haar oplettend op Zijne stem, door een buitengewoon voorval, waardoor in één oogenblik de luister harer schoonheid verdween. Wij laten

de zusters spreken, die hetgeen zij er van in hare *Levensschets* verhalen, van haar zelve vernomen hebben.

« Toen zij eens 's morgens ontwaakte, zag zij door de opening van de bedgordijnen, die een weinig opengeschoven waren, een edelman uit deze provincie, die lang aanzoek om haar gedaan had en sedert dien tijd in een gevecht was omgekomen. Hij lag op zijne knieën, met gevouwen handen en zag er uiterst bedroefd en lijdend uit, en met een diepen zucht zeide hij tot haar: « Ach! Mejufvrouw, wat is God groot, wat is Hij heilig en rechtvaardig! In Zijne oogen is niets gering: alles wordt betaald, gestraft of beloond. Zij vroeg hem, of God Zich over hem ontfermd had. Hij antwoordde haar van ja, en dat het de liefdadigheid jegens de armen was, die hem gered had. — Het overige van hun onderhoud weten wij niet; maar onze goede jonge dame was zoo verbleekt en ontdaan, dat men haar bijna niet meer herkennen kon; hare moeder, haar ziende, vroeg haar dadelijk, wat haar was overkomen: want zij vond, dat zij in een nacht wel tien jaar ouder was geworden. Zij wachtte zich echter wel om het haar te zeggen, ofschoon dat voorval haar ongemeen had aangegrepen en zij haar schoone gelaatskleur niet meer terugkreeg.

« Evenwel, voegt de godvruchtige geschiedschrijfster er bij, kon zij niet besluiten de wereld geheel te verlaten, waar zij in het genot eener heilige vrijheid tot het beoefenen van al hare werken van liefdadigheid en godsvrucht leefde. Zij verbeeldde zich, dat zij er meer goed doen zou dan in een klooster, waar zij niet nuttig zou zijn voor de armen, die zij uit al haar vermogen ondersteunde. »

Nu was het, dat de Gelukzalige op eene geheel bovennatuurlijke wijs tusschenbeide kwam: want, volgens het

verhaal, dat voor ons ligt, had zij op dat oogenblik nog geen kennis met mejufvrouw de Lionne kunnen aanknoopen, en nogtans twijfelde zij niet het minst aan hare roeping. Door een dier onwederstaanbare inspraken, die haar niet misleidden, gedreven, schreef zij uit haar zelve aan pater de La Colombière, dat *Christus wilde, dat mejufvrouw de Lionne religieuse zou worden*. Pater de La Colombière, die uit deze woorden begreep, dat zij eene ingeving des Hemels ontvangen had, aarzelde niet om aan zijne penitente te melden, dat zij de zuster, die, zeide hij haar, *de geheiligste persoon was, dien hij ooit gekend had*, moest gaan spreken.

Mejufvrouw de Lionne gevoelde een hevigen tegenzin om te gehoorzamen. Nog zeer jong had zij al een afkeer van het klooster opgevat; zij verzekerde dat het gezicht van traliewerk genoeg was om haar in flauwte te doen vallen. Er was niets minder noodig dan haar buitengewoon groot vertrouwen in pater de La Colombière, om haar te doen besluiten zich naar de spreekkamer van het klooster te begeven. Toen Margaretha Maria voor haar verscheen, als de ootmoedigheid en zelfminachting in persoon, gevoelde zij berouw, dat zij haar was gaan spreken. « Zij heeft al te gedwongen manieren, dacht zij dadelijk. Zij zal mij zeggen, dat ik zuster moet worden, maar ik zal er niets aan doen » Dat demoedig uiterlijk, dat op het eerste gezicht mannen als pater Croiset en pater de Villette bijna had afgeschrikt, kon inderdaad niets anders dan terugstootend zijn voor eene ziel, die nog zwak was en vol van de wereld. En nogtans werkte de wonderbare zalving en de overredenskracht der woorden van de Gelukzalige zoo sterk, dat mejufvrouw de Lionne getroffen werd en beloofde hare raadgevingen te zullen volgen, behalve eene, namelijk, van religieuse

te worden. Wat dat punt betrof, gaf zij haar kort en goed te verstaan, dat zij er niet van wilde hooren spreken.

Eens ontving zij een brief van pater de La Colombière, die begon met deze woorden: *Gij moet u zelve afsterven, mijne waarde dochter*. Nauwlijks heeft zij het vreeselijk woord « afsterven » gelezen, of, denkende dat men haar wil aanraden om in een klooster te gaan, blijft zij steken en valt bijna in zwijm. Vervolgens den vrijen loop aan hare tranen gevende, wordt hare familie met hare droefheid bekend; zij is zeer ontsteld, te meer daar zij haar geheim aan niemand, zelfs niet aan hare moeder, wil toevertrouwen, en halstarrig allen troost afwijst. Eene van hare vertrouwdste vriendinnen, die haar tegen twee uur des namiddags was komen bezoeken, vond allen in zulk eene ontsteltenis, dat zij nog niets hadden genuttigd. Op den herhaalden aandrang van deze dame, gaat mejufvrouw de Lionne er eindelijk toe over om haar den noodlottigen brief te laten zien. Bij den eersten blik, dien zij in den brief slaat, ziet deze al dadelijk, dat er van roeping geen spraak is, maar alleen van christelijke zelfverloochening; deze gelukkige ontdekking deed den storm bedaren en schonk de rust en de vreugde aan het huis terug.

Eenigen tijd na dit tooneel, komt men mejufvrouw de Lionne boodschappen, dat zuster Margaretha Maria een onderhoud met haar wenschte te hebben. Bevend begeeft zij zich naar de spreekkamer van het klooster; maar men kan haar er niet toe krijgen om voor het traliewerk en dicht bij de deur te komen, en zij vraagt, wat men van haar verlangt. — « Dat gij gedurende dertig dagen tot mijne intentie bidt », antwoordt haar de Gelukzalige. Tot deze oefening nam zij dikwijls hare toevlucht, wanneer zij omtrent de roeping van deze of

gene wilde ingelicht worden. « Zij wil eene zuster van mij maken, zeide mejufvrouw de Lionne bij zich zelve, maar ik zal haar plan wel weten te verijdelen, want mijne voornaamste intentie zal wezen, er niet toe geroepen te worden. » Nauwlijks waren de dertig dagen verstreken, of de Gelukzalige kreeg opnieuw de verzekering, dat de Zaligmaker deze ziel tot Zijne bruid wilde hebben. Zij liet het weten aan pater de La Colombière, die sedert zijne terugkomst uit Engeland zich te Lyon gevestigd had. Deze schreef nu dadelijk aan zijn biechtkind, dat zij zich tot een groot offer, dat God van haar vroeg, had voor te bereiden, en dat hij zeer verlangde het haar zelf te zeggen. » Ditmaal is er niet meer aan te twijfelen, en bij het lezen van die woorden was mejufvrouw de Lionne diep ternedergeslagen. In gezelschap van een van hare broeders gaat zij dadelijk regelrecht naar Lyon, terwijl zij meer dood dan levend is en niet ongelijk aan een misdadiger, die zich bereidt om het noodlottig vonnis over zich te hooren uitspreken. Bij pater de La Colombière gekomen zijnde, werpt zij zich op hare knieën en zegt hem met eene bevende stem, dat zij gekomen is om zijne bevelen te hooren en zich aan alles zonder voorbehoud ten offer te brengen. Op den toon als van een hemeling, vraagt hij haar: « Mijne dochter, als Christus u tot Zijne bruid verlangde, zoudt gij Hem weigeren kunnen? — O mijn Vader! » riep zij uit, en zij kon niet meer, daar zij alles begrepen had. — « Zoudt gij zulk eene eer kunnen weigeren, mijne dochter? Zoudt gij Jesus Christus kunnen weigeren? God wil het! » Zoodra hij die woorden gesproken had, verdwenen al hare kwellingen en onrust, en het was haar of ze in het paradijs was. Met een hart overstelpt van de onuitsprekelijkste vertroostingen, beloofde zij dat zij

zich in den geestelijken staat aan God zou wijden. Buiten zich zelve van vreugde kwam zij te Paray terug en kon niet nalaten te zeggen: « Indien het reeds zoo verrukkelijk is, o mijn God, iemand, die U bemint, te hooren spreken, wat zal het dan zijn, U in alle eeuwigheid te zien, te hooren en te bezitten? » Ook nam zij afscheid van alle voorwerpen, die zich langs den weg vertoonden: « Vaarwel beken, zeide zij, vaarwel groene weiden, vaarwel velden, vaarwel vogelen! » Zij kwam bij hare moeder terug, zonder dat zij de lengte van den weg bemerkte had.

Hare moeder nogtans kon niet toestemmen in de scheiding van eene dochter, die zij teeder beminde, en hield niet op haar onder het oog te brengen, dat, aangezien zij aan hare neiging tot een godvruchtig leven niets in den weg legde, zij meende, door zich tegen zulk een plan te verzetten, geen hinderpaal voor hare zaligheid te stellen. Daaruit ontstond eene worsteling, die des te heviger werd, daar mejufvrouw de Lionne haar afkeer van het klooster langzamerhand weder voelde herleven. Een geheel jaar verstreek, zonder dat zij het ondernemen dorst een band zoo teeder en sterk tevens te verbreken, en nooit zou zij de overwinning behaald hebben zonder den bijstand der Gelukzalige, die in deze omstandigheid eene buitengewone, men kan zeggen, eene bovenmenschenlijke geestkracht ten toon spreidde.

Op een morgen ging de Gelukzalige geheel buiten zich zelve en als in geestvervoering naar de Moeder Greyffié, en zeide haar: « Mijne Moeder, onze Verlosser wil volstrekt deze ziel hebben. Hij heeft mij gezegd: *Ik wil haar, ik wil haar tot welken prijs ook.* » De waardige Overste wel ziende, dat de Geest Gods door haren mond sprak, liet dadelijk mejufvrouw de Lionne roepen, alsof zij haar

iets te zeggen had. Deze was in de kapel van het klooster om de H. Mis bij te wonen, terwijl eene hevige worsteling in haar binnenste plaats had. Bij het verlaten der kapel verzocht men haar in de spreekkamer te komen, waar de Moeder Greyffié en zuster Margaretha haar wachtten. Beide zeiden haar, dat zij dadelijk in het klooster moest komen, zonder zelfs hare moeder er van te verwittigen, daar zulks de wil des Hemels was. Bij deze woorden werd zij door eene menigte bedenkingen tegen zulk een vreemdsoortig en plotselijk opkomend plan bestormd; maar zij stapte er moedig over heen. Zij zeide tot eene van hare vriendinnen, dat als zij het vagevuur voor hare voeten geopend zag, zij er zich gaarne zou instorten, liever dan zich zulk een geweld aan te doen. Doch het was haar niet meer mogelijk om aan den wil des Hemels te twijfelen: er moest gehoorzaamd worden. Zij ontdeed zich van al het geld, dat zij bij zich had, en op hetzelfde oogenblik trad zij in het klooster. Haar eenige troost was de gedachte, dat zij geen veertien dagen lang er in het leven zou kunnen blijven: zooveel zou het haar kosten om zich te schicken naar eene levenswijze, die zoo geheel in strijd met hare neigingen was. Zij bracht er nogtans vijf en veertig jaar in door en stierf op tachtigjarigen leeftijd. Op dit tijdstip was zij reeds vijf en dertig jaar, wat haar niet belette om vermaak te vinden in den omgang met de jonge novicen, die, schertsende met haren meerderen leeftijd, haar *hare grootmoeder* noemden. Men zag haar tot groote stichting zich door de novicen in de gebruiken van het kloosterleven, wat geheel iets nieuws voor haar was, laten onderrichten. Het klooster kwam haar minder somber voor dan zij gedacht had. Hare vroolijkheid was vol bekoorlijkheid gedurende de recreaties, onder

welke men, zooals in het boek over de Regels is aangemerkt geworden, *aangename en heiliglijk vroolijke gesprekken hield*. Hare zusters stonden opgetogen van verwondering, haar, die kort geleden nog zoo wereldsch was, de zachtmoedigheid en nederigheid zelven te zien geworden te zijn, en zij zeiden soms, zinspelende op haren naam (1), dat deze fiere leeuwin in een lam veranderd was.

Op den dag, dat zij hare beloften aflegde, smaakte zij al de liefelijkheid der hemelsche vertroosting en nooit werd zij er van beroofd. Opgetogen van vreugde bij de gedachte, dat zij voor immer aan haren God toebehoorde, dankte zij Hem met luider stemme, en in de volheid van haar hart kuste zij de muren van hare cel en die van de afsluiting, welke haar scheidde van eene wereld, die zooveel aantrekkelijkheid voor haar gehad had, en haar zoo verachtelijk toescheen, sedert zij dat gezegend paradijs van het klooster bewoonde.

Toen pater de La Colombière voor de laatste maal te Paray terugkwam, zeide hij, toen hij haar in de spreekkamer had laten ontbieden, haar aansprekende: « Wat ben ik verheugd, mijne dochter, u de bruid van Jesus Christus te zien! — O mijn Vader, antwoordde zij, hoe goed is God! » En daarop waren beiden als in geestverrukking, terwijl zij de wonderbare uitwerkselen der genade bewonderden en slechts zwijgend konden spreken.

Een hooggeplaatst persoon, die door Paray trok, vroeg naar mejufvrouw de Lionne. Toen men hem zeide, dat zij religieuse was in het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, kon hij geene woorden vinden om zijne verwondering daarover uit te drukken, en zeide, dat hij het niet zou gelooven, als hij het niet met eigen oogen

(1) Lionne beteekent leeuwin. Vert.

gezien had. Zijne bewondering verdubbelde, toen hij eenige oogenblikken met haar gesproken had. Na afloop van dit onderhoud, waarvan hem de goede indruk bijbleef, zeide hij aan een ieder: «Ik heb zooeven met eene heilige gesproken! Alle meisjes kunnen nonnen worden, daar er zulk eene gedaanteverwisseling met mejufvrouw de Lionne heeft plaats gehad.» Er zou geen einde aan komen, als men alles wat hare zusters omtrent hare gehoorzaamheid, zachtmoedigheid en groote gemeenzaamheid in het gebed met God hebben bijeenverzameld, zou willen verhalen. Zoo gebeurde het soms onder het gebed, dat, terwijl de Goddelijke Meester niet scheen te beantwoorden aan den aandrang harer liefde en haar in dorheid liet, zij nederig deze klacht uitte: «Mijn Heer, heb de goedheid, mij een woord des levens te zeggen.» En als God doof bleef voor hare stem, voegde zij er bij: «Indien Gij mij niet antwoordt, ga ik weg.» God liet zich door haar aanzoeken eindelijk verbidden, Hij deed haar weder smaak vinden in Zijne Goddelijke tegenwoordigheid.

Na den dood van pater de la Colombière, die zoolang haar geestelijke leidsman geweest was, nam zij meer dan ooit hare toevlucht tot de voorlichting van haar, aan wie zij het geluk van Dochter van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te zijn verschuldigd was. Nogtans, ik weet niet door welken verkeerd begrepen geest van versterving gedreven om zich van die vertrouwelijke mededeelingen te onthouden, gevoelde zij zich eensklaps inwendig geheel veranderd en werd zij door de vreemdsoortigste beroering en onrust bestookt. Zij kon niet besluiten om het aan de Gelukzalige in vertrouwen mede te deelen, toen deze, eene ingeving van den hemel ontvangende, tot haar zeide: «Gij

zijt achterhoudend, en dat mishaaft aan God en brengt verwarring in uw binnenste.» De zuster de Lionne, de waarheid van hetgeen haar gezegd werd erkennende, maakte gebruik van deze liefderijke waarschuwing en de vrede toefde niet in hare ziel terug te keeren.

Het gebeurde eens, dat, beiden ziek zijnde, zij zich te zamen in de ziekenzaal bevonden op het oogenblik, dat er gepreekt zou worden. Margaretha Maria niet in staat zijnde de predikatie bij te wonen, meende de zuster de Lionne het verlangen, dat zij had om de predikatie te gaan hooren aan de naastenliefde te moeten opofferen en bij haar te blijven; de Gelukzalige verzekerde haar, dat God hare toewijding zoo zou beloonen, dat zij er niets bij verloor. En inderdaad, toen de Gelukzalige onder godvruchtige gedachtenwisseling begonnen was te spreken over het Hart van Jesus, over Zijne oneindige liefde tot de menschen en over die, welke Hij in onze harten zou ontsteken, indien wij wederliefde zouden willen bewijzen, zeide zij dienaangaande zooveel schoons en treffends, en dat alles met zooveel zalving, dat de zuster de Lionne er geheel van doordrongen werd en later verzekerde, dat zij uit dat onderhoud meer voordeel getrokken had, dan zij uit tien predikatiën gedaan zou hebben.

Blijven wij een oogenblik staan, toeven wij eene wijle bij het tafereel, dat zich hier aan onze oogen verthoont en ons voorstelt de vereeniging van twee personen, die kort geleden zoozeer in gevoelen verschilden, en nu door de heilige innige gemeenschap, die tusschen beiden ontstaan is, toonen hoe groot het wonderbaar vermogen der Goddelijke liefde is. Kunnen wij ons eene volkomener herschepping voorstellen dan die, welke in neiging, gezindheid en gewoonten mejufvrouw de Lionne ondergaan

heeft? Deze adelijke jonkvrouw zoo fier, hooghartig en vol van de wereld, en die zulk een afkeer van het klooster had, dat zij den drempel er van slechts met huivering kon betreden, is zij het wel, die wij daar in de nederige ziekenzaal terugvinden in een vertrouwelijk gesprek met Margaretha Maria, van wie zij onafscheidbaar is en met eene heilige gretigheid de minste woorden opvangt? Voorzeker, van alle wonderen der Gelukzalige is dit niet het minst schitterende voor hem, die beseft en weet wat er in de peillooze diepten van het menschelijk hart omgaat. Zulke voorbeelden zijn zonder twijfel niet zeldzaam en zij herhalen zich dagelijks onder onze oogen. Op eene zeer welsprekende wijze getuigen zij, dat Christus nog met de zijnen is, zooals Hij het zijn zal tot aan de voleinding der eeuwen. Meestentijds worden zij, wel is waar, niet opgemerkt, en dat is te verklaren: heeft men er geen belang bij om er onkundig van te zijn? De wereld houdt er niet van, om zich overwonnen te verklaren; men moet niet van haar verwachten, dat zij zich beijveren zal om hare nederlagen bekend te maken. Doch de wereld moge het toegeven of niet, wanneer zij op deze wijze uit een hart, waarin zij heerschte, verbannen wordt, dan heeft zij haar sterkere gevonden.

HOOFDSTUK XXV.

DE WIJSHEID IN HET GEDRAG DER GELUKZALIGE JEGENS
HARE EVENNAASTEN EN HARE TEEDERE LIEFDE VOOR
HARE BEIDE BROEDERS.

Sedert de Gelukzalige, die door haren broeder Chrysostomus naar Paray-le-Monial was gebracht geworden, der wereld voor eeuwig had vaarwel gezegd, had zij hare moeder (1) verloren en van al de broeders, die God haar

---

(1) In het Gedenkschrift, dat Chrysostomus Alacoque ons betreffende zijne gelukzalige zuster heeft nagelaten, zegt hij, dat zij eerst na den dood hunner moeder in het klooster ging. Nogtans was Margaretha Maria sedert Mei 1671 in het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie aangenomen, en het is zeker, dat Philiberta Lamyn eerst in Juli 1676 stierf, zooals blijkt uit het onderstaande stuk:

Extract uit de registers en akten van overlijden der gemeente Verosvres van het jaar 1676.

Op den zeven en twintigsten Juli 1676, verklaar ik ondergeteekende in de kerk van Verosvres in het graf van hare voorzaten begraven te hebben Mevrouw Philiberta Lamyn, overleden in den ouderdom van ongeveer vier en zestig jaar, na voorzien te zijn geweest van Sacramenten der stervenden, in tegenwoordigheid van de heeren Jacobus Alacoque, subdiaken, en Johannes Chrysostomus Alacoque, burger van genoemde parochie, die dit onderteekend hebben.

Get.: ALACOQUE, ALACOQUE, ALACOQUE.

Bij de lezing van dit stuk, moet men wel aannemen, dat de ouderdom en tijdsverloop een nadeeligen invloed moeten hebben gehad op de herinnering van Chrysostomus Alacoque.

gegeven had, waren haar slechts twee overgebleven, namelijk, Jacobus en Chrysostomus, zijnde de eerste pastoor en de tweede maire van Bois-Sainte-Marie. Zij was er wel verre af, hen vergeten te hebben of elk verkeer met hen te hebben afgebroken. Het is waar, dat zij zich niet in het klooster van Charolles had willen begeven uit vrees van door de veelvuldige bezoeken in hare geestelijke rust verstoord te worden; maar, terwijl zij zich aan de vreugde en zoetheid van den huiselijken haard onttrok, zich van alle liefde en genegenheid voor hare naastbestaanden te ontdoen, dat had God niet van haar gevorderd: want men moet niet gelooven, dat, terwijl de evangelische raden het offer hoog vereeren, zij de ongevoeligheid en onverschilligheid tot eene deugd verheffen.

Door de nauwe vereeniging met het Goddelijk Hart van Jesus, die bron van alle liefde en teederheid, was zij eene niet minder liefhebbende dochter en zuster geworden. Bruid van Hem, die, aan het kruis den geest gevende, Zijne moeder aan Zijnen dierbaarsten leerling als erfschat heeft vermaakt, wist zij te beminnen met eene liefde gelijk aan de Zijne, met eene liefde, zuiverder, sterker dan de aardsche liefde en steeds bereid om zich zonder voorbehoud toe te wijden en te slachtofferen. Daardoor hief zij hare broeders op tot dat Goddelijk Hart, waaruit zij op hunne beurt voor hunne beminde zuster gevoelens putten, die ver verheven waren boven die, welke de natuur inboezemt, en van eene onuitspekelijke zoetheid waren.

Van hare kindschheid af, had zij hun door de beminnelijkheid van hare inborst eene levendige liefde en toegenegenheid voor haar ingeboezemd, en van deze vindt men de ongekunstelde uitdrukking op elke bladzijde van

eene aantekening, welke Chrysostomus Alacoque na haren dood geschreven heeft. Zij zelve bekent trouwhartig weg, dat de bijzondere liefde, welke niet alleen hare moeder maar ook hare broeders voor haar hadden, haar eenigerwijze scheen te « machtigen om er een pleizierig leven van te nemen. » Toen zij den huwbaren leeftijd bereikt had, wilde Chrysostomus, die haar toeziende voorgd geworden was, haar bij de verdeeling der goederen eenigermate bevoordeelen, ten einde haar aan een edelman uit te huwelijken; en toen hij zag, dat zij besloten was om den sluier aan te nemen, bood men haar eene lijfrente aan, doch die zij uit liefde tot de armoede weigerde. Jacobus en Chrysostomus schijnen ook zeer aan elkander gehecht te zijn geweest: toen zij zich van Vervres verwijderden, was het om elkander te Bois-Sainte-Marie weder te zien, en beiden vestigen zich daar en bekleeden er eervolle betrekkingen, de eene in de Kerk de andere als regeeringspersoon. Bij afwezigheid van den pastoor is het de magistraat, die zich met het beheer zijner beneficie en zijner tijdelijke aangelegenheden belast. Het is niet ondienstig hier in het oog te houden, dat indien Chrysostomus een weinig ouder dan zijne zuster was, Jacobus vier jaar jonger was dan zij. Deze omstandigheid is het, waardoor in hun verkeer die kiesche en fijngevoelde onderscheiding tegenover elkander ontstaat, die men beter kan begrijpen dan uitdrukken: zij herinnert zich steeds, dat hij priester is; hij zal het niet vergeten, dat zij zijne oudere zuster is.

Eene zware ziekte, welke de pastoor van Bois-Sainte-Marie in den loop van het jaar 1687 kreeg, verschafte hem de gelegenheid de treffendste bewijzen te ontvangen der liefde van zijne zuster voor hem, en hem te doen zien, hoe groot een vermogen zij op het Hart van Jesus

had. Door eene soort van beroerte had hij het gehoor en de spraak verloren. De pogingen, welke men had aangewend om hem een drankje in te geven, hadden geen ander gevolg gehad dan eene zijner tanden, die hij sterk op elkander gesloten hield, te verbrijzelen. Na alle middelen der kunst uitgeput te hebben, waren de geneesheeren van oordeel, dat er geen hoop op herstel was en gaven hem op. Zijn broeder Chrysostomus gaf den moed echter niet op en zond in aller ijel een bode naar zijne zuster Margaretha om de hulp harer gebeden in te roepen. De Gelukzalige wilde alles slechts aan het Goddelijk Hart van Jesus verschuldigd zijn: zij zeide, dat Hij zelf het geneesmiddel en de geneesheer van haren broeder zou zijn. Het middel, dat zij tot dat einde verzond was dit: zij maakte drie briefjes, waarop eene aanroeping tot het Heilig Hart geschreven was, welke zij aan den bode medegaf, met de aanbeveling den zieke van het water te laten drinken, waarin deze briefjes gedompeld moesten worden. Daardoor dacht zij ongetwijfeld een blijk van haar onbegrensd vertrouwen op de goedheid van God te geven en tevens den naam van wonderdoenster te ontgaan, waarmede men haar reeds bestempelde. Deze godvruchtige uitvinding slaagde volkomen. Zij had er geen oogenblik aan getwijfeld; maar de geneesheeren stonden verbaasd, toen zij vernamen, dat de zieke, dank zij dit drankje, waarvan zij het geheim niet kenden, buiten gevaar en zelfs volmaakt gezond was.

De Gelukzalige stelde zich niet tevreden de dagen van haren geliefden broeder verlengd te hebben; naar hare schatting had het leven geenerlei waarde, als het niet geheel en al aan de liefde tot Jesus gewijd was, en de gelegenheid, welke zich nu aanbood, was al te gunstig om niet te beproeven voor den Goddelijken Meester een

hart te veroveren, dat wel is waar goed gestemd was, maar waarin nog al te veel liefde voor aardse dingen aanwezig was.

« Het is een zoete troost voor mij, mijn dierbare broeder, schreef zij hem, dat het aan het Heilig Hart van onzen Heere Jesus Christus in Zijne goedheid behaagd heeft, Zijn wil te doen overeenstemmen met den onzen, die was, om u nog eenigen tijd te behouden in deze plaats van jammer en ellenden, waar, wij moeten het met den Apostel bekennen, *alles ijdelheid en kwelling des geestes is*, behalve God te beminnen en Hem alleen te dienen. Dat is het, wat ik Hem beloofd hebt, dat gij doen zoudt, indien Hij u nog eenigen tijd in het leven liet: want, zie mijn dierbare broeder, ik heb om dit te kunnen verkrijgen vele beloften aan het Heilig Hart van Jesus moeten doen, in de verwachting dat gij mij niet teleur zoudt stellen en ze zult volbrengen; anders moet men zich niet meer tot hetzelfde wenden, want God mag niet bespot worden. »

Daarop zegt zij hem, dat iemand, die hem eene groote genegenheid toedraagt (blijkbaar bedoelt zij zich zelve daarmede) bezig zijnde met voor hem te bidden, datgene wat zij voor hem verzocht, slechts verkregen heeft onder voorwaarde, dat hij een vroom en godvruchtig priester zou worden; dat hij aan alle gewoonten, die niet strookten met de waardigheid van zijne bediening, zou vaarwelzeggen, namelijk: aan het spel, aan de overdadigheid in kleeding, aan het overleggen van geld, — en dat met inzicht om het den armen te geven, — aan ijdele nieuwsgierigheid naar wereldsche dingen enz. Zij doet hem opmerken, dat al die beloften in de hoop, dat hij er mede zou instemmen en ze gestand blijven, in zijn naam gedaan zijn met die, om zich aan de liefde en de eer van het Goddelijk Hart toe te wijden, en het

uit al zijn vermogen zelf te vereeren en het door anderen te doen vereeren.

Er komt in dezen brief eene allerliefste uitdrukking voor, hoedanige slechts gedaan kan worden door eene zuster, die gewoon is op de liefde van haren broeder te rekenen. Na hem met nadruk aangespoord te hebben om zich geheel en al aan het Hart van Jesus te geven, zegt zij: « Bemin Hem, indien gij wilt, dat ik u beminne: want ik wil niets anders beminnen, dan wat Hij bemint. » Eene dusdanige bedreiging had niets verschrikkelijks voor den broeder van Margaretha. Eenigen tijd later zien wij hem met zijn broeder Chrysostomus de handen ineenslaan om het aanbiddelijk Hart van Jesus vereerders te verwerven en in de parochie van Bois-Saint-Marie eene blijvende openbare vereering in het leven te roepen; de brieven van de Gelukzalige getuigen van eene verdubbeling van toegenegenheid, voor welke, men kan er zeker van zijn, deze uitmuntende broeder niet ongevoelig geweest zal zijn. « Gij kont mij, zoo schrijft zij, geene inniger vreugde verschaffen, dan mij den ijver te betuigen, waarmede het aanbiddelijk Hart van Jesus u bezielt om Hem te beminnen, te doen kennen en vereeren, door uit al uw vermogen te trachten de heerschappij Zijner zuivere liefde in de zielen te vestigen. Ach! het is waar, gij hebt het kwetsbaarste gedeelte van mijn hart getroffen; van dat hart, dat slechts alleen daar gevoelig is, dat naar niets anders verlangt en streeft, dan dat van mijn goeden Meester te zien heerschen in alle harten, die bekwaam zijn om Hem te beminnen. Nu wil ik dan ook aan die heilige vereeniging, welke Zijne heilige liefde in onze harten heeft daargesteld, niet meer twifelen, wijl Hij in u een verlangen heeft opgewekt, dat ik u nooit had durven voorstellen, daar het

Heilig Hart het mij niet vergunde, tenzij dat gij uit u zelve de vrije bekentenis er van deed. Hij wil dan, dat ik Hem door u, als door een ander ik, verschaffe, wat Hij van u en mij verlangt te ontvangen. Nu herken ik eene ware vriendschap, daar zij mij de bewijzen begint te leveren, die ik wenschte....

« Ach! mijn dierbare broeder, zegt zij ten slotte, dat ons leven toch den heiligen staat, waartoe wij geroepen zijn, en die vordert, dat wij een engelachtig leven leiden, geen oneer moge aandoen. Gij ziet de vrijheid, die onze heilige vereeniging mij verleent, om u alles wat mij in de gedachte komt zonder omwegen te zeggen, daar ik weet, dat eene vriendschap, van welke het Hart van Jesus het vereenigingspunt is, alles ten goede uitlegt.

De Gelukzalige heeft haar hoogsten wensch bereikt, toen zij verneemt, dat hare beide broeders in de kleine stad, waar zij gevestigd zijn, gezamenlijk aan de openbare vereering van het Heilig Hart arbeiden. De burgemeester bouwt eene kapel, de pastoor fundeert missen; God beloont hunnen ijver met overvloedige zegeningen. « Gij zoudt niet kunnen gelooven, schrijft zij aan de Moeder de Saumaise, welk eene verandering het Goddelijk Hart in deze familie bewerkt heeft. » Zij is voor al de leden dezer beminde familie de tolk van den wil des Hemels geworden; men raadpleegt haar in alle moeilijke omstandigheden, en nooit roept men hare raadgevingen in zonder gewaar te worden, dat zij put uit de bron van alle volmaakte gaven. (1)

---

(1) Eens was de pastoor van Bois-Sainte-Marie met zijn neef Lamyn, een dominicaner-pater, (vermoedelijk een zoon van den oom van Mâcon, van wien in het begin van deze geschiedenis gesproken is) naar Paray-le-Monial gekomen om de Gelukzalige te bezoeken; daar hij vreesde, dat de wat al te groote levendigheid van den jongen

Dit ondervond vooral hare schoonzuster, Angelique Aumonier, de vrouw van Chrysostomus Alacoque.

De hemelsche vermaningen, welke zij van de Gelukzalige ontving, waren haar behulpzaam om het langdurig en smartelijk lijden, waarvoor God haar het geluk van den dood der uitverkorenen te sterven wilde doen koopen, met geduld en onderwerping te dragen. Door eene inwendige ingeving der genade gedreven, verzocht zij eens haren echtgenoot om met haar naar Paray-le-Monial te gaan; daar gekomen zijnde, begon zij, zoodra zij bij hare zuster in de spreekkamer was, overvloedig tranen te storten. « Wat is het nu, vrouw, zeide Chrysostomus tot haar, zijt gij hier gekomen om te weenen? » Doch de Gelukzalige onderbrak hem, zeggende: « Laat haar weenen: het zijn heilige tranen. » Hij vermoedde, dat er een geheim was, en verwijderde zich om haar in de gelegenheid te stellen in volle vrijheid met elkander te kunnen spreken. Toen zij alleen waren, haastte de Gelukzalige zich om haar naar de oorzaak van hare tranen te vragen, haar verzekerende, dat zij bereid was alles wat zij verlangen mocht voor haar te doen, indien het in haar vermogen was. « Ja, mijne zuster, gij kunt het, hernam dadelijk mevrouw Alacoque: ik verzoek u om aan God om mijne zaligheid te verzoeken, tot welken prijs ook. » Na zich een oogenblik bedacht te hebben, zeide de Gelukzalige: « Hebt gij er goed over nagedacht? » Ja, antwoordde voor de tweede maal hare

---

kloosterling hinderlijk voor zijne zuster mocht zijn, koos hij een oogenblik, dat hij met haar alleen was, om haar daarop voor te bereiden. « Laat hem lachen, zeide de Gelukzalige, het zijn zijne laatste vroolijke uren. » Zij verklaarde hem toen, dat hij niet lang meer zou leven. En inderdaad, nauwelijks was hij te Mâcon terug, of hij werd ziek en stierf na weinige dagen. (Proces van 1715.)

schoonzuster. Alstoen zeide de Gelukzalige tot haar: « Ik zal God met evenveel aandrang om uwe zaligheid smee-ken, als ik het om de mijne doe; maar God geeft mij te verstaan, dat het u veel zal kosten. — Het doet er niet toe, ik onderwerp mij geheel en al aan den wil van God; dat Hij met mij doe, wat Hem zal behagen. Voldaan over de goede stemming van hare schoonzuster, begon de Gelukzalige den volgenden dag eene novene voor haar te houden. Toen Chrysostomus Alacoque bij zijne zuster teruggekomen was, vernam hij uit haren mond, wat tusschen haar beiden was voorgevallen; deze bijzonderheden zijn door hem tot ons gekomen, door middel van een door hem zelf geschreven geschrift, dat hij later, toen de eerste gerechtelijke bescheiden voor de zaak van de Gelukzalige werden bijeenverzameld, met cede bevestigd heeft.

Er waren nog geen twee dagen sedert de terugkomst der beide echtgenooten te Bois-Sainte-Marie verloopen, of mevrouw Alacoque kreeg eene hevige pijn, welker zetel in het hoofd en het geheele gelaat was; de smart was zoo geweldig, dat zij haar elk oogenblik hartverscheurende kreten deed slaken. Noch de wateren van Bourbon, noch die van Vichy, welke men haar achter-eenvolgend deed gebruiken, brachten verlichting voor hare smarten aan. Na herhaalde consulten, zonder eenig goed gevolg, ging haar echtgenoot met haar naar Lyon, waar hij hoopte kundiger geneesheeren te zullen vinden, doch alle verklaarden niet in staat te zijn om over dit geval uitspraak te doen. De zieke verweet hun de mach-teloosheid hunner kunst, waarop de deken der genees-kundige faculteit haar antwoordde: « Mevrouw, wij zijn geene goden op deze aarde. » Deze christelijke echtelieden begrepen, dat men slechts van den Hemel hulp had

te verwachten, en gingen te zamen het hart van den H. Franciscus de Sales in het klooster van Bellecour vereeren. De zieke wilde ook pater Croiset spreken, die, zooals zij wist, door de banden eener heilige vriendschap aan de Gelukzalige verbonden was. Chrysostomus Alacoque verhaalt, dat zij elken keer, dat hij haar kwam bezoeken, zoolang hij bij haar was, van alle smart was bevrijd, zoodat zij zijn Overste deed verzoeken, hem haar dagelijks te zenden. (1) De godvruchtige geestelijke vermaande haar tot geduld; hij herhaalde haar, wat haar de Gelukzalige reeds gezegd had, namelijk, dat hare smarten niet eerder zouden ophouden, dan nadat zij volkomen zou zijn overgegeven. Van dat oogenblik af waren de woorden, welke zij in de spreekkamer gehoord hadden, geen raadsel meer voor hen: het was nu duidelijk, dat de zieke de genade van hare zaligheid zou verkrijgen, maar ten koste van haar leven.

«Tevergeefs, dus schreef de Gelukzalige, zoekt gij menschelijke hulpmiddelen, gij zult er niet mede gebaat worden; want wie kan zich verzetten tegen den wil van God, die altijd vervuld zal worden, wij mogen er mede instemmen of niet. En om alles in een woord te zeggen, deze arme zieke draagt in hare kwaal hare zaligheid met zich rond, en het staat haar om zoo te zeggen vrij om er een goed of om er een slecht gebruik van te maken; ook moet zij niet onderzoeken of het lang of kort zal duren, maar berusten in het geheim raadsbesluit

---

(1) Toen de heer Alacoque het den Overste verzocht, antwoordde hij: „Deze wonderkracht bevreemdt mij niet van hem. Ik zal hem u alle dagen zenden; maar weest beiden op uwe hoede hem er niets van te zeggen of te doen merken, want hij zou niet meer terugkomen.” De heer Alacoque voegt er bij, dat dit bij elk bezoek van pater Croiset geregeld plaats had.

van God, aan wien zij het offer van haar leven moet brengen, en dat zij Hem moet geven, als het Hem zal behagen; daartoe vermaan ik haar uit geheel mijn hart, met de tranen in de oogen. En dewijl nu God haar deze ziekte als een teeken Zijner liefde heeft overgezonden, zoo zou Hij haar ook geen grooter bewijs Zijner rechtmatige gramschap kunnen geven, dan door haar te genezen; omdat, als het onze zaligheid geldt, men alles moet lijden, alles moet ten offer brengen, alles moet verlaten.

« Dat zij zich herinnere, voegt zij er bij, dat toen ik haar de laatste maal zag, zij mij zeide, dat ik aan God zou vragen, dat Hij haar, tegen welken prijs ook, in staat mocht stellen hare zaligheid te bewerken. Welnu, men kan nu niet meer herroepen.

« Nu is het de zaaitijd voor de eeuwigheid, waar de oogst overvloedig zal zijn. Verlies den moed niet: uwe smarten en kwellingen, met geduld verdragen, hebben duizendmaal meer waarde dan eenigerlei strenge boetpleging zou kunnen hebben.

Ongeveer dertien maanden lang was de zieke ter prooi aan deze gruwelijke smarten, die haar dag noch nacht rust lieten. Eenigen tijd na hare terugkomst van Lyon, ontving zij opnieuw de waarschuwing, dat hare smarten zouden ophouden, zoodra zij zich bereid had verklaard tot eene volledige en geheele onderwerping aan den wil van God. Ditmaal door eene machtiger genade getroffen, stelde zij noch voorbehoud noch voorwaarde meer aan haar offer, en den volgenden dag ontsliep zij in den Heer om in vreugde te gaan oogsten, wat zij in tranen gezaaid had. Zij werd begraven in een familiegraf, dat Jacobus en Chrysostomus onder de zerken van de kapel van het Heilig Hart, door beiden gesticht, haar bereid hadden en waar allen achtereenvolgend bij haar kwamen rusten.

HOOFDSTUK XXVI.

DE GELUKZALIGE VOLTREKT HAAR OFFER IN DE VLAMMEN
DER ZUIVERE LIEFDE.

1687—1690.

De laatste levensjaren der Gelukzalige bieden ons het schouwspel aan van eene ziel, die in God herschaperen is, die leeft dat bovennatuurlijke, dat geheimzinnige leven, waartoe de heiligen geraken, zooals zoo juist de Moeder Seraphina Boullier zeide, *dwaars door dood, stof en niet*. Voortaan is zij het niet meer die leeft, het is Jesus Christus, die in haar leeft; en al mogen hare voeten nog de aarde aanraken, haar hart vindt er niets meer, waaraan het hecht: haar omgang is geheel en al in den hemel.

Toen zij de bediening van Meesteres der novicen nederlegde, waarin zij door de Moeder Antonia de Chateaumorand werd opgevolgd, droeg men haar de bescheiden betrekkingen, welke zij bij hare intrede in de Orde had waargenomen, weder op en zij nam deel aan de werkzaamheden van het pensionaat en de ziekenzaal. Zij vond ook nu gelijk den eersten keer vele gelegenheden om zich te versterven, waarnaar zij altijd eene heilige gretigheid toonde; alleenlijk was de vroegere afkeer geweken, de natuur deed hare stem niet meer hooren en was weerloos, zoodat er, om zoo te zeggen, geen strijd in haar binnenste meer ontstond. Toen zij meesteres der novicen

was, had men naar de oorzaak gezocht, waarom zij alle nachten opstond, en men was toen tot de ontdekking gekomen, dat zij in eene hooge mate de sijt had, waardoor het haar onmogelijk was rust te genieten. Het baatte haar niet, of zij al zeide, *dat het de moeite niet waard was om er van te spreken*, de Overste liet een wondheeler ontbieden, en deze was genoodzaakt diepe insnijdingen te maken en met het mes tot aan het been door te dringen. Hij kwam verscheiden dagen achtereen om haar zelt te verbinden, en haar altijd voor de pijnlijkste behandelingen even ongevoelig vindende, kon hij niet nalaten met verwondering uit te roepen, *dat het toch waarlijk pleizierig was eene heilige te zijn*. Middelerwijl kreeg zij een brief, waarin de Moeder Greyffié hare deelneming betuigde in de smarten, welke zij leed. De Gelukzalige was zeer verlegen, dat zij *om zulk eene kleinigheid* het voorwerp van algemeene deelneming geworden was. « Ik geloof, schreef zij aan die haar zoo dierbare Moeder, dat het tot straf voor mijne zonden is, dat ik geen enkel kruis kan hebben, zonder dat men het ruchtbaar maakt. » Vervolgens haar eigen hart, dat zij met onverbiddelijke gestrengheid tot in deszelfs verborgenste schuilhoeken doorzocht, ondervragende, voegde zij er bij, dat zij bij deze gelegenheid ondervonden had, « hoe aangenaam het voor de natuur is dusdanige verzachtingen te hebben: want in de vernederingen, verachting en verlatenheid kan men niet besluiten, zonder heul of troost te lijden: dit is het nochtans, wat de zuivere liefde vordert en zonder dat verdienen onze smarten den naam van lijden niet. »

Niets was haar zoo pijnlijk als de bewijzen van onderscheiding en eerbied van hare zusters, bijvoorbeeld, toen zij haar voor de tweede maal tot assistente benoemden, overtuigd als zij waren, zeiden zij, dat een zoo heilig

bestuur vele genaden over de gansche communitieit en over elk harer leden in het bijzonder zou doen nederdalen. Allen raadpleegden haar omtrent hare inwendige gesteldheid, terwijl de novicen, bij welke zij van tijd tot tijd de Meesteres verving, voortgingen haar het kinderlijkst vertrouwen te schenken. (1) Eens echter zag zij hare liefde voor dat onaanzienlijke en voor die onbekendheid meer dan ooit bedreigd. Op een Wittedonderdag (vermoedelijk van 1690, het jaar van haar overlijden) bood de Zaligmaker haar een kruis aan, dat zij aannam, zonder te begrijpen wat hetzelfde haar aankondigde; doch toen zij haar offer gebracht had, vernam zij, dat men er aan dacht om haar op de lijst te plaatsen voor de benoeming, die plaats moest hebben. Dit smartte haar zeer, en in liefdevolle woorden klaagde zij haren nood aan haar Goddelijken Meester, tot Hem zeggende: « Is het mogelijk, o mijn God, dat Gij zoudt toelaten, dat een schepsel als ik aan het hoofd eener communitieit zou geplaatst worden? Ik verzoek u mij zoo genadig te zijn, dat kruis van mij weg te nemen. Ik aanvaard elk ander. »

De Goddelijke Meester aan haar verlangen toegegeven hebbende, werden de stemmen uitgebracht op de Moeder de Chateamorand, tot groote vreugde van de Geluk-

---

(1) Men leest in de *Abrégé de la Vie et des Vertus de la Soeur Françoise-Eléonore de Vichy-Chamron*: „Zij had het geluk tot Meesteres te hebben onze zeer geeerde Moeder Catharina Antonia de Chateamorand, hare bloedverwante, welke zij eene allerkinderlijkste volzaamheid betoonde. Onze eerbiedwaardige zuster Alacoque verving soms deze bekwame Meesteres, en vond veel smaak in de zachtmoedigheid en eenvoudigheid van onze dierbare zuster de Vichy; zij schreef haar brieven, welke zij met veel zorg voor de volmaking harer ziel bewaard heeft.”

zalige, die, niet tevreden met deze eerste overwinning, aanstonds aan de nieuwe Overste verzocht om van de bediening van assistente ontslagen te worden. Dezen keer evenwel meende de Zaligmaker, dat zij van Zijne inschikkelijkheid misbruik maakte, en zeide tot haar: « Welnu, mijne dochter, ik heb mij naar uw verlangen gevoegd, en zult gij u nu uit liefde tot mij geen geweld aandoen? » Zij moest zich onderwerpen en vergiffenis gaan vragen aan hare Overste, die haar tot aan haren dood in hare bediening liet.

Wat zij ook deed, de luister van haren heiligen levenswandel deed aller oogen op haar vestigen. Dikwijls gebeurde het, dat lieden van buiten het klooster haar in de spreekkamer lieten ontbieden om uit haren mond eenige geruststellende woorden omtrent het lot hunner overledene bloedverwanten of vrienden te vernemen. « Meent gij dan, dat ik weet, wat er in het vagevuur omgaat? » gaf zij hun tot antwoord. Maar men had de onwraakbare bewijzen, dat zij er genoeg van wist. De werksters, die soms genomen werden om de werkzusters te helpen, zeiden tot elkander, wanneer zij haar in de verte zagen: « Kijk, kijk, daar is de heilige! » (1) Eene werkzuster, die in het begin van Januari 1690 in het noviciaat was toegelaten, ondervond op eene zeer zichtbare wijs, hoe aangenaam aan God het vertrouwen was, dat men in Zijne dienstmaagd stelde. Toen zij pas in het klooster was, gebeurde het, dat zij zich bij het kloven van hout met de bijl aan haar been verwondde. De vrees, dat zij er om mocht weggezonden worden, gaf haar den moed om het weken lang stil te houden; doch een tweede ongeval opent de wond opnieuw en

---

(1) Verklaring van de zuster Rosalia de Farges. (Proces van 1715.)

hare ongerustheid vermeedert. In haren angst zeide zij gelijk de vrouw uit het Evangelie: *Indien ik slechts zijn kleed mag aanraken, zal ik gezond worden* (1) En inderdaad, nadat zij haar been bij den zoom van het kleed der Gelukzalige gebracht had, was zij den volgenden dag volkomen genezen. (2)

Men oordeele hoe pijnlijk het voor de nederigheid van de Gelukzalige moet geweest zijn, toen men te Paray-le-Monial uit de *Retraite* van pater de La Colombière in de eetzaal voorlezingen hield. Er kwamen toespelingen in voor, die zoodanig waren, dat de zusters geene verklaring er van behoeften te hebben. Bijvoorbeeld de volgende woorden: «God zich dan geopenbaard hebbende aan iemand, die men, uithoofde van de groote genaden, welke zij van Hem ontvangen heeft, met grond er voor houden mag, dat zij naar Zijn hart is, en deze zich daaromtrent aan mij verklaard hebbende, verplichtte ik haar, om hetgeen zij mij gezegd had in geschrift te

(1) Matth. IX, 21.

(2) Deze zuster, die Anna Maria Laumonier heette, nam den 8 Januari 1690 den sluier. Men moet zich niet verwonderen over hare onhandigheid in het hanteeren van de bijl, want hare opvoeding was niet van dien aard geweest om haar in zulk eenen harden arbeid te oefenen. Zij was van eene hooge geboorte, zooals het volgende uittreksel uit het sterfregister doet zien: „In het jaar 1746 den 10 September is in ons klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te Paray-le-Monial overleden, en den volgenden dag om vier uur des namiddags ter aarde besteld onze dierbare zuster Anna Laumonier de Chalanforge, in het klooster genaamd zuster Anna Maria, geboortig van Chalanforge, in Mâconnais, dochter van den Hoogwelgeboren Heer Guillaume Laumonier, heer van Chalanforge, en Mevrouw Françoise de Thésut, in den ouderdom van zeven en zeventig jaar, en in het vijf en vijftigste van hare professie, in den rang van werkzuster. Zij rust in den kelder van onze begraafplaats.”

brengen, » enz. Een ieder wist, dat zij die persoon was en onwillekeurig werden aller blikken op haar gericht. De Gelukzalige was als vernietigd. Bij het verlaten der eetzaal zeide de zuster de Farges tot haar: « Mijne waarde Zuster, gij hebt vandaag uwe afrekening gehad, en pater de La Colombière had u niet beter kunnen aanduiden. » (1) Wat daarop te antwoorden? Zij was wel genoodzaakt het hoofd te buigen en zich deze soort van vermaardheid, die eene pijnlijke foltering voor haar was, te laten welgevallen. De eer van het Hart van Jesus vorderde overigens, dat deze dingen niet geheel en al geheim bleven. De Gelukzalige zeide dan ook dikwijls, dat het goed zou zijn, als zij stierf, en dat zij een beletsel was voor de verheffing van het Hart van Jesus. Dit was de waarheid, hetzij zij al of niet begreep, hetgeen zij zeide. Zoolang zij leefde, was het niet mogelijk om de wonderen, welke God in haar wrochtte om hare zending te waarmerken, openbaar te maken. Wat zou zij dan ook hierop de aarde nog te doen gehad hebben, van het oogenblik af dat zij de kruisen, welke haar leven lang hare grootste geneugten geweest waren, niet meer vond? « Ik zal zeker dit jaar nog sterven, zeide zij, omdat ik niets meer lijd. » Zij vatte het leven op gelijk de H. Theresia het deed: « Of sterven of lijden. »

Dat voorgevoel van een naderend einde verraadt zich in hare laatste brieven, welke haar door de ijverige zorg harer zusters, om eenige van hare woorden op te zamelemen, als ontruikt werden. Tevergeefs geeft zij in het begin van het jaar 1690 aan de zuster de La Barge kennis van haar besluit om afscheid te nemen van de schep-

---

(1) Verklaring van de zuster Claudia Rosalia de Farges. (Proces van 1715).

sels: « Ik wil niet meer schrijven, daar ik, ten eerste, niet geleerd heb te doen wat ik zeg: want, gelijk de Zaligmaker zegt: *Waar toe zal het den mensch dienen de geheele wereld te winnen, indien hij zijne ziel verliest?* » Een enkelen keer moet zij echter aan de herhaalde verzoeken van die waardige vriendin toegeven. Haar brief zal evenwel voorzien zijn van een beteekenisvol *post-scriptum*, een waar geestelijk testament, het luidt: « Denk er aan, dat, indien ik voor u kom te sterven, gij mijne plaats voor het H. Sacrament moet innemen, ten einde vergiffenis te vragen voor al mijne oneerbiedigheden in deszelfs tegenwoordigheid en den hoon, welken ik het heb aangedaan. En als God mij barmhartig is, beloof ik u, dat ik u niet zal vergeten, maar alles zal doen, wat in mijne macht is. Middelerwijl is er, geloof mij, mijne dierbare zuster, niets, behalve de zonde, dat ik niet zou willen doen voor u en uwen voortgang in de Goddelijke liefde. Beminnen wij ons dan in het Heilig Hart van Jesus. Beminnen wij het voor elkander. Beminnen wij het in alle omstandigheden des levens, en laat uw wachtwoord steeds zijn: *Fiat voluntas tua*, en doe overigens wat gij wilt: want die de liefde heeft, heeft alles. Doe alles uit liefde, in de liefde en om de liefde: want het is de liefde, die aan alles waarde schenkt. De liefde wil geen verdeeld hart hebben; zij wil alles of niets. De liefde zal u alles gemakkelijk maken. Geef dan liefde voor liefde, en vergeet nooit Dengenen, dien de liefde voor ons heeft doen sterven. Schenk Hem liefde voor liefde, en de maat uwer liefde tot Hem zal gelijk zijn aan die, met welke gij in het verborgen zult weten te lijden en Hem boven het schepsel te stellen.

Het einde van hare ballingschap ziende naderen, wilde zij zich door eene laatste geheel inwendige afzondering

in het aanbiddelijk Hart van Jesus daartoe voorbereiden. Deze geestelijke afzondering, die veertig dagen duurde, begon zij den 22 Juli 1690 op den feestdag van de H. Magdalena, zijnde haar geboortedag: zij was toen juist drie en veertig jaar oud. Gedrongen, zeide zij, om hare nalatigheden goed te maken en orde op hare zaken te stellen, ging zij alles doen wat haar mogelijk was om gereed te zijn voor de heiligheid van God te verschijnen. Tot dat einde riep zij de bijzondere voorspraak in van de H. Maagd, van den H. Joseph, van den H. Franciscus de Sales, en in de eenvoudigheid van haar geloof nam zij pater de La Colombière tot geestelijken leidsman, ten einde van hem te leeren, zich naar de grondregels van het Hart van Jesus te vormen.

De opmerkingen, welke zij den eersten en den tweeden dag, de eenige die wij bezitten, opteekende, laten ons den strijd zien, welke in hare ziel ontstond tusschen de kinderlijke vrees en het zoet vertrouwen in de oneindige barmhartigheid, hetwelk elk ander gevoel overheerschte en alle bitterheid bij de overweging der strenge eischen van de Goddelijke rechtvaardigheid wegnam. Ziehier dat kostbaar geschrift, het laatste wellicht, dat uit hare pen gevloeid is:

« Den eersten dag van mijne retraite hield ik mij bezig met de gedachte, vanwaar dat groote verlangen om te sterven mocht komen, daar het toch niet eigenaardig is aan misdadigers, zooals ik er eene in de oogen van God ben, verheugd te zijn, voor hunnen rechter te verschijnen, en wel voor een rechter, wiens heilig oog tot in het merg van het gebeente doordringt, voor wien niets verborgen kan worden en die niets ongestraft laat. Hoe toch kunt gij, mijne ziel, u zoo verheugen over de nadering van den dood? Gij denkt er slechts aan om uwe

ballingschap te eindigen, en gij zijt verrukt als gij u het nabijzijnde verlaten van uwen kerker voorstelt. Doch helaas! neem u in acht, opdat eene kortstondige vreugde, die wellicht slechts voortspruit uit verblinding en onwetendheid, u niet in eene eeuwige droefheid dompele en gij uit deze sterfelijke en vergankelijke gevangenis niet in den eeuwigen kerker terecht komt, waar voor de geringste hoop van er ooit uit ontslagen te worden geene plaats is. Laten wij dan, o mijne ziel, deze vreugde en dat verlangen om te sterven over aan de heilige en vurige zielen, voor welke groote belooningen zijn weggelegd: wat ons betreft, die om onze werken niets dan kastijding te verwachten hebben, indien God ten onzen opzichte nog niet meer goed was dan Hij rechtvaardig is, bedenken wij wat ons lot zal zijn. Zult gij, mijne ziel, eene eeuwigheid lang de afwezigheid kunnen verdragen van Dengenen, naar wiens genot gij zoo vuriglijk verlangt, en van wien beroofd te zijn u zoo wreedelijk foltert?

« Mijn God! hoe moeilijk is het voor mij deze rekening op te maken, daar ik mijn tijd verloren heb en niet weet, hoe dat verlies te herstellen. Maar in de moeilijkheid, waarin ik mij bevond om deze rekening op te maken, heb ik niet geweten tot wie mij te wenden tenzij tot mijn aanbiddelijken Meester, die in Zijne groote goedheid Zich wel daarmede heeft willen belasten: tot dat einde heb ik Hem alles, waarover ik geoordeeld moet worden, hetgeen is onze Regels, Constitutiën en Directorium, ter hand gesteld, daarover zal ik gerechtvaardigd of veroordeeld worden. Na Hem al mijne belangen te hebben overgegeven, heb ik een buitengewonen vrede gesmaakt; ik bevond mij onder Zijne voeten, waar Hij mij, als het ware verzonken in het besef mijner nietigheid, langen tijd liet verblijven, terwijl ik

in afwachting was van hetgeen Hij over deze ellendige misdadigster zou oordeelen.

« Den tweeden dag, werd mij als in een tafereel voorgesteld alles wat ik geweest was en toen nog was. Maar, groote God! is er mismaakter en afschuwelijker schepsel met oogen te aanschouwen! Ik zag er niets in dat goed was, maar wel zooveel kwaad, dat het eene pijniging voor mij was er aan te denken. Het schijnt mij toe, dat alles mij veroordeelt tot eene eeuwige straf, wegens het groote misbruik, dat ik gemaakt heb van zoovele genaden, die ik slechts met ongetrouwheid beloond heb. O mijn Verlosser! wie ben ik, dat Gij zoolang op mijne boetvaardigheid hebt willen wachten; hebt willen wachten op mij, die door de grootheid mijner boosheid mij duizendmaal heb blootgesteld om in den afgrond der hel geworpen te worden? Evenveel keeren hebt Gij het in Uwe oneindige goedheid verhinderd. Ga dan voort, mijn beminnelijke Verlosser, dezelve aan zulk een rampzalig schepsel te beoefenen. Gij ziet, dat ik alle straffen en folteringen, welke het U behagen zal mij in dit of in het andere leven op te leggen en te doen ondergaan, van ganscher harte aanvaard. Het smart mij zoozeer U beledigd te hebben, dat ik wenschte, liever de gansche straf van het oogenblik af, dat ik begonnen ben te zondigen, voor de zonde verschuldigd, als voorbehoedmiddel geleden te hebben, dan U zoo dikwerf te hebben beledigd. Ik stel geen voorwaarde aan de wraak, welke het Uwe Goddelijke rechtvaardigheid behagen zal op deze misdadigster uit te oefenen, tenzij dat Gij haar niet aan haar lot overlaat en haar niet door hervallingen voor hare voorgaande zonden straft. Beroof mij, o mijn God, niet van het geluk U eeuwig te beminnen; doe voor het overige met mij wat U zal behagen. Ik ben U alles wat

ik heb, en alles wat ik ben verschuldigd. Alles wat ik goeds doen kan, zou de geringste mijner overtredingen niet kunnen goedmaken zonder U. Ik ben onvermogen om mijne schulden te betalen; Gij ziet het wel, mijn Goddelijke Meester. Werp mij in de gevangenis, ik stem er in toe, mits het in Uw Hart zij; en als ik er in zal zijn, houd mij goed gevangen met de ketenen Uwer liefde, totdat ik U alles wat ik schuldig ben betaald heb. En daar ik het nooit zal kunnen doen, zoo zal ik ook nooit uit die gevangenis geraken.

In deze bewonderenswaardige gevoelens is het, dat zij den dood, wiens nadering zij noch inroept noch vreest, afwacht. Op dit oogenblik kondigt niets hare aanstaande ontbinding aan hare zusters aan; maar nog eens, wat blijft haar te doen over in dit oord van ballingschap, waar zij niet meer lijdt?

Het avondoffier nadert deszelfs einde. Eene heldere vlam, die door niets wat van deze aarde is gevoed wordt, verheft zich nog op het altaar en zij alleen verwarmt de asch van het slachtoffer.

HOOFDSTUK XXVII.

LAATSTE ZIEKTE EN DOOD DER GELUKZALIGE.

1690.

Het was in den herfst van het jaar 1690, het tijdstip der jaarlijksche retraites, den dag voor dien, op welken de Gelukzalige volgens de door de Overste gemaakte bepaling zich van den omgang met hare zusters en de oefeningen van het werkdadige leven moest onthouden, ten einde hare ziel door de heilige rust der bespiegeling verkwikking te schenken, dat zij een kleine aanval van koorts kreeg, hetgeen hoegenaamd geene onrust haarde, gewoon als men was, haar dagelijks veel ernstiger ongemakken te zien overkomen. Zij alleen bedroog zich niet, daar zij reeds met aandacht luisterde naar de stem van den hemelschen Bruidegom, die haar van de toppen der eeuwige heuvelen tot zich riep. Eene zuster haar gevraagd hebbende, of zij meende in retraite te kunnen gaan, antwoordde zij: « Ja, maar in de groote retraite », zinspelende op het verlaten van dit ballingsoord. Aan zuster de Farges, die haar oppaste, zeide zij, dat zij in hare armen den geest zou geven. Vijf jaar te voren had zij hetzelfde aan zuster Verchère voorspeld.

De geneesheer, die getuige van hare gewone ongesteldheden was, herhaalde dikwijls, dat zij uitwerkselen der Goddelijke liefde waren en dat de geneeskunst er

niets aan kon doen. Ook dezen keer, bij haar geroepen zijnde, verzekerde hij, dat ze er niet aan zou sterven.

Nogtans had de taal der Gelukzalige, die altijd zoo afgemeten en voorzichtig in hare gesprekken was, niet nagelaten eenige vrees te doen koesteren. Men verzocht den geneesheer zijne zorgen te verdubbelen, en hij stemde er in toe om meermalen daags te komen; doch hoe meer hij haar zag, hoe minder gevaarlijk kwam zij hem voor.

Eene zuster, die bij haar waakte, bemerkte evenwel, dat zij veel leed, maar aan inwendige smarten, welker oorzaak met geene mogelijkheid op te sporen was; en toen zij haar aanbod om haar eenige verlichting te bezorgen, zeide deze groote minnares van het kruis tot haar, « dat de oogenblikken, welke zij nog te leven had, te kostbaar waren om er geen nut mede te doen; dat zij wel is waar veel leed, maar nog niet genoeg om haar verlangen te bevredigen. » Zij voegde er bij, « dat zij zulk een groot genoegen er in begon te scheppen, om op het kruis te leven en te sterven, dat, hoe vurig haar verlangen om haren God te genieten ook was, het haar nog veel aangener zou zijn om, indien zulks aan God behaagde, tot den jongsten dag in den toestand te blijven, waarin zij was. »

Het scheen, of zij reeds geen lichaam meer had. De walgelijkste geneesmiddelen nam zij zonder het geringste teeken van tegenzin in. Men vroeg haar, wat zij wilde hebben om haar eetlust op te wekken; zij zeide, dat zij het niet wist, dat alles goed was, zelfs te goed voor haar. Maar zoo onverschillig zij voor het overige was, even vurig was haar verlangen naar de H. Teerspijs, en daar men, aangezien haar toestand niet gevaarlijk genoeg scheen, voortging met haar dezelve te weigeren, maakte zij de bemerking, dat zij nog nuchter

was en er bijgevolg niets tegen was om haar te laten communiceeren. Men stond haar deze gunst toe, en toen de Heiland haar werd aangeboden, ontving zij Hem met de onuitsprekelijkste vervoering eener heilige liefde. Zij zeide vervolgens tot de zuster-ziekenverpleegster, dat zij Hem voor de laatste maal ontvangen had. Dit gebeurde den dag voor haar overlijden.

God liet toe, ten einde den getuigen van deze groot-schen strijd eene heilzame vrees in te boezemen, dat zij geplaatst werd in de tegenwoordigheid der heiligheid van rechtvaardigheid. Aan al hare ledematen bevende, drukte zij haar kruisbeeld aan haar hart, slaakte diepe zuchten en riep telkens onder het storten van tranen uit: « Barmhartigheid! mijn God, barmhartigheid! » De oorzaak van deze ontsteltenis was, zeide zij, het verlies van tijd, welken zij niet genoegzaam voor hare zaligheid had aangewend. Maar weldra verdween de beangstigtheid en zij werd zeer kalm en haar gelaat helderde weder op. In vervoering van blijdschap hoorde men haar uitroepen: *Misericordias Domini in aeternum cantabo*. Andere keeren zeide zij: « Wat verlang ik in den hemel en wat wensch ik op de aarde, dan U alleen, o mijn God! »

Vervolgens verzocht zij aan zuster de Farges, daar, nederig als zij was, de herinnering aan hetgeen zij op last van haren biechtvader geschreven had en dat hare bovennatuurlijke gaven aan het licht zou brengen, haar begon te verontrusten, al die aantekeningen te verbranden. (1) Doch nadat men haar had doen opmerken, dat zij dit aan hare Overste moest overlaten en hare neiging ten offer brengen aan de heilige gehoorzaamheid, werd

---

(1) Verklaring van de zuster Claudia Rosalia de Farges. (Proces van 1715.

zij bij het enkele woord gehoorzaamheid weder kalm en hield zij zich rustig. Men betreurde het verlies, dat de communitieit in haar persoon zou gaan lijden, waarop zij herhaalt wat zij meermalen gezegd had, dat « haar dood noodzakelijk was voor de eer van het Hart van Jesus. » Den zin en de vervulling dezer woorden zal men vinden in het vervolg dezer geschiedenis.

Toen haar laatste levensdag daar was, wilde nog niemand aan haar naderend einde gelooven. De geneesheer verzekerde opnieuw, dat zij niet aan die ziekte zou sterven. « Gij zult het zien, » zeide de kranke. En daar hij volhield het tegendeel te beweren en er zelfs vroolijk bijvoegende, dat hij er om wedden wilde, antwoordde zij hem op dezelfde toon, « dat het in alle geval minder kwaad was als een wereldlijke persoon een onwaarheid zeide dan een geestelijke, en dat men haar bijgevolg veroorloven zou te gelooven, dat zij de waarheid gezegd had. »

Een weinig later kwam men haar zeggen, dat de Overste hare familie had doen waarschuwen. Maar zij zeide, dat zij haar niet zou zien, en voegde er bij: « Laten wij sterven en alles aan God ten offer brengen! »

Naarmate hare krachten afnamen, verzuchtte hare ziel, van de aardsche banden ontslagen, vuriglijker naar het hemelsch vaderland. Zij kreeg eene benauwdheid, die het haar onmogelijk maakte om te blijven liggen. De ziekenverpleegsters zetten haar overeind, opdat zij ruimer zou kunnen ademen en om het vuur, dat inwendig hare borst verschroeide, te matigen. « Ik brand, » zeide zij, ik brand: indien het van de Goddelijke liefde was, welk een troost! Maar ik heb God nooit volmaakt weten te beminnen. » Zich vervolgens tot hare verpleegsters wendende, die haar ondersteunden, zeide zij: « Vraagt Hem

vergiffenis voor mij, en bemint Hem voor mij uit geheel uw hart, tot vergoeding voor al de oogenblikken, dat ik het niet gedaan heb. Welk een geluk, God te beminnen! Bemint dan die liefde, maar bemint haar op eene volmaakte wijze.»

Aan eene van haar, die haar verzocht had, om drie bijzondere gunsten voor haar te verwerven, beloofde zij hare belangen bij God, als Hij haar barmhartig zou zijn, te zullen behartigen, en later ondervond deze zuster, dat zij haar woord had gehouden.

De geneesheer bij de zieke, wier krachten plotseling afnamen, geroepen zijnde, vroeg zij opnieuw om de H. Teerspijs; maar hij verzekerde, dat men er wel tot den volgenden dag mede kon wachten. Waarop zij tot de zuster de Farges zeide: «Gelukkiglijk heb ik het voorkomen. Ik was er wel bang voor, dat men mij niet voor zoo gevaarlijk ziek zou houden. Daarom is het, dat God mij, toen ik de laatste maal communiceerde, de genade bewezen heeft Hem bij wijze van Teerspijs te ontvangen.»

Daar men zag, dat zij zeer rustig was, verliet men haar om aan de gewone oefeningen en werkzaamheden van het huis te gaan. Eene enkele ziekenverpleegster slechts bleef bij haar, met welke zij zich over de groote liefde van God voor Zijne schepselen onderhield en aan wie zij eenige geestelijke raadgevingen gaf. Vervolgens vroeg de zieke nogmaals, of men dacht, dat zij het nog lang zou maken; de zuster, die haar oppaste, antwoordde haar, dat zij wel wist, wat de geneesheer er van dacht, maar, wat haar betrof, zij hield het er voor, dat zij den volgenden dag niet zou doorkomen. «Ach! Heer, riep daarop de Gelukzalige uit, wanneer zult Gij mij uit deze plaats van ballingschap nemen!» Zij liet er op volgen: «*Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi: In domum*

Domini ibimus. Ja, ik hoop, dat wij om de liefde van het Hart van Jesus in het huis des Heeren zullen ingaan, en wel spoedig. » Zij gelastte de zuster, dat zij, als zij haar in haar doodsstrijd zou zien, de Overste moest roepen en haar verzoeken, de litanie van het Hart van Jesus en die van de H. Maagd bij haar bed te laten bidden en haar Engelbewaarder, den H. Joseph en den Stichter harer Orde voor haar aan te roepen.

Toen kort daarop de zieke eene stuiptrekking kreeg, meende de zuster, dat haar doodstrijd begon en wilde de Overste gaan halen; doch eene andere zuster, die juist binnengekomen was, wilde haar tegenhouden, denkende dat het slechts een voorbijgaand verschijnsel was. « Laat haar begaan, zeide de Gelukzalige, het is tijd. » De Overste komt en wil den geneesheer ontbieden. « Mijne Moeder, zeide Margaretha, ik heb niets anders noodig dan God, en mij te doen wegzinken in het Hart van Jesus. »

In een oogwenk zijn de zusters, die verwittigd waren geworden, dat zij op haar uiterste lag, om haar bed bijeen en smelten weg in tranen. Zij vergaderde hare laatste krachten om haar te troosten, om haar te vermanen zich *onverdeeld en zonder voorbehoud* aan God te geven; om haar te verzekeren, dat zij de bewijzen van genegenheid en liefde, die zij van haar ontvangen had, voor God dankbaar zou gedachtig zijn. Aan eene van haar, in wie zij een groot vertrouwen stelde, beval zij aan om aan pater Rolin te schrijven en hem te bezweren al hare brieven te verbranden en eene onkreukbare geheimhouding te bewaren omtrent alles, wat hij aangaande hare zielsgesteldheid wist. Aan hare Overste vroeg zij ook om geheimhouding en vergetelheid, daar zij niet wilde, dat er na haren dood nog spraak van haar zou

zijn, tenzij om de gewone gebeden voor haar te verzoeken. Vervolgens waarschuwde zij, dat het tijd was om haar het H. Oliesel toe te dienen.

Terwijl zij met eene weergalooze godsvrucht dit laatste genademiddel ontving, werd zij aan de linker- en rechterzijde ondersteund door Rosalia Verchère en Rosalia de Farges, die onder de laatstbinnengekomenen waren en daar zoo dicht bij de stervende geplaatst waren zonder eenig inzicht of bedoeling van haren kant, maar niet zonder eene providentieele beschikking, dewijl zij, zonder het te weten, de voorzegging vervulden, welke de stervende aan beiden gedaan had, zooals zij het dan ook met de hand op het Evangelie bevestigd hebben. Bij de vierde zalving ontsliep zij stil en zacht in hare armen, terwijl zij de namen van Jesus en Maria uitsprak: het was op den zeventienden dag van de maand October van het jaar 1690, tusschen zeven en acht uur des avonds. Zij had den ouderdom bereikt van drie en veertig jaren, twee maanden en vier dagen; achttien jaar min eenige dagen was zij geprofest geweest.

De dood scheen slechts met eerbied het slachtoffer der Goddelijke liefde te durven naderen. Over haar gelaat, nog schooner dan gewoonlijk, lag eene zachte majesteit verspreid, welke de omstanders met eene onbeschrijflijke vreugde en bemoediging vervulde. De droefheid was diep en algemeen, maar gematigd door den eerbied, door de bewondering voor hare heldhaftige deugden, waarvan het verhaal van mond tot mond ging, alsmede door dien liefelijken offergeur, welken de rechtvaardige bij zijn laatsen zucht gelijk de welriekende wolken van een geurig reukoffer rondom zich verspreidt. Te gelijker tijd ging er één geroep door de geheele stad: « De Heilige is dood! de Heilige is dood! » En de kleine kinderen, wier lof

zoo welgemeend is, waren niet de minst ijverigen om denzelfen te herhalen.

Den volgenden dag lokte hare lijkplechtigheden eene buitengewone menigte menschen in de kloosterkerk. Het maagdelijk overschot van Margaretha Maria bleef den ganschen dag voor de menigte, die niet naliet het met eerbied te beschouwen en luide hare diepe vereering be-
tuigde, ten toon gesteld. Een ieder wilde van hare overblijfsels hebben; men betwistte elkander eenige regelen schrifts van hare hand en de minste lappen van hare armoedige kleeding. Van den morgen tot den avond waren twee zusters bezig met rozenkransen, die haar van alle kanten gebracht werden, aan haar lichaam aan te strijken: zoo iets had men sedert de stichting van het klooster in 1626 te Paray-le-Monial nog niet gezien.

Den achttienden des avonds werd volgens gebruik het slot geopend om toegang te verleenen aan de geestelijkheid, die zich in alles aan de godvruchtige beweging van het volk aansloot; en de eerbiedwaardige ontslapene werd onder het koor in de gewone begraafplaats des kloosters ter aarde besteld.

HOOFDSTUK XXVIII.

EERSTE EERBEWIJZINGEN AAN DE NAGEDACHTENIS VAN DE
GELUKZALIGE. — VRUCHTEN DER GODSVRUCHT TOT
HET HART VAN JESUS IN DE ORDE VAN ONZE-
LIEVE-VROUWE-VISITATIE.

Zij is dood: men kan nu de wonderen der genade ruchtbaar maken en het zegel verbreken, dat het ondoordringbaar geheim van zooveel hemelsche mededeelingen tot schuts diende. Die heilige schuchterheid en vreesachtige achterhoudendheid van de Bruid des Heeren is verklaarbaar. *Mijn geheim behoort mij*, zegt zij, *mijn geheim behoort mij!* (1) Voorzeker het is goed, *het geheim des konings te bewaren*; maar indien deze koning een God is, *is het loffelijk Zijne werken te openbaren en bekend te maken.* (2) Zij dobbert tusschen die twee gevoelens, zij is in het onzekere; nu eens heeft de nederigheid de overhand, dan eens haar ijver voor de eer van God. Margaretha Maria had, om haren geestelijken leidsman te gehoorzamen, al de genaden en mededeelingen, waarmede zij van hare kindsheid af en in den ganschen loop van haar kloosterleven begunstigd was geworden, in schrift gebracht. Niettegenstaande den schroomvalligen

---

(1) Secretum meum mihi est, secretum meum mihi. Is. XXIV, 16.

(2) Sacramentum regis abscondere bonum est: opera autem Dei revelare et confiteri honorificum est. Tob. XII, 7.

wensch, welke zij in het uur van haren dood geuit had, werd dit kostbaar pand niet vernietigd, en weldra putten de godvruchtige zielen uit de schatten, welke het inhiel, hare heerlijkste genoegens. Op deze wijze was het, dat zij door haren dood tot de stichting der geloovigen en de eer van het Hart van Jesus moest bijdragen: zij was gelijk aan die albasten kruik met onvervalschten nardusbalsem, die brak in de handen van degene, die haar droeg, om het gansche huis met een aangenaamen geur te vervullen. (1)

Zij kunnen dan wijd en zijd weerklinken die hartroerende woorden, tolken eener onmeetbare en smadelijk gehoonde liefde: *Ziedaar dat Hart, dat de menschen zoozeer bemind heeft, en dat tot wedervergelding niets dan afwijzing ondergaan heeft!* Als zoovele vurige pijlen zullen zij de ongevoeligste harten treffen en ze door het vuur der Goddelijke liefde ontsteken.

De Gelukzalige had gezegd, dat pater Croiset een boek schreef, dat tot de eer en verheerlijking zou strekken van het Hart van Jesus; nogtans had pater Croiset, die haar eerst gezegd had, dat hij geen tijd voor zoo iets beschikbaar had, haar later niet doen weten, dat hij door onvoorziene omstandigheden de hand aan het werk geslagen had. Toen zij stierf was dit boek reeds ter pers. De godvruchtige schrijver gevoelde dadelijk de waarde der geheel nieuwe bronnen, die voor hem geopend waren en haastte zich de grondstoffen, met welke hij de Levensschets van Margaretha Maria samenstelde, er aan te ontleenen. Niets heeft zooveel bijgedragen om de godsvrucht tot het Hart van Jesus te verbreiden.

Welk eene welsprekende eenvoudigheid vindt men in

---

(1) Marc. XIV, 3; Joan. XII, 3.

die bladzijden! Welk eene oprechte bewondering voor de nederige heldin, wier leven het eindelijk vergund is te verhalen en haar naam aan de vereering der geloovigen voor te stellen! Dadelijk wijst pater Croiset haar haren rang, hare plaats aan in de jaarboeken der Heiligen; het is, alsof het geloof hem reeds vooraf de gloriekroon heeft doen zien, waarmede de Kerk haar maagdelijk voorhoofd eens zal sieren. Zich hier in welke bevoordingen hij van haar spreekt:

« Men kan zeggen, dat de beminnelijke Verlosser in onzen tijd al de buitengewone genaden, waarmede Hij in de vervlogen eeuwen de grootste dienaressen Gods begunstigd heeft, in de persoon van deze heilige kloosterlinge heeft vereenigd. Zij heeft het geluk gehad verscheiden malen gemeenzaam met Jesus Christus om te gaan, gelijk de H. Mechtilda en de H. Gertruda gedaan hebben. De Zoon Gods schonk haar Zijn Hart op dezelfde wijze als Hij het aan Catharina van Sienna gedaan had, namelijk: Hij nam het hare, dat Hij zuiverde en ontstak door het vuur Zijner zuivere liefde, zooals Hij aan die groote Heilige gedaan heeft; Hij wilde haar, gelijk aan de H. Theresia, een voortdurend en merkbaar bewijs laten van deze buitengewone genade door eene pijn in de zijde, die zeer gevoelig was, en welke geenerlei menschelijke middelen ooit hebben kunnen lenigen en haar tot aan het graf is bijgebleven. »

Hij eindigt met den wensch, dat een vollediger werk gewijd mocht worden aan de opsomming van al de genaden, waarmede het den Zaligmaker behaagd heeft deze groote minnares van Zijn aanbiddelijk Hart te begunstigen.

Dusdanig was de eerste openbare hulde, welke aan de nagedachtenis van zuster Margaretha Maria bewezen werd op denzelfden tijd, dat het vertrouwen des volks

door schitterende gunsten des Hemels, van welke toenmalige religieusen ons getuigen, werd opgewekt. Zij bevestigen, dat doeken, die men op haar graf had gelegd, een aantal zieken genezen hebben; dat door de tusschenkomst van hare in den Heer ontslapene zuster de dooven het gehoor, de blinden het gezicht, de lammen het gebruik hunner ledematen teruggekregen hebben. Daar de oogenblikkelijke genezing van de zuster Claudia Angelica de Moulins, die sedert drie maanden aan verlamming leed en ter prooi was aan de hevigste smarten, wijd geklonken had, achtte de heer Languet de Gergy, generaalvicarius van Autun en Overste van het huis, het zijn plicht dit nieuwe bewijs van de heiligheid van haar, wier deugden, die nog voortleefden in de door haar gevormde religieusen, hij bewonderde, niet verloren te laten gaan. « Dit wonder, zegt hij zelf, scheen mij na het door mij ingestelde plaatselijk onderzoek zoo onbetwifelbaar en zoo bewaarheid, en daarenboven vernam ik zooveel wonderen van de dienaress van God en van hare deugden, dat ik oordeelde, dat het niet betamelijk was de wonderwerken Gods en die welke tot stichting van den evennaaste moeten dienen in de vergetelheid te begraven. » Van toen af kwam het denkbeeld om een vollediger onderzoek in te stellen bij hem op; hij verklaart zich daaromtrent in deze bewoording: « Daar er nog vele personen in leven zijn, die ooggetuigen waren van de heldhaftige daden dezer deugdzaame maagd en der wonderbare genaden, welke zij ontvangen had of die door hare tusschenkomst verleend zijn geworden, raadde ik de communitieit van Paray aan, om deze bewijzen niet onbenut verloren te laten gaan en van den Bisschop van Autun zien te verkrijgen, dat er in zijn naam een onderzoek in gerechtelijken vorm mocht worden ingesteld. Deze

prelaat deed mij op verzoek van de Overste van Paray de eer van mij bij dat onderzoek tot commissaris te benoemen met de bevoegdheid om in geval van verhindering een ander in mijne plaats te stellen. Ik stelde mij toen voor om te gelijker tijd al die godvruchtige gedenkstukken bijeen te verzamelen en er, nadat de feiten langs rechtsgeldigen weg zekerheid zouden erlangd hebben, tot nut der Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie een geschiedkundig geheel van te maken. Ik rekende op vrijen tijd, welken ik echter door eene schikking der Voorzienigheid weldra niet meer zou hebben, want ik werd benoemd tot Bisschop van Soisson, voordat ik mij van mijne opdracht had kunnen kwijten. Ingevolge ontvangen bevoegdheid stelde ik toen in mijne plaats den Hoog Eerwaarden Heer Dom Antoine de Bansière, prior der Benediktijnen van Paray, van de congregatie van Cluny, een man achtingswaardig zoowel om zijne godsvrucht en wijsheid als wegens de aanzienlijke bedieningen, welke hij in zijne Orde bekleed heeft en nog bekleedt. Deze geestelijke heeft na een arbeid van verscheiden maanden dit werk voltooid: hij heeft alle geschriften der Dienstmaagd des Heeren, alsmede alle herinneringen haar leven betreffende bijeenverzameld en er de echtheid van gewaarmerkt. Hij heeft den voor zulk eene gewichtige zaak noodigen tijd genomen om zonder overijling eene menigte getuigen, zoowel uit het klooster als daarbuiten te hooren. »

Op deze wijze werd het bisschoppelijk Proces van 1715, waarvan wij ons bij het opstellen van dit geschrift zoo dikwijls bediend hebben, ingeleid. (1) Deze belangrijke

---

(1) Door de gastvrijheid, ons zoo beleefdelijk verleend, zijn wij in staat geweest om het in de archieven van het Bisdóm van Autun, waar twee kopiën er van aanwezig zijn, op ons gemak te raadplegen.

oorkonde zal eerst den Bisschop van Soisson de stof leveren voor de levensbeschrijving van de Gelukzalige, en later, naar Rome opgezonden, van een groot nut zijn in de zaak der gelukzaligverklaring. Men hoort daarin de tijdgenooten der Gelukzalige spreken, en de personen, die met haar in de innigste gemeenzaamheid geleefd hebben; haar broeder Chrysostomus, wiens geheugen in weerwil van zijn een-en-zeventigjarigen ouderdom nog helder was met betrekking tot de jaren, dat zij te Verosvres te zamen leefden en die de treffendste bewondering betoont voor die bloem van heiligheid, welke hij, om zoo te zeggen, onder zijne oogen heeft zien ontluiken; den heer Billet, den geneesheer van het klooster, die haar gedurende haar langdurig en onverklaarbaar lijden behandeld heeft, en verklaard heeft, dat zij door een mirakel heeft geleefd en door een mirakel is gestorven; Francisca Chalon en Johanna Dremière, hospitaal-zusters, die door haar tot het aanvaarden en het volharden in hare roeping zijn aangemoedigd geworden; Maria Chevalier de Montrouen en Catharina Billet, hare voormalige kweekelingen, nu dochters van de H. Ursula, die het verhaal doen der heldhaftige daden, waarvan zij in hare kindsheid zoo dikwijls getuigen zijn geweest en die haar in hare meesteres eene heilige deden zien; eindelijk de religieusen van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie Elisabeth de la Garde, Augustina Marest, Rosalia de Lionne, hare voormalige novicen; vooral die novicen, welke zij zoozeer bemind heeft en die de eersten waren, welke zij voor

---

Dit proces draagt den naam van bisschoppelijk, omdat het ingeleid is door den Bisschop. Er is nog meer geweest, namelijk in 1830 een *Apostolisch proces*, dat is een proces, geïnstrueerd door personen, die hunne bevoegdheid onmiddelijk van den H. Stoel ontleenen.

de liefde van het Hart van Jesus won, en aan haar hoofd Rosalia Verchère en Rosalia de Farges, die het onschatbaar geluk gehad hebben haar laatsten zucht op te vangen: al deze stemmen werken samen en lossen zich op in éénen lofgezag. Bedenkt men nu, dat Margaretha Maria reeds sedert vijf en twintig jaar in het graf ligt, dan ziet men, dat het een der voorrechten der heiligheid is, zich zelve te overleven en in zekeren zin te zegevieren over dood en tijd.

Deze oorkonden en nog een aantal andere werden dan naar den Bisschop van Soisson gezonden. (1) Doch in den strijd tegen het jansenismus gewikkeld zijnde, — een strijd, dien hij zijn leven lang te strijden had en hem den haat en de versmading dier sekte op den hals haalde — moest hij het werk, dat hij van 1715 af al beloofd had, laten wachten. Men verwonderde zich te Paray-le-Monial, dat men er niets van zag of hoorde; men richtte de dringendste beden tot hem om toch niet al te lang te toeven met een werk, dat zoozeer strekte tot de eer van God en zoo nuttig was voor het heil der zielen. Aan zuster de Farges, de gewone tolk van het heilig ongeduld harer

---

(1) Ecne der beide kopiën, die in de archieven van het Bisdum van Autun berusten, is voorzien van dit opschrift: *A Monsieur l'Évêque de Soisson*. Men zou op het eerste gezicht meenen, een authentiek stuk voor zich te hebben; doch dat is zoo niet, getuige een brief van den Bisschop van Soisson aan de Moeder Elisabeth de la Garde, Overste van Paray le-Monial, waarin wij lezen: „Het procesverbaal, dat ik in handen heb, mijne zeer geëerde Moeder, is niet geteekend. Er komen op voor de handteekeningen der commissarissen en der getuigen en van anderen, maar alles is door dezelfde hand geschreven. Gij kunt niets anders doen, dan u te wenden tot de griffie, waar het oorspronkelijke van dit procesverbaal is gedeponereerd geworden.... De griffier zal niet weigeren u een authentiek afschrift er van te geven”, enz. Archief van Paray-le-Monial.

gezellinnen, antwoordde de Prelaat (24 Juni 1719): « Ik zou het werk, dat gij zoozeer verlangt, reeds af hebben, indien de dringendste behoeften der Kerk mij niet hadden doen besluiten andere werkzaamheden ter hand te nemen, welke betrekking hebben op de nieuwe sekte, die zich in het koningrijk vormt en die ik reeds anderhalf jaar lang door mijne geschriften bestreden heb. Ware dat het geval niet geweest, dan zou het werk, waarin gij belang stelt, reeds voltooid geweest zijn; maar het geloof moet voor de godsvrucht gaan en wij moeten, wanneer men het huis van onzen Vader in den brand steekt, het eerst hulp bieden daar, waar de nood het dringendst is. » (1) Den 12 Juli 1720 schrijft hij haar nog het volgende: « Gedenk mijner bij het graf van onze gelukzalige Margaretha Maria Alacoque; zij zweeft mij altijd voor den geest en de wonderen, welke God door hare tusschenkomst heeft uitgewerkt. Terecht merkt gij aan, dat er zooveel tijd met de voltooiing van haar leven heengaat; maar gij weet, wat mij sedert geruimen tijd mijn werk heeft doen onderbreken. Ik heb mij gehaast dat te doen, waaraan de Kerk het dringendst behoefte had, en de geschriften, welke ik voor hare verdediging heb opgesteld, vereischten meer spoed dan dat. De grondslag van alles is het geloof, en wanneer dat aangevallen wordt, moet men, als het noodig is, elk ander goed werk laten liggen om het te verdedigen. » En zoo ging het, jaar in jaar uit, twaalf a dertien jaar lang. Eindelijk meldt hij, dat zijn handschrift voltooid is, en dat hij het nog maar heeft na te zien. « Deze tijding zal u, zeer geëerde Moeder, zeker zeer verblijden. Be-

---

(1) Eigenhandige brieven van den Bisschop van Soisson. Archief van Paray-le-Monial.

dank voor mij God er voor, en bid Hem, dat Hij mij iets geve van den geest der vrome Maagd, wier voortreffelijkheden ik beschreven heb. Ik verhoop het door de gebeden van u, die de Eliseus zijt van deze Elias en die haar geest in dubbele mate moet bezitten, aangezien gij haar ten hemel hebt zien varen en haar met zuster Rosalia Verchère in uwe armen hielt. Gij ziet daaruit, dat deze omstandigheid mij nog versch in het geheugen ligt.» (1)

Het werk verscheen eindelijk in 1729, met eene opdracht aan de Koningin: een voorrede, die misschien wat lang maar grondig gedacht is, waarin de Schrijver de verdediging van het bovennatuurlijke tegen de ongeloofigen dezer wereld, die zich reeds veel lieten voorstaan, opneemt. (2) Zeer te pas haalt hij de volgende

---

(1) Het was eerder zuster de Farges, die den geest van Elias had, want zij had een gemoedsaard als van vuur. Benoemd geworden zijnde tot surveillante der novicen, dreef zij haar ijver voor de naleving der voorschriften zoo ver, dat zij aan dezelfde zuster voor lichte overtredingen drie vermaningen per dag gaf. „Men heeft haar langen tijd beschouwd als een H. Hieronymus, die aan de natuur niets toestond, noch voor zich zelve noch voor anderen; verschillende daarin van onze eerbiedwaardige zuster Alacoque, die met haar zachtzinnig gelaat, waarop het diepste besef harer nietigheid te lezen stond, nooit iemand berispte en door de zalving van hare gesprekken onmerkbaar hart en wil won.” Wij trekken deze bijzonderheden uit eene beknopte Levensgeschiedenis van de zuster de Farges, waarin wij ook tevens vinden, dat deze zuster te Lyon eene gravure van het portret der Gelukzalige had laten vervaardigen. Er moet dus toen een afbeeldsel van haar bestaan hebben. De ijver, welken zuster de Farges ten toon spreidde om dit dierbaar aandenken niet verloren te laten gaan, veroorlooft ons haar als de eerste archief-bewaarster van Paray-le-Monial te beschouwen.

(2) De titel is: *La Vie de la Vénérable Mère Marguerite-Marie, Religieuse de Sainte-Marie, du monastère de Paray-le-Monial, en*

woorden aan, door Bossuet voor een dergelijk onderwerp gebezigd:

« De wereld vindt geen smaak in die dingen, en dikwijls spot zij er mede. Zij noemt de bovenzinnelijken lieden met zwakke en gekrenkte hersenen; de zielsverrukkingen, hooge opgetogenheid van den geest, en de kiesche bewijzen der Goddelijke liefde, droomen en nevelbeelden. De dierlijke mensch, die, gelijk de H. Paulus zegt, deze wonderen niet vatten kan, ergert zich er over. De bewonderenswaardige werkingen van den H. Geest in de zielen, deze heilzame mededeelingen en die zoete gemeenzaamheid van de eeuwige Wijsheid, die er vermaak in scheidt zich met de menschen te onderhouden, zijn een onbekend geheim, waarover men naar zijn goeddenken wil redeneeren. Hoe zou ik te midden van zoo-vele gedachten, die omtrent dat onderwerp in de geesten gevormd worden, onbesproken kunnen laten de ontheiliging van het geheim der godvruchtigheid, waarin de wereld geen smaak wil vinden? God weet het, en Hij weet ook het gebruik, dat ik moet maken van de tegenpraak, die men bij eene stof, over welke een ieder als meester meent te kunnen spreken, op zijn weg ontmoet. Maar wat bekommert zich degene, die de waarheid zoekt, om die tegenwerking? God kent degenen, tot wie Hij wil spreken: Hij weet ze te vinden; Hij weet trots alle hinderpalen door onze onbeduidende redevoeringen die indrukken in de harten te prenten, welke Hij besloten heeft daarin te griffen. »

Aldus sprak Bossuet, maar sedert zijn dood waren de

tijden veel veranderd. Men trad uit het tijdperk van het Regentschap, met een woord: geenerlei aanval kon uitblijven op een werk, dat noch viel in den smaak der filosofen noch der jansenisten; en daar de schoone geesten den geleerden te hulp kwamen, gold het weldra onder eene zekere klasse van menschen als eene onbetwistbare waarheid, dat die Levensgeschiedenis niets anders dan een weefsel van droomerijen, hersenschimmen, aanstootelijke beuzelarijen, dwalingen en ketterijen van de schandelijkste soort was. De *Nouvelles ecclésiastiques*, het verwoedste orgaan der jansenisten, deed langen tijd alles wat men van zulk een geschrift in zulk eene omstandigheid kon verwachten. Middelerwijl werd Mgr. Languet tot aartsbisschop van Sens benoemd. Het duurde niet lang, of hij zag een zijner suffragaan-bisschoppen, den Bisschop van Auxerre (1), gemeene zaak maken met de belagers zijner eer, en zeker geschrift, *Lettre à un ami*, in het licht laten geven, waarin de schrijver van *Vie de Marguerite-Marie* zeer mishandeld werd. De Aartsbisschop nam de pen op, niet om zich te verdedigen, maar om de nagedachtenis te wreken der doorluchtige maagd, wier eer hem veel dierbaarder was dan de zijne. « Wat zal ik zeggen, antwoordde hij aan den Bisschop van Auxerre, wat zal ik op zulke overdreven aantijgingen antwoorden? Niets. Mijn deel zal zijn te lijden, te zuchten en te zwijgen naar het voorbeeld van Jesus Christus, die Zijn mond niet opende in het midden der Oppersten van de Synagoge. Dat is het, wat mij de dienstmaagd des Heeren, wier leven ik beschreven heb, mij door haar voorbeeld geleerd heeft: haar zwijgen ter wille van den vrede te midden der be-

---

(1) Daniel de Caylus, een der appelleerende bisschoppen.

leedigen is voor mij eene les en heilzaam voorbeeld. De Zaligmaker beval haar dikwijls dat stilzwijgen aan en dat onverdroten geduld, en het was de strekking van al de genaden, waarmede deze jongedochter begiftigd werd, om beide met eene bewonderenswaardige volgzzaamheid in beoefening te brengen: dit zij genoeg om te doen zien, dat hare visioenen niet, zooals gij zegt, *dikwijls goddeloos en altijd uitzinnig* waren. Wat mij betreft, ik acht mij gelukkig eenig deel te hebben in de kwade bejegingen, welke zij haar leven lang heeft te verduren gehad, en dat de geschiedschrijver dezer deugdzame jongedochter haar deelgenoot is in haar lijden. Mocht ik tevens eenigermate deelen in haren ijver en hare teederheid, en, als ik het woord mag gebruiken, in hare overmatige liefde tot God! »

Het was juist deze overmaat van liefde, waaraan de Bisschop van Auxerre, die ongelukkiglijk vol was van de spiritualiteit van Port-Royal, zich ergerde. Hij vond de bewijzen van goedheid van God voor Zijne dienstmaagd *onbetamelijk*, en de *liefderijke samenspraken* van de getrouwe Bruid met den hemelschen Bruidegom kon hij niet uitstaan. « O mijn God, roept daarop de Aartsbisschop van Sens uit, kan men tot zoover de zoetheid en de kracht Uwer liefde miskennen, eene liefde, door Uw Evangelie eene *overdaad*, eene *overdadige liefde* genoemd? Het zou mij gemakkelijk vallen, uwe bewering te verpletteren onder den last van honderd aanhalingen uit de H. Vaders, die uw oordeel zouden te schande maken, een oordeel zelf onbetamelijk in een Bisschop. De H. Augustinus verweet aan Adimantes zijne onwetendheid, wjl deze manicheër zich ergerde over de uitdrukking van *jaloersche liefde*, welke God volgens de H. Schrift voor ons heeft: *Hij begrijpt niet*, zegt de

H. Augustinus, dat al onze hoop op zaligheid op deze jaloerschheid van God gegrond is.... En hoe! Monseigneur, gaat hij voort, *gij zijt meester in Israël en gij kent die geheimen niet*, en de *liefderijke samenspraken* van eene ziel, die in eene heilige liefde ontstoken is jegens haren God, en jegens een God, die jaloersch is op de zuiverheid Zijner bruid, ergeren u? Zoudt gij dan nooit de geestelijke werken van den H. Augustinus gelezen hebben, noch de preken van den H. Bernardus, noch de geschriften van de H. Theresia, van den H. Franciscus de Sales en van zoovele anderen? Zoudt gij nooit het *Hooglied* gelezen hebben, dat oorspronkelijk voorbeeld van alles wat de H. Vaders en de mystieken gezegd hebben om met zwakke klanken uit te drukken de goedheid van God voor ons en de heiliglijk hartstochtelijke wederliefde der ziel, die onder den naam van bruid alle teederheid gevoelt, welke die titel vordert en waarvan hij het zinnebeeld is? »

De H. Bernardus heeft dat alles in één woord gezegd: « De taal van den minnaar klinkt vreemd in de ooren van dengenen, die niet bemint. » (1) Deze sekte, die zooveel van de liefde van God sprak en hare eischen te hoog stelde, had niet het minste begrip er van en verwierp met minachting hare liefelijkste geheime werkingen.

Ziedaar, welk eene ontvangst het Leven en den openbaringen van Margaretha Maria van de zijde der jansenisten te beurt viel. Wat moest men dan niet van de filosofen en de schoone geesten verwachten? Van dien kant was de verontwaardiging algemeen, het hoongelach kende maat noch medelijden. Men vindt er een alhoewel

---

(1) *Lingua amantis non amanti barbara est.* H. Bernardus, in *Cantic.*, Serm. XLI.

verzachten weerklank van in eene zekere *Lofrede*, die na den dood van den geschiedschrijver van de Gelukzalige (1753) in de Fransche Academie, waarvan hij lid was, uitgesproken moest worden. De aanblijvende secretaris, die belast was om deze schuld aan zijne nagedachtenis te betalen, heette d'Alembert: welk een lofredenaar voor een man van de Kerk en van een karakter als deze! D'Alembert, die zijn handwerk kende, was beschaafd; maar onder den vorm van officieelen lof vond hij het middel om veel fijnen spot aan het adres der theologie en theologanten binnen te smokkelen, en zelfs de jansenisten vonden geene genade voor zijne oogen. Ten einde het zich, wat het zoozeer *uitgejouwde* Leven van Margaretha Maria betrof, wat gemakkelijker te maken, bedacht hij een wezenlijk geestigen kunstgreep. Volgens hem, was dat boek het werk van een onbekenden priester of monnik, en de prelaat, lid der Academie, die er overigens part noch deel aan had, had alleen de zwakheid gehad zijn naam er aan te leenen. (1) Wat de heldin der geschiedenis betrof, in eene andere eeuw, onder andere omstandigheden, zou zij waarschijnlijk voor eene

---

(1) De vreemdsoortige bewering van d'Alembert is sedert als ernstig gemeend opgevat geworden en komt hier en daar in levensbeschrijvingen voor. Na hetgeen wij van de brieven van den Bisschop van Soisson aan zuster de Farges aangehaald hebben, komt het ons voor, dat dit punt van letterkundige geschiedenis geheel en al buiten twist is. Deze opmerking is daarom des te belangrijker, daar het bewuste werk in de zaak der gelukzaligverklaring, waar hetzelfde als een onbesproken getuige gold, eene groote rol heeft gespeeld. Na het in zijn geheel met de oorspronkelijke bescheiden vergeleken te hebben, doet het ons genoegen hulde te brengen aan deszelfs groote getrouwheid. Eenige onnauwkeurigheden in dagteekeningen, die onvrijwillig en zeer verschoonbaar zijn, laten het deszelfs gansche waarde behouden en veroorzaken geenerlei verandering in den grond der zaak.

H. Theresia of eene H. Brigitta zijn doorgegaan; maar in de achttiende eeuw, helaas! had men in haar niets anders gezien dan eene zienster, in wier dwaasheden een bisschop deelde. Zoo spreekt door middel van d'Alembert de achttiende eeuw. Maar, God zij dank, van zoveel vonnissen, uitgegaan van dezelfde rechtbank en van zulk eene jammerlijke oppervlakkigheid, zoo niet van de schreeuwendste onrechtvaardigheid, is dit noch het eerste noch het laatste, dat wij voorgoed zullen zien gecasseerd worden. De nagedachtenis der Gelukzalige is door de geestdrift, waarmede de geloovigen zich beijveren haar hulde te betoonen, thans goed gewroken; maar wie toont nog zijne belangstelling in de nagedachtenis van d'Alembert? (1)

---

(1) En is men aan de nagedachtenis van haar geschiedschrijver ook niet eenige eerherstelling verschuldigd? Saint-Simon, een al te getrouwe weerklank van den haat der jansenisten, heeft hem op zulk eene buitengewone wijze belasterd! Doch ziehier het oordeel van een anderen tijdgenoot, insgelijks een groot heer, maar onpartijdiger dan Saint-Simon: „Eergisteren vernam men, dat de Aartsbisschop van Sens, Vrijdag in zijn diocees was overleden. Zijne ziekte is niet van langen duur geweest, want hij gaf Woensdag of Donderdag nog onderrecht aan zijne priesters, die in retraite waren. Het is een waar verlies voor de Kerk. Nooit was er een kerkvoogd, die zich meer met zijn ambtsplichten bezig hield en dezelve met meer stichting vervulde. Al zijn tijd wijdde hij aan de zorgen voor zijn bisdom, aan het treffen van schikkingen tot het vormen van bekwame personen om hem in dat bestuur behulpzaam te zijn, aan het ondersteunen der armen, aan het onderricht van het volk en, eindelijk, met den godsdienst te schragen door zijne raadgevingen en geleerde geschriften, die voor altijd op het gebied der Kerk gedenkstukken zullen zijn van zijne bekwaamheid en zijn ijver. Ofschoon loffelijk ruim in zijne uitgaven, wanneer het voegzaam was dit te zijn, leefde hij op andere tijden op een eenvoudigen en soberen voet; en alhoewel zijn staat medebracht om uiterlijk eenig vertoon te maken, leidde hij niettemin een aposto-

In spijt van de wereld en hare bittere spotternijen, was de verwachting, die onder onze oogen is verwezenlijkt geworden, steeds levendig in de harten der vrome gezellinnen van Margaretha Maria, en het geloovig volk deelde in haar vertrouwen. In de jaren 1745 en 1746 was het klooster van Paray-le-Monial getuige van een zeer troostrijk en bemoedigend schouwspel. Toen eene sterfte onder het vee een groot nadeel aan die streken berokkende, wendden de goede bewoners der naburige gemeenten zich tot het Hart van Jesus, ten einde het ophouden van dien geesel af te smeeken. Uit alle gedeelten van Bourgogne, Charolais, Brionnais, en zelfs uit de aangrenzende provinciën, inzonderheid uit Bourdonnais, zag men processien naar het eerbiedwaardig graf trekken. De pastoors plaatsten zich aan het hoofd hunner parochianen, en het einde van den tocht bereikt hebbende, droegen zij in de kerk van het klooster het H. Misoffer op en richtten de roerendste en stichtendste vermaningen tot hunne kudden. Het geloof der geringen en nederigen stelde alzoo het Hart van Jesus schadeloos voor de versmadingen, waartoe de trots der wereld het verwees, en ging voor met de heiligheid van haar, die de Kerk in onze dagen ter algemeene vereering zou voorstellen, luide te verkondigen.

In 1786 schreven de zusters van Paray-le-Monial aan hare zusters van andere kloosters: « Wij hebben den troost de godsvrucht tot het Heilig Hart in onze stad

---

lisch leven. Bij zijn dood vond men slechts zes en veertig livres en tien sous (ongeveer f 23,25), en hij beval, dat men die naar het hospitaal zou brengen." *Mémoires du duc de Luynes*, uitgegeven door Dussieux, enz. (Aangehaald door Lavallée, voorrede van de *Mémoires sur madame de Maintenon*.)

steeds in eer te zien. Op dien feestdag hebben er vele communien in onze kerk plaats. Gedurig neemt men zijne toevlucht tot onze eerbiedwaardige zuster Alacoque. Deze vrome maagd schijnt, in navolging van onzen Goddelijke Meester, door de gezangen, welke zij voor hen verwerft, aan de geringen de voorkeur te schenken boven de grooten en aanzienlijken. »

Dit jaar 1786 was, als ik mij zoo mag uitdrukken, het eeuwfeest van de regeering van het Hart van Jesus, gerekend van den dag af van deszelfs volkomenen zegepraal te Paray-le-Monial, welke den 21 Juni 1686 plaats had. Het verjaarfest er van werd met eene groote vreugde gevierd. Het H. Sacrament werd den ganschen dag uitgesteld, en de geheele communitieit betuigde den Zaligmaker dank, zoowel voor zich zelve als voor de gansche Orde, voor het onschatbaar geschenk van Zijn Goddelijk Hart. Na den zegen met het Allerheiligste begaf men zich onder het zingen der litaniën van het Heilig Hart naar de kapel van den tuin. Daar waren op twee tafeltjes onder hunne afbeeldsels, die op de zijmuren geschilderd waren, de kostbare overblijfsels der dienstmaagd des Heeren en die van den hoogvereerden pater de La Colombière geplaatst. (1) « Het was niet, zegt ons het godvruchtig verhaal, zonder aandoening, dat wij binnentraden, terwijl wij de gebeenten van die godvruchtige religieuse zagen uitgesteld op dezelfde plaats, waar zij, volgens het zeggen van de oudsten onder ons, na de inzegening der kapel drie uren in het gebed had doorgebracht. »

(1) De schilderstukken zijn, helaas! in 1830 onder de witkalk verdwenen. Men heeft wat al te getrouw den raad opgevolgd van sommige achtingswaardige priesters, die in zake van restauratie geheel op de hoogte van hunnen tijd waren.

De geheele Orde vereenigde zich te Paray-le-Monial om aan het Hart van Jesus op eene plechtige wijze dank te betuigen, en er was reden voor: want indien men overvloedige zegeningen van den Hemel ontvangen had, men was ook aan groote gevaren ontsnapt. Die vreemde geest, welke door den heiligen Stichter aan zijne Dochter was aangeduid geworden als een voortdurend dreigend gevaar voor de Instelling en waarvan in de bovengemelde openbaringen zoo dikwerf spraak is geweest, die geest had ongeloofelijke pogingen aangewend om ingang in de Orde te krijgen, en ontwijfelbaar zou hij, indien hij de bovenhand gekregen had, haar ondergang hebben veroorzaakt.

Te Angers werd het klooster, men kan zeggen, door den Bisschop met geweld ingenomen. Henri Arnauld kwam in persoon de verkiezing eischen van eene janseniste Overste (1670), die om haar slecht bestuur was afgezet geworden. Wat vermochten arme maagden tegen den wil van haren wettigen herder? Toen de Moeder Maria Constantia ingevolge het verlangen van den kerkvoogd was benoemd geworden, werden dadelijk de werken van de doctoren van Port-Royal ingevoerd en derzelve beginselen op het stuk van sacramenten met alle gestrengheid toegepast. De zusters, die getrouw waren gebleven, leden vervolging. In 1672 kwamen Arnauld en Nicole op hunne beurt de zusters aanmoedigen om op den ingeslagen weg voort te gaan. (1) Uit het binnenste van hare spreekkamer regeerde Maria Constantia, die veel verstand bezat, het bisdom en den bisschop zelve. Er was niets minder noodig dan het gezag van

---

(1) Zie Henri *Arnauld et sa Participation au jansenisme*, door den abbé Pletteau, Angers 1868.

Lodewijk XIV om haar opnieuw af te zetten en den vrede onder de kudde, welke zij haren ondergang te gemoet voerde, te herstellen.

Dergelijke voorbeelden doen zich hier en daar in de jaarboeken der Orde op. Die van het klooster van Castellane is vermaard. De jansenisten beroemden zich op hunne overwinning van deze communiteit, die insgelijks door haren Bisschop overheerscht werd; doch toen zij dezelve zich aan den H. Stoel zagen onderwerpen, gaven zij voor, dat zij door geweld daartoe was gebracht geworden, hetgeen door de meest vrijwillige en plechtigste verklaringen gelogenstrafft werd. De aanleider van deze verwarring was de beruchte Soanen, bisschop van Senez, de heilige, de martelaar, de beleider der janseniste partij. Daar hij voor het overige alle deugden bezat, die met zijne ongemeene halstarrigheid bestaanbaar waren, is het niet te verwonderen, dat hij door zijne veelvuldige bezoeken er in geslaagd is om eene communiteit te verleiden, waarvan hij als bisschop het voornaamste hoofd was, en waarvan hij ook de geestelijke vader en de zaakbestuurder wilde zijn. Men weet, dat hij, na door het Concilie van Embrun veroordeeld te zijn geworden, weigerde zich te onderwerpen en dat de abdij van Chaise-Dieu hem tot verblijf werd aangewezen. Het viel moeilijk om de zusters van Castellane aan het verstand te brengen, dat zij te gehoorzamen hadden aan een vicarius-generaal van Arles, die aan het hoofd van het diocees van Senez geplaatst was door hetzelfde gezag, hetwelk haren Bisschop de bevoegdheid tot het uitoefenen zijner bediening ontnomen had. « Wij kennen den waren Herder, zeiden zij, wij hebben een afschuw van de stem van den vreemdeling. » Zij hielden hare deur halstarriglijk voor het wettig gezag gesloten. Geheel de Orde wee-

klaagde over haar verzet en hield niet op den oppersten Herder, den Bisschop der Bisschoppen, de genade eener eenvoudige en ootmoedige onderwerping voor haar af te smeeken. Deze genade werd in den loop van het jaar 1729 verkregen. God zond haar een Heilige, den abbé de la Motte, den toekomstigen Bisschop van Amiens, die zulk een goeden naam heeft wegens zijne priesterlijke deugden en de aanminning van zijne inborst. Zij herkenden in hem een anderen Franciscus de Sales en hare vooroordeelen weken langzamerhand voor de macht van zijn geduld, zijne liefde en onveranderlijke zachtmoedigheid. Weldra vernam geheel Frankrijk door middel van een rondgaand schrijven, dat om eene publieke ergernis te herstellen publiek werd gemaakt, dat zij in den schoot der Kerk waren teruggekeerd. De Abbé de la Motte rustte niet, voordat zij volgens den geest harer roeping ware dochters van het Hart van Jesus geworden waren. Een tafereel van het Heilig Hart, dat hij te Rome had laten schilderen en zij uit zijne hand aanvaardden, was het teeken des heils en het onderpand der verzoening. (1)

Deze zeldzame afvallen, die door de troostrijkste terugkeeringen gevolgd werden, dienden tot waarschuwing en voorbeeld voor die kloosters, die zich aan hetzelfde gevaar zagen blootgesteld. De dochters van den H. Franciscus de Sales verdubbelden hare waakzaamheid, haren ijver en hare getrouwheid aan den Ordesregel, en toen de tijd der zware beproevingen kwam, waren zij er op voorbereid. Hare standvastigheid in hare roeping, hare

---

(1) *Mémoires en forme de lettres, pour servir à l'histoire de la Vie de feu messire Louis-François-Gabriel d'Orleans de la Motte, évêque d'Amiens.* 2e edit., 2 vol. in 12. Malines, Hanicq, 1765.

gehechtheid aan haren heiligen levensstaat waren in de noodlottigste dagen en onder de bloedigste vervolgingen der omwenteling bewonderenswaardig. Toen de vertegenwoordigers van het gezag, de deuren harer kloosters openende, tot haar zeiden: « Gij zijt vrij. — Welnu, hetzij zoo, antwoordden zij; eerbiedigt dan, als het zoo is, al onze vrijheden, te beginnen met die, welke ons boven alle dierbaar is, namelijk, om in het klooster de banden, welke ons aan God binden voortdurend nauwer toe te halen. » De uitvoerders van het ruw geweld sleepen eene van haar, die den eed op de constitutie niet wilde afleggen, naar de gevangenis. Aan den voet van den vrijheidsboom gekomen, zeiden zij haar: « Roep: *Leve de Republiek!* » Zij kon geene andere woorden vinden dan: « *Leve Jesus in mijn hart!* »

Aurillac heeft de Moeder Nastraet niet vergeten, die drie uur lang aan den schandpaal werd ten toon gesteld en van den volgenden dag af aan den afschuwelijksten van hare vervolgers de treffendste blijken van hare alles omvattende naastenliefde gaf. De steden Puy, Brioude, Grasse zouden ons op hare beurt kunnen verhalen van de Moeders Mabile, Dalbine, de Chaseaux, die de eer hadden van voor den naam van Christus beschimpt en mishandeld te worden. Hoevele anderen, wier in het verborgen betoonde heldenmoed slechts God en Zijne engelen tot getuigen had! De eenen, in den schoot harer familie het leven van eene kloosterling leidende, verlieten hare woning niet dan om ongelukkigen te ondersteunen, bedroefden te troosten of de eene of andere in het geloof wankelende ziel te schragen. Anderen gingen, duizend gevaren trotseerende, ver van haar vaderland eene plaats zoeken, waar het haar vergund zou zijn voort te gaan, met naar de voorschriften van haren heiligen

Regel te leven. Uit het overschot van verscheiden kloosters had zich te Calatayud in Spanje eene kleine communiteit gevormd. De inval der Franschen verstrooide voor eene tweede maal deze arme en weerlooze vluchtelingen. Zij deelden in al de beproevingen en gevaren der trouw gebleven geestelijkheid. Meer dan eens, in de plaats harer afzondering verrast, ontkwamen zij slechts door eene zichtbare bescherming des Hemels aan een wissen dood.

Het eerste klooster van Lyon, erfgenaam van het hart van den H. Franciscus de Sales, werd wel op eene liefelijke wijze beloond voor het vertrouwen in deszelfs heiligen Vader. Door verbanning ontging het aan de verwoesting, onttrok deszelfs dierbaren schat aan de ont-heiliging door dien als eene heilige ark met zich mede te nemen naar een vreemd land, vergaderde de verstrooide kudde om zich heen en vond eene grootmoedige gastvrijheid in de Oostenrijksche Staten, waar de steeds dreigende slagen der omwenteling het niet bereikten. Na eerst te Mantua haar verblijf gevestigd te hebben, welke stad men bij de nadering van het Fransche leger moest verlaten, na langdurige en avontuurlijke omzwervingen door Karinthe en Stiermarken, vond deze geestelijke Lyonsche volkplanting eindelijk te Venetie eene rustplaats, en de inrichting, welke zij daarstelde en die thans zeer bloeiend is, heeft de herinnering aan haren oorsprong niet verloren.

Men verhaalt, dat Roland, de toekomstige minister der Conventie, krachtens het decreet der nationale vergadering tot opheffing der kloosterorden, aan het hoofd der municipaliteit van Lyon, waarvan hij lid was, aan de deur van dit klooster kwam aankloppen om den religieusen aan te zeggen, wat men in die dagen den Wil der natie

noemde. Hij was er op uit haar te doen weten, dat ze vrij waren, dat zij het klooster konden verlaten, als zij dat goedvonden; ook wilde hij uit overmaat van voorzorg zich vergewissen omtrent de beweegredenen, welke haar er toe brachten om zoo stipt op het slot te zijn. Allen antwoordden, dat zij slechts één verlangen hadden, en dat was, te sterven zooals ze geleefd hadden, en de heilige verbintenis, welke zij met God hadden aangegaan, tot aan haren laatsten zucht te vervullen. Eene zuster nogtans ontbrak aan het appel: het was zuster Seraphia Marteron, tachtig jaar oud, blind en doof en half verlamd, overigens zoo tevreden met haren levensstaat, dat er bijna geen dag voorbijging, dat zij er de geschiedenis van niet aan de jonge zusters verhaalde, de Goddelijke barmhartigheid zegenende, haar tot zulk een heiligen staat geroepen te hebben. Men was wel genoodzaakt aan de officieren van de municipaliteit te bekennen, dat zij van het decreet der Nationale Vergadering geen kennis droeg, en dat men zich onthouden had haar er van te spreken, uit vrees van door zulk eene treurige tijding de weinige dagen, welke zij nog te leven had, te verbitteren en zelfs haren dood te verhaasten. Roland was echter een al te goed burger om zich aan zulk eene kleinigheid te storen; en niettegenstaande de dringende smeekingen der Overste en der andere zusters om hem er van af te brengen, maakte hij aanstalten om voort te gaan en de gebrekkige zuster een verhoor in vereischten vorm te doen ondergaan, toen eensklaps de ziekenverpleegster, in tranen wegsmeltende, zich voor zijne voeten wierp en tot hem zeide: «Ik smeeek u, mijnheer, verschoon onze goede oude.... Haar leven is in uwe handen: gij zult haar beul zijn, als gij ons verzoek niet toestaat.» Hij was overwonnen en stemde toe om een weinig van

de officieele vormen te laten varen, ten einde de eerbiedwaardige oude van dagen eene al te levendige ontroering te besparen. De Overste geleidde hem met zijne collega's naar de ziekenzaal, en dadelijk het woord nemende, zeide zij: « Ziehier, Zuster, een heer, die u komt bezoeken en die gaarne zou willen weten, of gij tevreden zijt. — Ja, antwoordde zuster Seraphia, er is slechts één over wie ik niet tevreden ben. » Bij deze woorden meent Roland de verklaring, naar welke hij zocht, reeds in handen te hebben: « En is dat uwe Overste? » De goede oude zuster omklemt haar met hare armen en zegt tot hem: « O neen, zeker niet. — En over wie zijt gij dan ontevreden? Gij moet het aan mijnheer zeggen. — Ach! zeide zij, het is over mij zelve. Ik ben reeds twee en zestig jaar lang in de Orde en ik heb God nog niet bemind, gelijk ik het wenschen zou. Ach! als men wist, hoe gelukkig het kloosterleven is, niemand zou in de wereld blijven: het is het grootste van alle goederen. » Roland keerde zich om, en de handen opheffende, zeide hij vrij luid: « Ach! welke deugd-zame zielen! welke deugd-zame zielen! »

Aldus werden vervuld de Goddelijke beloften, die beloften waarvan de Gelukzalige de tolk was, toen zij, door de dringendste beweegredenen de godsvrucht tot het aanbiddelijk Hart van Jesus aanbevelende, zeide: « Maak, dat alle geestelijke personen dezelve omhelzen: want zij zullen er zooveel bijstand door verkrijgen, dat er geen ander middel noodig is, om den eersten ijver te herstellen en de nauwkeurigste naleving der voorschriften in de minst goed geregelde kloosters, en om tot den hoogsten trap van geestelijke volmaaktheid op te voeren die, welke het getrouwst de voorschriften naleven. »

HOOFDSTUK XXIX.

HET HART VAN JESUS EEN TEEKEN VAN TEGENSpraak
IN DE ACHTTIENDE EEUW. — DESZELFS VEREERDERS
EN DESZELFS VIJANDEN.

In den loop van het jaar 1688, op den dag van O.L.V.-Visitatie, had de Gelukzalige, die in geestverrukking was, een blik in de toekomst, in welke zij de zegeningen zag, die aan de zending, welke haar was toevertrouwd, beschoren waren, alsmede de werktuigen, van welke Christus zich bedienen wilde om na haar aan den voortgang en ontwikkeling van Zijn groot plan tot barmhartigheid en liefde te arbeiden.

In eene verhevene plaats van eene groote uitgestrektheid en verrukkelijke schoonheid, zag zij een troon geheel van vlammen, op welken het beminnelijk Hart van Jesus rustte, terwijl uit de opening der wonde stralen schoten, die de omgevende ruimte met warmte en helderheid vervulde. Aan den eenen kant bevond zich tusschen den H. Franciscus de Sales en pater de La Colombière de H. Maagd; aan den anderen kant waren de Dochters van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie met hare Engelbewaarders, ieder met een hart in de hand, bijeen.

De H. Maagd noodigde hare welbeminde dochters uit om naderbij te komen, daar zij haar, zeide zij, bewaar-

sters wilde maken van den schat, welken de Zon der Gerechtigheid zelve in de maagdelijke aarde van haar hart gevormd heeft: een schat door de menschen miskend en veracht, omdat hij hun verschenen is, bedekt met dat verachtelijk slijk, waarin de Eeuwige al de bedorvenheid der zonde geworpen heeft. Zij hebben dan ook, verre van zich met die gift te verrijken, dezelve willen vernietigen. God heeft nochtans in Zijne barmhertigheid hunne boosheid tot hun voordeel doen dienen, zoodat het zuiver goud onder hunne slagen een muntstuk is geworden van eene onschatbare waarde en met het merk der Godheid gestempeld, waarmede zij de groote zaak hunner zaligheid kunnen tot stand brengen.

Deze Moeder van goedheid, zich steeds tot hare Dochters wendende, sprak tot haar, terwijl zij haar het Goddelijk Hart toonde: « Ziedaar de schat, die u in het bijzonder geopenbaard wordt, uithoofde van de groote liefde mijns Zoons voor uwe Instelling, welke Hij als zijn Benjamin beschouwt. Het is daarom, dat Hij denzelven bij voorkeur aan u heeft toebedeeld; niet alleen om er zelve genot van te hebben, maar om allen overvloediglijk daarmede te bedeele, zonder te vreezen, dat hij zal verminderen, want hoe meer gij er zult afnemen, hoe meer gij zult vinden om er af te nemen. »

Zich vervolgens tot pater de La Colombière wendende, zeide zij tot hem: « En gij, getrouwe dienaar van mijn Goddelijken Zoon, gij hebt ook een groot deel in dien schat, want indien het aan de Dochters der Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie gegeven is denzelven te doen kennen en beminnen, is het voor de Paters van het Gezelschap van Jesus weggelegd, de waarde er van te doen kennen, opdat een ieder, door denzelven met de verschuldigde dankbaarheid en eerbied te ontvangen, er

voordeel uit trekke. En naarmate zij hem dit genoeg zullen doen, zal dat Goddelijk Hart, die rijke bron van zegeningen, dezelve zoo overvloediglijk over hunne ambtsverrichtingen uitstorten, dat de vruchten hunnen arbeid en hunne verwachting zullen overtreffen, terwijl alles zal strekken tot de zaligheid en de volmaking van ieder hunner in het bijzonder. »

De heilige Stichter toen zich op zijne beurt tot zijne dochters wendende, zeide tot haar: « O Dochters, die een reuk ten goede hebt, komt putten uit de bron van zegeningen de wateren des heils, waarvan reeds eene kleine uitstorting in de zielen heeft plaats gehad door de beek der Constitutiën, die er uit ontsprongen is. »

Hij legde haar uit, dat zij in dat Goddelijk Hart een gemakkelijk middel vonden om te voldoen, aan hetgeen haar bij het eerste artikel van het Directorium, eene samenvatting van al de voortreffelijkheid der Instelling, was voorgeschreven: « Dat geheel haar leven en al hare oefeningen strekken moeten om zich met God te vereenigen. » Dat dat Goddelijk Hart dan het leven zij, dat haar bezielt, en de liefde tot hetzelfde hare voortdurende oefening, omdat alleen het Hart van Jesus haar met God kan vereenigen, « om door gebeden en goede werken de H. Kerk te hulp te komen en de zaligheid van den evennaaste te bevorderen. » Dat zij zouden bidden in het Hart van Jesus, die zich opnieuw tot middelaar tusschen God en de menschen wil stellen. Dat hare goede voorbeelden zouden zijn te leven overeenkomstig de heilige grondregels en de deugden van dat Goddelijk Hart, en dat zij, ten einde de zaligheid van den evennaaste bevorderlijk te zijn, deze heilige devotie zouden verspreiden. Dat zij, eindelijk, zouden trachten den goeden geur van het Hart van Jesus in die der geloof-

vigen uit te storten, ten einde de vreugde en de kroon van dat beminnelijk Hart te zijn. (1)

Een anderen keer zag de Gelukzalige een schoonen boom, die in de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, waar hij voor alle eeuwigheid bestemd was te groeien, zijne wortels schoot, terwijl hij met zijne takken alle kloosters overdekte. De zusters plukten er de vruchten van om zich zelve daarmede te voeden en ze aan allen uit te deelen. Eene andere afbeelding van de godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus. (2)

Deze geheimzinnige visioenen werden na den dood van de Gelukzalige ten volle verwezenlijkt, en weldra zag men het werk des Heeren door de door Hem uitgekozen werktuigen met ongeloofelijke zegeningen voortgeplant worden.

(1) Dit geheele visioen wordt verhaald in een brief van de Gelukzalige aan de Moeder de Saumaise van Juli 1688.

(2) Brief aan de Moeder de Saumaise van de maand Juni 1689. Er komt ook het volgende in voor betrekkelijk het Gezelschap van Jesus: „De goede pater de La Colombière heeft verkregen, dat, na onze dierbare Instelling, zijne Orde zal begunstigd worden met al de genaden en bijzondere voorrechten der godsvrucht tot het Heilig Hart van onzen Heer Jesus Christus, die hun belooft, dat Hij overvloediglijk en met kwistige hand Zijne zegeningen zal uitstorten over de werken van naastenliefde, en de zielen, welken zij hunne zorgen wijden. En het komt mij voor, dat dat Goddelijk Hart zulk een vurig verlangen heeft om bijzonderlijk door die goede Paters gekend, bemind en aangebeden te worden, dat Hij hun, als ik mij niet bedrieg, belooft om zoodanig de zalving Zijner vurige liefde met krachtadige en machtige genaden over hunne woorden uit te storten, dat zij zullen zijn als tweesnijdende zwaarden, die in de versteeendste harten der halstarrigste zondaars zullen doordringen, om er de heilige bron van boetvaardigheid, welke de zielen zuivert en heiligt, uit te doen voortkomen. Zij moeten nogtans tot dat einde trachten alle kennis te putten uit de onuitputbare bron van alle wetenschap der Heiligen.”

De aandrift om zich aan het Hart van Jesus toe te wijden en vereerders voor hetzelfde te winnen was in de Orde algemeen. Van alle kanten zag men altaren ter eere van het Heilig Hart oprichten; broederschappen werden ingesteld, eerst door het gezag der hoofden van het bisdom, later met goedkeuring van den H. Stoel; de Pausen Innocentius XII, Clemens XI, Benedictus XIII begiftigden dezelve met groote voorrechten en kostbare aflaten. Men begon ook op den door den Zaligmaker aangewezen dag het feest van het Heilig Hart te vieren, namelijk, op den Vrijdag na het octaaf van het H. Sacrament. Van Dyon, waar wij dezelve sedert het jaar 1686 hebben zien ingevoerd, ging zij naar Bergen in Henegouwen, naar Aix in Provence (1693), naar Bourdeaux, naar Marseille (1699) en naar verschillende andere plaatsen van Frankrijk en het buitenland. Een opmerkenswaardig feit is het, dat de bisschop van Autun, door vijf kloosters te gelijk aangezocht, niet voor 1713 toestond om dit feest met mis en eigen officie te vieren: daardoor werd, tegen alle waarschijnlijkheid in, een woord bewaarheid van de Gelukzalige, die verklaard had, dat het feest van het Heilig Hart in geheel Frankrijk zou zijn ingesteld, voordat in het bisdom, waar het zijn oorsprong had, de viering er van zou zijn toegestaan.

Op deze wijze had de openbare vereering van het Hart van Jesus, van klooster tot klooster, van broederschap tot broederschap voortgeplant, in het platteland en de dorpskerken doordringende, in eene tijdruimte van twintig jaar reeds de rondte door Frankrijk gedaan. God had haar nog wel andere uitbreiding weggelegd. Hij deed daartoe buitengewone en zichtbaar providentieele gebeurtenissen dienen. Wie weet niet, door welke denkwaardige omstandigheden deze zegenrijke devotie

in Marseille en de geheele Provence zoo populair werd?

Het was te midden der afgrijselijkheden van de pest, die, geheele gezinnen verdelgende, eensklaps veertig duizend menschen wegmaaide, in eene stad, verstijfd van ontzetting, bij het zien der straten en openbare plaatsen met dooden en stervenden opgevuld, dat Belsunce, die held der christelijke naastenliefde en van priesterijver, zijne stem verhief om zijn volk, waarop de arm van God niet ophield te drukken, te vermanen zijn toevlucht te nemen tot het ontfermingsgezinde Hart van den Verlosser der menschen. « In omstandigheden als die, waarin wij ons bevinden, tot wien anders, riep hij uit, zouden wij onze toevlucht kunnen nemen, ten einde de gramschap des Heeren te doen bedaren en het wegnemen der plaag, wat men van Hem alleen verwachten kan, te verkrijgen, tenzij tot den Goddelijken Verlosser onzer zielen, onzen Middelaar bij Zijn hemelschen Vader? Hij is altijd bereid ons aan te hooren; Hij kan, als Hij het goed vindt, de rampen, waaronder wij zuchten, doen ophouden; Zijne goedheid is duizendmaal zoo groot als onze boosheid; Hij wil den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en leve. Smeeken wij dan, in zak en asch aan Zijne voeten nedergekniel, Zijne barmhartigheid af, en trachten wij Zijn aanbiddelijk Hart, dat zelfs de ondankbare en zondige menschen, ten einde hun Zijne liefde te doen blijken, tot uitputtens toe bemind heeft, door een oprecht en spoedig berouw tot medelijden te stemmen. Indien wij ons met waarlijk vermorzelde en verootmoedigde harten tot Hem wendē, laten wij alsdan met vertrouwen verwachten, dat wij niet zullen worden afgewezen, en dat wij in dien menschgeworden God, die onuitputbare bron van alle genaden,

een spoedig en zeker middel tegen onze rampen en het einde onzer jammeren zullen vinden. Het is in Zijn naam, dat wij moeten bidden, indien wij ons verzoek willen verhoord zien. In Zijn Naam en door de kracht van Zijn heiligen Naam worden de grootste wonderen gewrocht. » (1)

En op den dag van Allerheiligen zag men hem, dezen nieuwen Carolus Borromeus, vergezeld van het overschot zijner geestelijkheid, zich blootvoets, met een touw om den hals, het kruis in de armen, naar het altaar begeven, dat hij op de openbare wandelplaats had doen oprichten. Daar sprak hij in eene stilte, die slechts door het gezucht en gesnik der aanwezigen onderbroken werd, met eene bewogen stem de akte van eerherstelling en die van toewijding aan het Hart van Jesus uit. Van dat oogenblik af verminderde de geesel, die door boetdoening en gebed overwonnen was, merkelyk, en toen hij ophield, vereenigde zich de stem der kudde met die des herders om te herhalen: « Gelukkig, duizendwerf gelukkig het volk, dat door zijn afkeer van godontheiligende nieuwigheden, door zijn onwrikbare gehechtheid aan de oude en heilige leer, door zijne ootmoedige en volkomen onderwerping aan de beslissingen der Kerk, de Bruid van Jesus Christus, door de ordelykheid en heiligheid van zijn leven, bevonden zal worden naar het Hart van Jesus te zijn, en welks naam in dat aanbiddelyk Hart zal geschreven staan! Hij zal deszelfs leidsman zijn op de gevaarvolle wegen dezer wereld, hun troost in hunne wederwaardigheden, hunne schuilplaats in de vervolgingen, hun verdediger tegen de poorten der hel, en hunne

---

(1) Oeuvres choisies de M. de Belsunce, évêque de Marseille.

namen zullen nooit uitgewischt worden uit het boek des levens. » (1)

Toen andermaal de geesel dreigde, gaf dit aanleiding tot eene groote handeling van godsvrucht van de zijde der magistraat in naam der burgerij. De schepenen deden beloften van elk jaar op den feestdag van het Heilig Hart in de kerk van het eerste klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te communiceeren, er eene met het wapen der stad versierde flambouw van witte was te offeren en dien zelfden dag eene openbare processie bij te wonen. Hun geloof en vertrouwen werd boven alle hoop en verwachting beloond. Marseille, dat door deszelfs handel met het Oosten aan den inval van die geduchte plaag altijd is blootgesteld, heeft sedert deze gelofte is gedaan er nooit meer iets van geleden. De stad heeft deze weldaad niet vergeten, en niets zou hare katholieke bevolking kunnen beletten, luide te verkondigen, dat zij hare redding aan het Hart van Jesus is verschuldigd, en Hem daarvoor alle jaren op de plechtigste wijze dank te betuigen. (2)

Ziedaar feiten, die in het volle daglicht geschitterd hebben en waarvan de gansche wereld getuige is: wij

(1) *Oeuvres choisies* etc.

(2) In 1821, eene eeuw na de bevrijding van de pest, richtte men binnen Marseille eene kapel op ter eere van het Heilig Hart, om die te vervangen, welke de revolutionnaire stormen hadden omgeworpen. Op den hoofdsteen van het gebouw grifte men, naast dien van Belsunce, de namen van den gouverneur en der regeeringsleden, die zich gedurende het woeden der besmetting door hunne toewijding hadden onderscheiden; zoo vindt men er de namen van de Pilles, de Langeron, Estelle, Rose, enz. Ik bemerk er ook de namen op van Moustier en Dieudé, twee der schepenen, die de geloften ter eere van het Heilig Hart aflegden.

behoeven ze aan niemand te vertellen. Wat nogtans niet algemeen geweten wordt, is, dat dat geloof en die liefde in Belsunce machtig ondersteund werden door de bovennatuurlijke mededeelingen van eene nederige Dochter van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie getrouwe navolgster van Margaretha Maria, wier deugden, ijver en bovennatuurlijke gaven in haar herleefden. Bij de vertrouwelijke gesprekken, welke zij met den godvruchtigen kerkvoogd had, vermaande Anna Magdalena Rémusat hem meestentijds om al zijne hoop op het aanbiddelijk Hart van Jesus te stellen. Zij was eene van die Dochters van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, wier handen onophoudelijk bezig waren de vruchten te plukken van den geheimzinnigen boom, door God zelf in den wijngaard der Orde geplant, en dezelve aan de geloovigen te doen proeven. (1)

---

(1) Den 17 October 1713, de verjaardag van den dood der Gelukzalige Margaretha Maria, gaf de Zaligmaker aan de zuster Anna Magdalena Rémusat te kennen, „dat Zij bestemd was om die grootmoedige ijveraarster voor Zijne belangen te vervangen, en om aan de Dochters van den H. Franciscus de Sales te leeren, dat, aangezien Hij uit haar midden de deugdzame jongedochters heeft genomen, die Hij met de zorg voor Zijne eer belastte, zij zich allen moesten beschouwen als dochters van Zijn Hart, op wie bijzonderlijk de verplichting rust de vereering er van overal te verbreiden.” Zij zelve schreef den 14 October 1721 aan haren biechtvader: „Aanstaanden Vrijdag, den verjaardag van den dood van onze zuster Alacoque, zal het acht jaar geleden zijn, dat Christus mij Zijne plannen omtrent mij, rakende de eer van Zijn aanbiddelijk Hart, op eene bijzondere en buitengewone wijze deed kennen. Ik hoop eens over dat alles met u te kunnen spreken. Indien deze brief u voor Vrijdag geworden, zult gij mij zeer verplichten, zoo gij niet verzuimt aan het altaar er dank voor te betuigen.” Dusdanig was de innige en, om mij zoo uit te drukken, de familie-vereering, welke men, lang voor zij door den H. Stoel onder de Gelukzaligen werd geplaatst, in de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie aan Margaretha Maria bewees. Zie: *Vie de la*

Is het niet roemrijk voor onze Gelukzalige, op deze wijze door de kracht van haar voorbeeld en haren geest tot het heil van dit goede volk en het vuur van deszelfs dankbaarheid jegens den Verlosser te hebben medegewerkt?

Het was ten gevolge van deze groote gebeurtenissen, dat het feest van het Heilig Hart gevierd werd en onder de feesten van den eersten rang gerekend, en dat niet alleen in het bisdom van Marseille, maar ook in die van Aix, Arles en Toulon, welke, ook eenigermate door den geesel getroffen geweest zijnde, niet tevergeefs hunne toevlucht tot het Hart van Jesus genomen hadden. Dezelfde maatregel werd sedert den 26 Januari 1721 te Autun genomen; van 1718 af was dit het geval te Lyon. Het voorbeeld van deze oude en vermaarde kerken moest onvermijdelijk als gevolg hebben, het overige gedeelte van Frankrijk in beweging te brengen.

In zijn mandement tot dankbetuiging, gepubliceerd den 26 September 1721, richt Belsunce deze roerende vermaning tot de zeelieden van Marseille: « En gij mijne dierbare broeders, die u op de zee en de gansche uitgestrektheid der wateren begeeft, verkondigt Zijn lof van het eene einde der aarde tot het andere; maakt alle volkeren, zelfs de barbaarste, bekend met den roem, de macht en de oneindige barmhartigheid van het Heilig Hart van Jesus, die voor ons wonderen heeft gewrocht, en die eindelijk de vreugde heeft doen volgen op de langdurige rampen, welke wij te lijden hebben gehad. » Men denke niet, dat deze godvruchtige kerkvoogd met deze woorden slechts bedoelde om de majesteit zijner

---

très-honorée Soeur Anne-Magdeleine Rémusat, Religieuse de la Visitation Sainte-Marie, morte en odeur de sainteté dans le premier monastère de Marseille. Marseille 1760.

toespraak door de toevoeging van een grootsch beeld nog meer luister bij te zetten. Neen; ernstiger, zijnen apostolischen ijver waardiger gedachten hielden hem bezig: hij wist, dat Marseille door deszelfs handel geroepen was om ten aanschouwe van het ongeloovig musulmanisme alle levendige krachten van het christendom ten toon te spreiden. En inderdaad, deze katholieke stad, die op zulk een schoonen oorsprong kan roemen, deze Grieksche volkplanting, voor het Evangelie gewonnen door hem, *dien Jesus beminde*, toonde zich zulk eene schoone roeping niet onwaardig te zijn. Het duurde niet lang, of zij zag hare schepen met de kennis van het Evangelie ook de kennis van het Hart van Jesus en de liefde tot hetzelfde naar de door dezelve bezochte stranden overbrengen. In 1733 werd te Constantinopel in de voorstad Galata eene broederschap opgericht; zij had tot zetel de kerk van den H. Paulus der Paters predikheeren, en het is vrij waarschijnlijk, dat zij hoofdzakelijk bestond uit Marseilliaansche kooplieden, die zich om hunne zaken in de staten van den Grooten Heer gevestigd hadden. Dit apostolaat verspreidde deszelfs stralen langs alle boorden van de Middellandsche zee. Op deze wijze verzamelde de kerk der Jezuiten van Antoura in den Libanon (1726), die der Capucynen van Alepo (1740), die der Maronieten te Damaskus (1730) de christenen der verschillende ritussen van Syrië onder dezelfde banier; en tot eer van het Goddelijk Hart zullen wij zeggen, dat het in die streken, welke voor barbaarsch doorgaan, wonderen van genade en heil uitwerkte. Het bewijs daarvoor is, dat na de verwoestingen in die eertijds zoo bloeiende missiën, de evangelische werklieden, die een dertigtal jaren geleden daarheen gezonden werden, dat vuur, waarvan zij nog eenige vonken vonden, gemakkelijk heb-

ben kunnen doen ontvlammen. Een hunner (1) kreeg in 1831 bevel uit Rome om zich naar Syrië te begeven. Voor zijn vertrek wierp hij zich aan de voeten van Gregorius XVI en vroeg hem, hoe te handelen. « Dat de godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus in eere zij, » antwoordde hem de algemeene Vader der geloovigen. Hij wist genoeg en vroeg niet verder; en gedurende een apostolaat van twee en dertig jaar, dat hij wijdde om de les van den Stedehouder van Jesus Christus in beoefening te brengen, heeft hij wonderbare uitwerkselen verkregen.

De reiziger, die heden de uitgestrekte vlakten van Coele-Syria van den grooten Hermon tot aan Baalbeck doortrekt, bewondert overal op zijn doortocht een overvloed van christelijk leven, waarover hij des te meer in verrukking geraakt, naardien hij het in deze woeste streken niet verwachtte. Men zegt hem, dat hij in de missie van het Heilig Hart is. In een groot getal dorpen toont men hem arme Arabische meisjes, die door de gelofte van zuiverheid bruiden van Christus zijn geworden, en de dienstmaagden van allen door de verbintenis, welke zij aangegaan hebben om haar leven aan de beoefening der naastenliefde en aan den ijver voor den godsdienst te wijden. Zij zijn het, die de jonge meisjes in de vreeze des Heeren opvoeden, en de huisgezinnen zuiveren van de besmetting der turksche zeden. Hare geheele woning bestaat uit eene schamele hut, haar bed is eene eenvoudige mat, en zij verwachten haar dagelijksch brood van de milddadigheid der aanzienlijken van den omtrek, die niet zelden vergeetachtig is. Die opofferingen tellen zij echter voor niets, als zij maar zielen

---

(1) Pater Paul Riocadonna, S.J. den 19 September 1863 te Maaluka de Zahleh overleden.

voor Christus kunnen winnen. Vraag haar, hoe ze heeten, zij zullen u zeggen, dat ze *Arabische zusters van het Heilig Hart zijn*. Uit het *Leven van Margaretha Maria*, dat in de vorige eeuw in het Arabisch is vertaald geworden, hebben zij de geheimen van het Hart van Jesus geleerd. (1)

In 1864 bevond zich een Fransche priester, een apostel der christelijke naastenliefde, daags voor het feest van het Heilig Hart te Zahleh en was daar getuige van een vroom gekijf tusschen de Grieksche priesters en die van de Maronieten der stad. De eenen zoowel als de anderen wilden niet alleen als aanwezigen, maar als officianten aan de groote plechtigheid van den volgenden dag deelnemen. Hoe nu het verschil werd bijgelegd, doet er niet toe; van meer belang is het, dat toen de Fransche priester aan hen gevraagd had, waarom zij er zoo op-

---

(1) Toen d'Alembert vernam, dat het *Leven* van de Gelukzalige door een geleerden missionnais van het Gezelschap van Jesus in het Arabisch was vertaald geworden, kon hij een zeker gevoel van spijt niet onderdrukken en voegde de volgende aantekening toe aan zijne *Lofrede* op Mgr. Languet: „Zou men kunnen gelooven, dat een pater Fromaga, een in het Arabisch zeer ervaren Jezuiet, zich de moeite heeft getroost om het *Leven* van Maria Alacoque in die taal over te brengen en het te Antoura, eene stad in de Anti-Libanon, te laten drukken ter onderrichting van de Oostersche christenen? Arme christenen! nu wordt gij eerst goed onderwezen! En gij, arme schrijvers, gij meent nu, dat uwe werken wonderwerken zijn, omdat zij de eer gehad hebben in het Engelsch of in het Duitsch te zijn vertaald geworden! Wat kunt gij aan de vertaling van het *Leven* van *Maria Alacoque* tegenoverstellen?” Arme d'Alembert, die dezelfde eer niet genoten heeft! Maar in ernst, indien men zich de moeite getroost had om zijne philosophische werken of andere in het Arabisch te vertalen, zou men kunnen aannemen, dat de Oostersche christenen er veel bij zouden hebben gewonnen?

gesteld waren om bij dat feest vertooning te maken, hem geantwoord werd: « Ach! het is geen kwestie van eer, neen: maar sedert *Bouna Boulos* (1) het Heilig Hart onder ons gepreekt heeft, sedert Zahleh de stad van het Heilig Hart is geworden, hebben wij verrassende bekeeringen gezien: wij hopen er nog meer te zien, als het God behaagt; ziedaar waarom wij er zoo op gesteld zijn om bij het feest onze plaats in te nemen. »

De getuige van dit stichtend voorval maakt de bemerking: « Op deze wijze verwezenlijken zich dagelijks de woorden van den Zaligmaker, toen Hij aan de Gelukzalige Margaretha Maria Alacoque beloofde, dat Hij aan de priesters, die het Heilig Hart zouden vereeren, eene geheel bijzondere genade zou schenken om de verstokste harten te roeren. » (2)

De zegenrijke devotie had in het verre Oosten eene niet minder goede ontvangst genoten dan in den Levant, en zelfs China was Turkije en Syrië in dat opzicht vooruit: want sedert 1709 vinden wij twee broederschappen van het Heilig Hart, de eene te Macao, de andere te Pekin in de kerk der Jezuiten, en eene derde werd in 1743 zelfs in het binnenste van het keizerlijk paleis opgericht. Talrijke brieven van missionarissen uit de vorige eeuw bevestigen, dat het geloof en de godsvrucht van de christenen van het Hemelsche Rijk eene krachtige opwekking vonden in de beschouwing van dat aanbidde-lijk Hart, dat zooveel uit liefde tot ons geleden heeft.

Kon het Hart van Jesus trots de vreeselijke hinderpalen, door de vervolging aan den ijver der missionna-

(1) Arabische naam van pater Paul Riccadouna.

(2) Lettres de M. l'abbé Soubiranne, directeur général de l'Oeuvre des écoles d'Orient. Maallaka de Zahleh, mai-juin 1863. *Bulletin de l'Oeuvre*, novembre 1864.

rissen in den weg gelegd, in de Japansche eilanden doordringen en daar in de familiën, die niet alle herinnering aan het apostolaat van den H. Franciscus Xaverius verloren hadden, eenige vereerders aanwinnen? Dat zou bij den tegenwoordigen toestand van zaken zeer moeilijk zijn om uit te maken. Wat er van zij, het valt niet te betwijfelen, of daar zoowel als elders zal meer dan een hart bereid geweest zijn om aan de roepstem des Heeren gehoor te geven. Ik verlang geen ander bewijs er voor, dan hetgeen een godvruchtig schrijver, aan wien ik deze treffenden trek ontleen, ons verhaalt: « In de kerkelijke geschiedenis van Japan vindt men, dat te Fita, eene stad van het koninkrijk Bungo, een jong kind, nog heiden, slechts acht jaar oud, en met een edelen en goeden geest begaafd, zich eens in de kerk tot den katechiseermeester vervoegde en hem vroeg, om eene afbeelding van Dengenen, die voor de zaligheid der menschen gekruisigd was geworden. De katechiseermeester gaf hem een stervend christusbeeld, dat zich daar bevond. Dit kind, het eenigen tijd met aandacht beschouwd hebbende, zeide hem, dat hij wel de wonden aan handen en voeten zag, maar niet die, welke Hij na Zijn dood in de zijde ontvangen had. Een van onze paters, die voor de bediening der geloovigen in deze stad woonde, daarop aankomende en hoorende wat hij verlangde, gaf hem eene afbeelding met een dood lichaam, die op het altaar was, welke het kind met aandacht beschouwde en zeide, dat hem deze veel meer genoegen deed uithoofde van de wond in de zijde; na dezelve goed bezien te hebben, vroeg het om gedoopt te worden. » (1)

---

(1) *Le livre des Elus*, par le R. P. J. B. de Saint-Jure, de la Compagnie de Jesus, chap. XIV, de la Plaie du côté.

Op deze wond in de zijde, die liefdeaanduidende wond, die het aanbiddelijk Hart van den Verlosser laat zien, op deze was het, dat Margaretha Maria in last had de oogen der gansche wereld te doen vestigen, opdat de wereld door de onwederstaanbare macht der liefde zou overwonnen worden. Wat te denken van eene devotie die overal waar zij zich vertoont zoo populair wordt, en welker taal, even welsprekend als verstaanbaar is en zoowel te Constantinopel als te Peking, zoowel te Rome als te Parijs begrepen wordt? Voorzeker, deze devotie is groot onder alle, zij verdient van de zijde der geloovigen allen eerbied en vertrouwen.

Men zal zich na dit alles verwonderen, dat Rome zoolang gedraald heeft, dezelve, door het aanwijzen van haren rang in de kerkelijke liturgie, de hoogste bekrachtiging te geven. Zou men daarop niet kunnen antwoorden, dat Rome in hare verstandige liefde in dit geval het gedrag navolgt eener moeder, die er van houdt om zich door hare kinderen te laten verzoeken, wel wetende, dat hoe meer zij draalt met aan hun verlangen toe te geven, hoe vuriger het wordt? Hoelang is het leerstuk der Onbevleete Ontvangenis niet het dierbaarste geloofspunt geweest van alle godvruchtige vereerders van Maria, voordat het een leerstuk der Katholieke Kerk werd! Was het ook niet nuttig en heilzaam, dat alle Katholieke natiën uit eigen beweging zich begaven tot het Hart van Jesus, dat haar door de enkele kracht Zijner liefde tot zich trekt, alvorens de Kerk aan haar eene wet oplegde om het door een bijzonder huldebetoon te vereeren? Voor het overige, heffen de Pausen, zoodra zij de geloovigen machtigen om binnen de grenzen eener broederschap, waaraan zij overvloedige aflaten verleenen, eene devotie te beoefenen, allen twijfel aan derzelve

wettigheid op. Alleen de tijd dacht hun nog niet gekomen te zijn om hunne goedkeuring te hechten aan eene bijzondere mis en officie, opzettelijk ter eere van het Heilig Hart vervaardigd. Een tot dat einde door Maria van Modena, koningin van Engeland, aan den H. Stoel gericht verzoek werd ter onderzoeking naar de Congregatie der Riten verzonden, en deze vergadering bracht (30 Maart 1697) afwijzend advies uit. Alles wat werd toegestaan, was het vieren op Vrijdag na het octaaf van het H. Sacrament van de Mis der Vijf Wonden, die reeds in het supplement van het Romeinsche missaal stond. Daardoor werd stilzwijgend eene kerkelijke vereering betoond aan het aanbiddelijk Hart, dat uit liefde tot ons is gewond geworden.

Eenige jaren later verzocht het klooster van Annecy uit naam van de geheele Orde Paus Clemens XI om dezelfde gunst. De H. Vader antwoordde bij eene breve (4 Juni 1704) waarin hij hulde bracht aan de vereering van het Hart van Jesus, maar vermeed om uitspraak te doen omtrent het verzoek, dat hij ter onderzoeking naar de Congregatie der Riten zond. Ziehier den inhoud der breve:

« Gij handelt wijs en godvruchtig, de vervulling uwer wenschen van den wil van God afhankelijk te stellen, alsmede alle zorg voor de instelling dezer devotie aan Hem over te laten, en in stilte het gevoelen af te wachten van de H. Kerk, dat geen ander is dan regelrecht en langs den kortsten weg tot het Hart van Jesus te gaan. Inderdaad, de geloovige ziel zou geen aangenamer dienst kunnen bewijzen aan den hemelschen Bruidegom, die, om door eene mystieke uitdrukking in de H. Schrift aan te toonen, dat de welbemінде door een ootmoedigen en eenvoudigen blik van haar verstand, en door de volg-

zaamheid van haren geest en de ondergeschiktheid in hare verlangens genade bij Hem heeft gevonden, tot haar zegt: *Gij hebt mijn hart gewond, mijne zuster, mijne bruid, door een uwer blikken, en door een uwer haren.* Ook daardoor was het, dat verdiend heeft prijzenswaardig bevonden te worden de Profet, van wien God gezegd heeft: *Ik heb David gevonden, den zoon van Jesse, een man naar mijn hart, die al mijne bevelen volbrengen zal.* Dat is het wat wij gemeend hebben goed te zijn u te moeten zeggen uit aanmerking van uwe godsvrucht en gehoorzaamheid, onze welbeminte Dochters in Jesus Christus, aan wie wij de instorting van den hemelschen dauw der genade toewenschen, en aan wie wij tot dat einde uit geheel ons hart onze apostolischen zegen schenken. Gegeven te Rome enz. »

Zoo stond het met de zaken, toen een leerling van pater de La Colombière, gelijk hij geheel aan het Hart van Jesus toegewijd, het besluit vormde om zich bij den H. Stoel tot den folk der gansche christenheid te maken, ten einde te verkrijgen, dat dat Goddelijk Hart, overeenkomstig het aan Margaretha Maria uitgedrukte verlangen, eindelijk eene bijzondere en plechtige vereering mocht te beurt vallen. De roeping van pater Gallifet tot deze heilige onderneming is al te merkwaardig om met stilzwijgen voorbij te gaan; wij zullen dan het verhaal, dat hij zelf er van heeft opgesteld, hier laten volgen.

« In het jaar 1680, zegt hij, toen ik mijn noviciaat geëindigd had, had ik het geluk te komen onder de geestelijke leiding van pater de La Colombière, den geestelijken leidsman, dien God gegeven had aan de Moeder Margaretha, die toen nog in leven was. Van dezen dienaar Gods was het, dat ik het eerste onderricht betreffende het Heilig Hart van Jesus ontving, en van dat

oogenblik af begon ik hetzelfde te achten en lief te krijgen. Na mijne theologische studien volbracht te hebben, werd ik gezonden naar het huis St. Joseph te Lyon, dat bestemd is voor het derde jaar noviciaat, dat wij volgens de regels onzer Instelling houden. Daar kreeg ik bij het verplegen der zieken in het hospitaal eene kwaadaardige koorts, die mij binnen weinige dagen op den rand van het graf bracht. De geneesheeren gaven alle hoop op, en op den zesden of den zevenden dag dachten zij, dat mijn dood zoo zeker en zoo nabij was, dat men meende, uit vrees dat ik niet zoo lang meer zou leven, de terugkomst van den koster, die uitgegaan was, niet te moeten afwachten om de H. Olie uit te reiken, maar onmiddelijk naar het naastbijgelegen klooster te ijlen om dezelve daar te halen ten einde mij het H. Oliesel te kunnen toedienen. Eenige uren daarna verloor ik mijn bewustzijn en mijn gevoel; ik lag te zieltogen en elk oogenblik dacht men, dat ik den geest zou geven. Toen het zoo hopeloos met mijn leven stond, gevoelde een mijner vrienden, dien wij als een heilige beschouwden (1), zich opgewekt om zich voor het H. Sacrament neder te werpen en eene belofte te doen voor mijn herstel. Hij beloofde aan den Zaligmaker, dat bijaldien het Hem behaagde mij het leven te sparen, ik hetzelfde geheel zou doen dienen tot de verheerlijking van Zijn Heilig Hart. Zijn gebed werd verhoord; ik genas, tot verbazing van den geneesheer. Ik was onbewust van de belofte, die men buiten mijn weten gedaan

---

(1) Zou dat pater Croiset niet geweest zijn? Zijne tegenwoordigheid te Lyon, de roep van heiligheid, waarin hij stond, en zijne godsvrucht tot het Heilig Hart schijnen tot deze vooronderstelling te machtigen.

had; maar toen het gevaar geweken was, werd ze mij geschreven ter hand gesteld. Ik bekrachtigde dezelve uit geheel mijn hart, en ik beschouwde mij van toen af als een krachtens eene door de Voorzienigheid gewaarmerkte keuze aan het aanbiddelijk Hart van mijn Goddelijken Meester toegewijden man. Alles wat Zijne eer betrof werd mij kostbaar en het voorwerp van mijn ijver.»

Op dat tijdstip droeg pater Gallifet nog geen kennis van het Gedenkschrift der Gelukzalige haar eigen leven betreffende; eerst eenigen tijd na haren kostbaren dood hoorde hij voor de eerste maal er van spreken. Hij kreeg toen een groot verlangen om het te zien, en op verzoek van de religieusen van het klooster van Lyon werd hem het oorspronkelijke, door de hand van de dienaress van God zelve geschreven, door die van Paray-le-Monial toegezonden. De lezing er van vervulde hem met vertroosting, en de indrukken der genade, welke hij toen ontving, werden nooit in zijne ziel uitgewischt. Daar hij zich overtuigd hield, dat het met vele zielen eveneens zou zijn, wenschte hij vuriglijk dat geschrift te kunnen verspreiden, maar kon het middel daartoe niet vinden, toen opende de Voorzienigheid een levensweg voor hem, waaraan hij nooit gedacht had. In het jaar 1723 werd hij door den Generaal zijner Orde naar Rome geroepen om daar de gewichtige betrekking van Assistent van Frankrijk te vervullen. «Deze bediening, zegt hij, kwam mij voor boven mijne krachten te zijn, en het gevoel mijner zwakheid deed mij aarzelen dezelve aan te nemen. Ik werd gesterkt door een ander gevoelen, dat mij werd ingegeven, namelijk, dat God deze reis van mij verlangde en Hij mij naar Rome zond om er de godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus te doen kennen.»

Daar was het dan ook na de vervulling der plichten

van zijne bediening, zijne groote en voorname bezigheid, zooals blijkt uit zijne brieven aan den Bisschop van Soissons, die toen bezig was de levensgeschiedenis der Gelukzalige te schrijven, en andere werken, die hij ons heeft nagelaten. Zijne eerste zorg was eene latijnsche dogmatische verhandeling te schrijven ten gunste van den eeredienst van het Hart van Jesus, van welke de toen regeerende Paus Benedictus XIII de opdracht gewaardigde te aanvaarden. Het werk verscheen in 1726; het werd op de Vaticaansche drukkerij gedrukt en was van de belangrijkste goedkeuringen voorzien. (1)

De schrijver legt er zich op toe om te bewijzen, dat de godsvrucht tot het Hart van Jesus niet nieuw is in de Kerk; dat dezelfde geest, die zich in de geschriften van Margaretha Maria openbaart, de kiem er van in vele bevoorrechte zielen had weggelegd; dat dezelve door de voorbeelden en de beoefening der Heiligen, zooals een H. Bernardus, een H. Bonaventura, een H. Laurentius Justinianus, de twee roemruchtige maagden de H. Gertrudis en de H. Machtilda, voldoende recht van bestaan heeft. Hij toonde uit de vertrouwbaarste en meest alge-

---

(1) *De cultu Sacrosancti Cordis Dei ac Domini nostri Jesu Christi, in variis Christiani orbis provinciis jam propagato*, authore R. P. Josepho de Gallifet, Societatis Jesu sacerdote. Romae, apud Joannem-Mariam Salvioni, 1726. Superiorum permissu, in 4°. Behalve het *imprimatur* van den Majordomus van het paleis, vindt men nog aan het hoofd van het werk de goedkeuringen van pater M. A. Tamburini, generaal der Jezuiten, van pater Bernardinus Membrive, van de Orde van den H. Dominicus, prediker van Hare Majesteit enz.; van pater Marius Maccabei, procureur-generaal der Barnadieten, consulator der Congregatien van den Index en der Riten en qualificator van het H. Officie. Deze verschillende goedkeuringen zijn op eene merkwaardige wijze gemotiveerd en in de duidelijkste en nadrukkelijkste bewoordingen vervat.

meen aangenomen grondbeginselen der theologische wetenschap de echt- en deugdelijkheid dier devotie aan, en stelde den bewonderenswaardigen voortgang, welken die devotie sedert de openbaringen van Margaretha Maria gemaakt had, in een helder licht. Eindelijk legde hij aan de voeten van den algemeenen Vader der geloovigen de wenschen neder der gansche Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, van een groot getal bisschoppen alsook van verscheiden christen-vorsten, en verzocht de instelling van het feest van het Heilig Hart met eigen mis en officie, en dat niet alleen voor eenige kloosterorden of bisdommen, maar voor de gansche katholieke wereld. (1)

Men weet, dat de zaak opnieuw aan de Congregatie der Riten werd onderworpen, die ook ditmaal in afwijzenden zin adviseerde. Die er belang in stelt de beweegreden, die tot die uitspraak leidden, te kennen, leze hierover het groote werk van Benedictus XIV (destijds Mgr. Prosper Lambertini) die in die vergadering de bediening van promotor waarnam. (2)

(1) Verscheiden Bisschoppen, Belsunce onder anderen, vroegen deze gunst slechts voor hun eigen bisdom; maar Constantin Szaniawski, bisschop van Krakau, eindigde zijn brief aan Benedictus XIII met deze woorden: „Fovebit autem et magis excitabit (piorum desideria), si, ex sua Pastoralis Benignitate et Apostolicae Potestatis plenitudine, ad vota expectantis populi, Festum sanctissimi Cordis Jesu, cum Officio proprio et Missa, *pro universali Ecclesia*, instituere decreverit.”

(2) Benedicti XIV Opp., t. IV. *De Servorum Dei Beatificatione et Beatorum Canonizatione*, lib. IV, part. II, cap. XXXI, n° 19 ad 25. Het is opmerkenswaardig, dat de beroemde auteur, die in eene zaak als deze zoo nauwkeurig is, en in een boek, waarin hij al de regels daaromtrent met zulk eene groote zorg geformuleerd heeft, in den ganschen loop der discussie aan Margaretha Maria den titel geeft van *Eerbiedwaardige*, welke haar nog niet door Kerk was toegekend. Deze onachtzaamheid, als het er eene is, zou, minst genomen, vreemd

Toen hij na een verblijf van acht jaar Rome verliet, had pater de Gallifet den troost er eene broederschap van het Heilig Hart achter te laten, welker zetel de kerk van den H. Theodorus *in Campo Vaccino* was, en welke kort daarna (1732) tot aartsbroederschap werd verheven. In Frankrijk ging hij voort met onverdroten ijver te arbeiden aan het welslagen der heilige zaak, waaraan hij zijn tijd en zijne krachten gewijd had. Hij nam weder

zijn. De advocaat van de zaak heeft gemeend, dat het niets anders zijn kon dan veroorzaakt door den roep van heiligheid, waarin de Gelukzalige stond, en heeft er zich in eene der aan de Congregatie der Riten aangeboden memoriën van bediend. Verscheidene schrijvers hebben in Benedictus XIV een stelselmatigen tegenstander van de vereering van het Heilig Hart willen zien. Dat is eene tastbare dwaling. Als Paus heeft hij, zooals niet een zijner voorgangers, dezelve aangemoedigd, en men telt niet minder dan vierhonderd en twintig breven, onder zijn pontificaat tot het oprichten van nieuwe broederschappen afgegeven. Wat het door Mgr. Lambertini ambtshalve staande gehouden gevoelen betreft, daaruit is geen gevolg af te leiden. Wij hebben daarentegen de zekerheid, dat hij der zaak genegen was en hij zelfs met pater de Gallifet de handen ineensloeg om derzelve gelukken voor te bereiden. Dat blijkt uit een brief van hem aan den Bisschop van Soissons, die vervat is in bewoordingen, welke voor geene dubbelzinnige uitlegging vatbaar zijn: „Monseigneur, ik heb bij deze de eer UDH. verslag te doen van den staat van zaken betreffende het feest van het Heilig Hart van Jesus. Mgr. Lambertini, Bisschop van Ancona (die bij de eerste promotie Kardinaal zal worden), heeft het geschrift, dat hij betrekkelijk dat feest moest opstellen, ingeleverd. Het is zijn plicht het te *bestrijden* en er alle mogelijke bezwaren tegen in te brengen. Dit geschrift is mij door den promotor zelve medegedeeld (die overigens goed gestemd is), ten einde het te beantwoorden. Wij zijn met dat antwoord bezig (wat zooals ik hoop in de maand Mei zal afgelopen zijn); men zal de beide stukken drukken en ronddeelen, en de zaak zal weder voor de Congregatie gebracht worden, enz.” Brief van den 24 April 1727. Archief van Paray-le-Monial.

de pen op om zijn werk in het Fransch over te brengen, het te verbeteren en volledig te maken, en niet-tegenstaande het leerstellige eene ruime plaats in hetzelfde was aangewezen, verschafte hij ook het godsdienstig gevoel een kostbaar genot. Hij had het geluk bij elke uitgaaf nieuwe vorderingen van de godsvrucht tot het Hart van Jesus te kunnen boekstaven. Die van 1745 (1) brengt het getal der tot 4 Mei 1743 opgerichte broederschappen op zevenhonderd en twee. De godvruchtige schrijver toont uit authentieke bescheiden aan, dat de vereering van het Hart van Jesus in bijna alle provinciën van Italië, Frankrijk, Duitschland enz. verspreid is; dat zij tot aan de eindpalen der wereld is doorgedrongen, in China, in Indië enz.; dat dezelve door de Bisschoppen der grootste diocesen van al die landen is goedgekeurd en door alle kloosterorden zoowel mannelijke als vrouwelijke; eindelijk, dat de instelling van het feest van het Heilig Hart aan den H. Stoel is gevraagd geworden door den Koning Philippus V van Spanje en den Koning Augustus van Polen, door de Bisschoppen van Krakau en Marseille, en verscheiden Spaansche Bisschoppen, enz. En daarna besluit hij met deze woorden: « Uit alles wat wij in dit werk hebben willen aantoonen, blijkt, dat de godsdienstige vereering van het Hart van Jesus eene heilige zaak is, en dat men, zonder den godsdienst te beledigen, er niet anders over denken kan. Wij vinden in de instemming alleen van zoovele kerken een afdoend antwoord op al de bezwaren, welke men tegen de vereering van het Heilig Hart van Jesus heeft willen opwerpen. En indien er nog een bestrijder was

---

(1) *L'excellence de la devotion au Cœur adorable de Jesus-Christ.*
A Nancy, chez la veuve Balthasar, 1745, 2 vol. in 4°.

overgebleven, zouden wij ons tevredenstellen met hem tot antwoord op zijne tegenwerpingen alleenlijk de door ons gegeven opsomming te toonen, met deze korte bemerking: Het is onmogelijk, dat een groot gedeelte der Kerk zich aan eene bijgeloovige godsvereering overgeeft met de toestemming der voornaamste katholieke Bisschoppen en van den H. Stoel zelve. Immers blijkt het uit de hierboven geplaatste naamlijst zonneklaar, dat de godsdienstige vereering van het Hart van Jesus door een groot gedeelte der Kerk is omhelsd geworden met toestemming en goedkeuring der voornaamste Bisschoppen der christenheid, alsmede dat de H. Stoel zelf haar met meer dan zevenhonderd aflatbrevens begunstigd heeft. Met dit enkele antwoord, dat gemakkelijk te begrijpen, eenvoudig, ondubbelzinnig is en welks gegrondheid een kind zelfs gevoelen zal, wren wij als met een ondoordringbaar schild alle pijlen af, welke men tegen deze devotie zou kunnen slingeren. »

De zaak tot op die hoogte gebracht zijnde, was zij gewonnen; het overige was slechts eene kwestie van tijd en het kon niet missen, of het met zooveel aandrang verzochte decreet moest vroeg of laat verkregen worden.

Een andere uitstekende dienst aan de devotie, waarvan hij de apostel en de verdediger was, bewezen, was het uitgeven van de Gedenkschriften der Gelukzalige aangaande haar leven. De Bisschop van Soissons, die beducht was voor de aanvallen van het ongeloof en het misbruik, dat de kwalijk gezinde tijdgeest van zekere uitdrukkingen zou kunnen maken, was van gevoelen geweest, dat de tijdsomstandigheden niet gunstig voor de uitgave waren. (1) Deze vrees hield pater de Galliffet

---

(1) Hij schreef aan de Moeder Elisabeth de la Garde, alstoen Overste

niet terug, te zeer opgewekt als hij was door de verzekering van den Zaligmaker aan Zijne dienaress gegeven: « Dat Hij door dat geschrift zou verheerlijkt worden; dat Hij verlangde, dat de genaden, waarmede het Hem behaagd had hare ziel te verrijken, niet verborgen zouden blijven; dat Hij de zalving Zijner genade over haar geschrift zou uitstorten; dat Hij er Zich tot welzijn der zielen van bedienen zou en om verscheidenen uit het verderf te trekken. »

Dit deed hem gedurende zijn verblijf te Rome besluiten zich een authentiek afschrift van het Gedenkschrift te verschaffen, waarvan hij onder zijn toezicht eene getrouwe vertaling liet maken, en nadat het onderzocht was geworden en de censuur er niets in gevonden had (1) verscheen het met het groote aan Paus Benedictus XIII opgedragen werk. In Frankrijk evenwel had de zaak met meer moeilijkheden te kampen. De koninklijke censor maakte den schrijver een zeker getal bedenkingen, waarop deze in eene verweerschrift, dat als

---

van Paray-le-Monial: „Wat het Leven van deze jongedochter, door haar zelve beschreven, betreft, ik raad u niet het op te zenden (naar Rome). Er is iets in, dat niet bevallen zou, en ik raad u dat stuk nooit te verspreiden. Eenige uittreksels er van, die ik in mijn boek zal plaatsen, zullen voldoende zijn.” Brief van 4 April, geen jaartal.

(1) Dit geschrift en alle, welke uit de pen van de Gelukzalige gevloeid zijn, hebben sedert dien eene hogere goedkeuring verkregen. Gedurende het proces van gelukzaligverklaring zijn zij alle aan het onderzoek van een door den Kardinaal de Somaglia (rapporteur in deze zaak) benoemden godgeleerde onderworpen geweest, en nadat Zijne Eminentie op elk derzelve aan de Congregatie rapport had uitgebracht, heeft deze verklaard, dat zij er geen aanleiding in gevonden had om er op theologische gronden iets in af te keuren. Decreet van 22 September 1827.

voorrede aan het hoofd van het geschrift der Gelukzalige geplaatst werd, antwoordde. (1)

Een naam, dierbaar aan alle godvruchtige zielen, moet hier in deze bladzijden zijne plaats hebben. De groote

(1) Een enkel antwoord van pater de Galliffet kan voor onze lezers niet zonder belang zijn, en wij maken het ons tot een plicht het ouder hunne oogen te brengen: „Het is namelijk van belang hier op te merken, dat de verschijningen en de woorden, waarmede God deze uitverkoren zielen begunstigde, niet altijd uitwendig maar dikwijls inwendig, geestelijk zijn. Die woorden, die men alsdan hoort, doen het oor des lichaams niet aan: het is een indruk, die op de ziel gemaakt wordt. Het eigenlijke van de zaak, welke God mededeelt, is van Hem alleen; de wijze, waarop zij wordt uitgedrukt van het schepsel, en deze wijze is verschillend naar het verschil van de karakters der geïnspireerde personen. Vandaar de verscheidenheid van stijl, het verschil der uitdrukkingen en der wendingen, die wij in de gewijde schrijvers opmerken. Op deze wijze is het, dat de profeten de woorden van God tot ons hebben overgebracht, nu eens in grootsche en schitterende uitdrukkingen, dan eens in populairen vorm en eenvoudige bewoordingen. God gaf aan de profeten de waarheden in, welke Hij hen deed verkondigen en kleepte ze op dezelfde wijze in als nu gedaan zou hebben een Isaias, die onder de grooten was opgevoed, dan eens een Amos, die onder de herders was groot gebracht geworden. Men passe dezen grondregel op de Gedenkschriften van Margaretha Maria toe, en men zal alle moeilijkheden zien verdwijnen. Wat naar het oordeel van sommige censors kleinlijk en kinderachtig was, zal men niet toeschrijven aan Jesus Christus, maar aan de eenvoudigheid van het meisje, dat Jesus Christus laat spreken, enz.” D’Alembert meende geestig te zijn, toen hij zeide, dat Jesus Christus *de hoffelijkheid voor haar zoo ver dreef, dat Hij verzen voor haar maakte*. De opmerking van pater de Galliffet, die hij had kunnen lezen als hij de moeite daartoe genomen had, doet deze slecht geplaatste scherts tot hare juiste waarde dalen. Neen, de Zaligmaker maakte geene verzen voor Zijne nederige bruid, maar *Hij sprak tot haar hart*, en zij vertolkte zelve die inwendige woorden in eene taal, waarmede zij genoegzaam vertrouwd was, ofschoon zij zich niet in het minst er op toeleigde.

liefde van Alphonsus de Liguori voor den God van den Calvarieberg en het H. Sacrament des altaars kon hem niet onverschillig doen blijven voor eene zaak, die zoo nabij Zijne eer betrof. Hij gaf (1758) eene *Novene ter eere van het Heilig Hart van Jesus* (1) in het licht. In de korte en zaakrijke aanteekening, welke de oefeningen voor elken dag voorafgaat, herinnert hij aan de stappen door pater de Galliffet bij de Congregatie der Riten gedaan, aan de weinige vruchten er van en de gronden, waarop zijn verzoek is afgewezen; vervolgens geeft hij duidelijk te verstaan, dat, zijn inziens, de zaak nog niet geeindigd is en de uitslag er van naar zijn gevoelen niet twijfelachtig is. En inderdaad, het uur naderde, waarop de wenschen der vereerders van het Hart van Jesus zouden verhoord worden.

Paus Clemens XIII Benedictus XIV opgevolgd zijnde, gaf aan de Congregatie der Riten bevel om de zaak, waarover zij tweemaal eene ontkennende beslissing genomen had, opnieuw te onderzoeken. Ditmaal eindelijk was het antwoord gunstig en, men moet zeggen, overeenkomstig den wensch van den godvruchtigen Opper-

---

(1) *Novena del Cuore di Gesu*. Volgens den H. Alphonsus heeft pater de Galliffet niet goed gedaan, zijne godgeleerde stelling ten gunste van het Heilig Hart te willen gronden op eene betwiste waarheid, te weten: dat het hart de zetel der liefde en toegenegenheid is. Muratori hield daarentegen staande, dat het de hersenen waren. Men kan dit door Benedictus XIV in 't kort samengevatte twistgeschrijf vinden *loc. cit.* Volgens de hedendaagsche natuurleer zou misschien pater de Galliffet tegenover Muratori in het gelijk moeten gesteld worden. Wat er van zij, wij zijn van het gevoelen van den H. Alphonsus de Liguori, waar hij zegt: het is genoeg, dat het hart eene wezenlijke rol in de levensverrichtingen vervult, en vooral dat het het natuurlijkste en naar de meest algemeene opvatting het zinnebeeld van het beminnde gedeelte onzer ziel is.

priester. In 1765 verscheen een decreet, waarbij aan de Bisschoppen van Polen en aan de Aartsbroederschap van Rome de vergunning verleend werd om het feest van het Heilig Hart met eigen mis en officie te vieren. De Congregatie verklaarde, dat zij door deze vergunning « een nieuwen luister aan eene reeds gevestigde devotie wilde bijzetten, en op zinnebeeldige wijze de herrinnering vernieuwen van die Goddelijke liefde, welke den eenigen Zoon van God de menschelijke natuur heeft doen aannemen, die, gehoorzamende tot den dood, verklaard heeft, dat Hij ons het voorbeeld gaf *van zachtmoedig en nederig van hart te zijn.* » (1)

Deze zoolang verbeide beslissing werd met algemeene blijdschap ontvangen. Wel is waar, bepaalde zij zich slechts tot Polen; maar tal van Bisschoppen uit alle hoeken der katholieke wereld beijverden zich om ook hunne bisdommen er in te doen deelen. De H. Alphon-sus de Liguori wendde zich met zijn verzoek voor zijne kerk van de H. Agatha der Gothen tot den H. Stoel, en toen hij verkregen had, wat hij verlangde, vierde hij met een onuitsprekelijken ijver en vol zoete vertroosting het feest van het Heilig Hart. Hij vervaardigde gebeden om de geloovigen er toe voor te bereiden, en gedurende het octaaf richtte hij dagelijks eene roerende vermaning tot hen. Zijne woorden waren zoo ontvlammend, dat eens een zijner broeders in het episcopaat, hem hoorende, tot groote ontroering der aanwezigen eensklaps op zijne knieën viel. Dat zelfde jaar werd te Parijs de Algemeene Vergadering der geestelijkheid van Frankrijk gehouden. De koningin Maria Leczinska richtte

---

(1) Decreet van 6 Februari 1765. Ap. Albaa Butler et de Ram. *Vies des Pères et des Martyrs*, etc. t. VII, p. 232. Bruxelles, 1854.

tot de bisschoppen, die deel van die vergadering uitmaakten, een schrijven, waarbij zij bij hen aandrang om het feest van het Heilig Hart in hunne bisdommen in te voeren. Allen gaven aan dat vrome verlangen toe en noodigden nog daarenboven bij een rondgaand schrijven hunne medebroeders uit om hun voorbeeld te volgen. Gedurende verscheiden jaren verhieven zich beurtelings de welsprekendste stemmen van het Fransch episcopaat om den geloovigen de hooge waarde der schatten, in het aanbiddelijk Hart van Jesus besloten, te doen kennen. De mandementen van den Bisschop van Lodève, Henri de Fumel, en van den Bisschop van Boulogne, François de Pressy, vonden niet alleen in Frankrijk veel weerklank, maar ook in het buitenland. De Bisschop van Autun, Mgr. de Bouillé, vergat de voorrechten niet, verbonden aan zijn diocees, dat de bakermat was eener devotie, die de algemeene schat van alle kerken werd. « Het is, zeide hij, een goed, dat ons uit recht van aanerving toebehoort en aan onze godsvrucht door die onzer voorzaten is overgegaan. Wij hebben eenigerwijze de eer de bewerkers er van te zijn, streven wij naar die, de toonbeelden er van te wezen, en voegen wij bij de eer van de voorschriften gegeven te hebben, die van het geven van het voorbeeld. »

En waarom zouden wij het niet zeggen? Toen in 1856 het Episcopaat van Frankrijk aan den H. Stoel om de uitbreiding van het decreet van 1765 over de gansche wereld verzocht, was het denkbeeld daarvan opgekomen, in het waarlijk priesterlijk gemoed van den waardigen opvolger van Mgr. de Bouillé.

Nogtans is dit slechts de lichtzijde van het tafereel; er was ook eene schaduwzijde. Men moet niet vergeten, dat de weg der tijden toen ging dwars door de tweede

helft der achttiende eeuw, en men met rassche schreden de omwenteling met al hare verschrikkelikheden te gemoet ijde. Bewimpelen wij niets, en laten wij der geschiedenis het recht hare gestrengte lessen te geven. Ja, het Hart van den zachtmoedigen en nederigen Jesus werd aan deze eeuw niet vertoond, zonder dezelfde harts-tochten in beroering te brengen, die eens tegen den aanbiddelijken persoon van den Verlosser in de Synagoge ontketend werden. Er onstonden hevige of schijnheilige tegenkantingen, niet alleen onder het volk, maar ook onder deszelfs geestelijke herders en in de hoogste rangen der kerkelijke hierarchie. Deze ongedwongen aan-drift der godvruchtige en eenvoudige zielen werd eene bron van verbittering en spijt voor de moderne farizeërs. Alzoo werd nog een keer te meer de groote voorzegging vervuld, in de eerste dagen van het christendom aan de Moedermaagd gedaan, toen zij het Goddelijk Kind in de armen plaatste van den heiligen Grijsaard, die deszelfs komst verbeidde: *Zie, deze is gesteld tot val, en tot opstanding voor velen in Israël, en tot een teeken, hetwelk tegengesproken zal worden.* (1) Ja, tot opstanding voor de ootmoedigen, en tot val voor de hoovaardigen. Heeft de Goddelijke Verlosser zelf niet gezegd: *En zalig is hij, die aan mij niet geergerd wordt?* (2) De grootste bewijzen Zijner liefde worden eene ergernis voor degenen, die het geheim van Zijne vernederingen en lijden niet willen aannemen. Het kruis, waaraan Hij sterft, eene ergernis. En wanneer Hij Zijn Hart ontbloot, dat zachtmoedige en nederige Hart, dat op geene andere manier over ons heerschen kan dan door het breken van onzen hoogmoed: nogmaals ergernis, ergernis voor die zooveel

---

(1) Luc. II, 34.

(2) Matth. XI, 6.

liefde afwijst en veracht! Ach! hoeveel christenen, die die taal nooit zullen verstaan! Terwijl Hij ons Zijn Hart aanbiedt, kan het niet anders, of Hij moet ons het onze vragen. *Mijn zoon*, zegt Hij, *geef mij uw hart*. (1) — Niets minder dan dat, mijn God! maar vraag liever al het overige. Ziedaar mijne werken; ziedaar de volmaakte inachtneming Uwer geboden, en daarenboven nog mijne boetvaardigheid en gestrengheden... Neem, bevredig U, Heer. Kunt Gij nog iets anders wenschen?

Ja, er waren toen vele van die christenen, die, gelijk de oude farizeërs, getrouw de geboden onderhielden en den uitwendigen vorm der wet in acht namen, maar geen begrip hadden van het offer der liefde en er niet toe konden besluiten het te brengen; van dezulken, welke de Apostel noemt, als ik mij niet vergis, *voorzichtigen in Jesus Christus* (2), die tot in hun verbond, dat zij met Christus sluiten, met omzichtigheid en afgemetenheid te werk gaan, en die, om het rechte woord te zeggen, Christus slechts onder beneficie van inventaris aanvaardden. Die scheidden zich af, en zij morden tegen den H. Stoel en tegen de aan de heerschappij van het Hart van Jesus onderworpen geloovigen.

Indien men zich de moeite gaf om de janseniste schot-schriften van die dagen te doorzoeken, zou men den smaad en spijtigen spot, waarmede de *Alacoquistes* en de *Cordicoles* (3), zooals zij zich eigenaardig uitdrukten, als ook de Gelukzalige dagelijks overladen werden, met volle handen kunnen bijeengaren. Deze laatste had ongetwijfeld Jesus en Zijn kruis te veel bemind om door hen met dien eerbied, welken de goddeloosheid niet altijd

(1) Spreuk, XXIII, 26.

(2) Cor. IV, 10.

(3) *Cordicole* beteekent zooveel als *hartaanbidder*. Vert.

aan de ootmoedige deugden der christenmaagden weigert, behandeld te worden. Maar welk voordeel kunnen wij uit dat droevig schouwspel trekken? Dat het van groot aanbelang is, tegen dien geest, die zich tegenover God iets voorbehoudt en op de gehoorzaamheid aan de Kerk afdingt, op zijne hoede te zijn.

Vermelden wij nogtans in het voorbijgaan eenige kenmerkende feiten, die den geest en het streven van het tijdperk genoegzaam zullen doen kennen.

Op den 15 Juli 1776, den dag voor het feest van het Heilig Hart, werd bij eene gerechtelijke akte in naam der kerkmeesters van de parochie Saint-André-des-Arcs pastoor en vicarissen van gemelde parochie beteekend, om niet over te gaan tot het vieren van bovengenoemd feest.

Dat was geen op zich zelf staand feit. In 1781 vinden wij een door vijf advocaten geteekend advies, waarin zij gezamenlijk als hun gevoelen verklaren, dat de kerkbesturen gerechtigd zijn zich te verzetten tegen de viering van een feest, dat niet door een Concilie als zoodanig is erkend en aangenomen geworden. (1)

---

(1) Maar men zal mij misschien niet gelooven. Ziehier dan het stuk, zooals ik het gedrukt vind achter eene van die ongelukkige smaadschriften (*Lettres aux Alacoquistes, etc.* 1782, zonder naam van den drukker):

Zaak waarover te consulteeren.

„Kerkmeesters, zeer gehecht aan de bestaande voorschriften, en wien het zeer onaangenaam is, huns oudanks, voor hartaanbidders (cordicoles) gehouden te worden, vragen, of zij recht hebben zich te verzetten tegen het feest van het H. Hart, dat jaarlijks door den pastoor in de parochiale kerk gevierd wordt, en of zij, ten einde dergelijke viering te verhinderen, hunnen dienst niet moeten weigeren.”

Advies.

„De ondergeteekende consulenten zijn van gevoelen, dat, daar de

Wat zegt gij van die kerkmeesters en van die advocaten? Vandaar tot aan de *Constitution du clergé* is niet ver. De constitutioneele kerk, wat is zij anders dan het ingrijpen van het kerkbestuur op het geestelijk gebied eener parochie en zich de bevoegdheid aanmatigen van den Pastoor, den Bisschop en zelfs van den Paus?

De Synode van Pistoja beslaat eene ruimer plaats in de geschiedenis der Kerk; maar het is steeds dezelfde geest, de sektegeest, die zich hier als bijzonder streng en ongedoogzaam voordoet, en de taal van Bossuet, den getuige der eerste aanslagen der jansenisten, rumschoots rechtvaardigt: « Wie ziet niet, zeide hij, dat die gestreng-

---

verplichtingen der kerkmeesters door de wetten, reglementen en plaatselijke gebruiken, die niet in strijd met de orde zijn en kracht van wet verkregen hebben, omschreven zijn, zij in geen deele gehouden zijn zich te schikken naar eigendunkelijke instellingen der pastoors van hunne kerk, dat zij zich ijverig daartegen moeten aankanten, indien, behalve de feil van invoering van nieuwigheden, er onregelmatigheid bestaat in hetgeen zij voorstellen, en dat het aan geen twijfel onderhevig is, of zij zullen, gelijk verscheiden kerkmeesters ondervonden hebben, in dergelijk geval bij rechtvaardige rechters steun vinden: dat nieuwigheid en onregelmatigheid in het ouderhavige geval blijkbaar zijn; dat men van het feest van het H. Hart, gelijk dat nu in den laatsten tijd in zwang is, in de verloopene eeuwen nooit iets gehoord heeft; dat het door geen enkel Concilie of door niet eene Synode recht van bestaan verkregen heeft; dat het in bijna alle bisschoppelijke kerken der christenwereld, naar welker gebruiken alle particuliere kerken zich moeten regelen, onbekend is; eindelijk, dat dat feest heimelijk is binnen geslopen en niet langs wettigen weg is ingevoerd geworden, naar den smaak en het goeddenken van sommige pastoors, die dikwijls in deze niet de navolgers hunner voorgangers geweest zijn, noch tot model gediend hebben voor hunne opvolgers, die verschillend gehandeld hebben.

„Gegeven den 4 October 1781.

„BEAUHARNOIS, SARASIN, LOISEL, TRISTAN, LA BARDE.”

heid de borst doet zwellen, de minachting voor den even-naaste voedt, een laatdunkenden wrevel in het gemoed onderhoudt en een geest van pralende zonderlingheid, den godsdienst te zwaar, het Evangelie te veel eischend en het christendom onmogelijk doet schijnen? » (1) De godgeleerden van Pistoja beminden al te zeer de boetvaardigheid, om den christenen te vergunnen, eenigen troost of vermaak in het Hart van den aanbiddelijken Verlosser der menschen te gaan zoeken. Het decreet der Congregatie der Riten, goedgekeurd door Clemens XIII, belette hen nogtans met hunne afkeuring verder voort te gaan. Zij bedekten toen hunne aanvallen door schijnheiligheid en huichelarij en gaven voor, dat het decreet van 1765 alleen de vereering van het zinnebeeldige Hart van Jesus toehet, dat is, van Zijne liefde en niet van Zijn Hart van vleesch, van Zijn stoffelijk Hart: alsof de geheele menschheid van Christus, waarvan dat Hart een gedeelte uitmaakt, niet persoonlijk (hypostatisch) met den persoon van het Woord vereenigd was, en daardoor alleen Goddelijke eer waardig! Ik blijf niet staan bij dat punt, dat door de geleerdste schrijvers is toegelicht, inzonderheid door den Kardinaal Gerdil, die bij deze gelegenheid een der lofredenaars van de vereering van het Heilig Hart van Jesus wordt. (2) Een

---

(1) Oraison funèbre du docteur Cornet.

(2) De verdediging van de godsvrucht tot het Heilig Hart maakt een gedeelte uit van het geschrift, getiteld: *Animadversiones in Notas, quas nonnullis Pistoriensis Synodi propositionibus damnatis in Dogmatica Constitutione Sanctissimi Domini nostri Pii VI, quae incipit: AUCTOREM FIDEI, Cl. Feller clarioris intelligentiae nomine, adjiciendas curavit.* Gerdil. Opp., t. XIV. Romae 1809. Feller, die toch geen jansenist was, had zeer ten oupas aan de bul *Auctorem fidei*, in Duitschland gepubliceerd, ophelderende noten toegevoegd, waar-

herderlijk schrijven van den Bisschop van Pistoja, Scipion Ricci, rakende het feest van het Heilig Hart, laat al het venijn der sekte, ofschoon met veel behendigheid verscholen, doorzippelen. Wij hebben deze betreurenswaardige uitdrukkingen er in opgemerkt: Onze Heer Jesus Christus, die alleen het op rede en recht gegronde voorwerp van dit nieuwe feest kan zijn, wil niet, dat wij de liefelijkheid der godsvrucht met den strengen ernst der boetvaardigheid zullen verwarren. » In zijne bekrompen en verminkte opvatting van het christendom begreep hij niet, dat Christus het alles van den christen is, en dat de godvruchtige zielen in Zijn lijden en in Zijne wonden evenveel zoetheid als bitterheid smaken, zooals men ziet op elke bladzijde der geschriften van een H. Augustinus, van een H. Bernardus, van een H. Bonaventura: « O gelukkige lans, roept de laatste uit, die verdiend heeft zulk eene opening te maken! » Ach! ware ik in de plaats van die lans geweest, ik zou de zijde van Jesus Christus nooit hebben willen verlaten, en ik zou gezegd hebben: *Ziedaar de plaats mijner rust voor immer; ik zal er blijven, omdat ik dezelve gekozen heb.* Waarom zich niet te verheugen in die wonde, waaruit het water en bloed der Sacramenten is voortgekomen, en waarin onze Moeder de H. Kerk gevormd is geworden. En hoe kan een bisschop zich tot taak stellen de geloovigen te verhinderen om *met blijdschap uit de bronnen des Verlossers te putten?* (1)

---

door de zin vervalscht en de kracht er van verzwakt werd. Men heeft sedert beweerd, dat hij de schrijver van die noten niet was; maar zijne eigenhandig geschreven brieven, die wij gezien hebben, sluiten allen twijfel omtrent dat punt uit. De Kardinaal Gerdil wederlegt in zijne *Animadversiones* zoowel Feller als de doctoren van Pistoja.

(1) Haurietis aquas in gaudio, de fontibus Salvatoris. Is. XII, 3.

Een ieder kent den afloop van dezen nieuwen en laatsten aanval, die daarom des te bejammerenswaardiger was, wyl hij bestuurd werd door herders, die aan het hoofd van het volk stonden, om het den weg des heils te leeren. Eene leerstellige bul van den apostolischen Stoel uitgegaan en door de algemeene Kerk aangenomen, wreekte alle miskende en verguisde waarheden, en deed aan de heilige en heilzame oefeningen, door de schismatieke vergadering van Pistoja op eene vermetele wijze afgekeurd, luide recht wedervaren.

Die belasterde geloovigen hoorden met eene groote blijdschap den Opperherder krachtens zijn onfeilbaar gezag de uitspraak doen, dat zij niet in dwaling waren, toen zij hunne toevlucht tot het Hart van Jesus namen en zij het de vereering der aanbidding, welke men aan den geheelen Goddelijken persoon verschuldigd is, aanboden. (1) Indien zich hier en daar eenige tegenpraak liet hooren van onverbeterlijken der sekte, zoo-

---

(1) LXII. Doctrina, quae devotionem erga Sacratissimum Cor Jesu rejicit inter devotiones quas notat velut novas, erroneas, aut saltem periculosas;

Intellecta de hac devotione, qualis est ab Apostolica Sede probata:

Falsa, temeraria, perniciosa, piarum aurium offensiva, in Apostolicam Sedem injuriosa;

LXIII. Item, in eo quod Cultores Cordis Jesu hoc etiam nomine arguit, quod non advertant Sacratissimam Carnem Christi, aut ejus partem aliquam, aut etiam humanitatem totam cum separatione aut praecisione a Divinitate adorari non posse cultu latriae;

Quasi Fideles Cor Jesu adorent cum separatione, vel praecisione a Divinitate, dum illud adorant ut est Cor Jesu, Cor nempe Personae Verbi, cui inseparabiliter unitum est, ad eum modum quo exsanguis Corpus Christi in triduo mortis, sine separatione, aut praecisione a Divinitate adorabile fuit in Sepulchro:

Captiosa, in Fideles Cordis Christi Cultores injuriosa.

(Bulle *Auctorem fidei.*)

als de onstuimige Gregoire, constitutioneele bisschop van Loir-et-Cher, of de gewezen priester van het Oratorium Tabaraud, zij kon geen andere gewetens op het dwaalspoor brengen dan die, welke reeds naar de stem der Kerk niet meer hoorden, en voortaan wist men, waaraan zich te houden, daar men van den eenen kant een Belsunce, een H. Alphonsus de Liguori, een Christoffel de Beaumont, een Kardinaal Gerdil om den H. Stoel geschaard zag, en van den anderen kant, den constitutioneele Gregoire en den jansenist Tabaraud.

Maar ik moet het bekennen, het hart krimpt ineen en men wordt onwillekeurig door eene huivering aangegrepen, wanneer men bedenkt in welk tijdperk deze dingen hun beslag kregen. Deze bulle *Auctorem fidei*, die hoogste bekrachtiging van de godsvrucht tot het Hart van Jesus, die schitterende overwinning op deszelfs tegenstanders, werd in 1794, een der noodlottigste jaartallen van onze geschiedenis, openbaar gemaakt. Welke droevige en ternederslaande denkbelden rijzen bij de herinnering aan de gelijktijdige gebeurtenissen in den geest op! Wat! zal men misschien bij zich zelve zeggen, zal de groote godsdienstige geestvervoering, die herders en geloovigen naar het Hart van Jesus deed ijlen, de Goddelijke rechtvaardigheid niet verbeden hebben, en is Frankrijk, nadat het door deszelfs ijver heeft uitgemunt niet op de helling van den afgrond kunnen worden teruggehouden? Had de Heiland aan degenen, die zich aan Hem zouden toewijden en liefde met liefde vergelden, niet iets anders beloofd?

Ach! hier is het noodig de menschelijke lotsbedeelingen te wegen met den sikkels des heiligdoms en met onderwerping de oogen ten Hemel te slaan. Voorzeker, wij zouden wreedelijk misleid zijn, indien Degene, in wien

wij geloofd en aan wien wij ons gehecht hebben, niet *de woorden des eeuwigen levens had*.

Dengenen, die onder de regeering van Nero, een dertigtal jaren na den dood van Christus, toen de getuigen Zijner opstanding de eene na den ander onder de herhaalde slagen der vervolging van het aardsche schouwtooneel verdwenen, eene dergelijke vraag gesteld had, en alstoen had willen weten, waartoe het Evangelie had gediend, had men wel moeten antwoorden, dat de Goddelijke Meester geen wereldschen voorspoed en aardsche gelukzaligheid beloofd had, en dat Hij op de aarde gekomen was *niet om den vrede, maar om het zwaard te brengen*.

En nogtans zelfs op het oogenblik, dat hij bezwijkt, zegepraalt de christen, terwijl hij deelt in de vernederingen en het lijden van zijn God en in Zijne glorieijke onsterfelijkheid tevens: dat was het wat den H. Paulus deed zeggen: *Wij zijn altijd als stervenden, en zie, wij leven*. (1) Hoe dikwerf heeft de Bruid van Christus sedert hare geboorte op den Calvarieberg niet gedobberd tusschen leven en dood en is met vernietiging bedreigd geweest, en dat alles is zij op eene wonderbare wijze doorworsteld en gekomen tot eene even plotselinge als ongehoopte verheffing!

Indien men dan wil weten, welk voordeel het geslacht, dat de godsvrucht tot het Hart van Jesus kort voor de groote omwenteling met zooveel vuur omhelsd had, daaruit heeft getrokken, moet men het vragen aan de gevangenen, die in de dagen van het schrikbewind opgevuld waren met slachtoffers, die onderworpen en gelaten waren in de afwachting van een gewelddadigen dood, welken zij zelfs met blijdschap aanblikten; men moet het vragen aan het schavot, dat met het zuiverste

---

(1) Quasi morientes, et ecce vivimus. II Cor. VI, 9.

bloed van Frankrijk gedrenkt werd; aan de pontons van Rochefort, op welke zoovele getrouwe priesters duizend dooden leden, alvorens zij de martelaarspalm plukten; aan de Vendée, waar dat Goddelijk Hart, het herkenningsteeken van het katholieke leger, op de borsten schitterde der dapperen, als de La Rochejaqueleins en Cathelineaus, die Machabeën van den jongsten tijd. En indien Frankrijk deszelfs geloof uit de schipbreuk gered heeft; indien men kort na deze vreeselijke beproeving het zich zoo heeft zien beijveren om de altaren van den levenden God wederom op te richten, aan wien is het dat verschuldigd, zoo het niet is aan het Hart vol erbarming van Jesus Christus? Ik neem al degenen, die deze heldhaftige priesters, die belijders des geloofs, wier handen de verstrooide steenen bijezochten, gekend hebben, tot getuigen: aan den vuurgloed van het Hart van Jesus was het, dat zij hun ijvervuur ontstaken voor het huis van God, dien ijver, welks vruchtbaarheid de Kerk troostte, toen zij het rouwgewaad aflegde. Het meeren-deel hunner werken, waarvan wij de erfgenamen zijn, danken derzelve ontstaan aan de onmiddellijke ingeving van dat Goddelijk Hart. (1) Geestelijke Congregaties of

---

(1) Bij voorbeeld, de Congregatie der Heilige Harten van Jesus en Maria, gesticht door den godvruchtigen priester Coudrin en Mevrouw Henriette Aymer de la Chevalerie. Zij toefde niet haar hoofdzetel te vestigen te midden der ruinen van het voormalig Picpus, niet ver van de Place du Trone, waar meer dan veertienhonderd hoofden gevallen waren, en op een grond, die nog rookte van het bloed der slachtoffers. (Zie *Vie de l'abbé Coudrin etc.* door Augustin Coudrin, zijn neef, ond rechter van het tribunaal van Melun.) Het gezelschap der Paters van het Heilig Hart, eene kleine dappere bende, die de gelederen van de herlevende Orde der Jezuïeten met veteranen, gehard in den strijd voor het geloof, aanvulden. Daaruit zijn voortgekomen de Varins, de Gloriots, de Barats, de Rozavens, en zoo-

leeken-vereenigingen, alle zijn bezielde met denzelfden geest van eerherstelling, afboeting en liefde. Bij gemis aan die verheven majesteit, welke het kenmerk der instellingen uit de groote tijdperken van het katholieke geloof is, hebben zij toch, ik weet niet welke eene tot het gevoel sprekende en tot het hart doordringende bekoorlijkheid: gelijk die bloemen zijn ze van het late jaargetijde, die eene tegenstelling aanbieden van de algemeene uitputting der natuur, en, ofschoon slechts door een bleeken zonnestraal beschenen en gekoesterd, het oog toch nog verkwikken en het hart tot vreugde stemmen.

Zou het dat niet zijn, wat met een geheimzinnig

vele anderen, wier werken blijven, en wier nagedachtenis overal, waar zij in den wijngaard der Heeren hebben gearbeid, in zegening is. (Zie *Vie du P. Joseph Varin*, benevens *Notices historiques sur quelques membres de la Société des Pères du Sacré-Coeur*, etc. door pater A. Guidée S.J. 3 vol. in 12° Parijs, Douniol, 1860.) De zusters van het Heilig Hart, wier lof het onnoodig is te vermelden. Ieder weet, met welk een goed gevolg zij zich aan het onderwijs der jeugd wijden: eene weldaad van onschatbare waarde voor eene maatschappij, ziek als de onze, waarin het geloof den meesten tijd deszelfs wettige heerschappij slechts door de zachte en volhardende inwerking van de christelijke echtgenooten en moeder kan herwinnen. Ik vergeet niet de bescheiden stichtingen, waarvan men het denkbeeld verschuldigd is aan den vereerenswaardigen pater Picot de Clorivière; ook niet de Benedictijnen-predikheeren van de H.H. Harten van Jesus en Maria, in den jongsten tijd door pater Marie-Jean-Baptiste Muard, zaliger gedachtenis, ingesteld. De opsomming zou lang zijn van al die takken door hetzelfde sap gevoed; van die beken ontsprongen aan dezelfde bron, welke wateren de velden der Kerk besproeien, vruchtbaarheid schenken en steeds met immer nieuwen toosieren. Uit de leekenvereenigingen zal ik er slechts twee noemen: de Eerherstellende communie en het Apostolaat des gebeds. Men ziet hoe vruchtbaar de godsvrucht tot het Goddelijk Hart van Jesus is, en het is zeker, dat onze eeuw nog meer vruchten er van heeft te verwachten.

woord door eene roemruchtige maagd der Orde van den H. Benedictus, verscheiden eeuwen voor Margaretha Maria in de geheimen van het Hart van Jesus insgelijks ingewijd, uit den mond van Johannes den Evangelist opgevangen, voorspeld werd?

Van deze merkwaardige voorzegging, die zoo toepasselijk schijnt op onze eeuw, vindt men gewag gemaakt in het vierde boek der *Insinuationes St. Gertrudis*. Men weet, dat deze groote heilige gewoonlijk haar verblijf hield in het Hart van Jesus, dat haar tot tempel en rustplaats tevens diende. Zij ontving het heilig Stigma in haar eigen hart, dat eens door een vurigen pijl uit de half geopende zijde des Verlossers doorboord werd. Ook zij had evengoed als Margaretha Maria het geluk met lange teugen zich te drenken aan die eenige Bron van vertroosting, het aanbiddelijk Hart van Jesus; en daar de welbeminde Leerling, wiens feest het dien dag was, haar gezelschap hield, nam zij de vrijheid hem te vragen, waarom hij, eene gunst genoten hebbende als die van het laatste Avondmaal, hetgeen hij in die gelukkige oogenblikken gesmaakt had, niet aan de menschen had kenbaar gemaakt. Daarop antwoordde haar de welbeminde Leerling: « Het was omdat ik belast was om de ontlukkende Kerk omtrent het geheim van het vleeschgeworden Woord te onderrichten. Ik spaarde de openbaring der onuitsprekelijke genoegens, waarmede ik mij, toen ik aan de borst van Jesus rustte, vervuld gevoelde, voor de laatste tijden, opdat de Kerk in haren ouderdom bij het vernemen dier onvergelykbare zoetigheden uit hare kwijning zou bekomen en zich tot een nieuw leven gevoelen opgewekt. »

HOOFDSTUK XXX.

DE GELUKZALIGVERKLARING.

Wij hebben in 1786 de geestelijke zusters van Paray-le-Monial gelaten rondom het kostbaar overschot van hare zuster, God bij de herinnering aan de onschatbare gave van Zijn beminnelijk Hart plechtige dankbetuigingen aanbiedende. Doch, helaas! zij zouden niet lang meer die zoete vreedzame rust genieten en het genoegensmaken van het wederkeeren der jaarlijksche familiefeesten. De jaren, die volgden, waren kommervolle jaren. Eindelijk kwam men (1792) haar beteekenen, dat zij die plaatsen hadden te ontruimen. Ja, die cellen, dat klooster, die kerk, tot zelfs die kapel van het Heilig Hart, welke zij — men weet ten koste van hoevele beproevingen en zweet — onder de oogen en op ingeving van Margaretha Maria hadden opgericht: dat alles was eigendom geworden der natie! En in naam der vrijheid heette men haar uit elkander te gaan en die godvruchtige oefeningen, die al de vreugde en de zoetheid haars levens uitmaakten, te staken. Met een bloedend hart togen zij weg en gingen een onderkomen zoeken in den schoot van hare familien.

Doch God, die waakt over de gebeenten Zijner heiligen (1), liet niet toe, dat die Zijner dienstmaagd ont-

---

(1) Custodit Dominus omnia ossa eorum. Ps. XXXIII, 21.

heiligd zouden worden. Zij waren in het begin van de toen loopende eeuw, toen men dezelve om plaats voor eene andere afgestorvene te maken uit de algemeene begraafplaats had moeten wegnemen, in eene eenvoudige houten kist gelegd. (1) De zuster Maria Theresia Petit werd gemachtigd om dit dierbaar overschot met zich mede te nemen en het onder het ouderlijk dak in veiligheid te brengen; en zelfs in de rampspoedigste dagen der omwenteling, toen de graven van Saint-Denis ont-eerd werden en de asch der koningen aan de winden prijs gegeven werd, genoot het overschot der nederige maagd van Paray-le-Monial de bewijzen van eerbied en hulde der godvruchtige geloovigen.

Zoodra de gezichteinder een weinig scheen opgehelderd te zijn, nam de verstrooide communiteit langzamerhand hare vorige gedaante weder aan en het kostbaar

---

(1) Hetgeen bewezen wordt door de volgende schriftelijke verklaring van de Moeder Christina Melin.

„Wij Overste, Assistenten en andere zusters, verklaren, dat wij, genoodzaakt geweest zijnde den kelder van onze eerbiedwaardige zuster Margaretha Maria Alacoque te doen openen om er eene van onze zusters in bij te zetten, toen met toestemming de beenderen uit de doodkist namen en dezelve in een kleinen koffer legden, welke in bovengemelden kelder geplaatst werd. Wij hebben evenwel een klein beentje en eene tand er uit gehouden, welke beide voorwerpen wij aan onze waarde zusters van Moulins gezonden hebben, hetgeen wij bevestigen waarachtig te zijn. In oorkonde der waarheid hebben wij deze onderteekend, den 26 November 1705 in ons klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie van Paray.

Zuster Maria Christina Melin, Overste.

Zuster Anna Elisabeth de La Garde,

Zuster Maria Rosalia de Lionne,

Zuster Peronna Rosalia de Farges,

Zuster Claudia Margaretha Billet,

Zuster Maria Anna Cordier, kosteres.

} Assistenten.

overblijfsel werd in haar midden teruggebracht. Er verlieden nogtans vele jaren, alvorens er mogelijkheid bestond om weder in het bezit van het klooster te geraken.

In 1817 gingen eenige zusters, die meenden, dat de slotkloosters wel nooit weder zouden verrijzen, een godshuis stichten, Charité-sur-Loire genaamd, en hare eerste gedachte was om dat klooster met den schat, welken God voor haar bewaard had, te verrijken. De kerkelijke en wereldlijke overheid verzetten zich evenwel tegen de overbrenging van dat kostbaar gebeente, waarop Paray-le-Monial om meer dan eene reden haar recht kon doen gelden. Den 16 Juni 1823 traden de religieusen, die een tijdelijk onderkomen in het onbewoonde klooster der Benedictijnen gevonden hadden, weder in het bezit van hare vroegere woning, welke zij, hare armoede in aanmerking genomen, voor de belangrijke som van vijftig duizend francs kochten. Alles was in het grootste verval. Tot haar grooten troost waren nogtans de kerk en de kapel in den tuin goed bewaard gebleven, en de muren plafondschilderingen, die op onderscheiden plaatsen het Hart van Jesus voorstelden, hadden geene andere schade bekomen dan die, welke de tijd er aan had toegebracht. Wegens gebrek aan de noodige middelen moesten zij de herstelling der kerk tot 1854 uitstellen. Men wilde haar doen besluiten om een gebouw, dat dreigde in te storten, omver te werpen; maar zij wachtten zich wel dien raad te volgen. Deze ofschoon wankelende en gescheurde muren, waren getuigen der mededeelingen van den Heiland aan Zijne bruid, en daarom in hare oogen de schoonste van alle overblijfselen. De bouwmeester moest zijn plan veranderen, en eene inwendige bemetseling in romaanschen stijl werd in het oude gebouw aangebracht en gaf hetzelfde eene nieuwe stevigheid.

Te midden van zoovele wisselvalligheden en na zoo menige teleurstelling was de hoop om Margaretha Maria nog eenmaal als eene heilige vereerd te zien in deze heilige zielen steeds blijven voortleven: eene hoop, die in den loop der achttiende eeuw bij den tegenstand, welken de godsvrucht tot het Hart van Jesus zelve ontmoette, hersenschimmig moest schijnen. Zoolang de Congregatie der Riten het feest van het Heilig Hart, dat is het werk, waaraan de dienaress van God haar leven had gewijd, haar bijval niet had geschonken, was het bijna niet mogelijk van die zelfde vergadering eene voor de zaak van Margaretha Maria gunstige beslissing te verwachten; zij ging dan ook niet verder met de zaak voort. De omwenteling vond de dingen in dien toestand en stremde den gang der zaken opnieuw, zoodat de stukken van het Proces, dat in 1715 ingeleid was, eerst in 1820 het archief van het bisdom verlieten om te Rome te dienen. Op dat tijdstip waren twee groote praeliminairpunten vastgesteld geworden: het eerste in het decreet der Congregatie der Riten, waarbij het feest van het Heilig Hart werd goedgekeurd (1765); het tweede in de propositien LXII en LXIII van de bulle *Auctorem fidei*, die den laatsten tegenstanders dier devotie den mond stopten (1794). Men mocht dus opnieuw hoop koesteren. Inderdaad, na het eerste onderzoek door de Congregatie teekende Leo XII den 20 Maart 1822 het bevelschrift tot inleiding der zaak. Het was toen, dat aan de dienaress van God de titel van *Eerbiedwaardig* werd toegekend.

Er lag eene tijdruimte van veertig jaren tusschen het begin van het rechtsgeding voor het Hof van Rome en de gelukkige beslissing (1824—1864). Wij zullen al de bijkomende gevallen dezer langdurige rechtszaak niet

voor de oogen onzer lezers ontrollen; maar wij zullen hem zijne aandacht doen vestigen op eenige der meest kenschetsende punten. (1)

Alvorens over te gaan tot het onderzoek der deugden en der wonderen, wilde Rome zich verzekeren, dat de dienstmaagd des Heeren altijd in den roep van heiligheid, waarin zij in den beginne stond, gestaan had. Men ondervroeg dan, om zoo te zeggen, de levenden en de dooden. Men liet alle godvruchtige personen, die in hunne geschriften over de godsvrucht tot het Hart van Jesus de gelegenheid gehad hadden over haar te spreken één voor één voorkomen: eerst de paters de La Colombière, Croiset en Galliffet; vervolgens den H. Alphonsus de Liguori, den Kardinaal Gerdil en Mgr. Albergotti, bisschop van Arezzo; van jonger dagteekening, den kanunnik Muzzarelli en Mgr. Lambruschini; en uit dat indrukwekkend geheel van getuigenissen, die eene onafgebroken volgreeds daarstelden, bleek duidelijk, dat de stem der herders zich met die der geloovigen vereenigde om te verkondigen, dat Margaretha Maria eene der meest bevoorrechte zielen uit den laatsten tijd was en zij in den hemel het loon harer heldhaftige deugden had moeten ontvangen. Als een onveranderlijke grondregel, en die reeds in de zaak van den H. Bonaventura was toegepast geworden, wordt aangenomen: de Heilige Geest alleen kan aan de nagedachtenis van degenen, die niet meer zijn, zulk eene duurzaamheid schenken, daar de vermaardheid, die alleenlijk op menschelijke gronden berust, broos en vergankelijk is. (2)

---

(1) De drie decreeten, welke in het aanhangsel voorkomen doen overigens de geschiedenis der zaak genoegzaam kennen.

(2) Quae fama magis attendenda est, quia etiam post mortem ad haec

In den loop van het jaar 1830 kwamen de rechters, die door den H. Stoel waren aangewezen om het *Apostolisch Proces* over de deugden van de dienaress des Heeren ter behandeling voor te bereiden, te Paray aan. Gedurende vijf volle maanden werden er des avonds en des morgens in de kerk van het klooster zittingen gehouden, die verscheiden uren duurden. Men hoorde achtereenvolgens zes en dertig getuigen, wier verklaringen, geput uit de bron eener onveranderlijke overlevering van algemeene bekendheid, de aanwijzingen, door geschiedschrijvers van Margaretha Maria gedaan, en die uit hare eigen geschriften en de aantekeningen der religieusen uit haren tijd, benevens die van het bisschoppelijk proces van 1715, kwamen bevestigen. Daar de rechters vernomen hadden, dat er te Autun nog eene oude religieuse van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie bestond, die door hare gebrekkelijkheid en hooge jaren niet voor hen kon verschijnen, begaven zij zich zelve naar de plaats van haar verblijf, ten einde geen getuigenis verloren te laten gaan, dat daarom zooveel waarde had, wijl het was van de eenige persoon door wier tusschenkomst zij tot de tijdgenooten van Margaretha Maria konden opklimmen en zeer geloofwaardige inlichtingen omtrent de in de laatste twintig jaren der vorige eeuw plaats gehad hebbende gebeurtenissen inwinnen. De zuster Sophia de Charmasse, van wie hier spraak is, op driejarigen leeftijd als pensionnaire in het klooster te Paray opgenomen geweest zijnde, herinnerde zich nog

---

usque tempora perseveravit, unde a Spiritu sancto debet processisse: nam quae non sunt ab eo non durant. Panvinus in relatione Causae S. Bonaventurae. Ap. Bened. XIV, *de Serv. Dei Beatif.*, lib. II, cap. XXIX, n° 9.

zeer goed de zuster Anna Maria Laumonier de Chalanforges, dezelfde werkzuster, in 1690 als novice aangenomen, wier wond aan het been door eene enkele aanraking van het kleed van Margaretha Maria genezen was, in hare kindsheid gekend te hebben (1). De zuster Sophia had deze wonderdadige genezing dikwijls door de zusters hooren verhalen. Zij had ook zeventien jaar lang geleefd met de zuster Claudia Maria Chalonnay, voor wie de eerbiedwaardige zuster kort voor haar dood den sluier, die bij hare professie moest dienen, zelve gezoomd had. Onder de gehoorde getuigen bevond zich de zuster Maria de Sales Charault, die eenige jaren te voren door de tusschenkomst van haar, omtrent wie hare verklaring verzocht werd, hare gezondheid had teruggekregen. Zij leed aan eene zeer ernstige ongesteldheid, die voor ongeheelbaar werd gehouden en op maagkanker teekende, waarvan zij na eene novene ter eere van de Gelukzalige onmiddelijk genezen was (2).

Terwijl de apostolische commissarissen nog te Paray vergaderd waren, behaagde het God kort voor hun ver-

---

(1) Zie hoofdst. XXVI.

(2) Dit wonder is een van die, welke door de Congregatie der Riten erkend zijn. De attestatie van den geneesheer, wiens naam bij de faculteit van Montpellier zeer in aanzien staat, eindigt met deze woorden: „Na al die gegevens, beschouwt de ondergeteekende de genezing van de zuster Maria de Sales Charault als verkregen zonder eenige medewerking der kunst en als het uitwerksel der Goddelijke bescherming. Hij dankt God, hem in staat gesteld te hebben een feit te kunnen bevestigen, dat moet dienen om Hem te verheerlijken, zoowel als Zijne dienares, de Gelukzalige Margaretha Alacoque, door wier tusschenkomst deze genade verleend is. Ter bevestiging waarvan hij dit certificaat heeft afgegeven om het te doen dienen, waar zulks oorbaar geacht zal worden.

trek den roem van Zijne dienstmaagd voor hunne oogen te doen schitteren, door hen getuigen te doen zijn van twee buitengewone genezingen, van welke de eene, na aan het onderzoek der Congregatie onderworpen geweest te zijn, voor mirakuleus is verklaard geworden.

De dag van 22 Juli was bepaald geworden voor de opening van het graf der Gelukzalige en de onderzoeking van hare kostbare overblijfselen, van welke rechtsvormelijke handeling Mgr. d'Hericourt, Bisschop van Autun, in persoon de leiding op zich nam. Een groot getal geestelijken schaarden zich om hunnen Bisschop, en uit alle omliggende bisdommen waren er aanwezig. De geestdrift der geloovigen was niet minder: elk oogenblik kwamen er uit Lyon, Avignon en Puy. Allen gaven bewijzen van het grootste vertrouwen in de verdiensten van de Minnares van het Hart van Jesus, en dat vertrouwen werd door eene buitengewone uitstorting van genade en geestelijke vertroosting heerlijk beloond.

Terwijl men nu de toebereidselen tot deze schoone plechtigheid maakte, lag van de maand September 1827 af, dat is bij de drie jaar, eene kranke zuster, tusschen leven en dood dobberende, in de ziekenzaal van het klooster op het leger van smarten weg te kwijnen. Maria Theresia Petit, zoo heette zij, leed sedert lang aan een slagadergezwel, waarbij zich zeer ernstige verschijnselen voegden, die met hevige aanvallen van koorts gepaard gingen. Zij was zoo zwak, dat de geneesheeren bij elke aderlating, welke men om haar een weinig verlichting te geven genoodzaakt was haar te doen, vreesden haar te zullen zien bezwijken. Reeds verscheiden malen, ook nog drie weken te voren, had men haar de sacramenten der stervenden toegediend. Een nauw merkbaar levensvonkje gloorde nog in haar, en slechts met veel moeite konden

die haar naderden eenige woorden van haar opvangen. Zij herlevendigde nogtans haar vertrouwen in de dienstmaagd des Heeren, en op den vooravond der plechtigheid, den 21 Juli, deed zij linnen aan, dat op haar graf was gelegd geworden. Zij kreeg toen in de hartstreek een vreemdsoortig gevoel en zulke hevige stekingen, dat het haar onmogelijk was haar gekerm te smoren. De crisis hield ongeveer een half uur aan, waarna, de stekingen opgehouden hebbende en de koortshitte verdwenen zijnde, zij verscheiden uren lang rustig sliep. Den volgenden morgen, bij haar ontwaken, was zij genezen. Zij gaf er kennis van aan hare Overste, die, na eenige oogenblikken in beraad gestaan te hebben, haar beval om op te staan. Zij stond op, kleeedde zich zonder moeite aan, deed geknield haar gebed voor het altaar, dat in de ziekenzaal stond, en verscheen dien zelfden dag nog in de spreekkamer en in de kapel, niet, zooals men denken kan, zonder groote verbazing dergenen, die wisten in welk een beklagenswaardigen toestand zij den avond te voren nog verkeerde.

Meer dan een uur bracht zij in dankzegging bij het graf van hare weldoenster door. (1)

Op denzelfden dag vond eene arme arbeidster, door een liefdadig persoon uit Lyon medegenomen, bij het graf de genezing, die zij er was komen zoeken. Op achtjarigen leeftijd (zij was toen vier en twintig) waren de chirurgijns genoodzaakt geweest haar de helft van het scheenbeen weg te nemen, uit hoofde van beenbederf, dat een van hare beenen had aangetast. Daar het kwaad voortgegaan was zijne verwoestingen aan te richten, kon

---

(1) Deze genezing is de eerste, welke in het Decreet *de Miraculis* vermeld wordt. Zie Aanhangsel van dit boek.

zij sedert lang niet meer loopen noch eenige oogeblikken knielen, zonder hevige smarten te gevoelen, welke zich onder zulke onrustbarende verschijnselen openbaarden, dat de mannen der kunst verklaard hadden, dat de afzetting noodzakelijk was. Den dag voor de opening van het graf, hare biecht sprekende, wat zij gewoonlijk staande deed, bevond zij zich tot hare groote verwondering eensklaps in knielende houding, zonder dat zulks haar de minste smart veroorzaakte; ook de volgende dagen kon zij, zonder het geringste ongemak er van te hebben, op hare knieën liggen. Zij was zoo vlug geworden, dat zij gezonde sterke personen, die haar op hare lange wandelingen buiten de stad vergezelden, achter zich liet.

Onder den levendigen indruk dezer beide gebeurtenissen, waarvan zich het bericht onder de samengestroomde pelgrims verspreidde, was het, dat die aangename feesten gevierd werden. Men kan zich gemakkelijk voorstellen, hoe het volk zich beijverde om de gebeenten, die zooveel wonderdadigs uitwerkten, te vereeren. Na dat zij door beëdigde chirurgijns en geneesheeren onderzocht en erkend waren en dezen proces-verbaal van hunne bevinding hadden opgemaakt, werden zij in eene kist gesloten, die met het wapen van den Bisschop werd verzegeld en met eerbied onder de zerken van den kloostervloer geplaatst, in afwachting van den dag, nog ver verwijderd, van den gewenschten afloop der zaak. Vier en twintig jaren moesten er verlopen, voordat zij in het openbaar mochten vereerd worden en op het altaar worden uitgesteld.

Het onderzoek der deugden van Margaretha Maria was niet eerder dan veertien jaren daarna afgelopen. Al hare geschriften, al hare handelingen werden aan het strengste

onderzoek onderworpen en haarfijn uitgepluist. Naar aanleiding van hare openbaringen, geestelijke leerstellingen, hetgeen zij omtrent het Heilig Hart gezegd had, stootte men telkens op de moeilijkst op te lossen en teederste vraagstukken der leerstellige, zedekundige en mystieke godgeleerdheid van het mysterie der menschwording af tot aan de leer over de genade en de verschillende wijzen van bidden. De advocaat van het consistorie, een man van zeer veel ondervinding en een groot doorzicht en scherpzinnigheid, bekende, dat van al de zaken, welke hij voor het hof van Rome verdedigd had, niet eene hem zoo veel moeite en inspanning gekost had. (1) Eindelijk deed de congregatie eene gunstige uitspraak omtrent de deugden van de eerbiedwaardige dienaress des Heeren, welke zij in een heldhaftigen graad beoefend had. Maar men weet het, het is aan den opvolger van den H. Petrus, dat de Goddelijke bijstand beloofd is; hem alleen komt het toe om in het hoogste beroep uitspraak te doen, en hij doet het nooit, zonder rijpelijk overwogen en God in het gebed geraadpleegd te hebben. Gregorius XVI stierf, voor hij het decreet omtrent de deugden der Gelukzalige had afgekondigd, zijnen opvolger deze handeling van gezag zoowel als van vaderlijke liefde vermakende. Van ganscher harte aanvaardde Pius IX dat erfdeel.

Van de eerste maanden van zijn pontificaat af bespeurde men, dat de goede afloop van het heilig rechtsgeding den gezegenden Opperpriester, dien God op den

---

(1) „Longior coeteris meis responsionibus praesens evasit. Multos enim defendi. Unius etiam Ven. Margaritae Mariae Alacoque defensionem omnia pene S. Theologiae penetralia fuerunt subeunda.” D. Franciscus Bartoleschi, *in Causa Ven. Servae Dei Sor. Margaritae Mariae Alacoque. Responsio ad Animadversiones R. P. Promotoris fidei.*

stoel van Petrus geplaatst had om te beminnen, te bidden en te lijden, zoo ter harte ging als maar immer zijn kon. Op een morgen van de maand Juli 1846 verliet hij te voet zijn paleis van het Quirinaal en ging het H. Misoffer opdragen in de kapel van het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie. Het was de aankondiging van eene nog grooter gunst. Zondag 23 Augustus, kwam hij opnieuw, vergezeld van den Kardinaal Patrizi, verslaggever in de zaak van Margaretha Maria, en Mgr. Arnaldi, postulator, in tegenwoordigheid der gezamenlijke zusters het zoolang verbeide decreet afkondigen. Uit eene kiesche oplettendheid had de H. Vader een der dagen van het octaaf van de H. Johanna de Chantal gekozen om zijnen welbeminden Dochters deze vreugde te verschaffen. Het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie zal nooit dezen schoonen dag vergeten.

Het onderzoek omtrent de drie wonderen, dat aan de Congregatie was opgedragen, werd zonder vertraging voortgezet; doch welken ijver de nieuwe postulator, Mgr Borghi ook aanwendde, men kon niet eerder dan in 1864 er mede gereed zijn. Toen eindelijk (24 April 1864) het decreet verscheen, was de vreugde niet alleen groot in de huizen van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, maar over de gansche wereld, overal waar de naam van Jesus de harten doet kloppen. Weet men niet, dat de Bisschoppen van Engeland, in 1859 onder het voorzitterschap van den beroemden Kardinaal Wiseman in in concilie vergaderd, niet uiteen hadden willen gaan, zonder een verzoekschrift ten gunste van de gelukzalig-verklaring van Margaretha Maria aan den H. Stoel gericht te hebben? In het bisdom van Autun, hetwelk de eer heeft de Gelukzalige te hebben zien geboren worden en wier graf onder deszelfs vrome hoede staat, en waar

hare zaak reeds sedert lang populair was, heerschte bij het hooren van de stem van deszelfs hoogvereerden Bischof, toen hij deze heugelijke tijding in deze volgende bewoording aan zijne onderhoorigen bekend maakte, eene ongemeene vreugde:

« Rome, mijn waarde broeders, heeft gesproken: die machtige stem, de eenige aan wie het gegeven is zich over de gansche wereld te doen hooren en haar bij al hare onverschilligheid en rustelooze gejaagdheid nog te schokken en te ontroeren! Deze eerbiedwekkende stem heeft zich doen hooren om aan de deugd eene nieuwe zegepraal toe te kennen, en het is inzonderheid tot ons, dat zij zich heden richt. De Stedehouder van Jesus Christus heeft zijne blikken op ons bisdom geslagen; hij heeft in de schaduw van deszelfs kloosterlijk verleden een leven ontdekt, dat even vol was van zeldzame zielegrootheid als gering en onbeduidend in de oogen der wereld, en zich met eerbied nederbuigende voor eene arme en onbekende geestelijke dochter, maakt hij, die in naam van den levenden God hier op aarde de heilige zielen verheerlijkt, zich gereed, om *haar uit het stof van haar graf op te heffen en haar te plaatsen onder de vorsten van Gods volk* (1). En wij haasten ons, om u in de vreugde onzes harten deze goede met ongeduld verwachte tijding, die voor u en de gansche katholieke wereld reden tot eene groote vreugde zal zijn, mede te deelen. Na zoovele aangewende pogingen, onderzoekingen, overwegingen, die luide van de hooge wijsheid der Kerk getuigen, hebben wij in handen het « Decreet betreffende de mirakelen rakende de Gelukzaligverklaring en Heiligverklaring van de eerbiedwaardige Dienares des Heeren, zuster Maria

---

(1) Ps. CXII, 7.

Margaretha Alacoque van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie! Drie mirakelen, door hare tusschenkomst gewrocht, zijn als echt erkend en voldoende geoordeeld; terwijl een laatst decreet om aan te kondigen, dat men met alle gerustheid tot het feest van hare verheffing zal kunnen overgaan, niet lang meer op zich zal laten wachten. Weldra zullen wij dus, terwijl wij hare kostbare overblijfselen op onze altaren plaatsen en haar met den liefelijken naam van Gelukzalige begroeten, met een vertrouwen, dat voortaan op het onfeilbaar gezag der Kerk berust, tot haar kunnen zeggen: wees onzer bij den Heer gedachtig, *herinner u, wij smeeken u er om, dat gij onze zuster zijt, opdat Hij ons om uwentwil genadig zij en onze ziel leve ter wille van de uwe* » (1).

Daar nu alle langdurige en moeitevolle rechtshandelingen afgeloopen waren, was het gemakkelijk te voorzien, dat de gelukzaligverklaring niet lang meer zou uitblijven. Om deze groote plechtigheid voor te bereiden, kwam er een gedelegeerde van den H. Stoel om het lichaam, dat spoedig aan de vereering der geloovigen zou worden voorgesteld, uit het graf te nemen, waarin het sedert 1830 rustte. De gansche stad trok den afgezant van den H. Stoel te gemoet. Het meerendeel der Fransche bisdommen was reeds bij deze plechtigheid, die nog meer roerend dan schoon was, vertegenwoordigd. In alle hoeken van het klooster, van de kapel tot in de ziekenzaal, sprak men over Margaretha Maria, wier geheele leven in geestige zinnebeeldige voorstellingen, waaraan

---

(1) Gen. XII, 13. — *Herderlijke onderrichting en mandement* van Mgr. den Bisschop van Autun, Chalon en Mâcon bij gelegenheid van het Decreet betreffende de mirakelen rakende de gelukzaligverklaring van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria Alacoque, Religieuze van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te Paray-le-Monial.

legenden waren toegevoegd, geschetst was. Tranen van aandoening biggelden op het oogenblik, dat het graf geopend werd, langs de wangen van allen, en alle handen — priesterlijke handen — strekten zich uit om een deeltje van het mos, dat zich aan de wanden van de houten kist gezet had, meester te worden.

Eindelijk kondigde op den 18 September van hetzelfde jaar het kanon van den Engelenburg aan, dat de Minnares van Jesus' Hart in de basiliek van het Vatikaan gelukzalig was verklaard geworden; en dien zelfden dag ontmoetten elkander voor haar beeld twee kerkvoogden, twee grijsaards: de eene was de algemeene Vader der geloovigen, de andere, de Bisschop van Autun. Deze laatste hood den Romeinschen grijsaard eenige bevallige en eenvoudige geschenken aan; onder andere een boeket, het zinnebeeld der deugden, welke zijn bisdom in de afzondering van Paray-le-Monial had zien bloeien en welker geur de gansche Kerk zou gaan vervullen.

Op deze wijze heeft het God behaagd om haar, die nooit hare eigen eer gezocht had en zich uit de versmaadingen, vernederingen en lijden een genoeg had gemaakt, te verheerlijken. Hij heeft haar geplaatst onder de vorsten, onder de vorsten van zijn volk. Wat zeg ik? ziet, de vorsten en de herders van het volk van God liggen aan hare voeten.

Nogtans komt het mij voor, dat zij te midden van hare zegepraal, uit de hoogte des hemels, waar zij getuige is van onzen ijver om hare nagedachtenis te eeren, niets vuriger zou verlangen te zien dan de toeneming in onze harten van de liefde tot Jesus: van die liefde, waarvan zij geleefd heeft en waaraan zij gestorven is. Onze eerbewijzen hebben slechts dan waarde in hare oogen, wanneer zij tot het Hart van Jesus opklimmen.

Haar geheele leven, zoo onopgemerkt en zoo alle-daagsch in schijn, is eene heerlijke uitlegging van deze woorden uit de Navorling van Christus: « De liefde is zeer edel, zij beweegt den mensch om groote dingen te doen; zij wekt in hem voortdurend de begeerte naar grootere volmaaktheid op. »

En ook deze: « De liefde houdt dikwijls geen maat, maar gelijk ziedend water loopt zij van alle kanten over. »

« De liefde gevoelt geen last, zij acht geen arbeid, zij wil meer dan zij kan; zij klaagt niet over hare machteloosheid, want zij meent, dat zij alles kan en vermag,

« Deswegens is zij vermogend tot alles, en zij werkt kloekmoediglijk vele dingen uit, waaronder een ander, die niet bemint, bezwijkt en blijft liggen.

« Gelijk eene levendige en doordringende vlam, streeft zij opwaarts en breekt zichtbaar door alle hindernissen heen. »

Is het niet op deze wijze, dat de vlam der Goddelijke liefde uit het hart van Margaretha Maria is geschoten om alle harten te ontsteken en te verteren?

Kort voor haren dood schreef zij aan eene haar dierbare vertrouwde vriendin: Bemin, en doe dan wat gij wilt: want die de liefde bezit, heeft alles. Doe alles uit liefde, in de liefde en om de liefde: want het is de liefde, die aan alles waarde schenkt. De liefde wil geen verdeeld hart, zij wil alles of niets. De liefde zal u alles gemakkelijk maken. Vergeld dus liefde met liefde, en vergeet nooit Dengenen, dien de liefde voor u heeft doen sterven. Vergeld liefde met liefde. De maat uwer liefde tot Hem zal gelijk zijn aan die, waarmede gij in stilte zult lijden en Hem boven het schepsel verkiezen.»

Wat zij tot die vriendin zeide, zegt zij nu tot ons allen, die haar leven, hare werken, haar harden strijd en heerlijke belooning kennen. Aan God boven het

geschapene de voorkeur geven is voorzeker zeer rechtvaardig, zeer wijs, zelfs kan men zeggen volkomen in overeenstemming met de rede; maar ook het grootste genot, de grootste zoetheid ligt er in opgesloten. Als men maar één vriend heeft, en die vriend de schoonste der kinderen der menschen is, als men weet en vastelijk gelooft, dat Hij, na zooveel voor ons geleden te hebben in glorie gezeten is aan de rechterhand Zijns hemelschen Vaders en dat zijn rijk geen einde zal hebben, kan het hart nog wel verzuchten en versmachten, maar het wordt niet meer verontrust, en de smartelijkste kruisen hebben dat beminnelijke aan zich, dat zij doorweekt zijn met het bloed van Jesus Christus.

AANHANGSEL.

N° 1

EERSTE DECREET
VAN GELUKZALIGVERKLARING.

PIUS IX, PAUS.

TER EEUWIGE GEDACHTENIS.

Jesus Christus, de Stichter en Voltrekker van ons geloof, die, na de broosheid onzer sterfelijke natuur te hebben aangenomen, door eene overmaat van liefde zich als een vlekkeloos slachtoffer op het altaar des kruises aan God heeft opgeofferd, ten einde ons van de afschuwelijke slavernij der zonde te verlossen, heeft niets vari-

PIUS PP. IX.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Auctor nostrae fidei et consummator Jesus, qui nimia ductus charitate, naturae mortalis infirmitate assumpta, obtulit se in ara Crucis immaculatum Deo, ut nos a peccati teterrima servitute liberaret, nihil potius habuit, quam ut flammam charitatis, qua Cor ejus ureretur, in hominum animis modis omnibus excitaret, quemadmodum suis adseruisse discipulis novimus ex Evangelio: „Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendantur?“ Hunc vero charitatis ignem ut magis incenderet, sanctissimi Sui Cordis venerationem cultumque institui in Ecclesia voluit, ac promoveri. Equis enim tam durus ac ferreus

ger verlangd dan door alle middelen de vlammen, waardoor Zijn hart verteerd werd, aan te wakkeren, gelijk wij Hem dit in het H. Evangelie aan Zijne leerlingen hooren verzekeren, wanneer Hij zegt: *Ik ben het vuur op de wereld komen brengen, en wat zou ik willen, dan dat het ontvlamme?*

Ten einde nu dat liefdevuur meer en meer te doen ontvlammen, heeft Hij gewild, dat de vereeringen van, en de toewijding aan zijn Heilig Hart in de Kerk zou worden ingesteld en voortgeplant.

En wie dan, al had hij een hart van steen, zou zich niet gedrongen gevoelen liefde voor liefde te geven aan dat Hart, zoo vol zoetheid en aantrekkelijkheid, dat met eene lans is doorstoken en gewond is geworden om onzen zielen eene schuilplaats en een toevluchtsoord te zijn, waar zij tegen de aanvallen en listen van den vijand beschut en beveiligd zouden kunnen wezen?

Wie zou niet opgewekt worden om met den grootsten ijver hulde te bewijzen aan dat Hart, uit welks wonde het water en het bloed, de oorzaak onzes levens en onzer zaligheid, als uit eene bronader over de aarde stroomde?

sit, quin moveatur ad redamandum Cor illud suavissimum, idcirco transfixum ac vulneratum lancea, ut animus ibi noster quoddam quasi latibulum ac perfugium habeat, quo se ab hostium incursione insidiisque recipiat, ac tueatur? Ecquis non provocetur ad prosequendum omni observantiae studio Cor illud sacratissimum, cujus ex vulnere aqua et sanguis, fons scilicet nostrae vitae ac salutis, effluxit? Jam vero ad tam salutarem ac debitum pietatis cultum instituendum, lateque inter homines propagandum, eligere Servator Noster dignatus est Venerabilem Famulam suam Margaritam Mariam Alacoque, religiosam Sororem ex Ordine Visitationis Beatae Mariae Virginiis, quae quidem et innocentia vitae et assidua virtutum omnium exercitatione, tanto officio ac munere, divina adjuvante gratia, se dignam

Het is om deze zoo vrome en tevens zoo heilzame en rechtmatige Godsvereering in te stellen en dezelve alom onder de menschen te verbreiden, dat onze Heer Jesus Christus zich gewaardigd heeft daartoe uit te kiezen zijne eerbiedwaardige dienares Margaretha Maria Alacoque, religieuse van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, die door de onschuld van haar leven en de aanhoudende beoefening van alle deugden zich, met de hulp der Goddelijke genade, zulk eene verheven roeping en taak heeft waardig getoond. Zij werd in het dorp Lauthecourt, in het diocees van Autun in Frankrijk uit eene achtingswaardige familie geboren; en reeds van hare prilste jeugd af gaf zij zoovele blijken van gehoorzaamheid, van eene deugdzaamheid en regelmatigheid van gedrag, zoo boven hare jaren, dat hare ouders toen reeds met zekerheid konden voorspellen, wat eenmaal uit haar zou worden.

Zij was nog slechts een kind, toen zij reeds van de vermaken, welke de kinderen op dien leeftijd gewoonlijk verlokken, een afkeer gevoelde, en in hare woning eene afgezonderde plaats opzocht, om er in diepe ingetogenheid God de betuigingen van haren diepen eerbied en

probavit. Haec enimvero in oppido cui nomen Lauthecourt, intra fines Dioecesis Augustodunensis in Gallia, honesto genere orta, jam inde a pueritia ingenium docile prae se tulit, moresque probos, et supra aetatem compositos, sic ut qualis esset futura, certis indiciis parentes ominarentur. Etenim adhuc puella ab oblectamentis, quibus illa aetatula capi solet, abhorrens, secretiora petebat domus cubicula, ubi intenta mente Deum coleret ac veneretur; a dolescentior autem frequentiam hominum devitans nihil magis habebat in deliciis, quam versari in templis assidue, precesque ad plures horas producere. Virginitatem emisso voto primis ab annis Deo consecravit atque adeo jejuniis, flagellis, aliisque asperitatibus adfligere corpus instituit, ut iisdem quibusdam quasi spinis virginitatis florem septum custodiret. Mansue-

hare hulde aan te bieden. Jongedochter geworden zijnde, vermeed zij de talrijke gezelschappen, en schepte haar vermaak in het bezoeken van de kerk en daar uren achtereen in het gebed door te brengen. Daar zij zich door de belofte van zuiverheid aan God had toegewijd, tuchtigde zij van hare prilste jeugd af haar lichaam door vasten, lijfkastijding en allerlei gestrengheden, om als het ware de bloem harer maagdelijkheid met eene heg van doornen te omgeven. Zij was ook een schitterend voorbeeld van zachtmoedigheid en nederigheid; want haar vader overleden zijnde, en hare moeder gebukt gaande onder den last der jaren en ziekelijkheid, werd zij door de personen, die met de bestiering der huishouding belast waren, met zooveel ruwheid en hardheid behandeld, dat het haar bijna altijd aan het voor hare voeding en kleeding noodzakelijke ontbrak. Hoe wreed en onrechtvaardig dergelijke gedrag ook was, zij verdroeg het jaren lang met eene groote gelijkmoedigheid, nooit het voorbeeld van den lijdenden Jesus uit het oog verliezende. Toen zij den ouderdom van negen jaren bereikt had, werd zij voor de eerste maal tot de Tafel des Heeren

tudinis porro, atque humilitatis illustre documentum exhibuit. Etenim demortuo patre, matre vero tum aetate, tum gravi morbo confecta, ab iis, qui rei domesticae curationem gerebant, sic dure atque aspere habita est, ut rebus etiam ad victum cultumque necessariis plerumque careret. Atqui tantam inclementiam atque injuriam, proposito sibi Christi patientis exemplo, complures annos aequo animo tulit. Novem annos nata ad Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum suscipiendum primum accessit atque ex coelesti dape tantum concepit charitatis ardorem, ut ignis ille divinus ex ejus ore atque oculis emicaret. Pari erga proximum charitate incensa, graviter dolebat miseram puerorum turbam fere a parentibus derelictam vitiis succrescere, rerum ad salutem aeternam pertinentium ignaram: idcirco eos patienter erudiebat

toegelaten, en uit dit hemelsch voedsel putte zij zulk eene gloeiende liefde, dat dit Goddelijk vuur als uit eene springbron van hare lippen scheen te vloeien en uit hare oogen te stralen. Door liefde tot den naaste insgelijks ontvlamd, betreurde zij bitter den jammerlijken toestand van eene menigte kinderen, naar welke hunne ouders bijna niet omzagen, en die in de ondeugd en in de onwetendheid der voor de zaligheid noodzakelijke dingen opgroeiden; zij onderrichtte hen met geduld in de verborgheden des geloofs, vormde hen tot de deugd, en had er zich eene gewoonte van gemaakt, om zich van een aanzienlijk gedeelte van het dagelijks voor haar bestemde voedsel te onthouden om hen daarmede te voeden. Wanneer hare moeder haar rijke en schitterende echtverbintenissen voorstelde, wees zij die gestadig van de hand, daar zij hare keuze op den hemelschen Bruidegom bepaald had, en om de trouw, dien hemelschen Bruidegom verpand, met meer zekerheid gestand te doen, dacht zij er aan om in het klooster het leven der God gewijde maagden te omhelzen. Na lang en ernstig bij zich zelve daarover te hebben nagedacht, na in het gebed den

mysteriis fidei, ad virtutem informabat, et vero etiam non modicam quotidiani cibatus partem eisdem alendis detrahere sibi consueverat. Quum coelestem sibi Sponsum delegisset, exhibitas a matre nuptias, licet opulentas atque illustres, constanter recusavit, et quo datam coelesti eidem Sponso fidem praestaret securius de ingrediendo sacrarum virginum claustro cogitavit. Qua de re posteaquam diu multumque secum deliberasset, fuisque precibus Divinam consulisset voluntatem, annum agens aetatis suae vicesimum tertium, in civitate, cui nomen Paray-le-Monial. intra fines Augustodunensis Dioecesis, religiosis Sororibus ex Ordine Visitationis Beatae Mariae Virginis adscita est. In tyrocinio quum se talem probasset, qualem et egregia ad virtutem indoles, et innocenter acta vita portenderat, ad solemnia nuncupanda

Goddelijken wil te hebben geraadpleegd, werd zij, ongeveer drie en twintig jaar oud zijnde, in het klooster van Paray-le-Monial, diocees Autun, onder de religieusen van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie opgenomen. Na gedurende haar noviciaat getoond te hebben te zijn, wat hare vatbaarheid voor de deugd en de schuldeloosheid van haren levenswandel hadden laten hopen, werd zij tot het afleggen der plechtige geloften toegelaten. Na hare professie, zag men haar op den weg der geestelijke volmaaktheid met groote schreden voorwaarts gaan, een schitterend voorbeeld van alle deugden haren aan God toegewijden gezellinnen aanbiedende. Men zag in haar uitschitteren eene bewonderenswaardige ootmoedigheid, eene buitengewone vaardigheid in het gehoorzamen en een bewonderingwekkend geduld in het verdragen van allerlei tegenspraak en tegenwerking; eene buitengewone bezorgdheid om tot zelfs in de onbeduidendste zaken de voorschriften van den regel na te leven; eene gestrengheid, welke haar aanzette om onophoudelijk haar vleesch te tuchtigen; een brandenden ijver voor het gebed, waarop zij zich dag en nacht toelegde, en waarin hare

vota admitti promeruit. Quibus quidem nuncupatis videri coepit ad religiosae disciplinae perfectionem concitato cursu contendere: adeo sodalibus suis Deo dicatis virtutum omnium exemplar enituit. Mira quippe in ipsa clucebat humilitas, singularis et in obtemperando alacritas, et in quibusvis molestiis perferendis patientia, accuratissima legum vel minimarum observantia, in afflictando corpore assidua austeritas, numquam intermissum precatationis studium, cui dies noctesque quum instaret, alienato saepe a sensibus animo, divinae gratiae donis uberrime perfunde-batur. In recolendis autem Christi Domini cruciatibus tanto affliciebatur doloris sensu, tantaque inardescibat amoris flamma, ut prope exanimis plerumque languesceret. Porro quum ob virtutis praestantiam omnium sibi sodalium admirationem conciliasset,

ziel, losgemaakt van de zinnelijke wereld, dikwijls in den overvloed der hemelsche gaven als verzwolgen was. Bij het overwegen van het lijden van onzen Heer Jesus Christus werd zij door zulk een levendig gevoel van droefheid getroffen en zoodanig door het vuur der Goddelijke liefde ontvlamd, dat zij niet zelden in bezwijming viel en het leven in haar bijna scheen uitgebluscht.

Daar zij door de verhevenheid harer deugden een voorwerp van gedurige bewondering voor al hare gezellen was geworden, vertrouwde men haar de taak toe om de jonge novicen op de proef te stellen en tot het religieuse leven te vormen: eene taak, tot welke niemand meer geschiktheid bezat dan de eerbiedwaardige Margaretha Maria, die de jongedochters, wier bewaakster en leermeesteres zij was, door haar voorbeeld aanmoedigde om den weg der volmaaktheid in te slaan, en aan hare schreden op den levensweg vastheid gaf.

Eens toen zij met nog meer vuur dan gewoonlijk in tegenwoordigheid van het H. Sacrament des Altaars bad, gaf onze Heer Jesus Christus haar te kennen, dat het Hem zeer aangenaam zou zijn, als er eene

puellis, quae in tyrocinio versarentur, ad religiosam vitam exercendis informandisque praeposita fuit: eique muneri nulla potuisset aptior inveniri quam Venerabilis Margarita Maria, utpote quae commissas suae fidei ac magisterio puellas ad ingrediendum atque excurrendum perfectionis iter erigeret ac confirmaret exemplo suo. Jam vero ante augustissimum Eucharistiae Sacramentum eidem fervidius oranti significatum est a Christo Domino, gratissimum sibi fore si cultus institueretur sacratissimi Sui Cordis humanum erga genus charitatis igne flagrantis, ac velle se hujus rei curam ipsi demandatam. Qua erat humilitate cohorrui Venerabilis Dei Famula, tanto se officio indignam existimans; sed tamen ut supernae obsequeretur voluntati, utque desiderio suo faceret satis, divinum amorem in hominum ani-

devotie werd ingesteld ter vereering van Zijn Heilig Hart , dat zoozeer door het vuur der liefde voor de menschen ontvlamd is, en dat zij het was, die Hij daarmede wilde belasten. Nederig als zij was, werd die eerbiedwaardige dienaress van God, daar zij zich zulk eene verheven opdracht onwaardig achtte, daardoor zeer ontsteld. Nogtans stelde zij, om aan den oppersten wil te gehoorzamen en aan het verlangen, dat zij had om het vuur der Goddelijke liefde in de harten der menschen te ontsteken, alles in het werk, zoowel bij de religieusen van haar klooster als bij allen, op wie zij eenigen invloed kon uitoefenen, om dat Heilig Hart, dien zetel der Goddelijke liefde, alle eer en aanbidding van hen te doen ontvangen. De eerbiedwaardige dienaress van God had ter oorzake daarvan groote kwellingen te lijden en talrijke moeilijkheden te overwinnen; nogtans verloor zij nooit den moed, maar, rekenende op de hulp des hemels, wijdde zij zich met zooveel ijver en volharding aan de instelling dier devotie, dat men dezelve, met de hulp der Goddelijke genade, tot groot voordeel der zielen zich zag uitbreiden en zich wijd en zijd in de Kerk voortplanten.

mis excitandi, studiosae egit tum apud religiosas sui Coenobii Sorores, tum vero etiam apud omnes, quoad potuit, homines, ut Cor illud Sanctissimum divinae charitatis sedem omni honoris significatione colerent ac venerarentur. Multae idcirco et graves Venerabili Dei Famulae tolerandae fuerunt molestiae; plurimae superandae difficultates: nunquam tamen ipsa dejecit animum, et spe subnixae coelestis auxilii tam operose ac constanter promoveri instituit id genus pietatis, ut divina favente gratia, non sine magno animarum fructu in Ecclesia auctum longe sit, ac propagatum. Denique dissolvi cupiens, ut ad coelestes Agni nuptias, quas tantopere deperibat, advolaret, non tam morbo, quam flamma charitatis absumpta, diem obiit supremum decimo sexto kalendas Novembris anno MDCXC. Quae de Venerabilis Margaritae

Eindelijk, verlangende hare ketenen verbroken te zien, ten einde opwaarts te stijgen naar het hemelsch bruiloftsmaal van het Lam, waarnaar zij zoo vuriglijk verzuchtte, bereikte zij, meer verteerd door de vlammen der liefde dan uitgeput door de hevigheid der ziekte, den 17^{en} October van het jaar 1690 den eindpaal van hare aardsche loopbaan.

Het gevoelen omtrent de heiligheid van de eerbiedwaardige Margaretha Maria, hetwelk begonnen was meer algemeen te worden, werd na haren dood door den glans der wonderwerken, die aan de voorbede der eerbiedwaardige dienaars van God werden toegeschreven, nog meer algemeen verspreid. Deswegens is het, dat de Bisschop van Autun ten jare 1715 ten gepasten tijde met inachtneming der voorschriften, een onderzoek omtrent haar leven en hare zeden deed instellen. Doch de omwentelingen, die op het einde der achttiende eeuw bijna geheel Europa beroerden, veroorloofden niet deze zaak aan het oordeel van den H. Stoel te onderwerpen. Toen eenmaal de vreeselijke storm was gaan liggen, verzocht men het oordeel van den Apostolischen Stoel

Mariae sanctitate invaluerat opinio percrebuit magis postquam ipsa e vivis excessit, accedente praesertim prodigiorum celebritate, quae Venerabili Dei Famula deprecante ferebantur contigisse. Quapropter anno MDCCXV, Augustodunensis Antistes de illius vita et moribus opportunas de more tabulas condendas curavit. Verumtamen, ne ad Sanctae Sedis iudicium deferri causa posset gravissimi rerum publicarum motur effecerunt, qui exeunte saeculo decimo octavo universam fere Europam perturbarunt. Sedata tamen turbulentissima procella temporum, postulatum est Apostolicae Sedis iudicium, et apud Consilium S. R. Ecclesiae Cardinalium sacris ritibus tuendis praepositorum instituta de virtutibus quaestione, quibus Venerabilis Margarita inclaruisset, rebus omnibus diu multumque ponderatis, Nos tandem heroicum

en leidde men bij de H. Congregatie der Riten het proces in over de deugden, aan welke de eerbiedwaardige Margaretha Maria haren roem te danken had. Eindelijk hebben wij, na een langdurig en ernstig onderzoek, bij het op den 23^{en} dag van de maand Augustus van het jaar 1846 afgekondigde decreet plechtiglijk verklaard, dat zij die deugden in een heldhaftigen graad beoefend had.

Vervolgens had in den boezem van dezelfde Congregatie een nauwkeurig onderzoek plaats omtrent de wonderen, welke men deed dienen tot staving, dat de Hemel getuigenis van de heiligheid der eerbiedwaardige Margaretha Maria had afgelegd, en toen de consulenten en de kardinalen na een streng onderzoek een gunstig advies gegeven hadden, hebben wij zelf, na het licht des hemels ingeroepen te hebben, den 24sten dag der maand Mei van dit loopende jaar 1864 betreffende de echtheid derzelfde wonderen ons bevestigend oordeel uitgesproken.

Er bleef nog over om aan dezelfde kardinalen eene laatste vraag voor te stellen, te weten: of men met gerustheid tot de gelukzaligverklaring van de eerbied-

illas attigisse gradum ediximus decreto vulgato decimo kalendas Septembris anno MDCCCXLVI. Exinde in eodem Cardinalium Consilio proposita disceptatio est de miraculis, quibus Venerabilis Margaritae sanctitas comprobata divinitus diceretur, ac postquam severo habito examine tum a Consultoribus, tum a Cardinalibus illa fuissent probata, Nos, implorato antea superni luminis auxilio, de eorumdem miraculorum veritate affirmativam evulgavimus sententiam, die octavo kalendas Maias anni vertentis MDCCCLXIV. Illud unum supererat, ut iidem interrogarentur Cardinales num procedi tuto posset ad Beatorum Coelitum honores Venerabili Margaritae tribuendos, iidemque coram Nobis coacti decimo octavo kalendas Julii vertentis anni procedi tuto posse unanimes suffragio responderunt. Nos porro, ut in tanta re coeles-

waardige Margaretha Maria zou kunnen overgaan. Op den 14ⁿ dag der maand Juni van dit loopende jaar, in onze tegenwoordigheid vergaderd, antwoordden zij, dat men er kon toe overgaan.

Wij hebben dan, na voor zulk eene gewichtige handeling de hulp des Hemels te hebben afgesmeekt, op den 24ⁿ dag der maand Juni van hetzelfde jaar gedecreteerd, dat men, als wij het gepast zouden oordeelen, tot aan hare plechtige heiligverklaring toe, alle eerbewijzingen en voorrechten, welke den Gelukzaligen zijn voorbehouden, aan de Eerbiedwaardige Dienares van God met gerustheid zou kunnen betoonen en verleenen.

Het is daarom, dat wij, aangespoord door de verzoeken van bijna alle bisschoppen van Frankrijk, alsmede door die der religieusen van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, na ingewonnen raad en met inwilliging van onze eerbiedwaardige broeders de kardinalen van de H. Roomsche Kerk, leden van de H. Congregatie der Riten, uit kracht van ons Apostolisch gezag toestaan, dat aan de Eerbiedwaardige Dienares van God Margaretha Maria voortaan den naam van Gelukzalige gegeven worde, en dat haar lichaam

tem opem adprecati die octavo kalendas Julii anni ejusdem decrevimus deferri tuto posse, quum Nobis visum esset Venerabili Servae Dei Beatorum honores cum omnibus indultis, donec solennis Ejusdem canonizatio celebretur. Nos igitur, permoti precibus omnium ferme Sacrorum Galliae Antistitum, necnon religiosarum Sororum Ordinis Visitationis B. Mariae Virginis, de consilio et assensu Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. Ecclesiae Cardinalium sacris ritibus cognoscendis praepositorum, auctoritate Nostra Apostolica facultatem impertimur ut eadem Venerabilis Dei Famula Margarita Maria Alacoque Beatae nomine in posterum nuncupetur, ejusque corpus et reliquiae, non tamen in sollemnibus supplicationibus deferendae, publicae fidelium venerationi proponantur. Praeterea eadem auctoritate concedimus, ut de

en hare overblijfselen (welke nogtans nooit bij openbare processiën mogen rondgedragen worden) openlijk ter vereering der geloovigen worden ten toon gesteld.

Bovendien veroorlooven wij uit kracht van hetzelfde gezag, dat men ter harer eere het officie en de mis der gewone maagden bezigt met de door ons goedgekeurde gebeden, overeenkomstig de rubrieken van het missaal en het Romeinsche brevier.

Nogtans heeft dit door ons verleend verlof, om gemelde mis en officie te lezen, slechts betrekking op het bisdom van Autun en al de kerken der huizen, welke zij ook zijn mogen, waarin de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie gevestigd is, en dat den 17ⁿ October op alle geloovigen, zoowel geestelijken als wereldlijken, die gehouden zijn tot het bidden van de kerkelijke getijden, en wat de mis betreft, op alle geestelijken, die zich op den dag van het feest naar dezelfde kerken zullen begeven.

Eindelijk veroorlooven wij, dat in den loop van het jaar, te rekenen van de dagteekening van deze Breve af, de plechtigheid der gelukzaligverklaring van de Eerbied-

illa recitetur Officium et Missa de Communi virginum cum orationibus propriis a Nobis approbatis juxta rubricas Missalis et Breviarii Romani. Ejusmodi vero Missae celebrationem, et Officii recitationem fieri dumtaxat concedimus in Dioecesi Augustodunensi, ac in templis omnibus domorum ubicumque existentium, in quibus institutus reperitur religiosus Ordo monialium Visitationis B. Mariae Virginis, die XVII Octobris ab omnibus christifidelibus tam saecularibus, quam regularibus, qui horas canonicas recitare teneantur, et quantum ad Missas attinet, ab omnibus Sacerdotibus ad templa, in quibus festum celebratur, confluentibus. Denique concedimus, ut anno a datis hisce Litteris primo, Solemnia beatificationis Venerabilis Servae Dei Margaritae Mariae Alacoque in Dioecesi, atque in Templis, de quibus habita

waardige Dienares van God Margaretha Maria Alacoque in het bisdom en in de kerken, waarvan boven gesproken is, gevierd worde met het officie en mis *duplex majus*, hetgeen zal moeten geschieden op den door de ordinariissen daarvoor bestemden dag en slechts nadat deze plechtigheid in de basiliek van het Vaticaan zal hebben plaats gehad. Alles niettegenstaande de Aposlische constitutiën en ordonnantiën, welke daarmede in strijd zouden zijn.

Wij willen, dat aan alle exemplaren van deze Breve, zelfs gedrukte, mits zij voorzien zijn van de onderteekening van den Secretaris en van het zegel van den Prefect der Congregatie der Riten, als uitdrukking van onzen wil, hetzelfde vertrouwen geschonken worde, als men doen zou bij overlegging van de oorspronkelijke.

Gegeven te Castel-Gandolfo, onder den Visschersring, den 19^{en} dag van de maand Augustus van het jaar 1864 het negentiende van ons pausschap.

N. Card. PARACCIANI CLARELLI.

mentio est, celebrentur cum Officio, et Missis duplicis majoris ritus, idque fieri praecipimus die per Ordinarios indicanda, ac posteaquam eadem solemnities in Basilica Vaticana celebrata sint. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut harum Litterarum exemplariis etiam impressis, dummodo manu Secretarii praedictae Congregationis sacrorum rituum subscripta sint, et sigillo Praefecti munita eadem prorsus fides habeatur, quae nostrae voluntatis significationi hisce ostensis Litteris habeatur. Datum ex Arce Gandulphi sub Annulo Piscatoris die XIX Mensis Augusti Anno MDCCCLXIV, Pontificatus Nostri anno decimo nono.

N. CARD. PARACCIANI CLARELLI.

TWEEDE DECREET

OVER DE DEUGDEN VAN DE GELUKZALIGE.

DECREET BETREKKING HEBBENDE OP HET BISDOM VAN AUTUN VOOR DE GELUKZALIGVERKLARING EN HEILIGVERKLARING VAN DE EERBIEDWAARDIGE DIENARES VAN GOD, ZUSTER MARGARETHA MARIA ALACOQUE, RELIGIEUSE VAN DE ORDE VAN ONZE-LIEVE-VROUWE-VISITATIE, INGESTELD DOOR DEN H. FRANCISCUS DE SALES.

Betreffende deze vraag, te weten :

Of het blijkt, dat er in het geval, waarvan hier sprake is, en voor het doel, waarop het hier aankomt, Goddelijke deugden van Geloof, Hoop en Liefde tot God en den naaste, alsook hoofddeugden van Voorzichtigheid, Rechtvaardigheid, Standvastigheid, Matigheid en andere, die daarmede in verband staan, aanwezig zijn en in een heldhaftigen graad beoefend zijn geworden?

Onze beminnelijke Verlosser Jesus Christus, wiens vermaak het is te zijn met de kinderen der menschen,

DECRETUM AUGUSTODUNEN. BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI SOR. MARGARITAE M. ALACOQUE, SANCTIMONIALIS PROFESSAE ORDINIS VISITATIONIS BEATISSIMAE MARIAE VIRGINIS A S. FRANCISCO SALESIO INSTITUTI.

SUPER DUBIO :

An constet de Virtutibus Theologicalibus, Fide, Spe, et Charitate in Deum et Proximum; necnon de Cardinalibus, Prudentia, Justitia, Fortitudine, et Temperantia, earumque adnexis, in gradu heroico, in casu, et ad effectum de quo agitur?

Redemptor noster amabilis Christus Dominus, cujus deliciae esse cum filiis hominum, VEN. FAMULAM SUAM MARGARITAM MARIAM ALACOQUE supernis benedictionibus praevenit

heeft zijne Eerbiedwaardige Dienares Margaretha Maria Alacoque van hare prilste jeugd af met alle zegeningen des hemels overladen, haar in hare jeugd met liefde bijgestaan, en haar gesterkt in den hevigsten strijd tegen de wereld, het vleesch en den duivel. Uit eigen beweging trad zij na haar twintigste jaar in het klooster en legde hare geloften af in de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, ingesteld door den H. Franciscus de Sales. Zij verstierf haar lichaam door vasten, waken en voortdurende lichaamskwellingen. Een afkeer hebbende van de ijdelheden der jeugd, gaf zij zich aan allerlei boetplegingen en verstervingen over en legde zich toe op de beoefening der verhevenste deugden. Verteerd vooral door de vurigste liefde tot den Goddelijken Verlosser Jesus Christus, streefde zij door treffende vermaningen er naar, om dat zelfde vuur door de godsdienstige vereering van het Heilig Hart van Jesus, in de geloovigen te ontsteken, totdat zij eindelijk, brandende van verlangen om van haar lichaam ontbonden en met haren Goddelijken Bruidegom vereenigd te worden, in het jaar

a teneris annis, eidem adolescenti peramanter adfuit, eamque in acerrima saeculi, carnis, et Daemonis pugna roboravit. Ipsa in sacras Monialium Aedes se recipiens, post quartum aetatis suae lustrum, ORDINEM VISITATIONIS BEATISSIMAE VIRGINIS a S. Francisco Salesio institutum professa est. Assiduus jejuniis, vigiliis, verberibus in corpusculum saeviit: juveniles vanitates exosa omne poenitentiae et austeritatum genus aggressa est, praeclarisque se virtutibus exercuit. Flagrantissima praesertim in Redemptorem Jesum exardens charitate, ad ipsius amorem sacratissimi Cordis veneratione fideles omnes toto animo, ac fervidis verbis inflammare studuit assidue; donec anhelans dissolvi et esse cum Divino Sponso, piissime spiritum reddidit, anno MDCXC, aetatis suae quadragesimo tertio.

VEN. MARGARITAE vitae ratio ob virtutum sublimium exer-

onzes Heeren 1690, in het drie en veertigste van haar leven, heiliglijk ontsliep.

Het leven van de Eerbiedwaardige Margaretha, dat met de verhevenste deugden versierd was, de strengheid van hare boetvaardigheid, hare vurige liefde tot den lijdenden Jesus, de ver verspreide faam dezer eerbiedwaardige maagd deden (1715) den Bisschop van Autun besluiten een proces omtrent de deugden, handelingen en dood van deze Eerbiedwaardige Dienares van God in te leiden. Dit proces, na lange vertraging, door verschillende omstandigheden en de beroeringen in Frankrijk en Europa in het laatst der vorige eeuw veroorzaakt, eindelijk bij de Congregatie der Riten ingeleid en aangegeven zijnde, werd daar in het jaar 1819 een ander proces ontvangen, dienende tot staving, dat de roep omtrent de deugden en de wonderen van de Eerbiedwaardige Dienares van God niet onderbroken is geweest. Vervolgens teekent Z. H. Leo XII in 1824 de lastgeving voor de inleiding van het rechtsgeding.

Van dat oogenblik af werden de apostolische processen

citium, poenitentiae asperitatem, summumque in Jesu Christi patientis amorem, ejusdem Ven. virginis nomen late evulgatum permovit Augustodunensem Antistitem anno MDCCXV ad Processum instruendum super Ven. Servae Dei moribus, gestis, atque obitu: qui tamen Processus ob varias vicissitudines, et Galliae totiusque Europae perturbationes sub finem transacti saeculi, tardius in lucem prodivit; et tandem ad Sacrorum Rituum Congregationem delatus fuit, ac receptus anno MDCCCXIX, una cum alio Processu de continuata Ven. Servae Dei Virtutum et Miraculorum fama. Deinde anno MDCCCXXIV a sanctae memoriae Leone Papa XII Commissio Introductionis Causae signata est.

Ex tunc Apostolici Processus confecti fuerunt juxta Summorum Pontificum Decreta, ac jamdiu receptam consuetudinem, eaque omnia peracta sunt sedulo, quae necessaria omnino erant in

volgens de decreeten der Opperpriesters en de sedert lang aangenomen gebruiken ingeleid, en men bereidde alles wat voor deze zaak noodig was met de meeste zorg voor: vandaar dat er verscheiden jaren verliepen, eer men tot het onderzoek der Goddelijke deugden en Hoofddeugden der Eerbiedwaardige Dienares van God kon komen. Meer dan honderd vijftig jaar na den dood der Eerbiedwaardige Margaretha, den 28 April 1840, ging men tot het onderzoek van hare deugden over; eerst in het paleis van Z. Em. den Kardinaal Della Porta, verslaggever in deze zaak; vervolgens den 4 April 1843 in het apostolisch paleis van het Vaticaan in tegenwoordigheid van HH. Em. de Kardinalen, leden der Congregatie der Riten; eindelijk den 14 Januari 1845 in hetzelfde apostolisch paleis in tegenwoordigheid van Z. H. Gregorius XVI, waar Z. Em. Kardinaal Constantinus Patrizi, verslaggever, na de algemeene vergadering der Riten bijeengeroepen te hebben, deze vraag stelde: *of het blijkt, dat er voor het doel, waarop het hier aankomt, Goddelijke deugden en Hoofddeugden, alsmede andere, die*

eadam Causa: et ideo plures iterum abierunt anni, antequam ad inquisitionem Virtutum Theologicalium et Cardinalium Ven. Servae Dei procederetur. Post annos itaque amplius centum quinquaginta a VEN. MARGARITAE obitu, ad illius Virtutum disquisitionem deventum est die 28 Aprilis anno MDCCCXL, primum in Aedibus Reverendissimi Cardinalis Della Porta, Causae Relatoris. Iterum die 4 Aprilis anno MDCCCXLIII, in Palatio Apostolico Vaticano, ante Reverendissimos Cardinales Sacris Ritibus praepositos. Tandem die 14 Januarii anno MDCCCXLV, in eodem Palatio Apostolico Vaticano coram Sanctae memoriae Gregorio Papa XVI, ubi, coacto Sacrorum Rituum generali Conventu, Reverendissimus Cardinalis Constantinus Patrizi, Relator, proposuit Dubium: *An constet de Virtutibus Theologicalibus et Cardinalibus, eorumque adnexis in gradu heroico, et ad effectum, de quo agitur? —*

daarmede in verband staan, in een heldhaftigen graad beoefend, aanwezig zijn? Waarna de verslaggever, HH. Em. de Kardinalen en de Consulators allen hunne stem uitbrachten.

Na hen allen gehoord te hebben, verschoof dezelfde Opperpriester volgens bestaand gebruik het doen der laatste verklaring, in herinnering brengende, dat men in zulk een moeilijk geval door vurige gebeden de hulp en voorlichting des hemels moet afsmeeken. Maar voordat hij zijne bedoelingen kon doen kennen, ging hij tot een beter leven over. Zijn opvolger in het Pontificaat, Z. H. Pius IX, aanvaardde de zaak zooals zij daar lag en gaf den 10 Augustus van het loopende jaar bevel om de algemeene Congregatie der Riten in zijne tegenwoordigheid bijeen te roepen, ten einde de vraag omtrent de deugden van de Eerbiedwaardige Margaretha opnieuw nauwkeurig te onderzoeken. HH. Em. de Kardinalen en de andere Vaders vergaderden op den bepaalden dag in het paleis van het Quirinaal in tegenwoordigheid van den H. Vader; en toen Z. Em. Kardinaal Patrizi, verslaggever, deze

Et ipse Relator caeterique Reverendissimi Cardinales et Patres Consultores suffragia singuli protulerunt.

Omnibus auditis Summus idem Pontifex suam supremam sententiam elicere juxta morem supersederat, admonens superni luminis auxilium in hoc arduo judicio fervidis precibus esse poscendum. Quin autem suam mentem panderet, mortalem cum aeterna vita commutavit. Illius in Summo Pontificatu Successor Sanctissimus Dominus Noster PIUS PAPA IX, rei cognita serie, Sacrorum Rituum generalia Comitia coram se habenda die 11 Augusti currentis anni indixit, ut iterum quaestio de Virtutibus VEN. MARGARITAE institueretur. Convenerunt itaque statuta die in Palatium Apostolicum Quirinale coram Sanctissimo Domino Nostro PIO PAPA IX Reverendissimus Cardinalis, caeterique Patres: et quum Reverendissimus Cardinalis Patrizi, Re-

vraag had gesteld: *of het blijkt, dat er in de Eerbiedwaardige Margaretha Goddelijke deugden en Hoofddeugden aanwezig waren?* brachten allen hunne stem uit, en na hen allen met aandacht aangehoord te hebben, noodigde Z. H. de vergadering uit, om alvorens hij zich verklaarde, de Goddelijke hulp af te smeeken. Na met nog meer vuur gebeden te hebben, na alles in den geest nog eens doorloopen te hebben, besloot hij dien zelden dag zijn gevoelen kenbaar te maken, zijnde de twaalfde Zondag na Pinksteren, twee dagen na de viering van het feest van de H. Johanna Francisca de Chantal, stichteres der Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, ingesteld door den H. Franciscus de Sales, en waarvan die Eerbiedwaardige Margaretha religieuse was. Na de genade des Hemels afgesmeekt te hebben, begaf de H. Vader zich naar het klooster der religieusen van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, waar hij HH. Em. de Kardinalen François Louis Micara, Bisschop van Ostiam Velletri, deken van het H. College, prefect der Congregatie der Riten, en Constantin Patrizi, zijn vicaris voor de stad en verslag-

lator, proposuisset idem Dubium: - *An constet de Virtutibus Theologalibus et Cardinalibus Ven. Margaritae?* - suffragia omnes ut singuli tulerunt, quae cum attente audisset Summus Pontifex, adhibendas esse preces dixit ad divinum lumen implorandum, antequam suam promeret sententiam. Quum itaque intensius orasset, et omnia secum mente revolvisset, animum suum patefacere statuit hac die Dominica XII post Pentecosten, quum biduo ante celebratum fuisset festum S. Joannae Franciscae de Chantal, Fundatricis Ordinis Visitationis Beatissimae Mariae Virginis, a S. Francisco Salesio instituti, quem professa fuerat Ven. Margarita. Ideo Sacris propitiato Deo accedens ad Sacram Aedem Monialium Visitationis SS^{mus} Dominus Noster PIUS PAPA IX illuc adcersivit R^{mos} Cardinales Fr. Ludovicum Micara, Episcopum Ostiensem et Veliternum, Sacri Collegii Decanum, Sacro-

gever in deze zaak met den Eerw. Pater André Marie Frattini, promotor van het H. Geloof, en mij onderge-
teekende secretaris, liet komen, en plechtiglijk verklaarde
«Dat het blijkt, dat er in de Eerbiedwaardige Dienares
van God, zuster Margaretha Maria Alacoque, Goddelijke
deugden en Hoofddeugden, alsmede andere, die daar-
mede in verband staan, aanwezig waren, en dat zij die
in een heldhaftigen graad beoefend heeft, zoodat men
met volkomen gerustheid tot het onderzoek der drie
mirakelen kan overgaan.»

Dit decreet is op last van Z. H. openbaar gemaakt
geworden en opgenomen in de akten van de Congre-
gatie der Riten, den 23 Augustus 1846.

F. L. CARD. MICARA, prefect der
Congregatie der Riten.

J. G. FATATI, secretaris.

Plaats † van het zegel.

rum Rituum Congregationi Praefectum, et Constantinum Patrizi,
suum in Urbe Vicarium, Caussae Relatorem, una cum R. P. An-
drea Maria Frattini, Sanctae Fidei Promotore, atque infrascripto
Me Secretario; ac solemniter pronuntiavit: — *Ita constare de Vir-
tutibus Theologalibus et Cardinalibus earumque adnexis in gradu
heroico Ven Servae Dei Sororis Margaritae Mariae Alacoque, ut
tuto procedi possit ad discussionem trium Miraculorum.*

Hoc autem Decretum evulgari, et in Acta Sacrorum Rituum
Congregationis referri jussit decimo Kalendas Septemb. anno
MDCCCXLVI.

F. L. CARD. MICARA, S. R. E. PRAEFECTUS.

J. G. FATATI, S. R. C. SECRETARIUS.

Loco † Sigilli.

DERDE DECREET.

OVER DE MIRAKELN.

DECREET BETREKKING HEBBENDE OP HET BISDOM VAN AUTUN VOOR DE GELUKZALIGVERKLARING EN HEILIGVERKLARING VAN DE EERBIEDWAARDIGE DIENARES VAN GOD, ZUSTER MARGARETHA MARIA ALACOQUE, RELIGIEUSE VAN DE ORDE VAN ONZE-LIEVE-VROUWE-VISITATIE, INGESTELD DOOR DEN H. FRANCISCUS DE SALES.

Betreffende deze vraag: te weten:

Of het blijkt, dat er mirakelen en welke mirakelen aanwezig zijn in het geval, waarvan hier sprake is, en voor het doel waarop het hier aankomt?

Geheel brandende van het vuur der Goddelijke liefde, hetwelk Jesus op de aarde was komen ontsteken, verzuimde de Eerbiedwaardige Margaretha Maria Alacoque niets om de vereering van en de godsvrucht tot het Allerheiligste Hart van Jesus, waaruit van alle kanten deze vlammen van liefde schieten en zich verspreiden, over de gansche wereld in de zielen der geloovigen te doen heerschen, aangroeien en uitbreiden. En ofschoon

DECRETUM AUGUSTODUNEN. SEU AEDUEN. BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI SORORIS MARIAE MARGARITAE ALACOQUE, SANCTIMONIALIS PROFESSAE ORDINIS VISITATIONIS BEATISSIMAE MARIAE VIRGINIS A S. FRANCISCO SALESIO INSTITUTI.

An, et de quibus Miraculis constet in casu, et ad effectum de quo agitur?

Divinae illius Charitatis igne, quem Jesus Christus in terram mittere venerat, Venerabilis MAGARITA MARIA ALACOQUE vehementer incensa, nullum non movit lapidem, ut Sacratissimi CORDIS JESU, a quo illud amoris incendium erumpebat, et quaquaversus diffundebatur, venerationem ac pietatem in fidelium animis ubique terrarum constitueret, augetet, atque amplificaret. Et quamvis haec Dei famula omnibus dum in humanis age-ret virtutibus inclaruerit, tamen ardentissimus, quo agebatur,

deze dienaress van God, zoolang zij op de wereld leefde, alle deugden met den grootsten luister in zich heeft doen schitteren, kan men nogtans zeggen, dat zij dezelve besloot en samenvatte in de brandende liefde, waarvan zij tot het Hart van Jesus ontstoken was, en in den onvermoeibaren ijver, waarmede zij hare krachten inspande om alle harten op te wekken, liefde met liefde te vergelden. Nadat zij dan, zwichtende voor de serafijnsche liefdevlammen, waardoor zij verteerd werd, in de zoete omhelzingen van het Hart van Jesus was gaan rusten, wilde de Heer, dat mirakelen en wonderwerken der aarde de overmaat van roem en eer, welke Zijne Bruid zich in den hemel verworven had, zouden kenbaar maken. Ingevolge het onderzoek omtrent die zelfde mirakelen door middel van de registers, dienende om de bevindingen van het proces te doen blijken, gedaan, onderwierp men aan het oordeel der Congregatie der Riten drie mirakelen, die waren voorgesteld, als op het gebed van de Dienares van God Margaretha op eene Goddelijke wijze gewrocht te zijn.

Het is daarom, dat men deze zaak begon te onder-

in COR JESU amor studiumque impensissimum, quo ad illud redamandum omnium corda excitare satagebat, caeterarum veluti virtutum compendium extitit. Postquam ergo, seraphicis consumpta ardoribus, ad suavissimum CORDIS JESU amplexum evolaverat, voluit Dominus ut gloriae fastigium quod ejus sponsa assecuta fuerat in coelis, signis ac portentis etiam innotesceret in terris. Instituta de iisdem per processuales tabulas disquisitione, tria allata sunt in Sacrorum Rituum Congregationis judicium Miracula, quae, deprecante famula Dei MARGARITA, patrata divinitus ferebantur.

Itaque primum causa haec agitari coepit in Antipraeparatorio Conventu, postridie Nonas Septembris anni MDCCCLIX, penes Reverendissimum Cardinalem Constantinum Patrizi, Episcopum

zoeken, eerst den 6 September 1859 in eene voorbereidende vergadering onder de leiding van Z. Em. den Kardinaal Constantin Patrizi, Bisschop van Porto en Ruffano, prefect der Congregatie der Riten en verslaggever in deze zaak. Opnieuw werd zij in eene voorbereidende vergadering, den 15 September 1863 in het apostolisch paleis van het Vaticaan gehouden, onderzocht. Zij werd voor de derde maal op dezelfde wijze onderzocht in eene algemeene vergadering, welke den eersten Maart van het loopende jaar in tegenwoordigheid van Z. H. den Paus, Pius IX in hetzelfde paleis gehouden werd; in welke vergadering HH. Em. de Kardinalen en de Vaders Consulators, nadat Z. Em. de Kardinaal Constantin Patrizi, verslaggever in deze zaak, deze vraag gesteld had, te weten: « Of het blijkt, dat er mirakelen aanwezig zijn in het geval, waarvan hier spraak is, en voor het doel, waarop het hier aankomt? » allen hunne stem uitbrachten.

Na hen gehoord te hebben, wilde de H. Vader niet dadelijk uitspraak doen, maar noodigde allen uit om door hunne gebeden en smeekingen van de hemelsche wijsheid de kennis voor hem te verwerven, welke hij

Portuensem et S. Rufinae, Sacrorum Rituum Congregationi Praefectum, et Causae Relatorem. De ea iterum disceptatum fuit in Praeparatorio Coetu apud Apostolicas Vaticanas Aedes collecto, decimo septimo Kalendas Octobris anni MDCCCLXIII. Tertium denique hujusmodi Causa subiit experimentum, in generalibus Comitibus in eodem Vaticano Palatio coram SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PAPA IX habitis Kalendis Martii vertentis anni; in quibus quum Reverendissimus Cardinalis Constantinus Patrizi, causae Relator, proposuisset Dubium « *An, et de quibus Miraculis constat in casu, et ad effectum de quo agitur?* » Reverendissimi Cardinales, et Patres Consultores suffragia singuli protulerunt.

Quibus auditis, SANCTISSIMUS DOMINUS NOSTER noluit illico

noodig had om zijn beslissend oordeel te vellen.

Eindelijk wees hij den dag aan, waarop de Kerk jaarlijks de nagedachtenis vereert van den heiligen martelaar Fidelis van Sigmaringen. Het was daarom, dat de H. Vader, na met eene vurige godsvrucht in zijne bijzondere kapel van het Vaticaan de heilige geheimen gevierd te hebben, zich naar het paleis van het college van Urbanus van de Congregatie tot voortplanting des Geloofs begaf, om er de kostbare overblijfselen van den onverwinnelijken martelaar te vereeren; na vervolgens Z. Em. den Kardinaal Constantinus Patrizi, Bisschop van Porto en Ruffano, prefect der Congregatie der Riten en verslaggever in deze zaak, met den Eerw. Pater André Marie Frattini, promotor van het heilig Geloof, en mij ondergeteekende, secretaris, ontboden te hebben, legde hij in onze tegenwoordigheid deze plechtige verklaring af:

« Dat het blijkt, dat er aanwezig zijn drie mirakelen van de derde orde, op de voorbede van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria Alacoque, door de almacht van God gewrocht, te weten: ten eerste, de oogenblikkelijke en volkomene genezing van de zuster Maria

suam pandere mentem, sed omnes admonuit, ut adhibitis precibus ac postulationibus Sibi a divina Sapientia impetraretur lumen ad supremum iudicium suum pronuntiandum.

Tandem diem hanc designavit in qua sollemnis recolitur commemoratio Sancti Fidelis a Sigmaringa Martyris. Itaque SANCTISSIMUS DOMINUS NOSTER, postquam Sacra mysteria in suo domestico Vaticano sacello piissime celebrasset, ad aedes Se contulit Collegii Urbani Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, insignes Reliquias invictissimi Martyris hujus veneraturus; indesuperiori in aula ad se accitis Reverendissimo Cardinale Constantino Patrizi, Episcopo Portuensi et S. Rufinae, Sacrorum Rituum Congregationi Praefecto, Causaeque Relatore, una cum R. P. Andrea Maria Frattini, Sanctae Fidei Promotore, et Me infrascripto Se-

Theresia Petit, religieuse van de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie, van een verouderd slagadergezwel aan het hart; ten tweede, de oogenblikkelijke en volkomene genezing van de zuster Maria de Sales Charault, religieuse van dezelfde orde, van een inwendigen maagkanker; ten derde, de oogenblikkelijke en volkomene genezing van de zuster Maria Aloisia Bollani, van dezelfde orde, van eene knobbeltering in een graad, waarin dezelve ongeneeslijk was en zich door de ernstigste verschijnselen kenmerkte.»

En dit decreet is op last van Z. H. openbaar gemaakt en opgenomen geworden in de akten van de Congregatie der Riten den 24 April 1864.

CONSTANTIN, Bisschop van Porto en Ruffano,
Kardinaal PATRIZI, prefect van de Congregatie der Riten.

D. BARTOLINI, Secretaris van gemelde Congregatie.

Plaats † van het zegel.

cretario, iisdemque adstantibus rite pronuntiavit: *«Constare de tribus Miraculis in tertio genere, Venerabili Margarita Maria Alacoque intercedente, a Deo patris; nempe de primo: Instantaneae perfectaeque sanationis Sororis Mariae Theresiae Petit, Monialis Professae Ordinis Visitationis Beatae Mariae Virginis, ab inveterato aneurismate in praecordiis; de secundo: Instantanae perfectaeque sanationis Sororis Mariae de Salis Charault, Monialis professae ejusdem Ordinis, a cancro occulto in ventriculo; de tertio: Instantanae perfectaeque sanationis Sororis Mariae Aloisiae Bollani, ejusdem Ordinis, a pulmonum phthysi tuberculari confirmata et incurabili gravissimis stipata symptomatibus.*

Atque hoc Decretum in vulgus edi et in acta Sacrorum Rituum Congregationis referri jussit Octavo Kalendas Maias anni MDCCCLXIV.

C. EPISCOPUS PORTUEN. ET S. RUFINAE.

CARD. PATRIZI, S. R. C. PRAEFECTUS.

Loco † Sigilli.

D. BARTOLINI, S. R. C. SECRETARIUS.

N° 2

MIRAKEL EN.

MIRAKEL EN VAN DE GELUKZALIGE. — BIJZONDERG GUNSTEN
AAN HARE TUSSCHENKOMST TOEGESCHREVEN.

Drie mirakelen, door de tusschenkomst van de Gelukzalige Margaretha Maria verkregen, zijn door de Congregatie der Riten als zoodanig erkend. Van twee hebben wij in de geschiedenis (hoofdst. XXX) melding gemaakt; hier geven wij het verhaal van het derde, dat in den persoon van de zuster Lodovica Philippina Bollani uit het klooster van Venetië gewrocht is.

Wij zijn van gevoelen, dat men ook met stichting de bijzonderheden zal lezen, welke mevrouw Casse van Bourdeau en mejufvrouw Casebonne van Pau aan het klooster van Paray-le-Monial bericht hebben en die betrekking hebben op genezingen, welke zij meenen aan de tusschenkomst van de Gelukzalige te kunnen toeschrijven, doch over welker natuur het kerkelijk gezag nog generlei uitspraak gedaan heeft.

Verhaal van een mirakel, door de voorbede van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria Alacoque in het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie gewrocht.

De gezondheid van onze dierbare zuster Lodovica Philippina Bollani begon ons in de maand April 1838 levendige ongerustheid in te boezemen. Men kon zeggen, dat hare kwaal ten gevolge van scherpe en scorbutische vochten, die haar in alle lichaamsdeelen maar vooral in het hoofd en den mond hevige pijnen veroorzaakten, van dien tijd af voortdurend verergerde. In weerwil van alle

zorgen en geneesmiddelen zagen wij tot onze bittere smart haar lijden slechts toenemen. Tegen het laatst van 1839 had zij afwisselende koortsen, en de koortswerende middelen, waartoe men zijne toevlucht nam, werkten zeer nadeelig op hare borst. In de maand Augustus van het volgende jaar wendde men dezelfde middelen voor anderen aanvallen aan, doch altijd zonder goed gevolg. Hare ongemakken namen in de maand October nog toe, zoodat men haar toen van het zingen in het koor moest vrijstellen. Eindelijk werden in November en December door hoest, benauwdheid, afkeer van voedsel te gebruiken en bijna voortdurende slapeloosheid hare krachten zoodanig uitgeput, dat men bijna alle hoop verloor haar leven te verlengen. De geneesmiddelen hadden op een uitgeput gestel, dat ze niet kon verdragen, geene uitwerking. Daar haar toestand in Januari en Februari nog verslimmerd was, scheen zij meer dood dan levend. En daar de koorts, waaraan zij sedert eenige dagen lijdend was, den 4 Maart merkelijk was toegenomen, was het haar, hoe zeer zij zich ook inspande, niet mogelijk zich staande te houden. De hoest nam toe, en ging gepaard met het opgeven van bloed en pijn in de borst. De benauwdheid werd zoo hevig, dat men elk oogenblik meende, dat zij den geest zou geven. De heer Trois, onze geneesheer, die haar van het begin van hare ziekte af behandeld had en ons nooit zeer met haar gevleid had, liet genoegzaam doorschemeren, dat wij haar den een of anderen tijd zouden verliezen. Daar onze dierbare zieke den 13 en 28 Maart zich erger bevond, had zij het geluk de H. Teerspijs te ontvangen. Die maand bracht zij in het hevigst lijden door, en bij alle kwalen en ongemakken, waarvan wij gesproken hebben, kwamen nog snijdende pijnen, die, door geheel haar lichaam verspreid, zich dan eens

heviger in dit dan in dat gedeelte van dat bijna stervende lichaam deden gevoelen. Zij waren zoo hevig, dat zij zich niet in haar bed kon omkeeren of een weinig oplichten, zonder dat zij onuitstaanbaar werden. De geringste beweging, zelfs die welke zij doen moest om den pols te laten voelen, kon zij niet uitstaan.

Onze dierbare zuster Lodovica Philippina bevond zich den 29 Maart 1841 in dien beklagenswaardigen toestand, toen God aan onze zeer geeerde Moeder Julia Gaetana de Thienna ingaf om zich tot het Heilig Hart van Jesus te wenden door de tusschenkomst Zijner welbeminde bruid de Eerbiedwaardige zuster Margaretha Maria Alacoque, ten einde eene genezing te verkrijgen, waaraan men sedert lang wanhoopte. Den volgenden dag 30 Maart liet onze goede Moeder al de zusters eene novene beginnen, terwijl zij de zieke aanbeval zich daarmede te vereenigen; zij deed het, maar bloot uit gehoorzaamheid, daar zij geen ander verlangen had, dan om zich zoo spoedig mogelijk met haren hemelschen Bruidegom te gaan vereenigen. Zij was gedachtig, dat de gehoorzame ziel geenerlei gevaar loopt van zich te bedriegen, en dat een religieus, die meenen zou God aangenaam te zijn met het aanbieden van offers, waaraan het offer der gehoorzaamheid ontbreekt, zeer zou dwalen. Gedurende de novene bespeurden wij geene verbetering in haar; zij zelve zeide, dat hare ongemakken nog verergerden.

Hier bezigen wij haar eigen woorden, en schrijven wij getrouw af, wat zij verplicht was in het verhoor, dat haar de examinatoren, die belast waren naar de echtheid van het mirakel onderzoek te doen, haar lieten ondergaan, te openbaren.

« De gehoorzaamheid had mij opgelegd, eene novene te houden ter eere van de Eerbiedwaardige zuster Mar-

garetha Maria Alacoque, ten einde mijne genezing te verkrijgen, hetgeen zeer in strijd was met mijn verlangen. Den derden dag, mij alleen bevindende, zag ik, in weerwil van de duisternis, toen ik mijne blikken wendde naar eene afbeelding van de Eerbiedwaardige zuster, welke onze geeerde Moeder de goedheid gehad had den eersten dag der novene mij te geven, deze afbeelding als door een zonnestraal schitterend verlicht. Verrast en ontsteld, doorliep ik met mijne oogen, vreezende dat het een uitwerksel mijner zwakheid was, de geheele kamer om te zien, of die helderheid niet van een anderen kant kwam; maar alles was in duisternis gehuld behalve de plaats, waar de afbeelding zich bevond. Te gelijker tijd gevoelde ik mijn hart tot een levendig vertrouwen en eene volkomen overgeving aan het Heilig Hart van Jesus opgewekt worden. De vrees nogtans, dat alles een uitwerksel mijner verbeelding mocht zijn, of, liever (ik moet mijne ellende bekennen), de vrees, dat mij de gunst verleend zou worden, deed mij alle krachten inspannen om die gedachte van mij te verwijderen. Het was tevergeefs: God, die mij ongetwijfeld mijn gebrek aan onderwerping aan Zijn aanbiddelijken wil wilde doen beseffen, liet toe, dat op een anderen avond, toen ik mij met de ziekenverpleegster alleen bevond, (na dien zelfden dag tegen den avond dezelfde afbeelding geheel schitterend, maar altijd met dezelfde ongeloovigheid, gezien te hebben, terwijl ik met opzet mijne blikken er van afwendde) misschien om mij voor mijn tegenstand te straffen, dat ik, naar de tegenovergestelde zijde ziende, zulk een vervaarlijk monster ontwaardde, dat ik mijne ontsteltenis niet bedwingen kon en een angstkreet slaakte. De ziekenverpleegster vroeg mij vol verwondering, waarom ik zulk een harden schreeuw gegeven had; ik ver-

genoegde mij met haar te antwoorden: « Het is niets, het is niets. » Vervolgens verdween het monster, en toen ik opnieuw mijne blikken op de afbeelding der Eerbiedwaardige vestigde, zag ik het kruis op hare borst zoo schitteren, dat het was, alsof er zonnestralen op vielen, en ik onderscheidde den Naam van Jesus er op. Alstoen hoorde ik eensklaps eene stem, die in het binnenste van mijn hart tot mij zeide: « Onderwerp uw wil aan den mijnen, erken den schat, die in mijn kruis verborgen is.... Ik verlang, dat gij u geheel en al aan mijnen wil ten offer brengt.... » Die woorden maakten zulk een indruk op mijn hart, dat het mij nooit mogelijk zal zijn het uit te drukken. Op den avond, die den dag mijner genezing voorafging, poogde de tweede ziekenverpleegster, die van een levendig vertrouwen in de tusschenkomst van onze Eerbiedwaardige doordrongen was, mij haar gevoelen te doen deelen; daar ik zelve ook innig daarvan doordrongen was, offerde ik van gansch harte al mijne verlangens op, met het enkele doel om de zoo vurig verlangde gelukzaligverklaring onzer Eerbiedwaardige zuster Alacoque te verkrijgen. Een weinig daarna, mij alleen bevindende, zag ik voor de laatste maal de afbeelding in schitterenden glans. Alstoen offerde ik mij meer dan ooit aan de vervulling van den Goddelijken wil op, wat het mij ook mocht kosten. »

Den 6 April, den achtsten dag der novene, bevond onze dierbare zuster Lodovica Philippina zich in een deerniswaardigen toestand, vooral klaagde zij over pijn in de borst, die haar als één wond toescheen. Des avonds was de koorts even hard als de vorige dagen, en zij legde zich toe een slechten nacht te zullen hebben. Men sprak haar over de gunst, welke wij den volgenden dag verwachtten; meer dan ooit bekende zij zich zulk eene

groote gunst onwaardig; niettemin hernieuwde zij haren aandrang bij God, opdat Hij de wenschen eener communiteit, die haar zoo dierbaar was, en waarvan zij het altijd als een geluk beschouwd had deel uit te maken, mocht verhooren. Haar verzoek ging gepaard met een vurig verlangen om eenigermate tot de gelukzaligverklaring van onze Eerbiedwaardige zuster Alacoque te kunnen bijdragen: eene genade, waarnaar onze geheele Orde sedert lang reikhalst. In het begin van den nacht sluimerde zij en genoot tot middernacht eene zachte rust, toen deden eene benauwdheid en belemmering in de ademhaling, welke zoo hevig waren, dat zij meende den geest te zullen geven, haar ontwaken. Na iets daarvoor gebruikt te hebben, viel zij in een diepen slaap, die vijf uur achtereen aanhield, en des morgens ontwakende, bevond zij zich volkomen hersteld. Zij zeide het met eenig voorbehoud aan de ziekenverpleegster, en verzocht haar bij de H. Communie haar in hare gebeden te gedenken. Nadat de ziekenverpleegster tot de H. Tafel genaderd was, keerde zij dadelijk naar de zieke terug, en zich verzekerd hebbende, dat zij zich nog wel bevond, spoorde zij haar aan om op te staan. Het kostte haar geene moeite om het vertrouwen van onze dierbare zuster Lodovica Philippina op te wekken; zij sprong het bed uit en kleeedde zich in afwachting dat de ziekenverpleegster haar voorzag van hetgeen noodig was om zich volkomen te kleeden, met alles wat voor de hand lag in aller haast aan. Zij had noch sluier, noch band enz., daar zij die reeds had schoon gemaakt en weg laten leggen ten einde haren zusters na haren dood die moeite te sparen.

Onze zeer geeerde Moeder Julia Gaetana bevond zich nog met de zusters in het koor. Zoodra zij het verlaten had, bracht men haar de heuglijke tijding. Zij ijlt naar

de ziekenzaal, en hoe groot is niet hare vreugde en verassing, toen zij degene, die zij den vorigen avond in zulk een jammerlijken toestand had verlaten, naar haar toe ziet snellen. — Het ophouden van de koorts en van alle pijn, haar gelaat dat er voordeelijker uitzag dan voor hare ziekte, haar vaste gang, hare natuurlijke en niet meer gesmoorde stem van vroeger, alles verkondigde aan deze goede Moeder, dat de tusschenkomst van de Eerbiedwaardige zuster Alacoque veel bij God had uitgewerkt. Zuster Lodovica Philippina vroeg haar verlof om de H. Mis bij te wonen en voor zich zelve het officie te bidden, hetgeen haar werd toegestaan. Na de mis deed onze zeer geeerde Moeder onderzoek naar haren toestand, en hoorende, dat die voortdurend was, zooals men dien wenschen kon, veroorloofde zij haar om met de andere zusters de vespers bij te wonen, in de eetzaal te komen en vastenspijs (het was Aschwoensdag) te gebruiken. Denzelfden dag hervatte zij hare bediening in de apotheek. Om vier uur las zij met het koor de Matines, en met verwondering zagen wij, dat die dierbare zuster, die zich den vorigen dag niet zonder pijn den pols had kunnen laten voelen, anderhalf uur lang een groot boek vasthield, zonder dat het haar hinderde. De volgende dagen vastte zij, at met olie toebereide spijzen, en gedurende verscheiden jaren volgde zij in het genot eener gezondheid, die beter was dan voor hare ziekte, zonder onderbreking de oefeningen der communititeit.

Wij moeten er bijvoegen, dat de geneesheer op den dag der genezing van zuster Lodovica Philippina haar voor de derde maal de H. Teerspijs wilde laten toedienen. Toen hij ongeveer zeven uur na hare genezing haar wilde bezoeken en ziende, dat men hem niet inliet, meende hij eerst, dat ze dood was, doch hoe groot was

zijne verwondering, toen zij zelve in de spreekkamer tot hem kwam, en hij zag, dat alle ziekteverschijnselen volkomen verdwenen waren. Dadelijk ging hij uit eigen beweging er verslag van te doen aan Z. Em. den Kardinaal Patriarch Monico, die zich haastte de zuster te komen bezoeken. Deze genade is bijna buiten ons weten ruchtbaar geworden, en men verzocht ons een behoorlijk verhaal er van op te stellen. Na dit gedaan te hebben, is het stuk langs den gewonen weg opgezonden naar de Congregatie der Riten, welke aan Z. Em. onzen Patriarch opdroeg er een stuk in behoorlijken vorm van op te maken, wat een jaar daarna in onze spreekkamer heeft plaats gehad.

Uittreksel uit een brief van Mevrouw de Casse van Bourdeaux aan iemand, die haar bijzonderheden omtrent hare genezing vroeg.

Ik moet bekennen, dat ik niet wist, waaraan uw stilzwijgen toe te schrijven, vooral sedert mijn echtgenoot u geschreven had, ten einde u bekend te maken met de genade, welke God aan Zijne onwaardige dienaress bewezen heeft. Ik was bang, dat zijn brief u niet geworden was; maar de aankomst van den uwen, dien ik zoo even ontvangen heb, heeft de vrees die ik had, dat de zijne zoek geraakt was, weggenomen. Met eerbied en dankbaarheid aanvaard ik het kostbaar en onschatbaar geschenk, dat gij mij zendt (1); ik draag het bij mij en zal het altijd bij mij dragen, indien God, zooals ik hoop, mij de genade verleent van Hem tot aan het einde getrouw te blijven. Het is alleenlijk met het doel de eer van God te bevorderen en die Zijner eerbiedwaardige dienaress, dat ik het verhaal begin van mijne genezing,

---

(1) Een stukje van den sluier van de Gelukzalige.

dat gij van mij verlangt; terwijl ik aan God de eer er van doe toekomen, en het goed gevolg toeschrijf aan de tusschenkomst Zijner getrouwe Minnares en aan de gebeden, welke zoovele vurige zielen voor mij hebben opgedragen.

Iemand, die mij gaarne hersteld wenschte, doch zag, dat geene menschelijke middelen mij vermochten te genezen, stelde mij voor om door de tusschenkomst van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria Alacoque eene novene ter eere van het Heilig Hart van Jesus te houden, en de belofte te doen, dat ik een altaar en eene broederschap zou oprichten, indien ik plotseling en op eene miraculeuze wijze genezen mocht. Ik stemde toe in alles wat men mij voorstelde, niets anders verlangende dan wat God zou behagen, mij steeds overtuigd houdende, dat bijaldien zoovele gebeden, die men voor mij ging doen, nutteloos voor mijn lichaam mochten zijn, zij zeer voordeelig zouden wezen voor mijne ziel, die er zooveel behoefte aan heeft; maar ik rekende volstrekt niet op mijne gezondheid. Ik geloofde wel, dat Hij, die de dooden ten leven opwekt, ook wel als Hij het goedvindt de zieken kon genezen; maar ik meende zeker, dat God het vonnis des doods reeds over mij had uitgesproken.

Men gaf mij een gebedsformulier en oefeningen voor de novene, die ik ging beginnen; en daar het om den roem van God en de eer van Zijne dienaars te doen was, gaf ik mij veel moeite om allen, die ik meende najverig te zijn op de meerdere eer van God en de vereering der Heiligen, aan dat goede werk te doen deelnemen. Ik liet dan aan alle seminaries, geestelijke vereenigingen, kostscholen en alle godvruchtige personen, die ik de eer had te kennen, exemplaren van gemelde formules geven. De novene begon den 25 Januari. Van dat oogen-

blik vermeerde mijn lijden merkelyk; de koorts, die tot toen gedurende den dag minder hevig was, nam ook toe, zij duurde den ganschen nacht en liet mij geen oogenblik tusschenpoozing; ik had slechts eene verheffing van koorts in de vier en twintig uur gehad, doch van toen af kreeg ik er twee; het braken werd ook veelvuldiger en de buikpijn heviger dan vroeger. Tot overmaat van ramp verviel ik in een buitengewone moedeloosheid, waardoor mijn pijnlijke toestand nog verergerde. Voor dien tijd hinderde mij het gerstewater niet, maar toen kon mijne maag, als ik het een paar keeren een weinig kort op elkander gebruikte, niet meer verdragen en deed dezelfde uitwerking als vaste spijs. Ik kon dus geenerlei voedsel meer inhouden. Ik was zoo verzwakt, dat ik niet meer kon verdragen, dat men mij van mijn gewoon bed op het rustbed legde, waarop ik gewoon was den dag door te brengen, zonder hevige maagpijn te gevoelen; den tweeden dag der novene leed ik zooveel van dat overbrengen, dat ik verzocht om mij maar tot aan het einde van het negental missen, die men in mijne kamer aan God opdroeg, op mijn bed te laten liggen, wat mij werd toegestaan. Den tweeden dag voor het einde der novene, was ik zoo lijdend, dat ik meende niet lang meer te kunnen leven. Ik was droevig en onrustig, maar dat alles onwillekeurig; want ik deed mijn best om alles te willen wat God van mij mocht verlangen, en zooals Hij het mocht verlangen, dat was mijn eenige troost. Eindelijk Vrijdag, den eersten Februari des avonds om half twaalf, behaagde het God mij rust te verleenen; ik viel in een gerusten slaap, die duurde totdat ik door het gerucht, dat men bij het inkomen van mijne kamer maakte, wakker werd; het was toen zeven uur in den morgen. Gij kunt denken, hoe verrast en blijde ik was:

sedert achttien maanden, dat ik van den slaap beroofd was, had men door sterke giften opium en andere slaapmiddelen vruchteloos getracht mij rust te verschaffen. Dien dag had ik niets van dien aard gebruikt, en daarenboven had ik een van de smartvolste dagen op mijn rampzalige legerstede doorgebracht; mijn ontwaken was voor mij een geheim. Het was de laatste dag der novene. Ik had dien dag echter de koorts en zware hoofdpijn. Sedert lang had ik bijna niets kunnen gebruiken zonder hevige pijn in het hoofd en in de maag te krijgen, als ik niet dadelijk daarop braakte; dien dag bleef alles wat ik gebruikte er in, terwijl de hoofdpijn steeds aanhield; maar ik had geen maagpijn meer, noch de moeilijkheid in de spijsvertering, waaraan ik sedert zoolang leed; de koorts verliet mij evenwel niet. De geneesheer kwam mij des avonds om acht uur, dien dag voor de tweede maal, bezoeken; hij vond mij in eene zware koorts liggen, dezelfde van des morgens. Om half negen vergaderden zich verscheiden personen in mijne kamer, om met het zingen der Litanie van de H. Maagd de novene te eindigen. Gedurende dat gezang, waaraan ik kon deelnemen, voelde ik, dat de koorts mij verliet en alle pijnen en ongemakken, die haar gevolg uitmaakten. Ik smaakte inwendig eene groote kalmte en levendige blijdschap. Vervolgens deed zich, zonder dat ik eenig verlangen vormde, dat om te genezen, zich levendig in mij gevoelen, en vanzelve kwam deze gedachte bij mij op: *Mijn God, als Gij wilt, kunt Gij mij genezen.* Alles wat geschikt is om mij aan het leven gehecht te doen zijn (1), deed zich zoo bekoorlijk aan mij voor, dat ik vuriglijk aan God om mijne genezing vroeg. Deze aandoeningen

---

(1) Hare kinderen.

veroorzaakten eene kleine uitwaseming, die mij noodzaakte te bed te blijven en mij belette, mij dienzelfden dag te verzekeren, of de pijnen werkelijk verdwenen waren of slechts verdoofd. Ik had des nachts een rustigen slaap, en den volgenden morgen stond ik in welstand op. Van dien dag af heb ik geen hinder meer van brakingen gehad; ik ben elken dag vroegtijdig opgestaan en opgebleven tot des avonds, terwijl ik zelfs later naar bed ging dan de voorzichtigheid gedoogde, zonder eenig nagevoel van mijne ziekte te bemerken. Er heeft geene crisis bij mij plaats gehad; er is niets gebeurd, waaruit men zou kunnen besluiten, dat mijne genezing eene krachtinspanning der natuur was. Vereenig u met mij om den goeden God te bedanken. Het verdient opmerking, dat ik op een Zaterdag, den feestdag van O.L.V. ter Sneeuw 1826, ziek ben geworden, en op een Zaterdag (1828) mijne gezondheid heb teruggekregen.

P. S. — Het altaar van het Heilig Hart zal in de kerk van den H. Paulus, mijne parochie, worden opgericht.

Bourdeaux, den 20 Mei 1838.

Genezing van Mejufvrouw Casebonne, door haar zelve verhaald en door verscheidene geloofwaardige personen bevestigd.

Ik ondergeteekende Marie-Marthe-Valentine-Agathe Casebonne van Pau verklaar op mijn geweten, dat de feiten, van welke het verhaal hier volgt, waarachtig zijn.

Den eersten Maart van het jaar 1851 werd ik ten gevolge van hevige pijnen in het ruggemerg geheel van het gebruik van mijne beenen beroofd. De zorgvuldige behandeling der geneesheeren, het aanhoudend gebruik en de kracht der geneesmiddelen, alles wat oogenschijnlijk

het leven aan de ongevoelige deelen van mijn lichaam zou hebben moeten teruggeven, niets van dat alles had eenig goed gevolg. — De kwaal verijdelde alles wat men deed om haar voortgang te stuiten, en de verlamming maakte, in plaats van op dezelfde hoogte te blijven, alle dagen nieuwe vorderingen; in de maand Mei 1857 bevond ik mij dan ook in den treurigsten toestand, dien men zich denken kan.

De veelvuldige hevige crisissen, gedurende welke ik de laatste H. Sacramenten ontvangen had, de aanhoudende pijnen in de ruggegraat, de gezwellen, die zich ten getalle van minstens drie tusschen de wervelbeenderen in de lendenstreek gevormd hadden en mij hevige pijnen veroorzaakten; dat alles had mijne krachten zoo uitgeput, dat het mij toescheen, dat ik mijn jammerlijk leven slechts eenige maanden zou kunnen rekken. Het was mij onmogelijk in bed overeind te blijven zitten, en in mijn rug moest ik altijd door kussens gesteund worden. Van tijd tot tijd werden mijne armen zoo stijf, dat het mij onmogelijk was, mij met eenig handwerk onledig te houden.

De Pastoor van de kerk van den H. Jacobus te Pau ontving den 23 April 1857 van den heer Pascalis, opzichter der bosschen te Bourg, een brief, waarin deze laatste in postscriptum een voorval verhaalde, dat in die dagen met eene jonge dame, een kind van Maria, had plaats gehad; sedert twee jaar leed zij aan eene ziekte in het ruggemerg, waarvan zij na het houden eener novene ter eere van het Heilig Hart van Jesus door de tusschenkomst van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria Alacoque plotselijk genezen is geworden.

Een dergelijk verhaal van een onbekende, zonder dat iets daartoe noodzaakte, trof onzen pastoor alsook mijn

biechtvader, die beiden daarin eenigermate een wenk des hemels zagen en als eene uitnoodiging. van God zelve afkomstig, om dit middel te beproeven. Deze heeren spraken mij er over; doch daar ik reeds zoovele vruchteloze pogingen had aangewend en elke eene nieuwe oorzaak van ontmoediging was, aarzelde ik geruimen tijd; ik verzettede mij zelfs en gaf slechts toe, om te gehoorzamen en mij te onderwerpen aan het verlangen van mijn geestelijken bestuurder, alsmede om aan mijne arme moeder en mijne familie genoeg te geven. Voor het overige was ik op alles voorbereid, en ditmaal meer dan ooit genegen om alle offers te brengen, welke God van mij mocht verlangen.

Onmiddelijk schreef de pastoor naar den heer Pascalis om op zijn brief te antwoorden en bij hem te vernemen, wat er voor de dame van Bourg gedaan was geworden, en hem tevens te vragen, of men niet hetzelfde voor mij zou kunnen doen. De heer Pascalis antwoordde kort daarop en gaf de verlangde inlichtingen betreffende de novene, er bij voegende, dat de religieusen van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie van Bourg, de Congregatie van kinderen van Maria, van welke mejufvrouw Pascalis lid is, benevens de wonderdadig genezen dame zelve, zich bij de novene, die den 10 Mei beginnen zou, zouden aansluiten. De gebeden der novene waren deze: negen achtereenvolgende dagen de H. Mis bijwonen, elken dag de Litaniën van het Heilig Hart van Jesus met driemaal de aanroeping: « Eerbiedwaardige Margaretha Maria, verhoor ons, en drie *Onze Vader* en *Wees gegroet* ter eere van de Eerbiedwaardige.

Gedurende de novene was het met mij niet beter gesteld dan vroeger; het scheen mij zelfs, dat ik erger was, daar mijne armen meer aangedaan waren dan ge-

woonlijk, en in de ruggegraat was de knagende pijn heviger. Nogtans kon ik op den vijfden dag der novene een lichte wrijving op mijne voeten voelen, en den 17 Mei de frischheid van de hand mijner moeder. Den 18 Mei, de laatste dag der novene, had ik het geluk de H. Communie bij wijze van Teerspijs te ontvangen. Reeds lang kon ik niet nuchter meer communiceeren. En terwijl ik God voor Zijn bezoek bedankte, gevoelde ik door geheel mijn lichaam eene ongewone vrij sterke warmte, en weldra brak langs de ruggegraat een overvloedig zweet uit. Het was een brandend zweet. Kort daarop bespeurde ik bij eene beweging, die ik maakte, een gekraak in mijne leden. Een weinig daarna bevond ik mij, zonder dat mijn wil er eenig deel aan had, op mijne knieën. Ik steunde nergens op. Op dezelfde wijze stond ik buiten mijn toedoen eensklaps overeind. Ik deed twee à drie schreden, zonder uit mijn bed te stappen, en vrezende het slachtoffer van eene zinsbegoocheling te zijn, ging ik wederom liggen. Het was mij, alsof ik droevig en zwaar gedroomd had; de gedachte, dat ik genezen kon zijn, kwam niet in mij op.

Spoedig stond ik evenwel, toegevende aan een nieuwen aandrang, waarvan ik mij geen rekenschap kon geven, voor de tweede maal op; ik dankte God op mijne knieën en begon wederom te loopen. Ik voelde geen pijn meer langs de ruggegraat, en zelfs de gezwellen, die ik tuschen de wervelbeenderen had, waren verdwenen. Ik wachtte eenige uren, voordat ik beproefde om op den grond te staan. In den namiddag van den 18 Mei beproefde ik het, maar toen ik mijne voeten op den grond zette, had ik hevige pijn er in. Deze pijnen veroorzaakten dat ik gedurende verscheiden dagen slechts eenige schreden kon doen; maar zij verdwenen langzamerhand,

en na verloop van eenigen tijd was er geen spoor meer van over.

Ziedaar, hetgeen den Heer behaagd heeft door de tusschenkomst van de Gelukzalige Margaretha Maria voor mij te doen. Dat de naam des Heeren gezegend zij! Dat Zijne waardige dienaress Margaretha Maria in deze wereld verheerlijkt en geëerd worde, gelijk zij, wij houden ons er van overtuigd, verheerlijkt en geëerd wordt bij God!

Gedaan te Pau den 18 Mei van het jaar der genade 1858, een jaar na de gebeurtenis.

Gezien en goedgekeurd door Ons, Bisschop van Bayonne, die een levendig belang stellen in mejufvrouw Casebonne, die haar zeer achten en haar aan de eerbiedwaardige religieusen van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te Paray-le-Monial aanbevelen.

Geteekend: † FRANÇOIS, Bisschop van Bayonne.

Pau, bij gelegenheid van een herderlijk bezoek.

Wij, Bisschop van Aire, vroeger aalmoezenier van het klooster van de H. Ursula te Pau, vicaris-generaal van Bayonne en pastoor-aartspriester der parochie van den H. Martinus te Pau, hebben mejufvrouw Agatha Casebonne, die door ons tot hare eerste H. Communie is voorbereid, later als kind van Maria door ons is aangenomen en die haar altijd, zooveel de omstandigheden het toelieten, op den weg der godsvrucht geleid en versterkt hebben, van hare eerste kindsheid af van zeer nabij gekend. Wij hebben haar in den loop van hare langdurige en smartelijke ziekte naar haar en ons verlangen te weinig bezocht, en meer dan eens hebben wij, getuige van de hevige crisissen, aan haar behoud gewaanhoopt. Door haar zelve zijn wij uitgenoodigd geworden om ons met de gebeden der novene te vereenigen, en

van haar zelve hebben wij de goede uitkomst van die gebeden vernomen. Wij hebben later den troost gehad hare genezing te kunnen bevestigen, terwijl wij met eene levendige belangstelling het verhaal er van gelezen hebben en het ons een genoeg is voor de waarheid en nauwkeurigheid van hetzelfde te kunnen instaan.

Geteekend : † PROSPER, Bisschop van Aire en Dax,
Aire den 31 Mei 1858.

Ik ondergeteekende, pastoor der parochie van den H. Jacobus te Pau, verklaar, dat de feiten, door mejufvrouw Casebonne omtrent hare ziekte en genezing verhaald, in alles geheel met de waarheid overeenkomen. Wij zijn in eigen persoon getuigen van een en ander geweest, en hebben in deze buitengewone en onverwachte weldaad van hare genezing de Goddelijke Voorzienigheid bewonderd.

Geteekend : P. BARDENAVE, pastoor.
Pau, den 26 Mei 1858.

Daar ik getuige geweest ben van het langdurig lijden mijner dochter, kan ik, gelijk zij, in hare genezing niets anders dan de hand der Voorzienigheid erkennen.

Geteekend : H. CASEBONNE.

Ik ondergeteekende, vicaris van de parochie van den H. Jacobus te Pau, verklaar gezien te hebben, dat mejufvrouw Agatha Casebonne gedurende zes volle jaren van het gebruik van hare beenen volkomen is beroofd geweest; dat ik haar dikwijls de H. Sacramenten der Kerk heb toegediend, en getuige ben geweest van hare plotselijke genezing op den laatsten dag der novene, welke wij ter eere van het Heilig Hart van Jesus, door

de tusschenkomst van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria gehouden hebben.

Geteekend: CONDERANNE.

Pau, den 26 Mei 1858.

Ik ondergeteekende, hoofdingenieur der bruggen en wegen van het departement der Neder-Pyreneën, verklaar, dat iemand die met de familie Casebonne bevriend is, in de eerste dagen van de maand Mei 1857 ons, mijne vrouw en mij, is komen verzoeken, ons aan te sluiten aan eene novene, welke men ter eere van het Heilig Hart zou houden, ten einde de tusschenkomst in te roepen van de Eerbiedwaardige Margaretha Maria ten gunste van mejufvrouw Agatha Casebonne, die sedert zes jaar lijdend was aan eene ziekte in het ruggemerg en aan eene verlamming der beenen. Den dag na het eindigen der novene heeft die zelfde persoon ons de plotselinge genezing van mejufvrouw Casebonne medegedeeld; eenigen tijd daarna hebben wij de gelegenheid gehad haar in de kerk van den H. Jacobus te zien.

Geteekend: E. FLOUCAUD DE FOURCROY.

Pau, den 27 Mei 1858.

Ik voeg er bij, dat de bijzonderheden, welke men ons toen omtrent die genezing verhaalde, geheel overeenkomstig zijn met die, welke de bovenstaande verklaring van mejufvrouw Casebonne behelst.

Geteekend: FLOUCAUT LE FOURCROY.

Pau, den 27 Mei 1858.

De ondergeteekende, deservitor van Lons, verklaart, dat de hier vermelde feiten geheel overeenkomstig de waarheid zijn. Ter bevestiging waarvan,

Geteekend: BERGERET, priester.

Lons, den 27 Mei 1858.

Wij ondergeteekenden, Dominique Perrin en Aimé Casteran, advocaten te Pau, bevestigen de feiten, voorkomende in bovenstaand verslag.

Geteekend : A. CASTERAN, D. PERRIN.

Pau, den 27 Mei 1858.

Ik ondergeteekende, advocaat van het keizerlijk gerechtshof van Pau, verklaar, dat er oude vriendschapsbetrekkingen bestaan tusschen mijne familie en die van mejufvrouw Agatha Casebonne, en dat de hierboven vermelde feiten volkomen overeenkomstig de waarheid zijn.

Geteekend : CÉSAIRE CASAUBON.

Pau, 5 Juni 1858.

Ik ondergeteekende, eigenaar en rentenier te Monein, verklaar, dat het verhaal, door mejufvrouw Agatha Casebonne geschreven, in alles geheel overeenkomstig de waarheid is, en dat ik gedurende meer dan zes jaren getuige ben geweest van haar langdurig en smartelijk lijden, alsmede ook van hare wonderdadige genezing op den dag, dat dezelve heeft plaats gehad.

Geteekend : NAUDY.

Pau, den 5 Juni 1858.

Ik ondergeteekende, Maria Martha Valentina Agatha Casebonne, beken, dat deze kopie in alles overeenkomstig is met het origineel, dat ik in handen gesteld heb van mevrouw de Overste van Paray-le-Monial, waarheen ik mij begeben heb ter vervulling eener gedurende de novene gedane belofte.

Ik heb deze belofte den 25 Juni 1858 met een onuitsprekelijk genoegenvuld. Ik vraag aan de goede zusters der Communitieit van Paray-le-Monial de uitdruk-

king mijner diepe erkentelijkheid voor hare liefderijke ontvangst te willen aanvaarden; ik verzoek haar dringend om met mij het Goddelijk Hart van Jesus te bedanken voor de overgrootte genade, welke het Hem behaagd heeft mij te verleenen, en aan dat Heilig Hart eene volmaakte overeenstemming van mijn wil met Zijn aanbiddelijken wil te vragen, alsmede de middelen om de liefde en de godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus zooveel mogelijk te verbreiden en voort te planten.

M.-M.-V. AGATHA CASEBONNE.

Het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te Paray-le-Monial
25 Juni 1858.

N° 3

LITANIE

TER EERE VAN DE GELUKZALIGE MARGARETHA MARIA
ALACOQUE. (1)

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
God, Heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, een God, ontferm U onzer.
H. Maria, bid voor ons.
H. Moeder Gods,
H. Maagd der maagden,
H. Johannes,
H. Lazarus,
H. Franciscus.
H. Johanna Francisca,
Gelukzalige Margaretha Maria,
Kostbare parel,
Bloem der velden,
Lelie der dalen,

bid voor ons.

Kyrie, eleison.
Christe, eleison.
Kyrie, eleison.
Christe, audi nos.
Christe, exaudi nos.
Pater de coelis, Deus, miserere nobis.
Fili, Redemptor mundi, Deus, miserere nobis.
Spiritus sancte, Deus, miserere nobis.
Sancta Trinitas, unus Deus, miserere nobis.
Sancta Maria, ora pro nobis.
Sancta Dei Genitrix,
Sancta Virgo virginum,
Sancte Joannes,
Sancte Lazare,
Sancte Francisce,
Sancta Joanna Francisca,
Beata Margarita Maria,
Margarita pretiosa,
Flos campi,
Lilium convallium,

ora pro nobis.

(1) De litanie is door Mgr. den Bisschop van Autun voor particulier gebruik goedgekeurd.

Roos, ontloken met den
 dageraad,
 Welbemind kind van
 Maria,
 Wierook van een aange-
 namen geur,
 Palmboom van geduld,
 Schatkamer van liefde,
 Versmaadster der wereld,
 Welbeminde bruid van
 Jesus Christus,
 Vioolbloem uit den bloem-
 hof van den H. Fran-
 ciscus de Sales,
 Schitterende ster te mid-
 den der wolken,
 Toonbeeld van gehoor-
 zaamheid,
 Voorbeeld van verster-
 ving,
 Serafijn aan den voet der
 altaren,
 Heiligdom van het Hart
 van Jesus,
 Verlustiging van het
 Hart van Jesus,
 Apostel van het Hart
 van Jesus,
 Klagende tortel,
 Blanke duive,
 Rots, onwrikbaar te mid-
 den der stormen,
 Meesteres vol zachtmoe-
 digheid,
 Engel van heiligen raad,

bid voor ons.

Rosa mane florens,
 Infans almae Virgini ca-
 rissima,
 Thus suave redolens,
 Palma patientiae,
 Promptuarium charitatis,
 Mundi contemprix,
 Sponsa Christi praedi-
 lecta,
 Horti Salesiani viola,
 Stella lucens in medio
 nebulae,
 Norma obedientiae,
 Abstinenciae exemplar,
 Seraphim ante altare,
 Cordis Jesu sacrarium,
 Cordis Jesu deliciae,
 Cordis Jesu praeco,
 Turtur gemens,
 Columba speciosa,
 Rupes inter procellas im-
 mota,
 Magistra suavissima,
 Pii consilii Angele,

ora pro nobis.

Schrik der duivelen,
 Medelijdende vriendin
 der zondaren,
 Liefderijke weldoenster
 der armen,
 Hulp der zieken, bid voor ons.
 Slachtoffer der Godde-
 lijke liefde,
 Lamp, schitterende op
 den heiligen kandelaar,
 Nieuwe ster der Kerk,
 Vreugde uwer heilige
 Orde,

Roem van uw volk,
 Lam Gods, dat wegneemt
 de zonden der wereld, ver-
 geef ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt
 de zonden der wereld, ver-
 hoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt
 de zonden der wereld, ont-
 ferm U onzer, Jesus.

Jesus Christus, hoor ons.

Jesus Christus verhoor ons.

Ant. Het rijk der heme-
 len is gelijk aan een koop-
 man, die schoone paarden
 zocht en, er eene van groote
 waarde gevonden hebbende,
 henen ging en verkocht al
 hetgeen hij had, en kocht
 haar.

ÿ. De genade is over uwe
 lippen verspreid geworden.

Daemonum terror,
 Peccatorum propitiatio,

Levamen pauperum,

Aegrotantium medela,
 Holocaustum divini amo- ora pro nobis.
 ris,

Lucerna splendens super
 candelabrum sanctum,
 Novum sidus Ecclesiae,
 Sacri Ordinis laetitia,

Populi tui honorificentia,
 Agnus Dei, qui tollis pec-
 cata mundi, parce nobis,
 Domine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
 cata mundi, exaudi nos,
 Domine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
 cata mundi, miserere nobis.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

Ant. Simile est regnum
 coelorum homini negotiatori,
 quaerenti bonas margaritas:
 inventa autem una pretiosa,
 dedit omnia sua, et com-
 paravit eam.

ÿ. Diffusa est gratia in
 labiis tuis:

R. Ook heeft de Heer u
in alle eeuwigheid gezegend.

GEBED.

Heere Jesus Christus, die door wonderbare openbaringen aan de gelukzalige Maagd Margaretha hebt doen zien, welke onbegrijpelijke rijkdommen Uw Hart bevat, geef, dat wij U door hare verdiensten naar haar voorbeeld in alle dingen en boven alle dingen beminnen mogen, opdat wij aldus waardig worden voor immer eene plaats in Uw Hart te bezitten. Dit vragen wij U, die leeft en heerscht met den Vader en den Heiligen Geest in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

R. Propterea benedixit te
Deus in aeternum.

ORATIO.

Domine Jesu Christe; qui investigabiles divitias Cordis tui Beatae Margaritae Virgini mirabiliter revelasti: da nobis, ejus meritis et imitatione, ut Te in omnibus et super omnia diligentes, jugem in eodem Corde tuo mansionem habere mereamur: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti, Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

N° 4GEBORTEPLAATS VAN MARGARETHA MARIA EN
OVER DE WOONPLAATS VAN HARE METER ME-
VROUW DE FAUTRIÈRES-CORCHEVAL.

Wij hebben het gezegd en men zal er zich spoedig van kunnen overtuigen: in weerwil van de nieuwste ontdekkingen, waarmede wij voornemens zijn ons voordeel te doen, heerscht er nog eenige onzekerheid omtrent de plaats, waar de Gelukzalige Margaretha Maria in de eerste jaren van hare kindsheid woonde. Het is verwonderlijk, hare eerste geschiedschrijvers, mannen zoo geloofwaardig als men zich kan voorstellen, zijn het niet eens, en na een rijp onderzoek is het nog de vraag, of men zich op de gerechtelijke verklaring van haar eigen broeder omtrent de juiste plaats, waar zij het levenslicht zag, kan beroepen.

Een man, die in zake van geleerdheid en wetenschap zijne proef heeft afgelegd, de abbé Cucherat, aalmoezenier van het hospitaal van Paray-le-Monial, die bijzonder goed in de gelegenheid is om de plaatselijke archieven te doorsnuffelen en uit de rechte bronnen te putten, is het in weerwil van zijne loffelijke pogingen nog niet mogen gelukken, deze ten minste schijnbare tegenspraak te doen verdwijnen en allen twijfel op te heffen.

De moeilijkheid is bij eene zoo ingewikkelde opsomming van plaatsnamen voor een overigens zeer kalm en rustig leven, en dat geheel gesleten werd binnen de nauwe grenzen van twee landelijke parochien, voorwaar niet gering. Nemen wij wel in aanmerking, dat hier slechts spraak is van de eerste acht levensjaren van de Gelukzalige, de eenige, die ons zooveel moeilijkheden

veroorzaken. En toch verliet Margaretha tot op dien leeftijd slechts eenmaal het ouderlijk huis om een korter of langer tijd bij hare meter door te brengen. Men weet met zekerheid, dat zij in de parochie Verosvres ter wereld kwam; hare doopakte bewijst het. Doch met Verosvres noemen hare geschiedschrijvers Lauthecourt en le Terreau. Haar broeder Chrysostomus heeft in het proces van 1715 verklaard, dat zij te Lauthecourt geboren was; hij is daarin gevolgd door Mgr. Languet en door alle bekende levensbeschrijvers, de abbé Cucherat en degene die deze regels schrijft er onder begrepen. De tijdgenooten der Gelukzalige evenwel, hare medezusters, wier getuigenis toch ook niet zonder waarde is, hebben in eene belangrijke aantekening betreffende haar leven, geschreven, dat zij te Terreau geboren was. Op wie dus zich te beroepen? Daar Lauthecourt en Terreau beide in de parochie van Verosvres liggen, kan men met zekerheid zeggen, dat zij in die parochie geboren is, hetzij te Lauthecourt, hetzij te Terreau. Doch Lauthecourt en Terreau als juiste geboorteplaats sluiten elkander uit: vandaar een bij het begin van deze levensgeschiedenis moeilijk op te lossen raadsel.

Toen wij een tiental jaren geleden te Charolais aankwamen om de schouwplaats van het leven, dat wij te beschrijven hadden, met eigen oogen te zien, meenden wij te moeten doen, wat men doet, wanneer men in een onbekend land reist, namelijk, een gids nemen; en de fortuin was ons zoo gunstig, dat wij een uitmuntenden gids, en nog beter dan dat, in den abbé Cucherat aantroffen. Van zijn kant was het eene daad van louter naastenliefde, godsvrucht ongetwijfeld ook: want naar Verosvres te gaan, zelfs in gezelschap van een vreemden bezoeker, was eene aangename bedevaart doen.

Wij kunnen niet anders dan over zijne voorkomendheid tevreden zijn, alsmede over alles wat zijne oudheidkunde ons onderweg ten beste gaf. Voor de kleine reis in een rijtuig, want er was nog geen spoorweg, was het noodige geleverd door de betreurde Moeder Carmoy, overste van het klooster, die het ons aan niets liet ontbreken. De reis was eene der aangenaamste, en in opgetogen stemming kwamen wij terug, zonder te vermoeden dat wij, hij en ik, omtrent een gewichtig punt met verschillende overtuigingen van onze onderzoekingsreis terugkwamen.

Ik moet alles zeggen. Ik had van het oogenblik van ons vertrek af een denkbeeld opgevat en de abbé Cucherat had dat niet. Toen ik de nog onuitgegeven geschiedenis van de Gelukzalige, door hare tijdgenooten geschreven, gelezen had, had ik er melding in gevonden van Terreau en omtrent dat punt vele vragen gedaan, en hetgeen men mij daarop antwoordde was min of meer aannemelijk. De indruk, welke mij daarvan bijbleef, was, dat de Gelukzalige, ofschoon te Lauthecourt geboren, eenigen tijd te Terreau, de verblijfplaats van hare meter, had doorgebracht. Toen wij dan ook op eenigen afstand van den weg naar Charolles uit het rijtuig stapten, kwamen wij dadelijk te Terreau, waar ik mij wilde ophouden. De heer Cucherat begreep mij niet, en ik hem nog minder. Ziende, dat hij mij verder liet gaan, sloeg ik geloof aan eene onmogelijkheid, gegrond op de ongestuurdheid der bewoners van het kasteel.

Te Verosvres aangekomen, wees men ons, toen wij van Lauthecourt spraken, in de verte eenige verstrooide huizen, terwijl men ons verzekerde, dat het huis der ouders van de Gelukzalige verdwenen was, zijnde het afgebrand. In 't kort, het eenig bezoek, dat belangrijk

was en waar wij zichtbare sporen vonden van haar, die ons naar die plaatsen had heengetrokken, was die pacht-hoeve, welke wij beiden beschreven hebben en door den heer Cucherat met den naam van Janot wordt aangeduid.

Onze nasporingen waren overigens niet onvruchtbaar. Wij vonden bij den pastoor de doopakte van de Gelukzalige en bij den kostschoolhouder, tevens secretaris der gemeente, de akte van overlijden van hare moeder. Deze twee stukken, waarvan wij kopie namen, moesten dienen om eenige dwalingen weg te nemen.

Hier echter splitst zich het onderwerp, en het is beter de twee verschillende gezichtspunten van het vraagstuk achtereenvolgens te behandelen.

I.

Was het verblijf van hare meter Le Terreau of Corcheval.

Ik was dan van Verosvres teruggekomen met die overtuiging, dat mevrouw de Fautrières-Corcheval Terreau bewoonde, gelegen in de parochie Verosvres, van welke de heer de Corcheval heer was. Deze hoedanigheid van den heer de Corcheval was geenszins betwist; het kwam er alleen maar op aan te weten, of deze echtelieden omstreeks het jaar 1651, het tijdstip, dat Margaretha op vierjarigen leeftijd door hare ouders aan hare meter werd toevertrouwd, te Terreau woonden. Wat dat punt betrof, beriep ik mij op de kennis — misschien eenvoudige gissingen — van anderen. Het moest wel, want men sprak niet van oude titels, hetgeen een genoegzaam zeker bewijs is, dat men er geene had, die in staat waren mij opheldering te geven.

Dientengevolge paste ik alles, wat ik van het verblijf van Margaretha bij hare meter aan de weet kon komen, toe op deze stelling, die naar mijn gevoelen er geene was. Margaretha had, bij hare meter zijnde, het geluk dicht bij de kerk te zijn: een bewijs, dat het huis van haren vader, dat men nog niet had kunnen aanwijzen, er wel ver van af lag, want Terreau zelf ligt op een zekeren afstand er van verwijderd. Om zich naar de kerk te begeven, onttrok zij zich aan de waakzaamheid der vrouwen, die met de zorg voor haar belast waren: ik zag haar dus de beek overgaan, die langs de muren van het kasteel Terreau loopt en het smalle voetpad bestijgen, dat ik zelf bestegen heb om Verosvres en deszelfs kerk te bereiken.

Mijn boek verscheen een weinig voor de schoone feesten, die te Paray-le-Monial de openbare vereering der Gelukzalige inwijdden; dat van den Eerw. heer Cucherat: *Histoire populaire de la Bienheureuse Marguerite-Marie Alacoque* verscheen kort daarna, en toen — toen alleen — verscheen het verschil van meening, dat tusschen de eerste geschiedschrijvers en de getuigen van het leven van Margaretha zich had voorgedaan, onder een anderen vorm.

Men las op de eerste bladzijden van het boek van den heer Cucherat, omtrent het verblijf van de Gelukzalige bij hare meter: « Er is hier spraak òf van het kasteel van Corcheval in de parochie van Baubery, òf van dat van Fautrières, alstoen parochie nu slechts het gehucht Palinges. Deze twee schoone verblijven behoorden aan dezelfde heeren. Achtereenvolgens hebben beide de kleine Margaretha dikwijls binnen derzelve muren moeten ontvangen. De kapel van Corcheval, alsmede het kasteel bestaat nog. Dat van Fautrières is tijdens de omwente-

ling verdwenen. Deszelfs kapel, die in spitsbogenstijl gebouwd en zeer prachtig was, is eerst sedert eenige jaren gesloopt geworden (1). »

Alvorens tot het laten drukken van zijn boek over te gaan, had de heer Cucherat ons boek gelezen en het verschil van gevoelen tusschen ons spoedig bemerkte, en na het geconstateerd te hebben, voegde hij in eene eindopmerking er bij: « Ik moet dus bewijzen: 1e dat het niet op het kasteel van Terreau maar op dat van Corcheval was, dat mevrouw de Fautrières, de meter van onze Gelukzalige, haar verblijf hield. Het kasteel van Terreau heeft achtereenvolgens aan den markies Desprès, aan de familien de L'Espinasse, d'Andelot en Leroux Poitevin behoord; op vier- of vijfjarigen leeftijd zou Margaretha daar de parochiekerk niet hebben kunnen bezoeken. Het kasteel van Corcheval, nu eigendom van den markies de Sommyevres, had eene eigen kapel, waar het H. Sacrament rustte (2). »

« *Ik moet bewijzen,* » was bloot eene zaak van stijl. Men zou meenen, dat het de uiteenzetting die volgt, aankondigt. In het geheel niet; na hetgeen men gelezen heeft, gaat de heer Cucherat tot eene andere zaak over om er niet weder op terug te komen. Daarna, geene aantekening, geene aanhaling, geene verwijzing naar de te raadplegen bronnen! Wij waren niet overtuigd: dat alles kwam ons te onbepaald, te weinig bewezen voor. De opwerping, gemaakt uit den afstand van ongeveer een kwartier gaans, die Terreau van de parochiale kerk van Verosvres scheidt, maakte weinig indruk op

---

(1) *Histoire populaire de la Bienheureuse Marguerite Marie Alcouque*, par M. l'abbé Cucherat. Autun (1865), p. 15.

(2) *Histoire populaire etc.*, p. 599.

ons: want het feit was, wel beschouwd, niet onmogelijk, vooral als men bedenkt, dat Margaretha bij hare meter haar achtste jaar bereikte, en dat hare kindsheid — afgezien van elke hemelsche bevoorrechtiging — geen alledaagsche kindsheid was

Maar na deze opmerking aan het adres van den Eerw. heer Cucherat, welker gepastheid en juistheid hij zeer goed in staat is te waardeeren, belijden wij op onze beurt onze schuld, ten einde er vergiffenis er van te bekomen.

Toen wij het volgende jaar eene derde uitgave van het Leven van de Gelukzalige hadden te doen, en ons gevoelen nopens het aandeel, dat aan Terreau daarin toekwam, uitende, zeiden wij, dat het stelsel van onze tegenpartij de getuigenis van Languet, die, als tijdgenoot van de Gelukzalige en als vicaris-generaal van Autun, goed onderricht moest zijn, ons inziens niet betwijfelbaar maakt.

Mgr. Languet heeft toch noch van Terreau, noch van Corcheval gesproken. Indien hij zegt, dat de heer de Fautrières-Corcheval heer van Verosvres was, zegt hij niet, dat hij op het kasteel van Terreau woonde, en wij zelf zouden er niet toe gekomen zijn het te gelooven, als er in de door de tijdgenooten geschreven geschiedenis geene vermelding van Terreau gemaakt was geworden, en zonder de ophelderingen, die ons dienaangaande gegeven zijn. Men raadt het dus, toen wij in onze derde uitgaaf de getuigenis van Mgr. Languet inriepen, hadden wij dien schrijver nog niet eens gelezen. De Eerw. heer Cucherat noemt dat vermetelheid. Onze lezers, wier toegevendheid wij inroepen, zullen er wellicht geheel iets anders in zien.

Onze ongeloovigheid tegenover de zonder reden of aanleiding gedane opwerpingen van den heer Cucherat heeft juist geene verontschuldiging.

Er is eene manier van bevestigen en bewijzen, die, ver van het verstand te bevredigen, tegenwerping uitlokt en twijfel doet ontstaan. Deze manier verstaat de heer Cucherat goed. Halen wij eenige voorbeelden aan:

In zijn *Histoire populaire*, men heeft het gezien, zegt hij, alsof het vanzelve spreekt: « het kasteel had deszelfs kapel, waar het H. Sacrament rustte (1). »

Wij hebben hem doen opmerken, dat deze bewering, hoe weldoende voor het hart, — daar zij ons het kind van zegening toont, als elk oogenblik de liefkoozingen van het voorwerp hare kinderlijke liefde genietende — niettemin bewijs behoeft, aangezien de tucht der Kerk in Frankrijk op dat punt zeer streng was en het voorrecht om in zijne bijzondere kapel het H. Sacrament te hebben, zeer zelden werd vergund. Mevrouw de Maintenon, die sedert 1683 voorzeker eene groote dame was en wier verlangens zelden oningewilligd bleven, schreef nogtans omstreeks dat tijdstip aan mevrouw de Brinon, hare medewerkster in de stichting, die weldra het koninklijk huis van Saint-Cyr zou genoemd worden: « Spreek geen woord van de vergunning, die wij gekregen hebben, om het H. Sacrament te hebben (2) », zoo bevreesd was zij in het genot van zulk een zeldzaam voorrecht gestoord te worden. De heer Cucherat, die de eerste maal op stelligen toon van het feit gesproken heeft, gaat zonder het te bewijzen, met het te bevestigen voort (3).

Een ander voorbeeld:

De Gelukzalige had, van hare eerste kinderjaren spre-

(1) *Histoire populaire*, p. 600.

(2) *Lettres historiques et edifiantes*, ed. Lavallée, t. I, p. 19.

(3) *Histoire Populaire*, 2e édition. Grenoble, 1870, p. 16.

kende, gezegd: « Ik gevoelde tot niets anders neiging, dan om mij in een bosch te gaan verbergen.... »

Languet, die altijd naar den smaak van zijn tijd de zaak een weinig uitzet, vertolkt deze woorden aldus: « Dit kind had geen ander plan, dan zich af te zonderen in de eene of andere diepe grot, of in een afgelegen bosch, om er in eene volkomen eenzaamheid te zijn.... »

In deze beide plaatsen, in den grond van gelijke beteekenis, van welke de eene de uitbreiding is van de andere, ziet de heer Cucherat eene toespeling en zelfs eene vrij onmiddellijke. (1) — Waarop? — Op het verblijf van Margaretha Maria te Corcheval. — En hoe dat? — Omdat er te Corcheval bosschen en rotsen zijn, en het daar is, dat zij het denkbeeld van bosschen, van welke zij werkelijk spreekt, heeft opgevat, en zelfs van *diepe grotten*, waarvan zij geen woord zegt.

Wij maakten den heer Cucherat een verwijt er van, dat hij zijne bronnen niet heeft genoemd. In eene tweede uitgaaf (2), waarmede wij te laat kennis hebben gemaakt, haalt hij eindelijk Courtépée (3) aan, aan wien hij, zooals men zal kunnen zien, zijne voorstelling omtrent Terreau en Corcheval ontleent, alsmede omtrent de adellijke familien, die deze twee kasteelen bewoonden. Ongelukkiglijk schreef Courtépée tegen het einde der XVIIIe eeuw, en als oudheidkundige is hij niet veel en hecht hij slechts waarde aan wat zijn tijd betreft. Zoo zegt hij aangaande Baubery: « Heer Louis-Marie de Fautrières, doopzoon van Lodewijk XV en de Koningin, ridder van den H. Lo-

(1) Zie *Les saints Pèlerinages de Paray-le-Monial et de Verosvres*, p. 50.

(2) *Histoire populaire*, 2e édition Grenoble, 1870.

(3) *Description historique et topographique du Duché de Bourgogne*; 7 vol in 12. Dyon 1775—1785.

dewijk, kapitein der ruitery. » Maar de doopzoon van Lodewijk XV leefde vijf kwart eeuw na dengenen, die in 1647 de doopakte van Margaretha Maria geteekend heeft. Wij zijn dus aangaande de verblijfplaats van deze laatste wel goed op de hoogte gebracht!

Insgelijks lees ik, hoofdstuk *Verosvres*, p. 157: « De markies Desprez is heer van Verosvres voor zoover het tot Charolais behoort. Zijn kasteel Terreau behoorde van ouds aan de familie L'Espinasse; eene dochter uit dit huis bracht het over aan J. Prisia d'Andelot, wiens erfgename huwde met N. Leroux-Poitevin, wiens erfgenamen het lang hebben bezeten. »

In zijn *Histoire populaire* vernemen wij van den heer Cucherat, die Courtépée getrouwelijk volgt, dat Terreau achtereenvolgens behoorde aan de familien L'Espinasse, d'Andelot enz.; maar op zijn eigen gezag voegt hij er bij: « Nooit aan de familie Fautrières », hetgeen hij had moeten aantoonen.

Courtépée is overigens een weinig vertrouwbare gids. De heer Cucherat heeft het later erkend: want ten laatste heeft hij, het op dengenen, die hem misleid had verhalende, geschreven: « Uit vergissing, en door den zoogenaamden filosoof en al te pluimstrijkenden historieschrijver van Bourgogne nageschreven te hebben, is het, dat ik in mijn *Histoire populaire de la Bienheureuse Marguerite-Marie* gezegd heb, dat Corcheval sedert de dertiende eeuw de voornaamste verblijfplaats van het geslacht Fautrières was. » Wij vernemen van hem, dat Corcheval eerst aan dat geslacht gekomen is door den vader van den heer wiens verblijfplaats wij opsporen (1).

---

(1) *Les Saints Pélerinages de Paray et de Verosvres*. Paris, 1873, p. 29.

Ziedaar waaraan wij ons hadden blootgesteld, als wij er in bewilligd hadden den heer Cucherat te kopieeren, die zelf zonder ons er van te verwittigen (1), *den zoogenaamden filosoof en al te pluimstrijkenden* Courtépée naschrijft.

Welnu! wij zullen hem ook nu niet kopieeren, ofschoon hij ons veel overvloediger en voor het onderwerp beter geschikte aanwijzingen verschaft, geput uit bronnen, wij willen het gelooven, maar uit bronnen, die hij nog niet genoemd heeft. Daar wij van den eenen kant zijne genealogische nasporingen niet kunnen toetsen, en wij van den anderen kant zijne goede trouw niet verdenken, gelooven wij hem liever op zijn woord, en wij bieden hem een onderpand van vrede aan, door in deze uitgave den naam van *Terreau* door dien van *Corcheval* te vervangen.

Bovendien is aan Terreau deszelfs rol toebedeeld en de heer Cucherat is het nu met ons eens om die niet te versmaden.

Men zal het in dit tweede gedeelte zien.

II.

Is de Gelukzalige te Lauthecourt of te Terreau geboren?

Eene groote verandering in de vraag, die ons bezig houdt, en in al de gegevens van deze geschiedenis! Eertijds, nog niet lang geleden, meende een ieder, dat de Gelukzalige te Lauthecourt geboren was, en nu verzekert men, dat het te Terreau is!

Ja, Terreau, dat, zeide men, niets gemeens met haar had, neemt eensklaps de eerste plaats in en wordt hare wieg. De getuigenissen evenwel, behalve één, werden zeer gewichtig en eenparig ten gunste van Lauthecourt.

---

(1) Ten minste in zijne eerste uitgaaf.

De eerste van alle werd in het proces van 1715 opgeteekend en was afkomstig van Chrysostomus Alacoque, wiens gezag in deze onwraakbaar scheen; alle bekende geschiedschrijvers van Mgr. Languet tot en met den heer Cucherat laten de Gelukzalige te Lauthecourt geboren worden; en het decreet van Gelukzaligverklaring had in deze bewoording de algemeen aangenomen overlevering bekrachtigd: *Hæc enimvero, in oppido cui nomen Lauthecourt, intra fines Diocesis Augustodunensis in Gallia, honesto genere orta.*

Laten wij dadelijk dat geheim verklaren. Ons werk was nauwelijks gereed, toen wij uit een brief van het klooster van Paray-le-Monial vernamen, dat er eene kist bestond, die papieren van de familie Alacoque bevatte, welke kort daarop aan de zusters van Margaretha Maria zijn aangeboden geworden. Daar is het, dat men aanwijzingen gevonden heeft, die men nooit verwacht zou hebben, tot bevestiging van een gevoelen, dat in weerwil van het getuigenis der religieusen uit dien tijd zelfs niet als waarschijnlijk werd beschouwd.

Hooren wij wat de nu levende religieusen daarvan zeggen, die, zooals het schijnt, deze ontdekking naar waarde schatten.

« Wij hebben, zeggen zij (1), in het archief van ons klooster brieven van 1651 en 1656 die door personen, die met de familie in betrekking stonden, op deze wijze geadresseerd zijn: Aan den Heer Alacoque, rechter van Terreau, te Terreau.

« Wij vinden ook in eene rekening van den heer Delapray, apotheker te Charolles, dagteekenende eenige weken na het overlijden van den heer Alacoque, dat zijne

---

(1) Vie et Oeuvres I dl. p. 377.

weduwe, geboren Lamyn, toen te Lauthecourt gevestigd, Mevrouw de Weduwe Alacoque van Terreau genoemd wordt, om haar te onderscheiden van Mevrouw de Weduwe Alacoque, de moeder.

« Onze tijdgenooten konden dan wel eens geen ongelijk hebben, wanneer zij onze Gelukzalige doen geboren worden te Terreau, een klein dorp met een kasteel op het grondgebied van Verosvres. Het kasteel had eene kapel en kapelaan (de Eerw. heer Basset). Wij vinden het bewijs er van in eene openbare akte van 1656. Het H. Sacrament rustte er (1), en het was daar, dat de vroegtijdige en treffende uitingen der liefde van Margaretha Maria voor het H. Misoffer en het H. Sacrament een aanvang moesten nemen.

« Maar hoe is het te begrijpen, dat Mgr. Languet in zijne geschiedenis, en Chrysostomus Alacoque op deze plaats en in zijne verklaring van 1715 haar te Lauthecourt doen geboren worden?

« Wat Mgr. Languet betreft, is de zaak zeer duidelijk. Hij put uit de aantekeningen, die hem verschaft zijn geworden, en tusschen die der tijdgenooten en die van den eigen broeder van Margaretha, was voor hem de keus niet moeilijk. Alles komt dus in werkelijkheid neder op de verklaring van Chrysostomus Alacoque. Zien wij nu welke waarde, dat bijzonder punt betreffende, daaraan te hechten is.

« Hij was twee jaar ouder dan Margaretha; was dus

---

(1) Het zou belangrijk zijn te weten, of het bewijs er van zich ook in bovengemelde akte bevindt of in eenige andere. Ten gevolge van deze ontdekking, zou er, aangenomen dat het kasteel door hare meter bewoond werd, niets meer tegen het verblijf van Margaretha Maria op het kasteel van Terreau tusschen haar vierde en achtste jaar zijn in te brengen.

twee jaar, toen Margaretha geboren werd. Hij kan derhalve niet spreken van hetgeen hij gezien heeft. Hij was slechts tien jaar, toen zijne moeder, weduwe geworden zijnde, Terreau moest verlaten, waar zij niet als in haar eigen huis gewoond had. Een en zestig jaar later (1715) legt Chrysostomus zijne verklaring af, en daarna schrijft hij zijn gedenkschrift. Het is niet te verwonderen, dat hij Terreau vergeten is en zijne zuster in het vaderlijk huis der Alacoques te Lauthecourt doet geboren worden. Belangrijker bijzonderheden, van jonger dagteekening, waarvan hij persoonlijk getuige geweest is, zijn hem wel door het hoofd gegaan; bijvoorbeeld, dat zijne moeder nog leefde, toen hij zijne zuster naar Paray bracht (1).

« Wat de tijdgenooten betreft, indien zij haar te Terreau doen geboren worden en haar tot aan haar vierde jaar, totdat zij naar hare meter te Corcheval gaat (2), daar laten, dan komt dit, wijl zij het van haar vernomen hebben, en hare verklaring omtrent een feit, dat haar persoonlijk betref, waarvan zij sprak op een veel minder verwijderd tijdstip dan haar broeder en waarvan deze, zooals zij zelve slechts van hooren zeggen iets kon weten, deze hare verklaring, zeggen wij, gesteund door het zekere feit van het verblijf van hare ouders op Terreau, verdient veel meer vertrouwen dan die van Chrysostomus. »

Eene laatste opmerking evenwel. Is het feit van vestiging der echtelieden Alacoque volstrekt zeker? Is het opschrift der brieven, welke men aanhaalt: *Aan den Heer*

---

(1) Wij hebben zelf die opmerking gemaakt en het bewijs geleverd in het begin van Hoofdst. XXV.

(2) De tijdgenooten hebben Corcheval niet genoemd, en indien wij het hier genoemd vinden, komt het wijl men het gevoelen van den heer Cucherat omhelsd heeft.

Alacoque, rechter van Terreau te Terreau niet voor eene andere uitlegging vatbaar?

Dagelijks ziet men, dat beambten de aan hen geadresseerde brieven aan hunne bureaus, parkets enz., waar zij werkzaam, zijn laten bezorgen, vooral als zulks de bestelling gemakkelijk maakt; en dat zou hier het geval geweest zijn, daar, als ik mij niet bedrieg, Terreau nader bij den weg naar Charolles ligt dan Lauthecourt. Dat men op dien grond *Mevrouw Alacoque van Terreau* zou gezegd hebben om zijne weduwe te onderscheiden van *Mevrouw Alacoque van Lauthecourt*, ik beken, dat dit geen aangenomen gebruik is, doch zulke zonderlingheden zijn ook niet zonder voorbeeld. De verklaring nogtans der tijdgenooten is van zeer veel belang en zij vult het bewijs aan, dat de familiepapieren alleen niet zouden hebben kunnen leveren.

Wij zijn van gevoelen, dat men, door het openbaar maken van eenige bewijsstukken, die men reeds heeft kunnen bijeenzamelen, veel tasten in het donker zou voorkomen. Zij laten, wel is waar, nog ruimten bestaan en heffen niet alle onzekerheid op, doch dat is juist eene reden te meer om dezelve aan een onderzoek te onderwerpen. In de geslachtslijst der heeren van Terreau, geleverd door den Eerw. heer Cucherat (*les Saints Pèlerinages*, p. 25, noot), wordt Jean Leroux aangeduid als *zoon of broeder* van Pierre Leroux, en men weet niet, of deze kinderen heeft gehad. Volgens *La Vie et les Ecrits* (I dl., p. 401), wordt de zuster Maria Benigna de Fautrières-Corcheval, die in zulk eene nauwe betrekking staat tot de personen, wier verblijf wij zoeken te bepalen, als hunne eigen dochter aangeduid, terwijl zij volgens den heer Cucherat (*Histoire populaire* 2e ed. II dl. p. 238) slechts hunne zuster en schoonzuster zou zijn.

Het is zeer moeilijk om door al die onvolledige zoo niet onjuiste aanwijzingen den weg te vinden. Indien de stukken uitgegeven waren, zouden katholieke geleerden, genealogen en anderen, die niet allen te Paray hun verblijf gevestigd hebben, er een genoeg in vinden om de vruchten hunner nasporingen of toevallige ontdekkingen bij den schat te voegen, welken het klooster reeds bezit, en uit het brandpunt, dat al die verspreide stralen zou vereenigen, zou men weldra tot groot voordeel der waarheid een vertrouwbaarder en helderder licht zien komen.

N° 5

LITANIE

TER EERE VAN PATER CLAUDIUS DE LA COLOMBIÈRE.

Wij hebben in hoofdst. XVI gesproken van litanien ter eere van pater de La Colombière, na zijn dood door de Gelukzalige Margaretha Maria vervaardigd, welke zij gewoon was te bidden. Wij geven deze hier in haar geheel, zooals wij dezelve van de zuster archiefbewaarster, die ze voor ons overgeschreven heeft, hebben ontvangen.

Later ontvingen wij eene latijnsche vertaling, die zich bevindt in een handschrift gedagteekend 1687, dat is drie jaar voor den dood van de Gelukzalige. Wij laten deze vertaling op den Franschen tekst volgen.

LITANIE VAN DEN EERW. PATER DE LA COLOMBIÈRE.

Getrokken uit het kleine gebedenboekje van de Eerbiedwaardige zuster Margaretha Maria Alacoque. (1)

Heer, ontferm U onzer.
 Jesus Christus, ontferm U
 onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Jesus Christus, hoor ons.
 Jesus Christus, verhoor ons.

God hemelsche Vader, wees
 ons barmhartig.
 God Zoon, Verlosser der we-
 reld, wees ons barmhartig.
 Heilige Drievuldigheid, een
 God, wees ons barmhartig.

---

(1) Deze woorden zijn van de zuster archiefbewaarster. Door den titel van Eerbiedwaardig ziet men, dat de kopie voor de gelukzalig-verklaring geschreven is. Wat betreft die van Gelukzalige of Heilige, die voor den naam van pater de La Colombière staat, is het duidelijk, dat hier aan eene bijzondere persoonlijke godsdienstige vereering is te denken, alsmede aan eene vrome overtuiging van de heiligheid van levenswandel van dezen man Gods.

Heilige Claudius de La Colombière, toegewijd aan de Moeder des Heeren, bid voor ons.

spiegel van alle deugden, bid voor mij, navolger van Christus, slachtoffer der Goddelijke liefde,

zeer gehoorzaam aan den wil van God, levend toonbeeld der volmaaktheid,

gij, die u hebt losgemaakt van alle aardse belangen, ten einde den evennaaste te dienen,

man des gebeds, vervuld met hemelsche gaven,

geheel voor God en geheel voor het heil van den evennaaste, stortvloed van Goddelijke vertroosting, akker van het Paradijs der Kerk,

lilie in eene maagdelijke aarde geplant, heiligdom der genade, getrouwe opvolger van de wet des Allerhoogsten,

wiens woorden en

voorbeelden ons geleid hebben op den weg der zaligheid, man, rechtvaardig en getrouw aan God, prediker der boetvaardigheid,

wiens tong was als het werktuig van den Heiligen Geest,

die al uwe welsprekendheid hebt aangewend om de grootheid Gods te verkondigen,

die de zondaars tot boetvaardigheid hebt bekeerd,

die de ketters tot eene ware bekeering hebt gebracht,

zon van volmaaktheid, man naar Gods hart, zaad van het Evangelie,

stem eens apostels, fakkels, die de wereld verlicht,

gast van Jesus Christus,

vreugde van uw geslacht,

eer van uw land, man, door God onderwezen,

Heilige Claudius de La Colombière,

bid voor mij.

Heilige Claudius de La Colombière,

bid voor mij.

H. Claudius, die geput
hebt uit de bron der
Godheid,

H. Claudius, schild des
geloofs,

H. Claudius, hamer, die bid voor mij.
de ketterij verbrijzelt,

H. Claudius, die gelas-
terd en in den kerker
zigt geworpen voor het
geloof van Jesus Chris-
tus,

H. Claudius, die dikwijls
uw leven hebt blootge-

steld voor de bekeering
der kettters,

H. Claudius, roemrijke bid voor mij.
martelaar naar den wil,

H. Claudius, die in het
Hart van Jesus gestor-
ven zigt,

ÿ. Verkrijg voor ons van
God, gelukzalige Vader de
La Colombière,

R. De genade van te leven
en te sterven in het Heilig
Hart van Jesus.

GEBED.

O roemrijke Heilige, die met hemelsche genaden voor-
komen zigt; wiens versterving zoo groot en aanhoudend was,
dat gij u uit liefde tot Jesus elk genoeg onzeggd hebt
en onverdroten zigt geweest in de bekeering der kettters en
in den arbeid aan de zaligheid der zielen; die hebt uitge-
munt in de liefde tot God, in het steeds gedachtig zijn aan
de tegenwoordigheid van Zijne Goddelijke Majesteit en in eene
strengte versterving van al uwe zinnen; wiens levenswandel
en zeden een getrouw afdrukkel waren van die van Jesus
Christus — verkrijg voor ons de genade, dat het ons,
door in deze wereld uwe deugden na te volgen, vergund
moge zijn hiernamaals met u het Heilig Hart van Jesus in
alle eeuwigheid te aanbidden: door de verdiensten en tus-
schenkomst van Jesus, Maria en Joseph. Amen.

ANDER GEBED TOT PATER DE LA COLOMBIÈRE.

O eeuwige en almachtige God, die ons in dezen laatsten
tijd in den persoon van den Gelukzaligen pater de La Co-
lombière, uwen getrouwen dienaar, lid van het Gezelschap

van Jesus, een voorbeeld van alle heiligheid gegeven hebt: wij smeeken u, ons door zijne heilige en veelvermogende tusschenkomst bij het Heilig Hart van Jesus de genade te verleen van hem in zijne deugden van naastenliefde, eenvoudigheid, nederigheid na te volgen, opdat wij tot het eeuwig geluk mogen geraken, door denzelfden Jesus Christus, die leeft en regeert in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Zie hier de latijnsche tekst volgens het boekje van 1687.

LITANIES DU VÉNÉRABLE PÈRE DE LA COLOMBIÈRE.

Kyrie, eleison.	Obedientissime voluntati divinae.
Christe, eleison.	Vir secundum cor Dei.
Kyrie, eleison.	Fidelis observator legis Altissimi.
Domine, miserere nobis.	Piissime erga Beatam Virginem.
Domine, miserere nobis.	Speculum virtutum omnium.
Jesu Christe, exaudi nos.	Imago perfectionis.
Pater de coelis, Deus, miserere nobis.	Sanctuarium gratiarum divinarum.
Fili, Redemptor mundi, Deus, miserere nobis.	Lilium virginale.
Spiritus sancte, Deus, miserere nobis.	Praedicator poenitentiae.
Sancta Trinitas, unus Deus, miserere nobis.	Organum Spiritus sancti.
Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis.	Panegyrista divinae.
Venerande Pater Claudi Columbari, ora pro nobis.	Ardentissime in Deum.
Imitator Jesu Christi, ora pro nobis.	Addictissime proximo.
Victima amoris divini.	Humilis inter honores.
	Angele in puritate.
	Vir orationis amantissime.
	Plene fide, spe et charitate.

Qui adduxisti peccatores ad poenitentiam.

Qui adduxisti haereticos ad veram conversionem.

Quem coelum gloria coronavit.

Quem Deus mirabiliter docuit.

Vox Apostolorum.

Honor patriae Viennensis.

Scutum fidei catholicae.

Martyrii amantissime.

Qui calumniam et carcerem pro fide Jesu Christi patienter sustulisti.

Qui martyrium voluntate et re cum gaudio suscepisti.

Qui dulciter et suaviter mortuus es in sacro Corde Jesu Christi.

Cujus pretiosissima mors respondit vitae purissimae et sanctissimae.

ANTIENNE.

Pater venerande, precare Deum, ut vivamus et moriamur in sacro Corde dulcissimi Domini Nostri Jesu Christi.

OREMUS.

Pater colendissime, quem Deus replevit donis coelestibus; cujus mortificatio nullam admisit voluptatem; cujus charitas Deum praetulit, et proximum rebus omnibus; cujus zelus nullam passus est limitem in convertendis haereticis; cujus vox confregit impiorum animos; cujus mores, virtutes et habitus amorem Christi in omnium cordibus impressere; cujus vita sanctissima fuit; cujus patientia fuit invictissima; cujus silentium fuit in morbis et doloribus mirandum; o Pater colendissime, cujus virtutes fuerunt innumerae, impetra nobis tuis precibus ut moriamur in mundo et vivamus in coelo. Amen.

Eenige aanmerkingen omtrent de twee boekjes, die de litanie bevatten, en het kenmerk der veelvuldige afwijkingen, welke de vertaling van het oorspronkelijke onderscheiden.

Om duidelijker te zijn zullen wij het boekje, dat de litanie in het Fransch bevat, het boekje A noemen, en

dat waarin de litanie in het latijn staat, het boekje B.

Het boekje A is ons een tiental jaren geleden aangeduid als *het gebedenboekje van de Eerbiedwaardige* (nu Gelukzalige) *Margaretha Maria*.

De zuster, die met de bewaring van het archief belast is, heeft, na het ons te hebben laten zien, de goedheid gehad een stuk van een der eerste bladzijden af te nemen en het ons te geven als een eigen handschrift en reliquie. Wij hebben er een *fac-simile* van laten maken, die in de eerste uitgaven van onze Levensgeschiedenis der Gelukzalige geplaatst is (1).

Doch van de zestiende bladzijde af is, zooals ons later is gebleken, het schrift van eene andere hand. Zou de Gelukzalige, om hare verzameling te voleindigen, gebruik gemaakt hebben van de hand van eene andere? Er zou niets verwonderlijks in zijn. Hare veelvuldige bezigheden, haar veelvuldig lijden, vooral de pijn, waaraan zij in de jaren 1685, 1687 en 1688 lijdend was en die smartelijke operaties noodzakelijk maakte, alles brengt er ons toe om aan te nemen, dat eene der zusters onder hare ingeving de pen gevoerd heeft. Wat er overigens zij van het schrift, de gebeden, in beide verzamelingen voorkomende, zij zijn voor het meerendeel door haar opgesteld en bij haar leven geschreven (2).

---

(1) Om ons onbekende reden heeft de vicaris-generaal van Autun, apostolisch pronotarius, speciaal tot dat einde gemachtigd, niet goedgevonden de genoemde bladen, welke hem in 1865 met de andere als eigenhandig erkende geschriften, welke het klooster van Paray bezit, zijn aangeboden geworden, te waarmerken. Hoe het zij, de bisschop kan altijd nog een ander onderzoek doen instellen, waarvan de uitslag misschien gunstiger zou zijn.

(2) In deze bewoording is vervat eene aanteekening, welke men ons in Juni 1873 heeft laten zien.

Dat niet juist alles van haar is, ontdekt men bij de lezing: want zij heeft zich niet onthouden van zekere formulieren van gebeden uit gedrukte boeken over te nemen, alsmede stichtende gedachten, welke zij in aan het klooster gerichte brieven aantrof, als kostbare paarden bijeen te vergaderen. Doch wat de litanie van pater de La Colombière betreft, aan wie zou zij die ontleend hebben?

Wie anders dan zij had onder al de religieusen van Paray, of al de godvruchtige zielen, wier geestelijke leidsman hij was, met zooveel innige overtuiging van de heiligheid zijns levens over pater de La Colombière kunnen spreken en in zulke welsprekende bewoording zijne verdiensten en zijn roem vermelden? Zij is het wel, die den dag na dezen in de oogen van God zoo kostbaren dood — hare Overste haar gevraagd hebbende, of zij niet eenige buitengewone gebeden of boetplegingen voor de rust van zijne ziel ging doen — zonder aarzelen antwoordde: «Hij heeft het niet noodig, hij is in staat om voor ons te bidden.» Later zag zij hem met den H. Franciscus de Sales in de hemelsche glorie. Zij wist wat zij zeide, en wat bij anderen eene laakbare vermetelheid zou geweest zijn, was bij haar zekerheid en eene vreedzame berusting in hetgeen haar van den Hemel werd medegedeeld. Dat springt bij het lezen van die lange lijst van schitterende titels, welke zij den dienaar Gods toekent, dadelijk in het oog. Indien men zich op de algemeene bekendheid beroept, die in zulke zaken van zooveel gewicht is, de algemeene bekendheid spreekt dezelfde taal. Zij is ons gewaarborgd van den eenen kant door iemand, die zeer goed is ingelicht en ons deze litanie, *getrokken uit het gebedenboekje van de Eerbiedwaardige zuster*, heeft ter hand gesteld; van den

anderen kant door den heer Cucherat, die zelf uitgever van een geheel eigenhandig geschreven boekje zijnde, volmaakt op de hoogte der zaak is. In zijn laatste geschrift op de vereering, welke de Gelukzalige voor haar persoon aan pater de La Colombière bewees, zinspelende, drukt hij zich in deze bewoording uit: « Men bewaart nog in het klooster van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie te Paray eene lange geschreven litanie ter zijner eer (van pater de La Colombière), welke de overlevering van het klooster altijd aan haar (de Gelukzalige) heeft toegeschreven. » (1)

Het boekje B biedt geen enkele bladzijde aan, welke men geneigd zou zijn voor het schrift van Margaretha Maria te houden; maar het bevat gebeden, die door haar opgesteld en bij haar leven zijn geschreven geworden, en, welk eene kostbare omstandigheid, de dagteekening draagt van 1687, waaruit volgt, dat het door haar gelezen en nagezien is kunnen worden.

De latijnsche litanie van pater de La Colombière is geene letterlijke vertaling; maar de oorspronkelijke tekst is gewijzigd met een doel, dat gemakkelijk te begrijpen is. Behalve de opzettelijke en met overleg daarin gebrachte veranderingen, zijn er andere, die geweten moeten worden aan de bijna onvermijdelijke gebrekkelijkheid van elke vertaling. Bij voorbeeld daar, waar Margaretha Maria gezegd had: *Lelie, geplant in eene maagdelijke aarde*, leest men in het latijn: *Lilium virginale*. Men zal met ons instemmen, dat indien het oorspronkelijke in het latijn geweest was, niemand deze uitdrukkingen *Lilium virginale* anders dan door *Lis virginal* zou vertaald hebben.

---

(1) Les Saints Pèlerinages de Paray-le-Monial et de Verosvres. p. 69.

De bedoeling, die bij de latijnsche vertaling schijnt voorgezeten te hebben, was om deze litanie zonder aanstoot in handen te kunnen geven van allen, die de nagedachtenis van pater de La Colombière wilden vereeren en zijne tusschenkomst inroepen. Niet alzo is het met de litanie van de Gelukzalige, die dezelve slechts voor haar eigen gebruik heeft opgesteld, en bijgevolg niet aarzelde om dengenen, tot wien zij bidt, den titel van *gelukzalige* en *heilige* te geven. Doch, men merke het wel op, zij zegt overal: *bid voor mij!* (1)

Bid voor mij! is een kreet die uit het hart komt, eene persoonlijke en geheel vrijwillige ontboezeming. Niets gelijkt minder op een gebedsformulier, dat bestemd is om, al was het in een klooster, van hand tot hand te gaan.

De vertaler — de vooronderstelling, dat het een jezuiet is uit het huis van Paray-le-Monial, is niet al te gewaagd — de vertaler, zeggen wij, schrijft *ora pro nobis*; maar daarentegen vermijdt hij al de uitdrukkingen, alle formulieren, die aan eene openbare vereering zouden doen denken en den schijn zouden hebben de uitspraak der Kerk vooruit te loopen.

Pater venerande (is niet *venerabilis*) zegt hij zich tot pater de La Colombière wendende; *Pater colendissime!* een titel van eerbied, waarmede men iemand bij zijn leven zou kunnen aanspreken. Hij plaatst ook achter de litanie een geheel ander gebed, dan dat wat de Gelukzalige gemaakt heeft, en dat (het laatste vooral) in het latijn te veel op eene collecte geleken zou hebben.

---

(1) Een enkelen keer bij de eerste aanroeping leest men: *bid voor ons*. Blijkbaar eene fout in het afschrijven, want verder leest men niet anders dan: *bid voor mij*.

Alles overtuigt ons, dat hij getuige geweest is van den dood van pater de La Colombière, welke een diepen indruk op hem heeft gemaakt. Vandaar de uitdrukkingen, die niet in den Franschen tekst staan: *Qui DULCITER ET SUAVITER mortuus es in sacro Corde Jesu*. Is het een medeburger van den dienaar Gods? Waar de Gelukzalige gezegd had: *Eer van uw land*, zegt hij, er belang instellende, ons den naam van dat land te doen kennen: *Honor patriae Viennensis*. Inderdaad, pater de La Colombière is te St. Symphorien in het bisdom van Vienne geboren.

Het was een groot genoeg voor ons, die beide stukken te kunnen verzamelen: want niets bewijst zoo sterk den roep van heiligheid, waarin deze dienaar van God bij het leven van Margaretha Maria bij de communititeit stond, waar hij in vereeniging met haar de zegepraal van het Hart van Jesus heeft voorbereid.

EINDE.

INHOUD.

	Bladz.
Breve van Z. H. Pius IX aan den Schrijver.	v
Vertaling van den Pauselijke Breve.	vii
Voorrede van de derde uitgaaf.	ix
Voorrede van de vierde uitgaaf	xiv
HOOFDSTUK I. Eerste levensjaren van Margaretha Maria. — Verosvres. — Le Terreau. — Charolles	1
— II. Margaretha bij hare moeder na hare terugkomst van Charolles. — Bovennatuurlijke gunsten. — Huiselijke vervolgingen.	10
— III. De wereld en Jesus Christus betwisten elkander het hart van Margaretha. — De zegepraal der genade.	21
— IV. Roeping van Margaretha. — Hare neiging voor de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie	33
— V. De hand der Voorzienigheid in de roeping van Margaretha. — De godsvrucht tot het Heilig Hart van Jesus in de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie sedert den H. Franciscus de Sales	40
— VI. De Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie in 1671.	51

HOOFDST. VII.	Het klooster van Paray-le-Monial .	64
—	VIII. Margaretha Maria in het noviciaat. — Zij wordt geprofest	80
—	IX. Margaretha Maria onder de leiding van de Moeder de Saumaise. — Hare verschillende bedieningen. — Hare kloosterlijke deugden.	93
—	X. Christus doet de Gelukzalige deelen in Zijn gekruisigd leven. — Het Hei- lig Uur.	103
—	XI. Christus ontdekt aan Zijne welbe- minde de geheimen van Zijn Godde- lijk Hart.	117
—	XII. Pater de La Colombière komt voor de eerste maal te Paray-le-Monial. — De Zaligmaker beveelt de instelling van den feestdag van het H. Hart. . . .	132
—	XIII. Pater de La Colombière in Enge- land. — Hij wordt ondersteund door de onderrichtingen van de Gelukzalige.	147
—	XIV. De Gelukzalige in staat van slacht- offering. -- Een gedeelte der zusters staat tegen haar op.	165
—	XV. De Gelukzalige onder de leiding van de Moeder Peronna Rosalia Greyffié.	177
—	XVI. Pater de La Colombière vertoeft bij zijne terugkomst uit Engeland te Paray-le-Monial. — Hij komt er voor de derde maal terug. — God vraagt hem daar het offer van zijn leven.	200
—	XVII. De Gelukzalige is beurtelings onder den invloed van de heiligheid van	

Bladz.

- rechtvaardigheid en die van liefde. —
 Zij wordt onder de Moeder Melin tot
 assistente benoemd. — Hare geeste-
 lijke afzondering van 1684. 219
- HOOFDST. XVIII. De Gelukzalige als Meesteres der
 novicen. — Het feest van de H. Mar-
 gareththa in het noviciaat. — Eerste
 hulde aan het Goddelijk Hart bewezen. 247
- XIX. De Gelukzalige ondergaat nieuwe ver-
 volgingen ter oorzaak van eene pos-
 tulante. — Men ontzegt haar de com-
 munie op den eersten Vrijdag der
 maand. 266
- XX. Ziekte en genezing van zuster Ver-
 chère. — De Gelukzalige onder de
 leiding van pater Rolin. — Zij schrijft
 de Gedenkschriften van haar leven. 285
- XXI. De Zaligmaker beklagt Zich tegen
 Zijne dierbare bruid over de onge-
 trouwheden van Zijn uitverkoren
 volk. — De Allerheiligste Maagd voegt
 hare klachten bij die van haren God-
 delijken Zoon. — Bezoek van de Hei-
 lige Stichters der Orde van Onze-
 Lieve-Vrouwe-Visitatie. 297
- XXII. De geheele Communitieit bewijst
 hulde aan het Goddelijk Hart. — Be-
 lofte van volmaaktheid door de Ge-
 lukzalige. — De kapel in den tuin. . 319
- XXIII. De Gelukzalige in hare betrekking
 met de verschillende kloosters harer
 Orde. 336

HOOFDST. XXIV. De Gelukzalige in de spreekkamer.	356
— XXV. De wijsheid in het gedrag der Gelukzalige jegens hare evennaasten en hare teedere liefde voor hare beide broeders.	379
— XXVI. De Gelukzalige voltrekt haar offer in de vlammen der zuivere liefde. . .	390
— XXVII. Laatste ziekte en dood der Gelukzalige.	401
— XXVIII. Eerste eerbewijzingen aan de nagedachtenis van de Gelukzalige. — Vruchten der godsvrucht tot het Hart van Jesus in de Orde van Onze-Lieve-Vrouwe-Visitatie.	409
— XXIX. Het Hart van Jesus een teeken van tegenspraak in de achttiende eeuw. — Deszelfs vereerders en deszelfs vijanden.	433
— XXX. De Gelukzaligverklaring.	475
Eerste decreet van Gelukzaligverklaring.	492
Tweede decreet over de deugden van de Gelukzalige.	505
Derde decreet over de mirakelen.	512
Litanie ter eere van de Gelukzalige Margaretha Maria Alacoque.	537
Geboorteplaats van Margaretha Maria en over de woonplaats van hare meter, mevrouw de Fauntries-Corcheval.	541
Litanie ter eere van pater Claudius de La Colombière.	557